

OBRES A ESCALA

BASES PER AL PROJECTE I

[T] SEM 1

DEPARTAMENT DE PROJECTES ARQUITECTÒNICS
ETSAB 2017 / 2018
TUTOR: JAIME JOSÉ FERRER FORÉS
AUTOR: DAVID ESPUÑA ESPAÑOL

Departamento de Proyectos Arquitectónicos
Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona, ETSAB
Universitat Politècnica de Catalunya

Bases para el Proyecto I
1ª Edición, Asignatura Plan 2014
Programa [Curso 2017-2018]

Investigació realitzada en el marc de la beca:
“Beca de Colaboración de estudiantes en Departamentos Universitarios para el curso Académico 2017-2018 del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte”.

[0] BASES PER AL PROJECTE

Objectius	08
Anàlisi i Projecte: La comprensió de l’espai	09

[1] TIPOS

TIPOS	12
Exercici 1: Tipos; cultura i programa	13
Exercici 1: Documentació i làmines base	
Làmina 1	16
Làmina 2	17
Làmina 3	18
Làmina 4	19
Redibuix d’arquitectures: Exemple TIPOS	20
Exercici 1: Recull d’arquitectures: Edificis de culte	
01 Biblioteca d’Estocolm, E. G. Asplund, 1918	24
02 Malmö Opera, S. Lewerentz, 1933	26
03 Gothemburg Courthall, E. G. Asplund, 1934	28
04 Copenhagen Airport, V. Lauritzen, 1937	30
05 Menjador fàbrica SEAT, M. Barbero, 954	32
06 SAS Royal Hotel, A.Jacobsen,1956	34
07 Lund Konsthall, K. Anshelm, 1957	36
08 Gobierno Civil Tarragona, A. de la Sota, 1957	38
09 Edifici d’exposicions SEAT, M. Barbero1958	40
10 Facultat de Dret, Giráldez Iñigo Subias, 1958	42
11 Centro de estudios hidrográficos, M. Fisac, 1969	44
12 Editorial Gustavo Gili, J. Gil F. Bassó, 1960	46
13 Nordic Pavillion, S.Fehn, 1960	48
14 Fàbrica Philips, J. Soteras, 1962	50
15 COAC, X. Busquets, 1962	52
16 Danish National Bank, A. Jacobsen, 1965	54
17 Escola Garbí, O. Bohigas, J.M. Martorell, 1965	57
18 Església del Redentor, MBM, 1968	58
19 Escola Thau, MBM, 1972	60
20 Fundació Miró, J. Ll. Sert, 1975	62
21 Malmö Konsthall, K. Anshelm, 1975	64
22 BBVA, F. J. Sáenz de Oiza, 1978	66
23 Institut la Llauna, E. Miralles i C. Pinós, 1986	68
24 Museu Can Framis, J. Badia, 2009	70
25 Refroma funació Tàpies, I. Àbalos, 2009	72

[4] CONCLUSIONS I SÍNTESI

Arquitectures a escala	204
Antologia de plantes	
[1] TIPOS	208
[2] TOPOS	212
[3] TECTÒNICA	216

[2] TOPOS

TOPOS	76
Exercici 2: Topos, context i composició	77
Exercici 2: Documentació i làmines base	
Làmina 1	80
Làmina 2	81
Làmina 3	82
Làmina 4	83
Redibuix d’arquitectures: Exemple TOPOS	84
Exercici 2: Recull d’arquitectures: Habitatge i ciutat	
01 Casa Rodolfo Juncadella, E. Sagnier, 1902	88
02 Casa Batlló, A. Gaudí, 1906	90
03 Casa Cardenal, R. D. Reynals, 1935	92
04 Habitatges de la Marina, J. A. Coderch, 1954	94
05 Habitatges Bach, J. A. Coderch, 1957	96
06 Habitatges Compte de Borrell, A. Moragas, 1958	98
07 Manssana Pallars, O.Bohigas i J. M. Martorell, 1959	100
08 Habitatges Navas de Tolosa, MBM, 1960	102
09 Habitatges Bori Fontestà, Barba Corsini, 1960	104
10 Edifici Mestre Nicolau, F. Mitjans, 1960	105
11 Habitatges Meridiana, A. de Moragas, 1961	108
12 Habitatges Rosselló, E. Donato, 1964	110
13 Habitatges Encarnació, J. A. Coderch, 1966	112
14 Habitatges Lepant, Ll. Nadal, 1968	114
15 Habitatges Rio de Janeiro, Ll. Nadal, 1982	116
16 Habitatges Sardanya, C. Balcells, 2007	118
17 Edifici a Passeig de Gràcia, C. Ferrater, 2007	120
18 154 habitatges Navas de Tolosa, ONL, 2008	122
19 Concurs d’habitatges, C. de Borrell, Serra Vives Cartagena, 2014	124
20 110 Rooms, MAIO, 2016	126
21 Jardins Carretera antiga d’Horta, C. Ferrater, 2003	128
22 Arxiu Municipal i ajardinament, C. Balcells, 2008	130
23 LV Faciliteis Building, J. Coll i J.Leclerc, 2006	132
24 Edifici Girasol, J. A. Coderch, 1966	134
25 Edifici d’habitatges, E. S. de Moura, 1992	136

[5] BIBLIOGRAFIA

[1] TIPOS	222
[2] TOPOS	225
[3] TECTÒNICA	228

[3] TECTÒNICA

TECTÒNICA	140
Exercici 3: Tectònica, construcció i materialitat	141
Exercici 3: Documentació i làmines base	
Làmina 1	144
Làmina 2	145
Làmina 3	146
Làmina 4	147
Redibuix d’arquitectures: Exemple TECTÒNICA	148
Exercici 3: Recull d’arquitectures: Sistema de Lloses	
01 Casa Cook, Le Corbusier, 1926	152
02 Villa Stein, Le Corbusier, 1927	154
03 Casa Tugendhat, L. Mies van der Rohe, 1928	156
04 Villa Kluge, H. i W. Luckhardt, 1928	158
05 Villa Savoye, Le Corbusier, 1929	160
06 Pavelló de Barcelona, L. Mies van der Rohe, 1929	162
07 Casa de Aluminio, A. Lawrence i A. Frey, 1930	164
08 Villa Schminke, H. Scharoun, 1933	166
09 Villa Figini, L. Figini, 1934	168
10 Casa cap de setmana, A. Lawrence i A. Frey, 1934	170
11 Cases Curuchet, Le Corbusier, 1949	172
12 Sistema BGB, A. Bonet Castellana, 1950	174
13 Casa de vidrio, Lina bo Bardi, 1951	176
14 Casa Laranas, N. Valsamakis, 1961	178
15 Casa Parschis, N. Valsamakis, 1961	180
16 Casa Philothei, N. Valsamakis, 1963	182
17 Casa Smith, R. Meier, 1965	184
18 Casa Salzman, R. Meier, 1967	186
19 Casa Hanselman, Michael Graves, 1967	188
20 Casa Weinstein, R. Meier, 1969	190
21 Casa Douglas, R. Meier, 1971	192
22 Villa dall’Ava, Rem Koolhaas, 1991	194
23 Curtain Wall House, Shigeru Ban, 1995	196
24 Paper House, Shigeru Ban, 1995	198
25 Casa Onlick Spanu, A. Campo Baeza, 2008	200

[6] EPÍLEG

[1] TIPOS; Edificis de culte al món	232
[2] TOPOS; Més habitatge, espai públic i ciutat	234
[3] TECTÒNICA; Més sistemes constructius; murs de càrrega	236

Objectius

El treball té com a objectiu la construcció d'un Atlas d'arquitectures a escala. El recull i catalogació a la mateixa escala d'aquestes plantes, alçats i seccions ha d'ajudar a una major comprensió de les dimensions de l'arquitectura i la comparació entre elles.

Amb l'anàlisi d'aquestes arquitectures s'aspira a construir una selecció exemplar d'obres del moviment modern, post-modern i contemporani. A partir de la capacitat dels exemples, il·luminats d'aspectes teòrics per tal d'abordar la construcció formal d'aquestes obres. El treball pren com a referència el llibre del professor argentí Eduardo Sacriste: Huellas de Edificios¹.

Amb la comparació a escala de totes les arquitectures es pretén doncs apreciar les dimensions relatives dels edificis i conèixer les relacions espaials, les proporcions i l'escala de les obres seleccionades. L'anàlisi exhaustiu de totes les obres ens permet reconèixer els elements bàsics que les caracteritzen, i per tant, entendre i projectar tots els mecanismes disciplinaris que hi són presents.

Cal remarcar que el treball no pretén en cap cas formalitzar una discussió exclusiva de les dimensions de les obres escollides ni una comparatòria qualitativa d'aquestes. La rellevància dels elements que formen un projecte no ve mai donada per les seves dimensions. Aquest element global de l'objecte, forma part de l'arquitectura, però no és en cap cas un objectiu final, sinó la conseqüència d'un lloc, d'una vida i d'una tècnica.

Emmarcant-se dins del curs de Bases per al Projecte I², aquest recull ha de servir com una guia de treball i de referència per l'alumnat del curs. La tècnica de projectar s'aprèn projectant però també estudiant els projectes i obres d'arquitectura. Així doncs és important que amb les eines i documentació que es recullen en aquesta publicació, aquests tinguin un primer contacte d'observació i comparació de l'arquitectura, per tal de raonar, entendre, redibuixar i representar-ne els espais.

Aquest recull per tant es delimita i estructura dins d'un marc docent que permet a partir d'una organització clara i sintètica de la documentació aportada, apropar tots els conceptes necessaris per realitzar i comprendre el primer curs de projectes de l'escola.

Per tal que la documentació recollida s'exposi d'una manera clara i ordenada, el treball s'estructurarà seguint els tres blocs principals del curs: [1] TIPOS, [2] TOPOS, [3] TECTÒNICA, ordenades en fitxes amb una documentació bàsica a escala de cada arquitectura, i intentant dins del possible fer una recerca bibliogràfica exhaustiva per tal que tota la documentació planimètrica aportada es tracti de dibuixos originals.

La docència del primer curs d'arquitectura ha de centrar-se a ajudar a l'alumnat nouvingut; interioritzar progressivament els conceptes teòrics i tècnics bàsics que envolten l'arquitectura. Comprendre-la requereix una investigació acumulativa, llarga i complexa que s'allarga durant tota la carrera acadèmica i professional. Le Corbusier planteja una cerca lenta, pacient i acumulativa compresa en tres nocions fonamentals: ús, lloc i construcció.

L'exercici de projectar s'aprèn projectant però també analitzant i redibuixant arquitectures de referència. L'anàlisi de les arquitectures demana d'una dissecció curosa i selectiva, per tal de descriure un tot; primer cal seleccionar-ne certs aspectes bàsics i estudiar-los per separat. En aquest sentit l'estudi d'aspectes com l'espai, la llum, el lloc, la matèria, els sistemes constructius i espaials, etc. dotaran a l'alumne d'un coneixement cada cop més ampli que ajudarà en la seva presa de decisions encarades a l'exercici projectual.

1. Sacriste, E. Huellas de edificios: una colección de plantas de edificios dibujadas a la misma escala. Buenos Aires: EUDEBA, 1962.
2. Bases per al Projecte I: BPI SEM 1, ETSAB - Departament de Projectes Arquitectònics, Curs 2017 - 2018, Pla 2014.

Anàlisi i Projecte: La comprensió de l'espai

TIPOS / TOPOS / TECTÒNICA

Aquests tres conceptes o nocions fonamentals per Le Corbusier, són els que structuren el curs de Bases per al Projecte I. El qual es dividirà en tres exercicis molt concrets i pautats, on l'alumne haurà de comprendre l'espai que genera l'arquitectura a partir del seu anàlisi i projecte.

[1] TIPOS

El primer exercici s'emmarca en la noció del "Tipos"; entès com la memòria de la forma i per tant l'anàlisi de la comprensió de l'espai que genera l'arquitectura. Aquest procés descriptiu i analític, basat en el redibuix, diagramatització i maquetació, dotarà a l'estudiant de les eines i coneixements necessaris per emplaçar dins d'aquestes arquitectures dues obres d'art que caldrà situar curosament atenent a aspectes com llum, visuals, recorreguts, etc.

[2] TOPOS

Un cop treballades les eines gràfiques bàsiques de representació arquitectònica, es demana que l'alumne faci un pas endavant per abordar la noció del "Topos", centrada en l'espai públic, l'habitatge i la ciutat. Un exercici encarat a entendre la unitat tipològica de l'eixample, i la recomposició i redibuix d'una illa teòrica, on apareixeran arquitectures d'habitatge col·lectiu de referència; que a partir de la discussió sobre la seva posició i organització, es determinarà el petit projecte d'una plaça - jardí d'interior d'illa.

[3] TECTÒNICA

Finalment com a exercici conclusiu del curs, s'explorà i analitzarà un únic exemple arquitectònic comú a tota la classe, dotat d'un sistema constructiu i estructural específic. La interiorització i redibuix d'aquesta arquitectura, seguint les metodologies ja desenvolupades en els exercicis anteriors i acompanyades d'una discussió grupal a cada taller permetrà la realització d'un canvi de sistema estructural d'aquest edifici. L'alumne haurà de reinterpretar-lo espacialment i constructivament per determinar-ne una nova organització del programa atenent a tots els aspectes estudiats durant el curs (espai, llum, context, recorreguts, sistemes, etc.)

TIPOS

L'apartat de Tipos vol organitzar una llista d'edificis on l'activitat que els omple esculpeix la forma final de l'arquitectura. Per tant, es fa referència a la utilitas vitruviana, seguint la concepció funcionalista de “la forma segueix a la funció”. Són molts els mecanismes de composició arquitectònics que es poden incloure en aquest apartat, i per tant, moltes les formes d'entendre l'organització funcional d'un edifici.

Es planteja l'estudi de les formes recurrents en l'arquitectura, allò que hi ha darrere d'un edifici, d'una planta, d'una secció... Es pretén per tant arribar fins al que és més elemental, més distingible a simple vista, però a vegades també l'aspecte més ocult en alguns casos: el principi tipològic en arquitectura. Moltes vegades podem distingir les construccions que ens envolten per l'ús que es desenvolupa en el seu interior, i això representa una noció adquirida en aquest aspecte que forma part de la nostra intuïció.

Però quina és realment la rellevància del tipos en arquitectura? Podem entendre un edifici a partir dels recorreguts que es produeixen en el seu interior? Formen part l'activitat i l'arquitectura d'un mateix element? Molts són els dubtes que sorgeixen quan volem entendre un dels majors principis de l'arquitectura.

Amb l'estudi d'aquestes obres es pretén poder relacionar les diferents tipologies d'edificis, entenant tots aquells factors que els hi donen forma. L'arquitectura com el marc on es desenvolupa l'activitat de les persones. En definitiva dotar a l'estudiant de les eines i coneixements necessaris per entendre un edifici i dissecar els seus aspectes a més de la capacitat d'emplaçar elements vinculats a conceptes complexos com són: llum, visuals, recorreguts... Entendre el marc físic i actiu de l'arquitectura a partir de l'ordre i la sistematització basats en la composició dels seus espais, elements i arquetips.

Exercici 1: Tipos, cultura i programa

L'estudi de les formes recurrents i de les constants formals ajuda a distingir els principis tipològics que denoten conscientment cada projecte d'una estructura formal i funcional operativa. Així doncs es planteja el primer exercici del curs com una introducció a la tipologia arquitectònica i a la dissecció d'un recull d'arquitectures relacionades per aquest principi. La memòria de la forma i per tant l'anàlisi de la comprensió de l'espai que genera l'arquitectura ha d'ajudar a l'alumne a comprendre'n la construcció d'aquest. Amb aquesta selecció es pretén que els alumnes de cada taller puguin fer un estudi d'un dels edificis que s'hi recullen per tal de conèixer i desgranar tots aquells elements que construeixen l'espai.

L'exercici s'estructura doncs en dues parts. Una primera; centrada en un procés descriptiu i analític, basat en el redibuix, diagramatització i maquetació. I una segona: centrada en una proposta mínima de situació i relació d'objectes dins de cada edifici.

Es defineix una llista de 25 arquitectures de diferent arrel tipològica per comparar-ne a la mateixa escala gràfica la seva planta, secció i alçats, els elements més destacats de la representació de l'arquitectura. Amb la comparació conjunta i reflexiva de cada taller es pretén poder mostrar les diferents solucions tipològiques d'edificis de referència i entendre-les col·lectivament.

Aquesta anàlisi ha d'anar acompanyat d'una segona part projectual i propositiva, en què cada alumne a partir de les seves conclusions extretes en la primera part de l'exercici; ha de ser capaç de proposar i dibuixar uns elements mínims de suport de dues obres d'art que s'hauran de situar dins l'espai arquitectònic triat i analitzat, tenint en compte aspectes com la llum, el recorregut o les visuals que faran els espectadors d'aquestes obres.

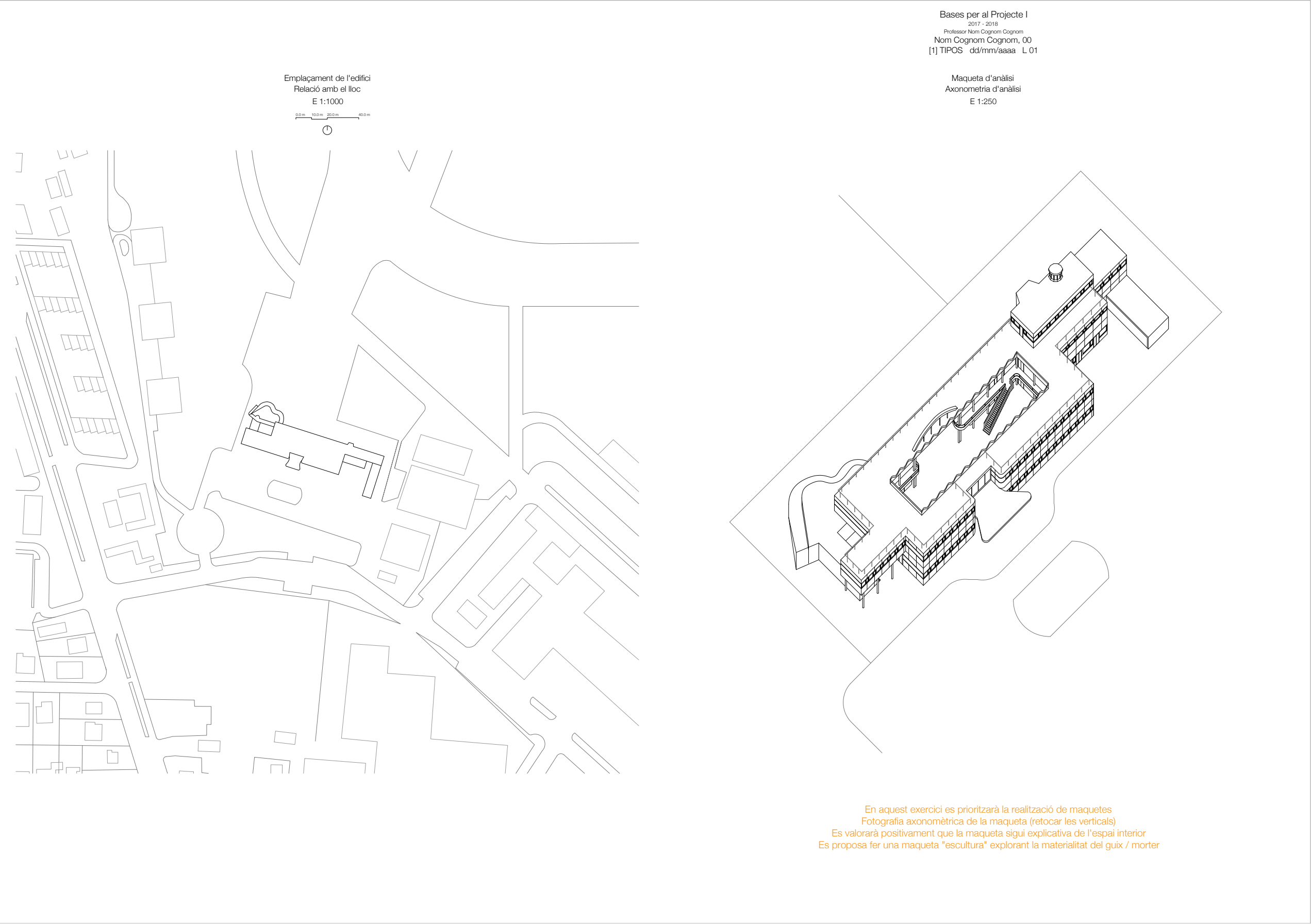
La documentació requerida en aquest exercici es mostra en les bases recollides a continuació; com una possible manera de compondre tot el material treballat. L'entrega constarà d'un màxim de quatre làmines format DIN A1, plegades en format DIN A2.

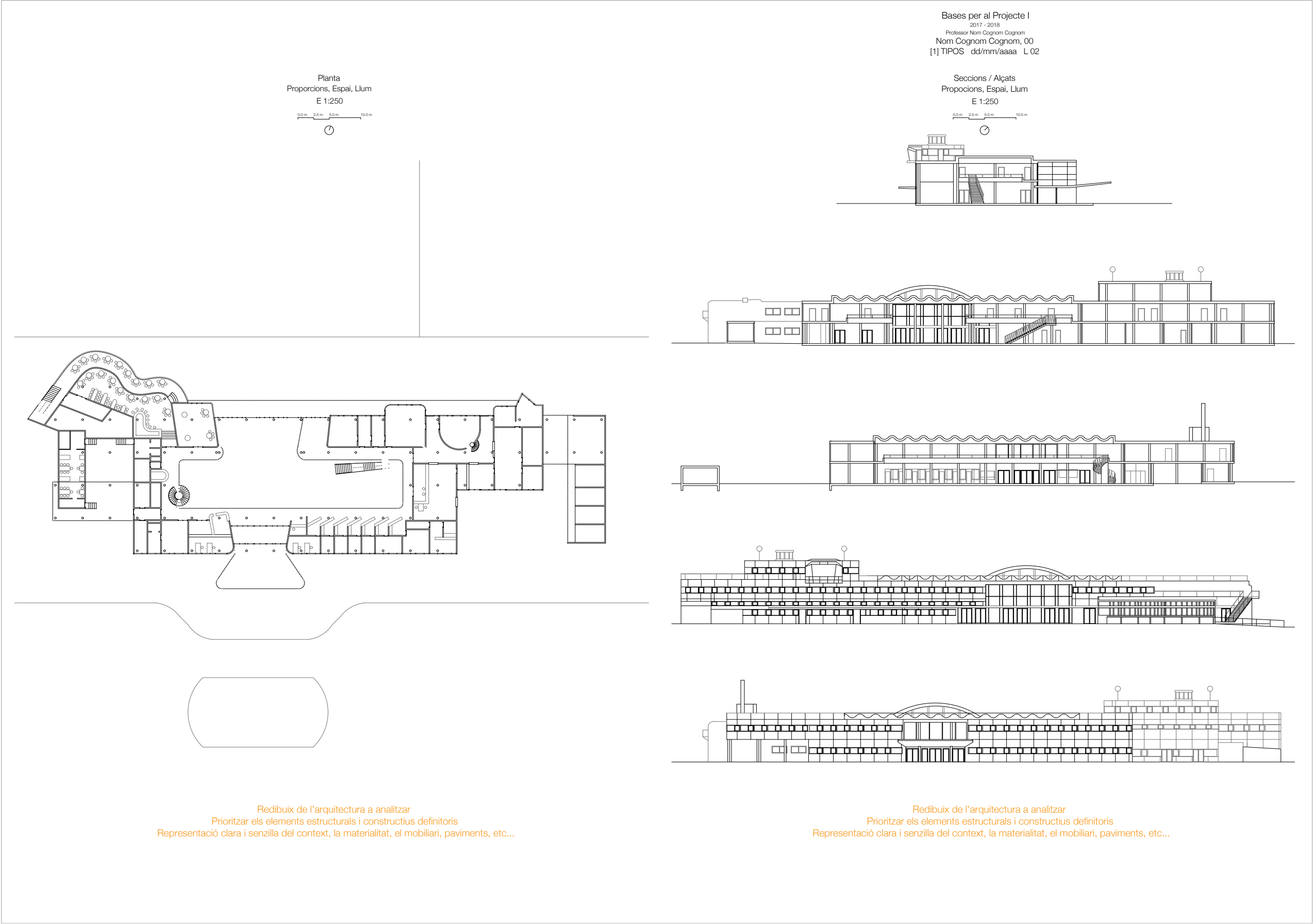
Documentació requerida:

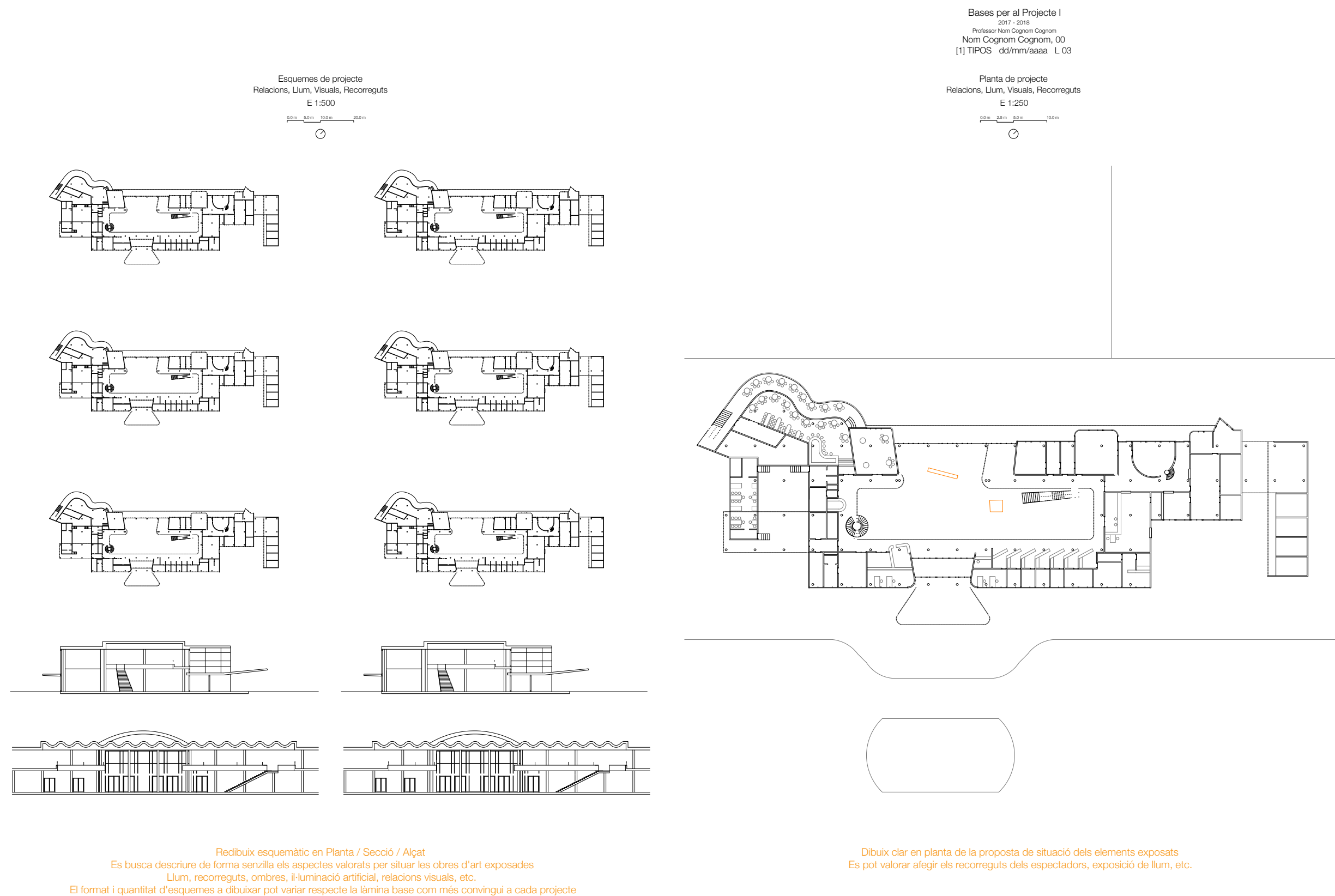
- Emplaçament E 1:1000
- Exploració volumètrica de l'edifici (maqueta / axonometria)
- Redibuix analític de la planta, secció i alçat E 1:250
- Esquemes d'anàlisi / projecte E 1:500
- Planta i secció de la proposta E 1:250
- Dibuix detallat del mobiliari auxiliar de suport de les obres d'art E 1:50
- Imatge de la proposta: Collage, Maqueta, Perspectiva a mà / ordinador...

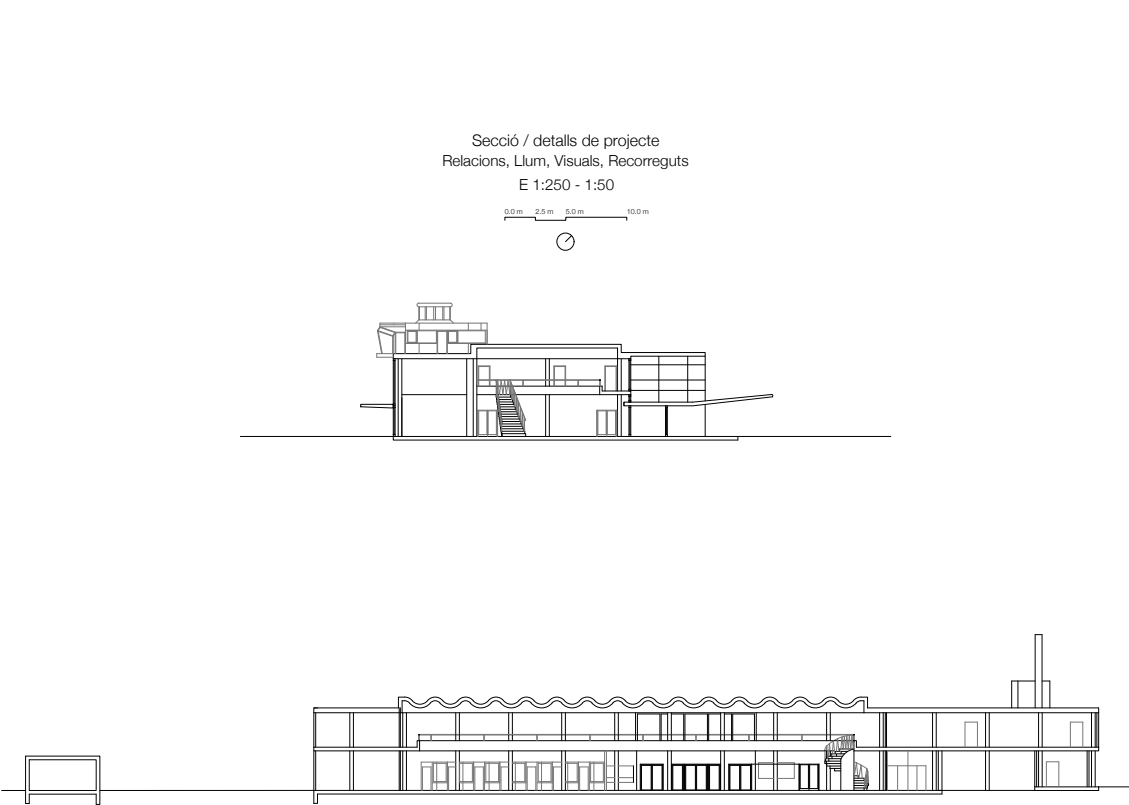
La documentació requerida és una proposta de mínims en la que cada alumne podrà triar la tècnica i expressió de dibuix / maquetació que consideri més adient.

EXERCICI 1: DOCUMENTACIÓ I LÀMINES BASE

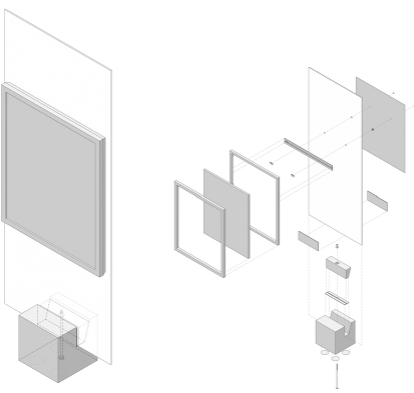

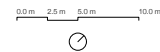
Exemple de referència
Lina Bo Bardi - Glass Easels, 1968
Galeria d'art del São Paulo's Museum of Art (MASP)

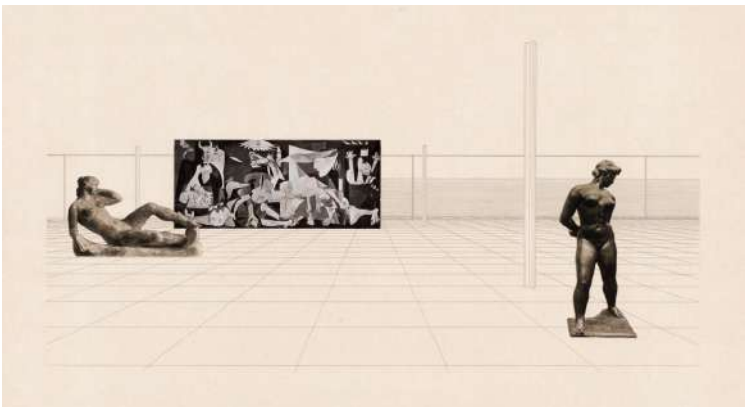
Dibuix clar en secció de la proposta de situació dels elements exposats
Es pot valorar afegir els recorreguts dels espectadors, exposició de llum, etc.
El detall dels suports de les obres d'art han de mostrar el sistema constructiu i materialitat d'aquests.
Es valorarà l'exploració axonomètrica i/o en maqueta del sistema de suport

Bases per al Projecte I
2017 - 2018
Professor Nom Cognom Cognom
Nom Cognom Cognom, 00
[1] TIPOS dd/mm/aaaa L 04

Maqueta de projecte i espai
Collage de projecte i espai
E 1:250

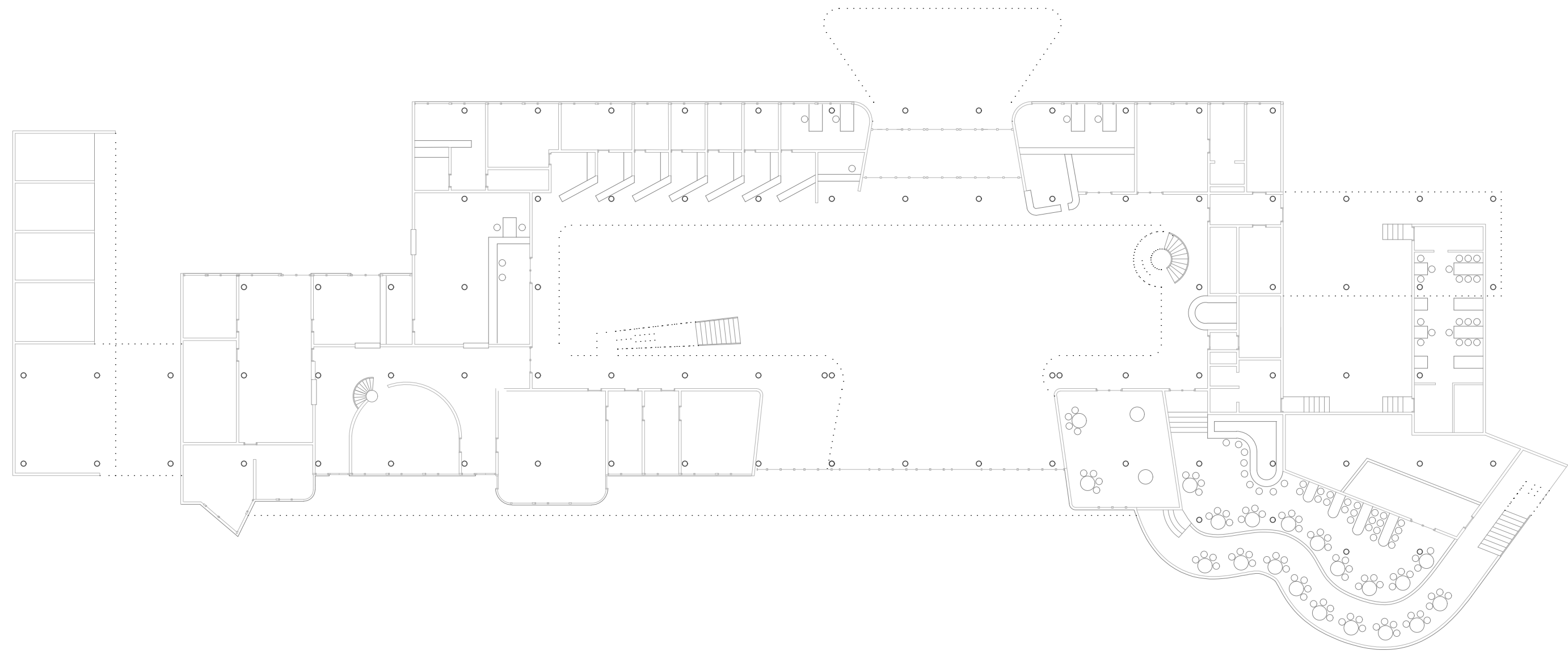

Perspectives de referència
Perspectiva Interior, "Project for Concert Hall" 1942 - 1943 de Mies van der Rohe
Fotografia: The Museum of Modern Art, New York - Scala, Florence - VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

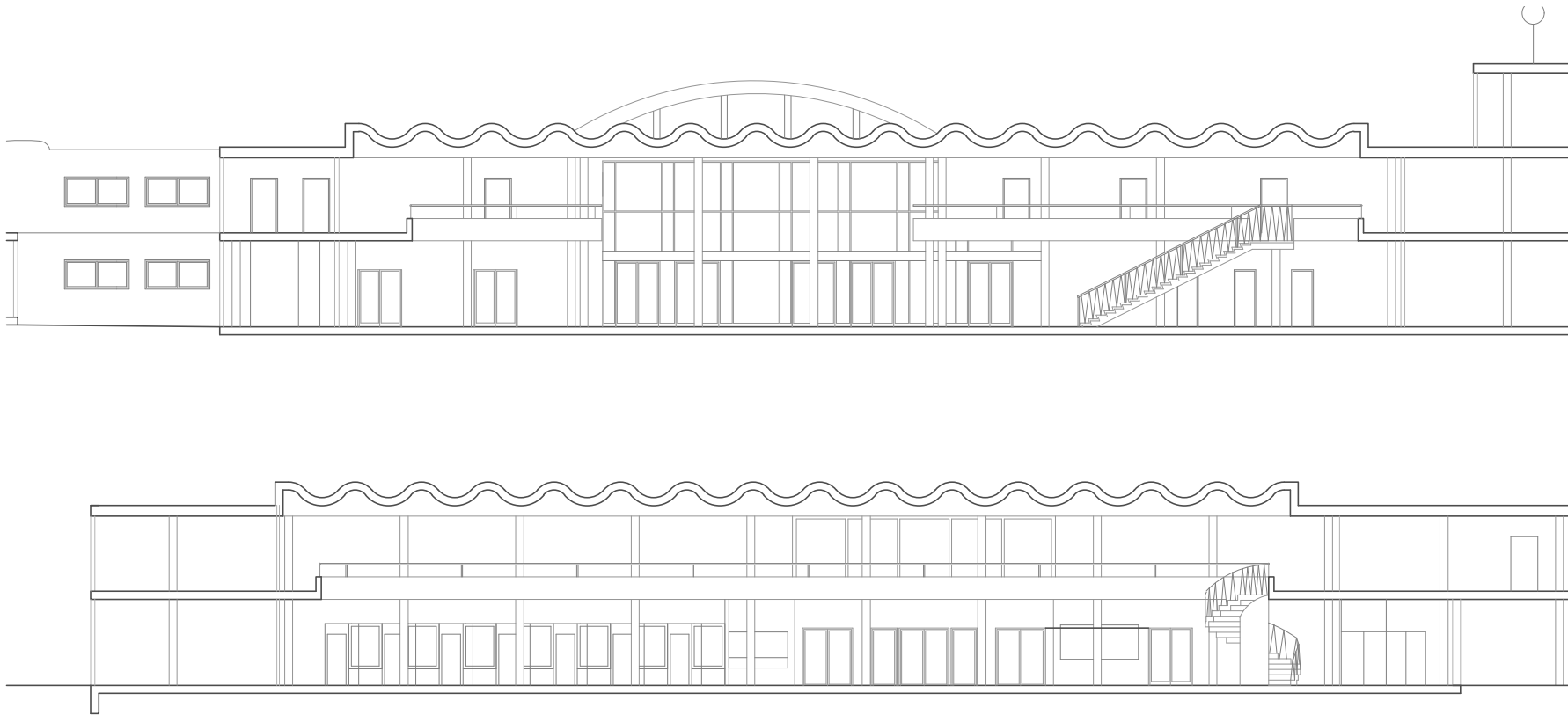
Perspectives de referència
Perspectiva Interior d'un "Museum for a Small City" 1942 - 1943 de Mies van der Rohe
Fotografia: The Museum of Modern Art, New York - Scala, Florence - VG Bild-Kunst, Bonn, 2016

Situació de les obres d'art dins l'espai
Cal dibuixar / construir un document que ensenyi les obres d'art en relació a l'espai
Es pot realitzar qualsevol tipus de document
Axonometries, collage fotogràfics, dibuixos a mà i/o
fotografies de maquetes (és recomanable una maqueta parcial a escala 1:50 / 1:20 focalitzada en l'encaix)

04 Copenhagen Airport
Vilhem Lauritzen
1937, Copenhagen, Dinamarca

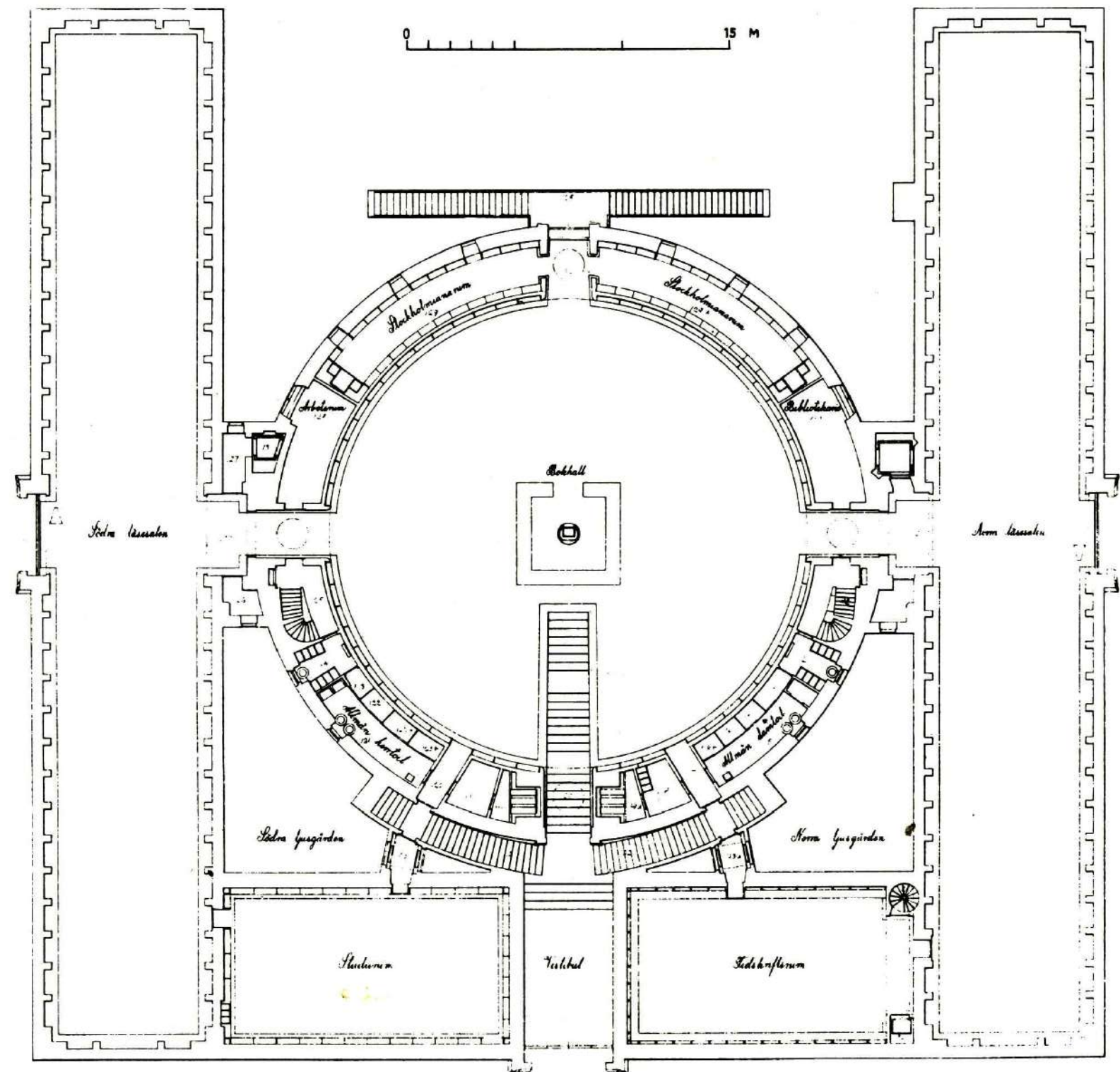
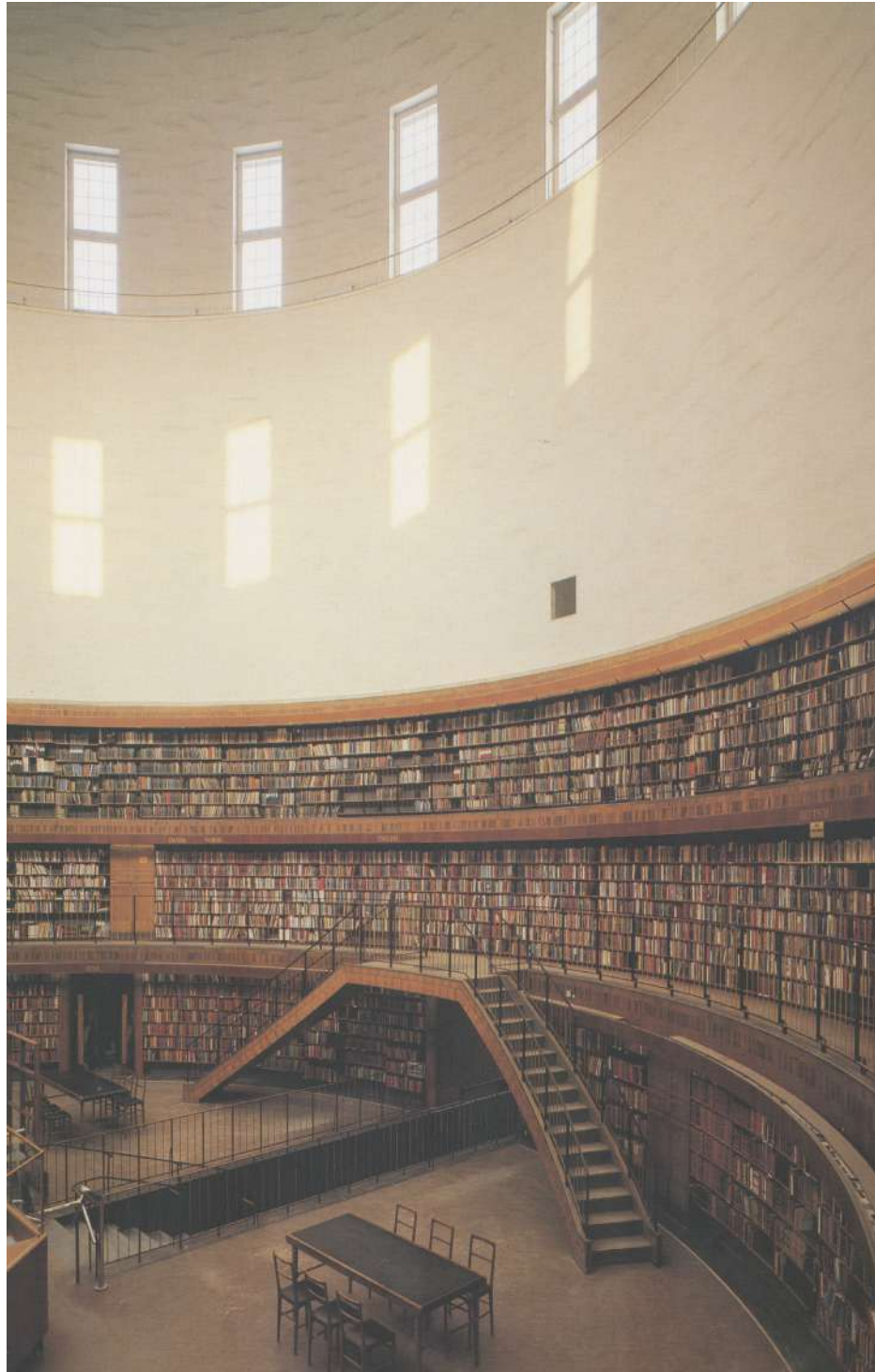

EXERCICI 1: RECULL D'ARQUITECTURES

ARQUITECTURES A ESCALA - BASES PEL PROJECTE I [T]

[1] TIPOS

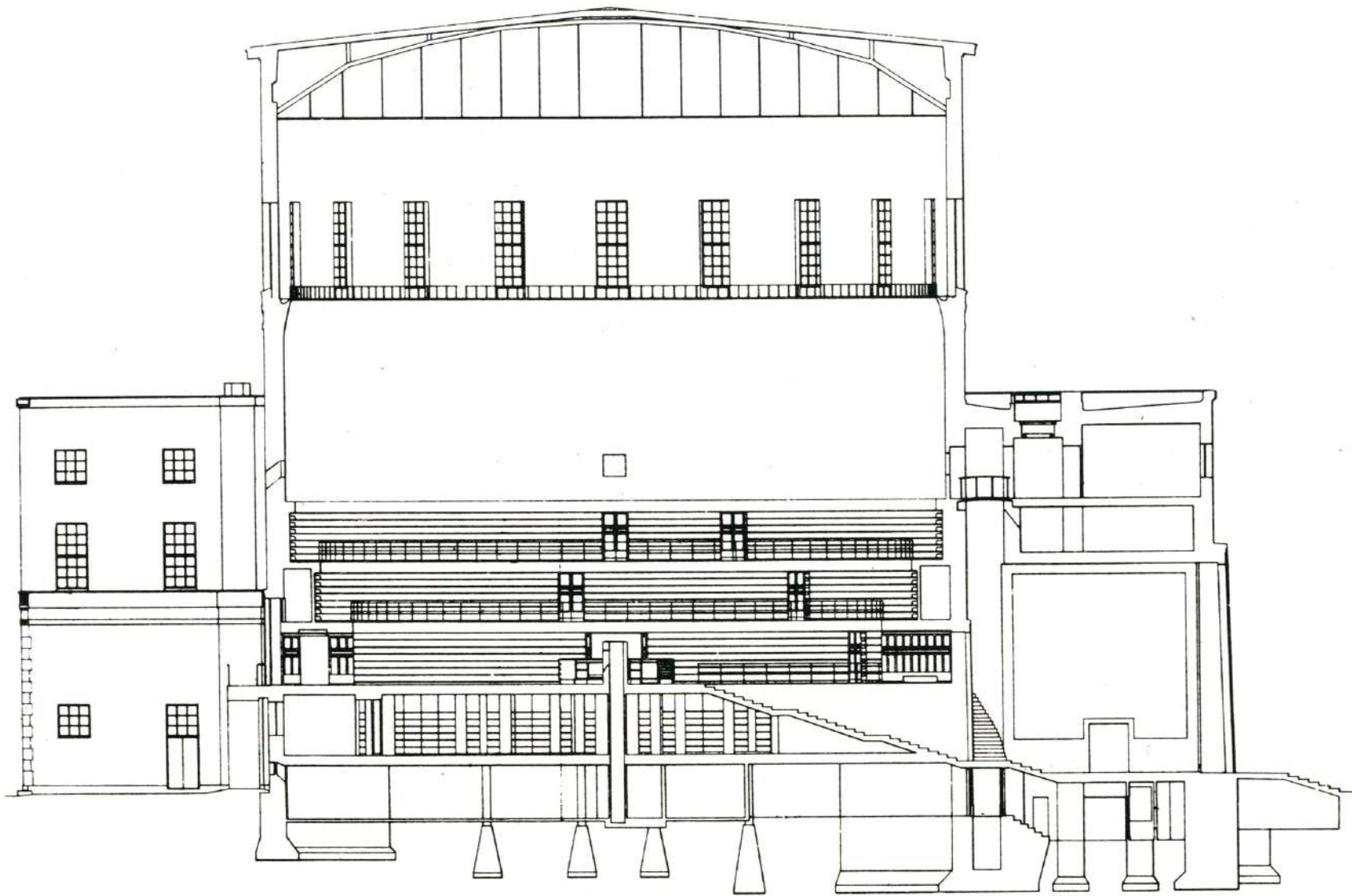

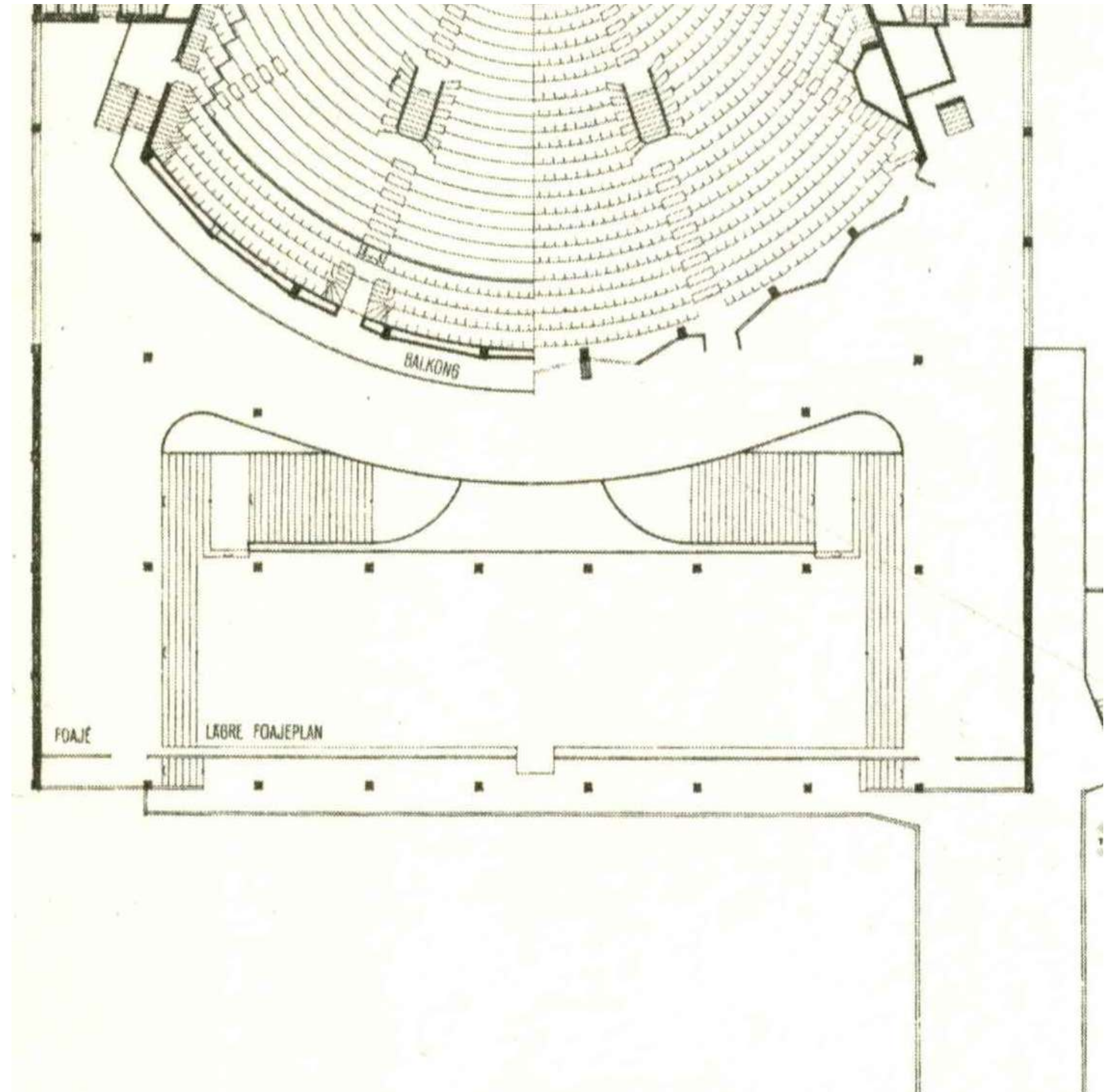
01 Capella al bosc

Erik Gunnar Asplund

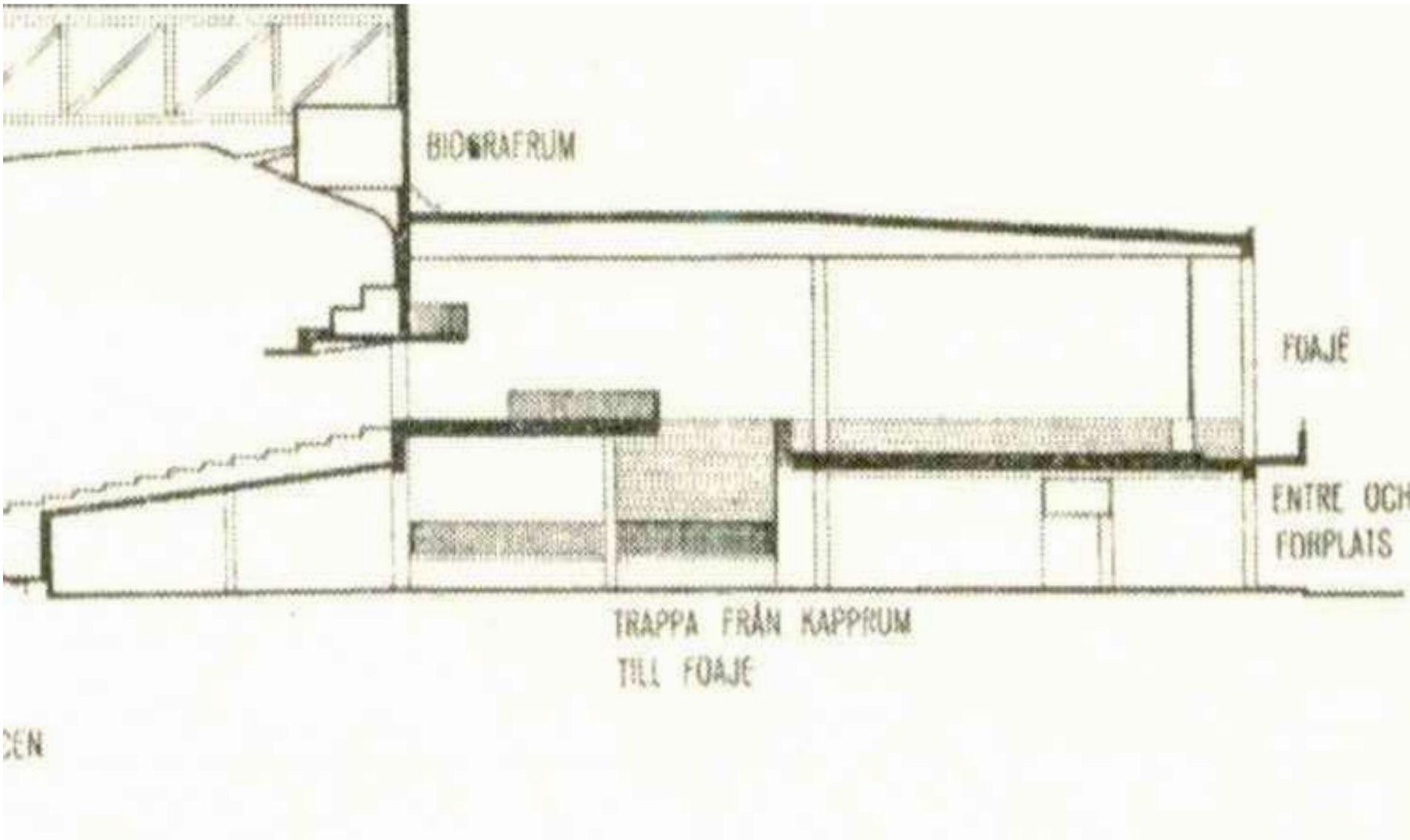
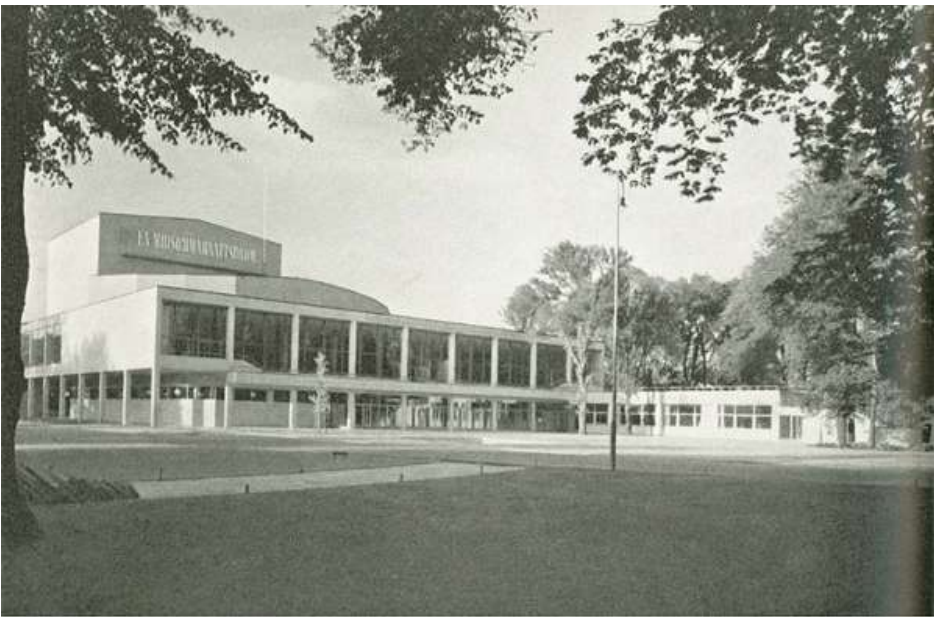
1920, Cementiri d'Estocolm, Suècia

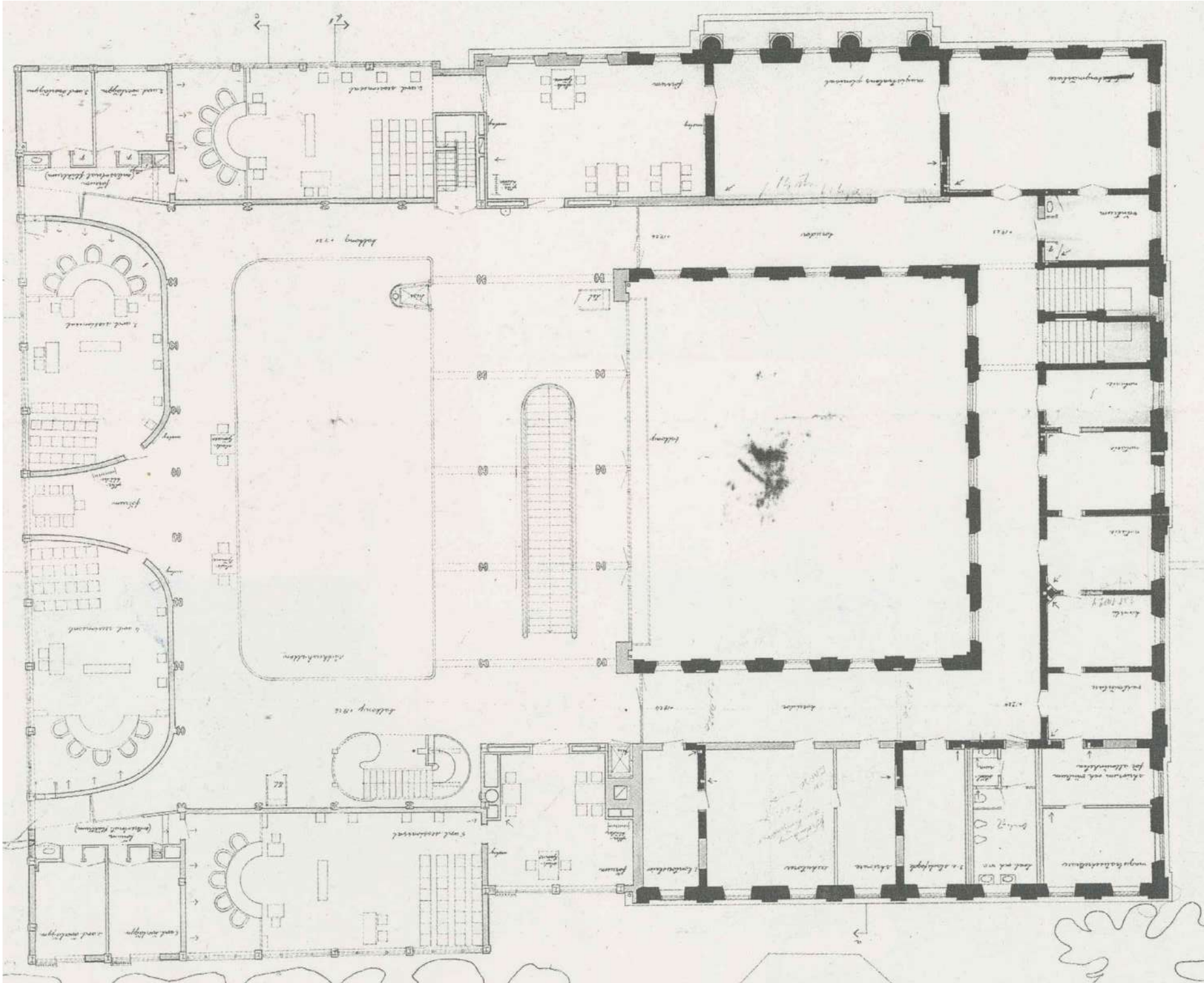

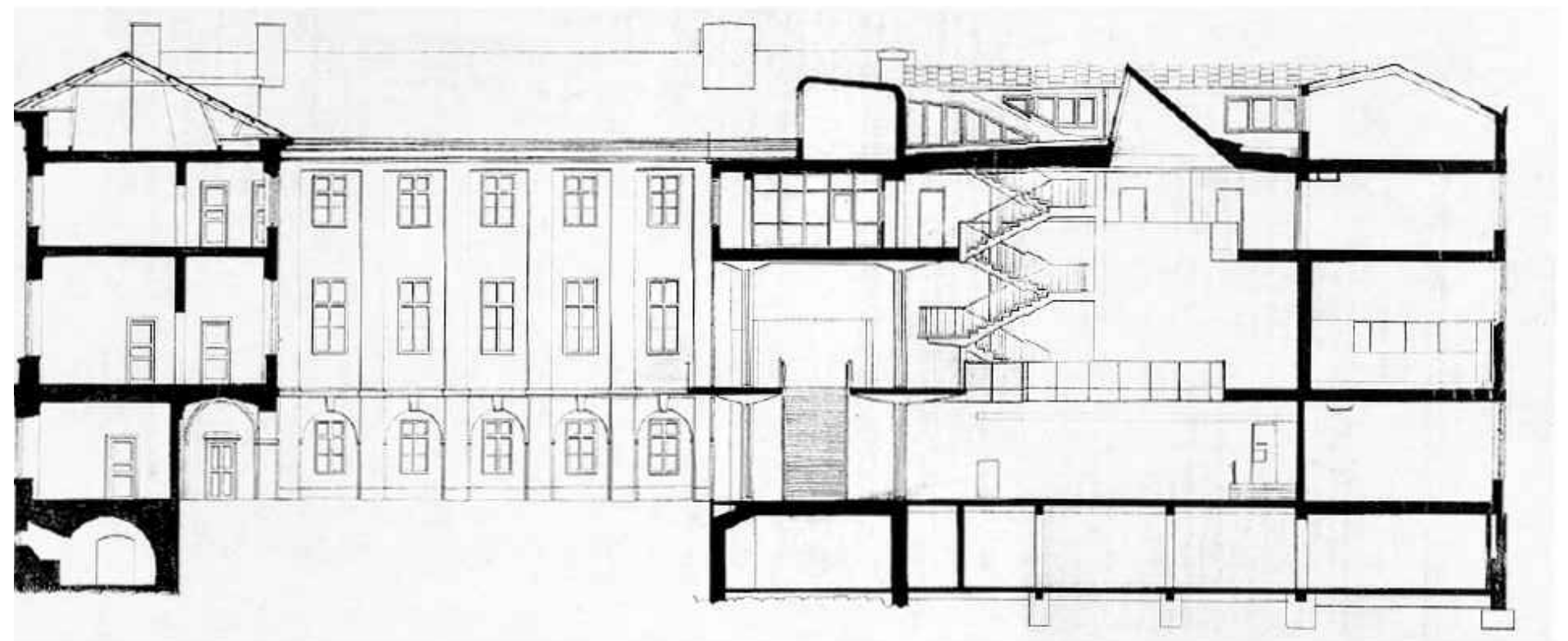
02 Malmö Opera
Sigurd Lewerentz
1933, Malmö, Suècia

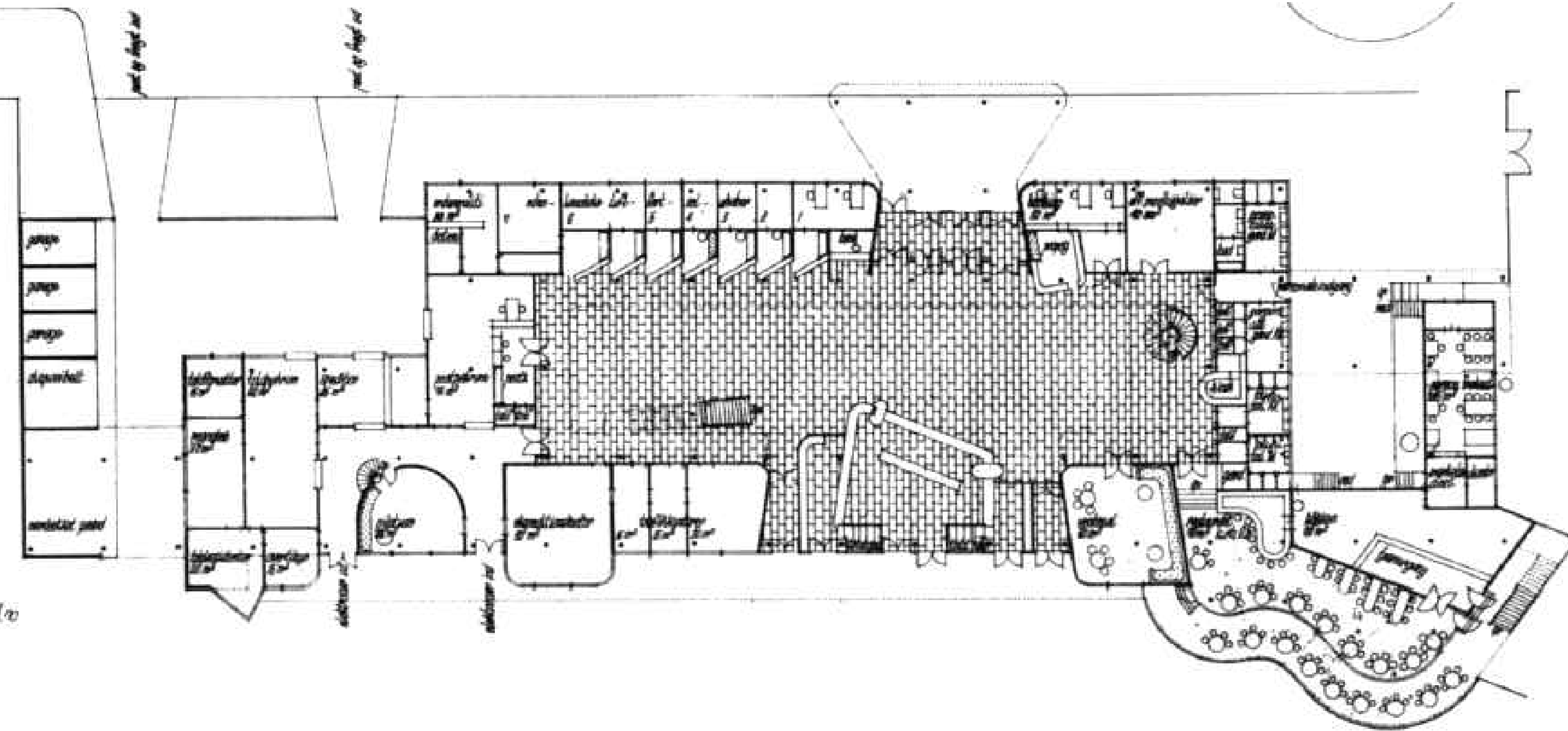

03 Gothenburg Court Hall
Erik Gunnar Asplund
1934, Gothenburg, Suècia

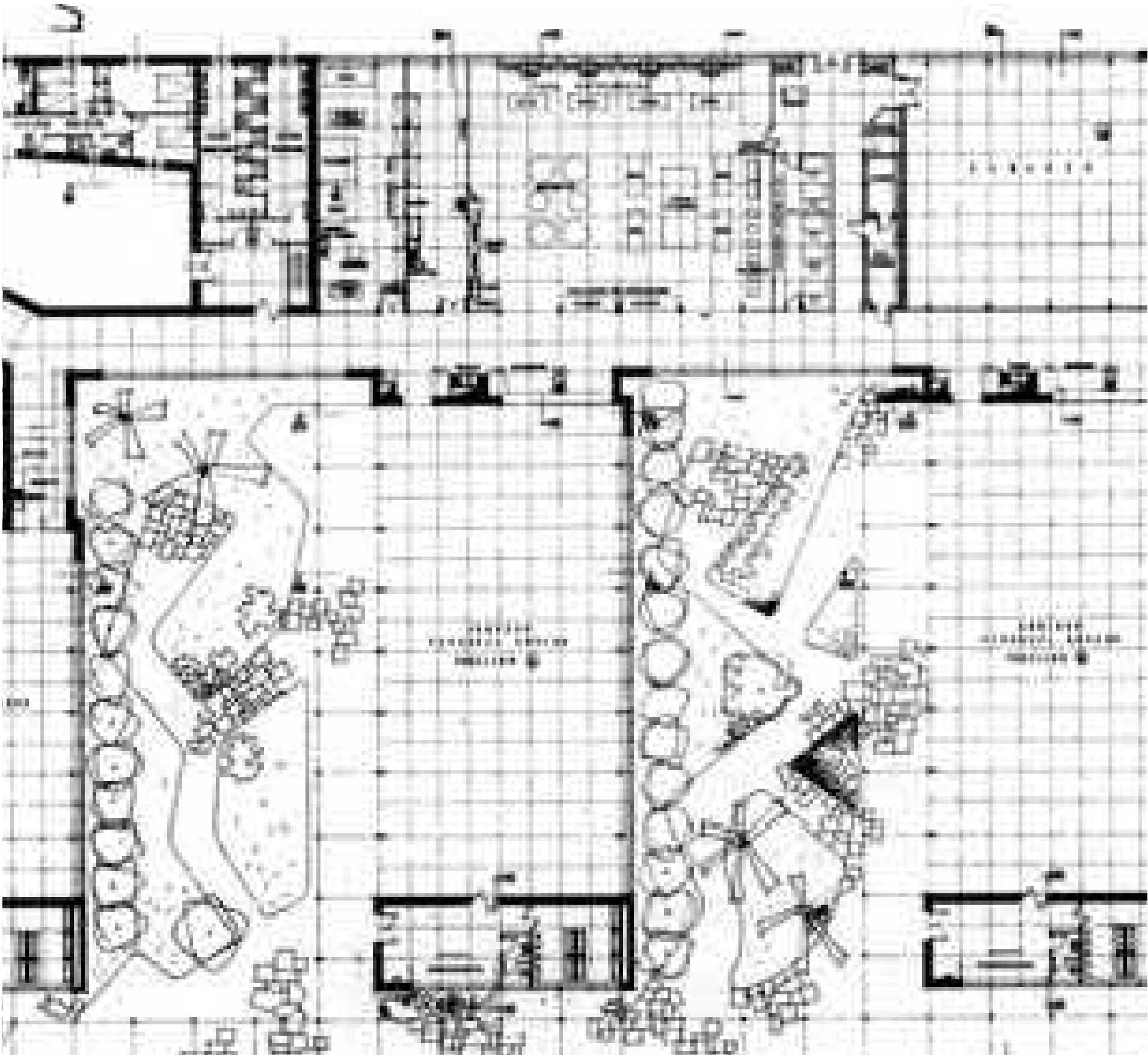

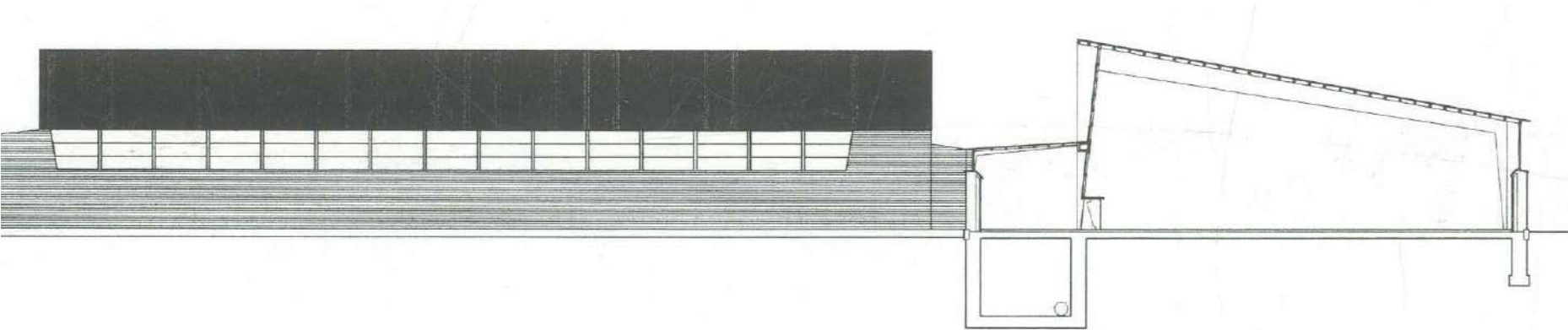
04 Copenhagen Airport
Vilhem Lauritzen
1937, Copenhagen, Dinamarca

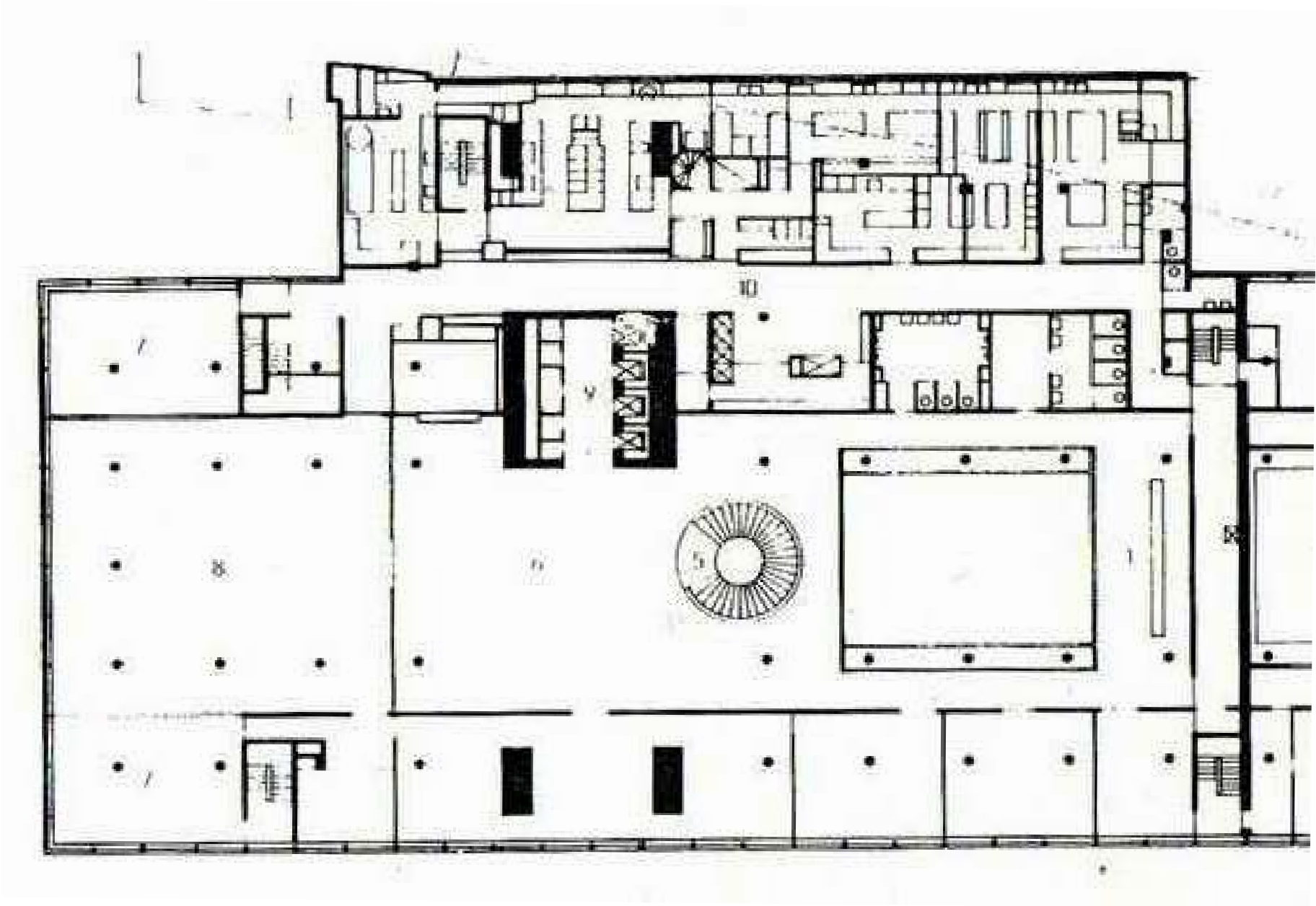

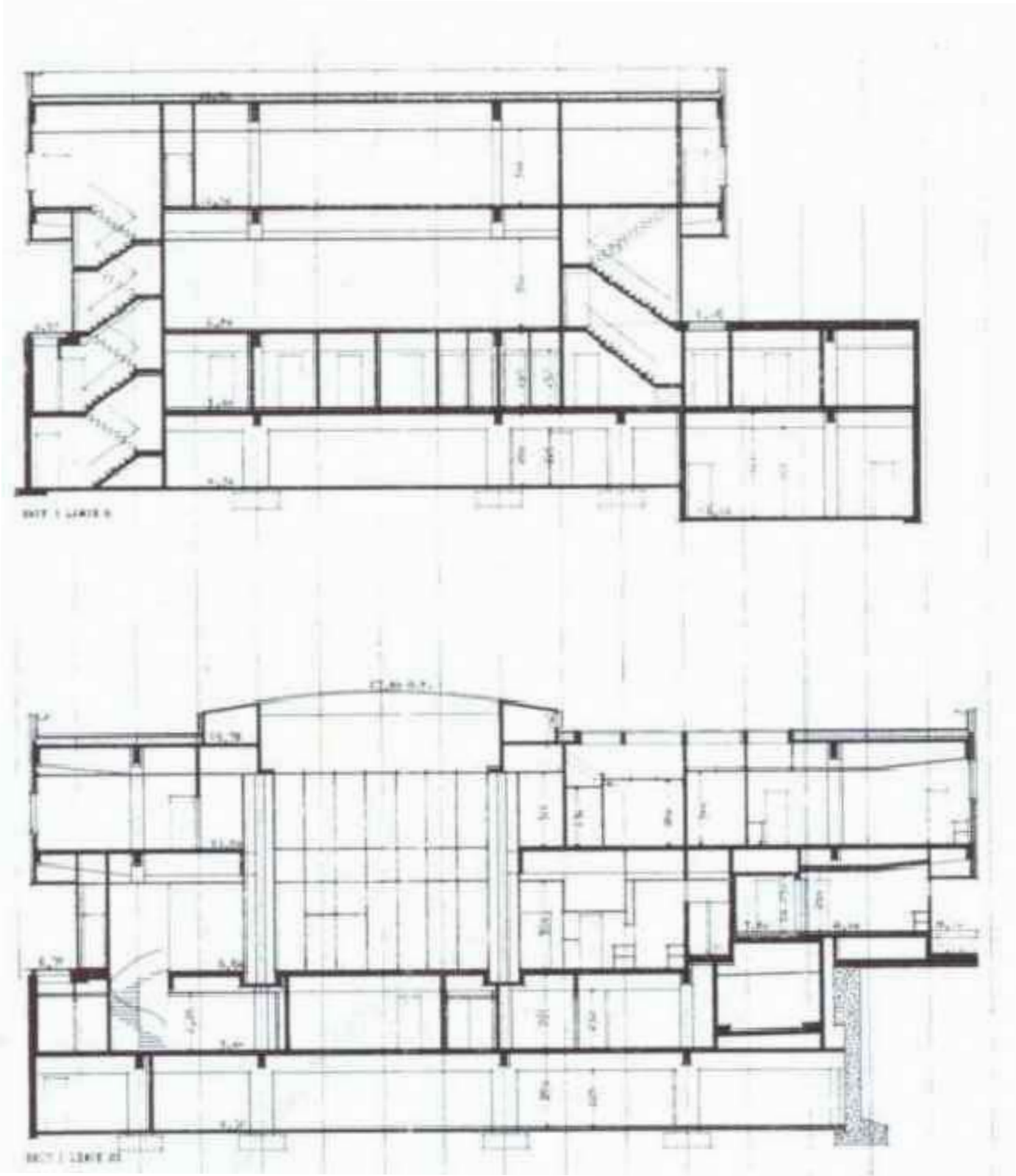
05 Menjador Fàbrica SEAT
Manuel Barbero, Fafael de la Joya i César Ortiz-Echagüe
1954, Barcelona

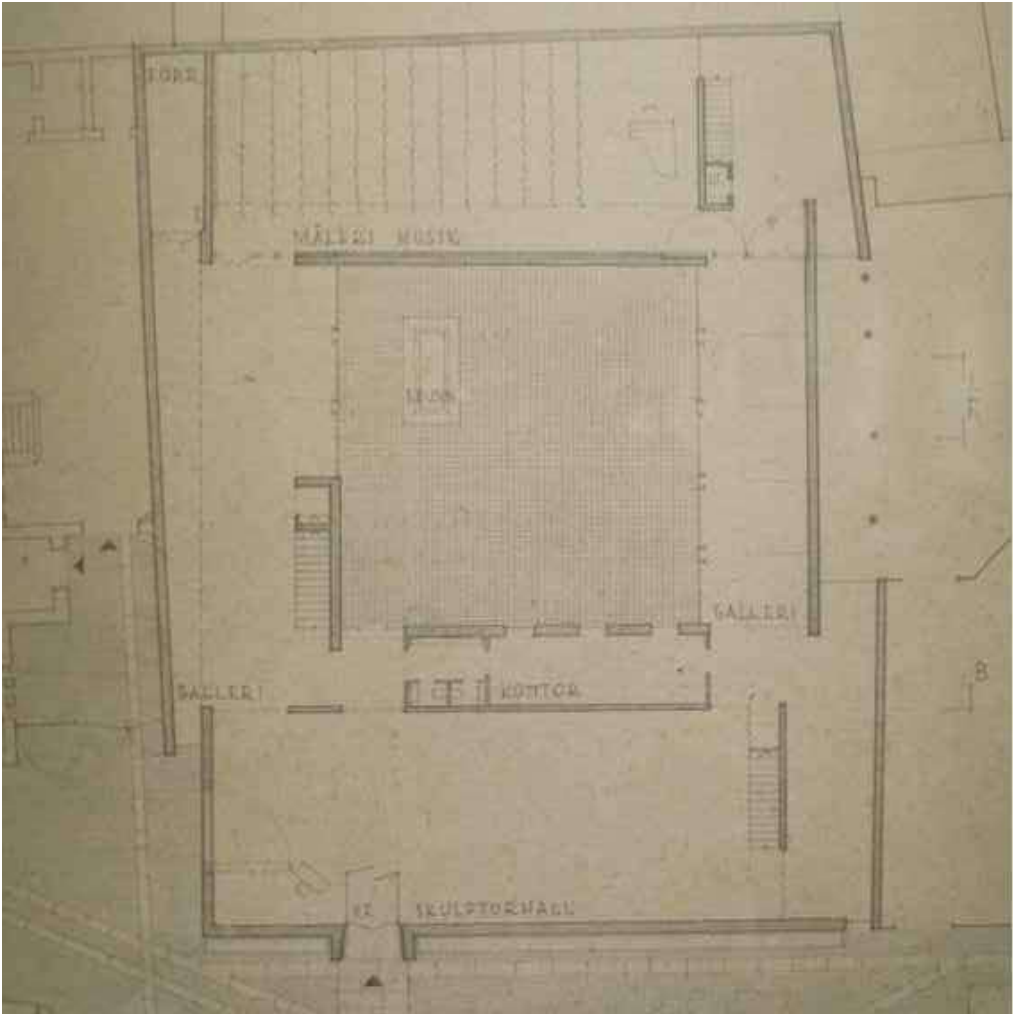

06 SAS Royal Hotel
Arne Jacobsen
1956, Copenhagen, Dinamarca

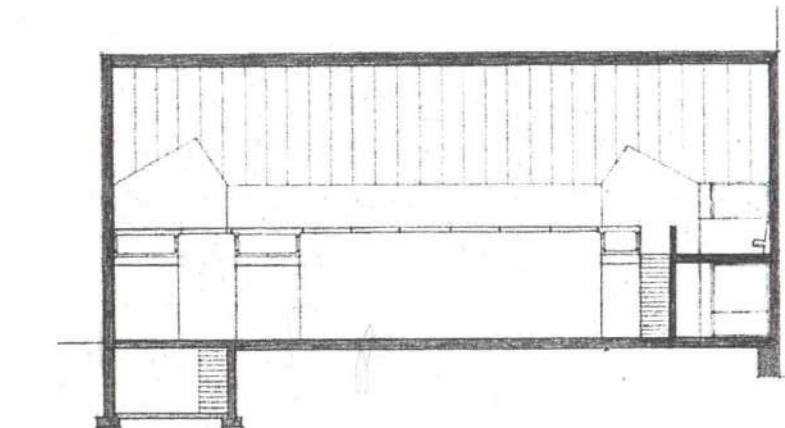

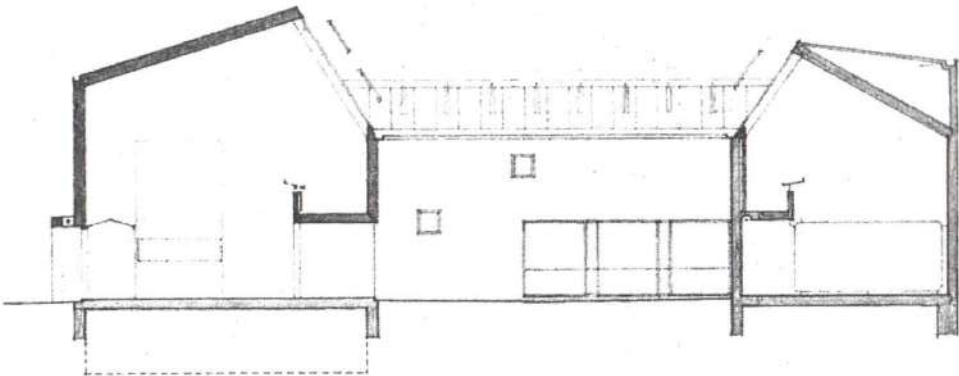

07 Lund Konsthall
Klas Anshelm
1957, Lund, Suècia

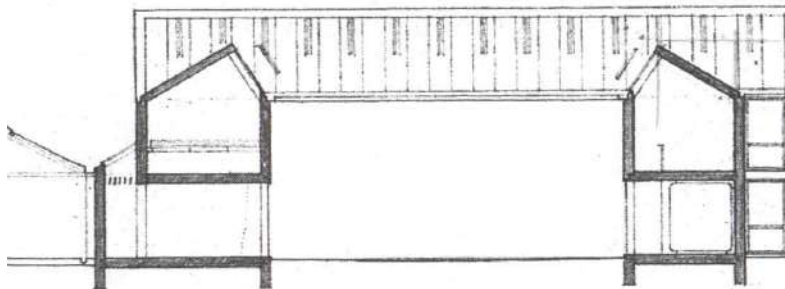

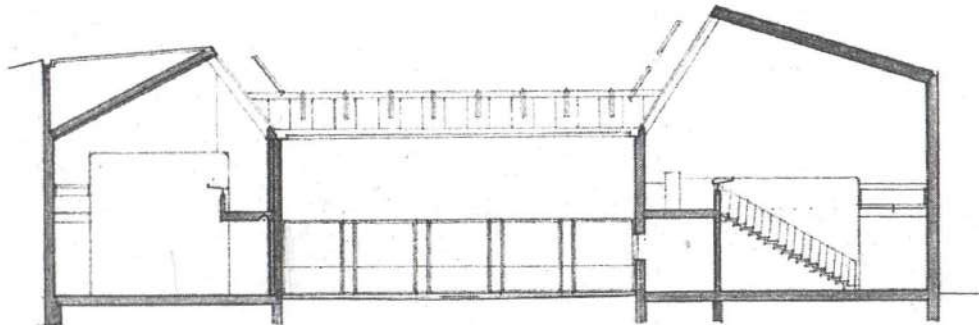
SEKTION A-B.

SEKTION C-D

SEKTION E-F.

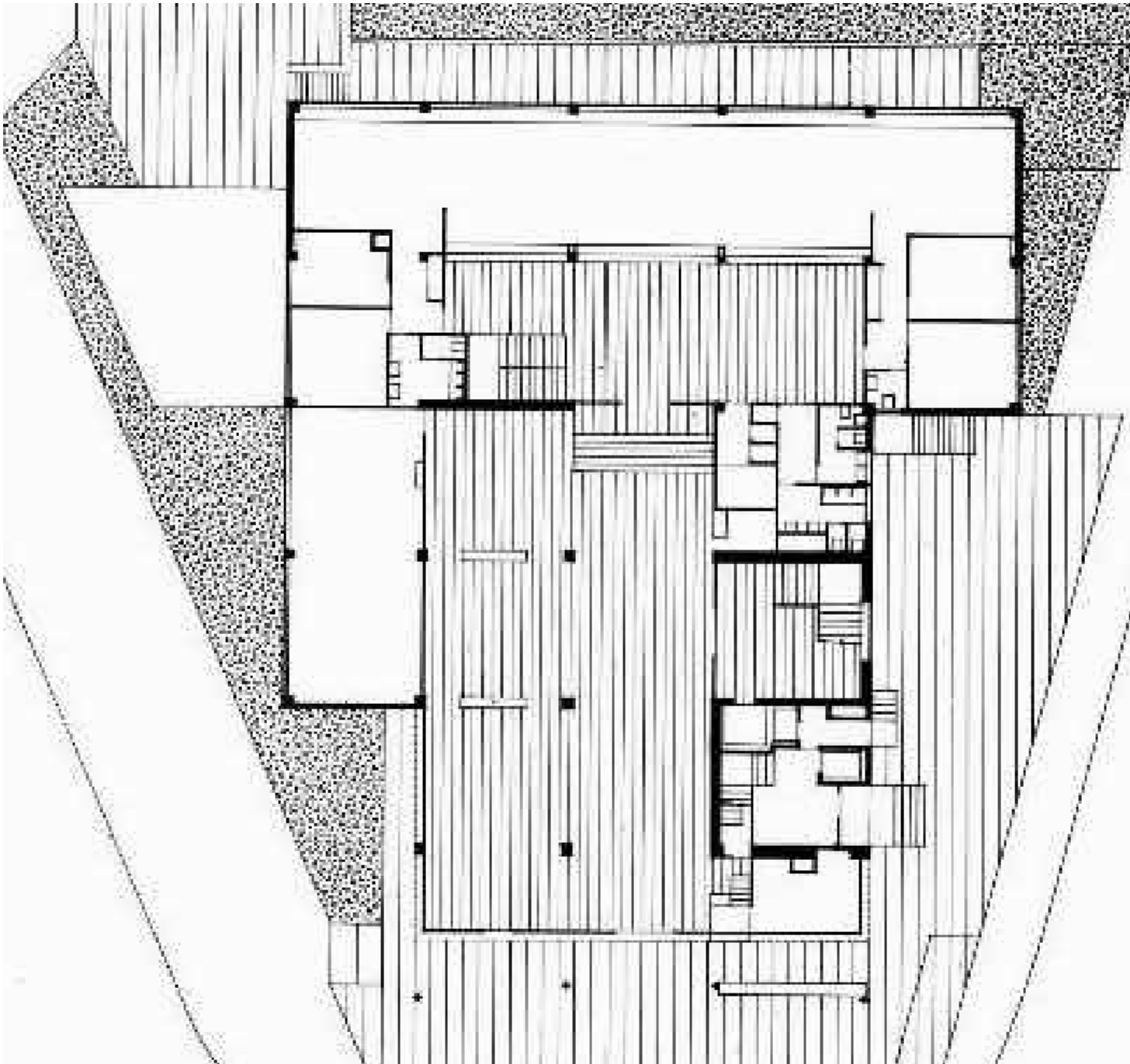

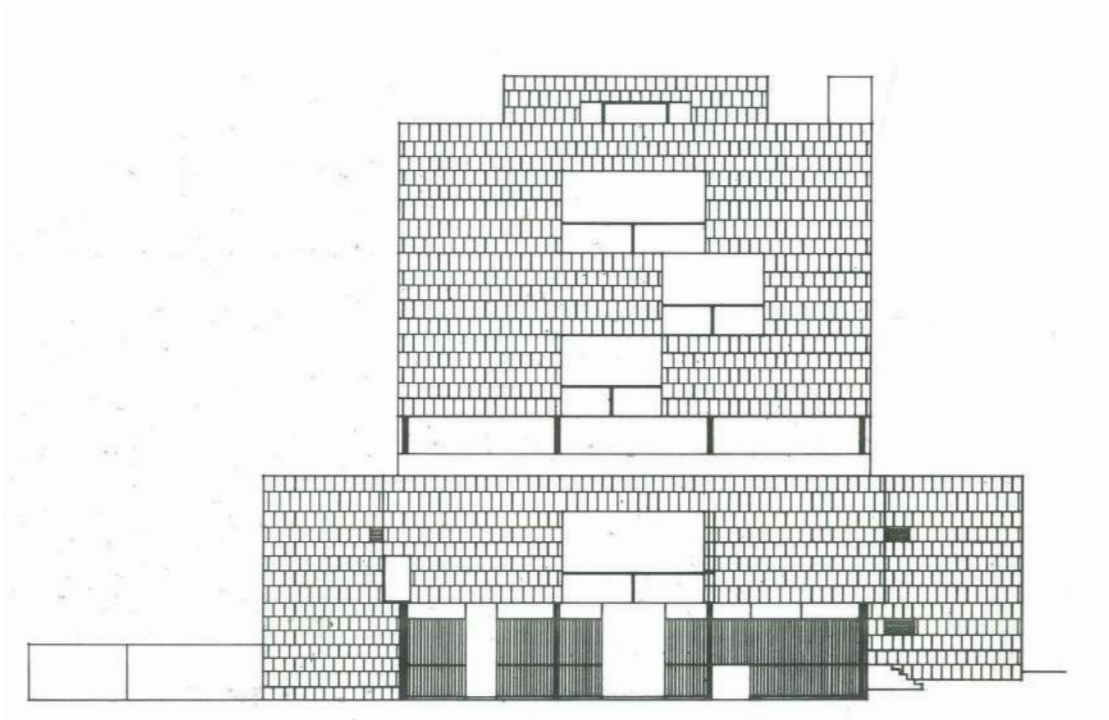
SEKTION G-H.

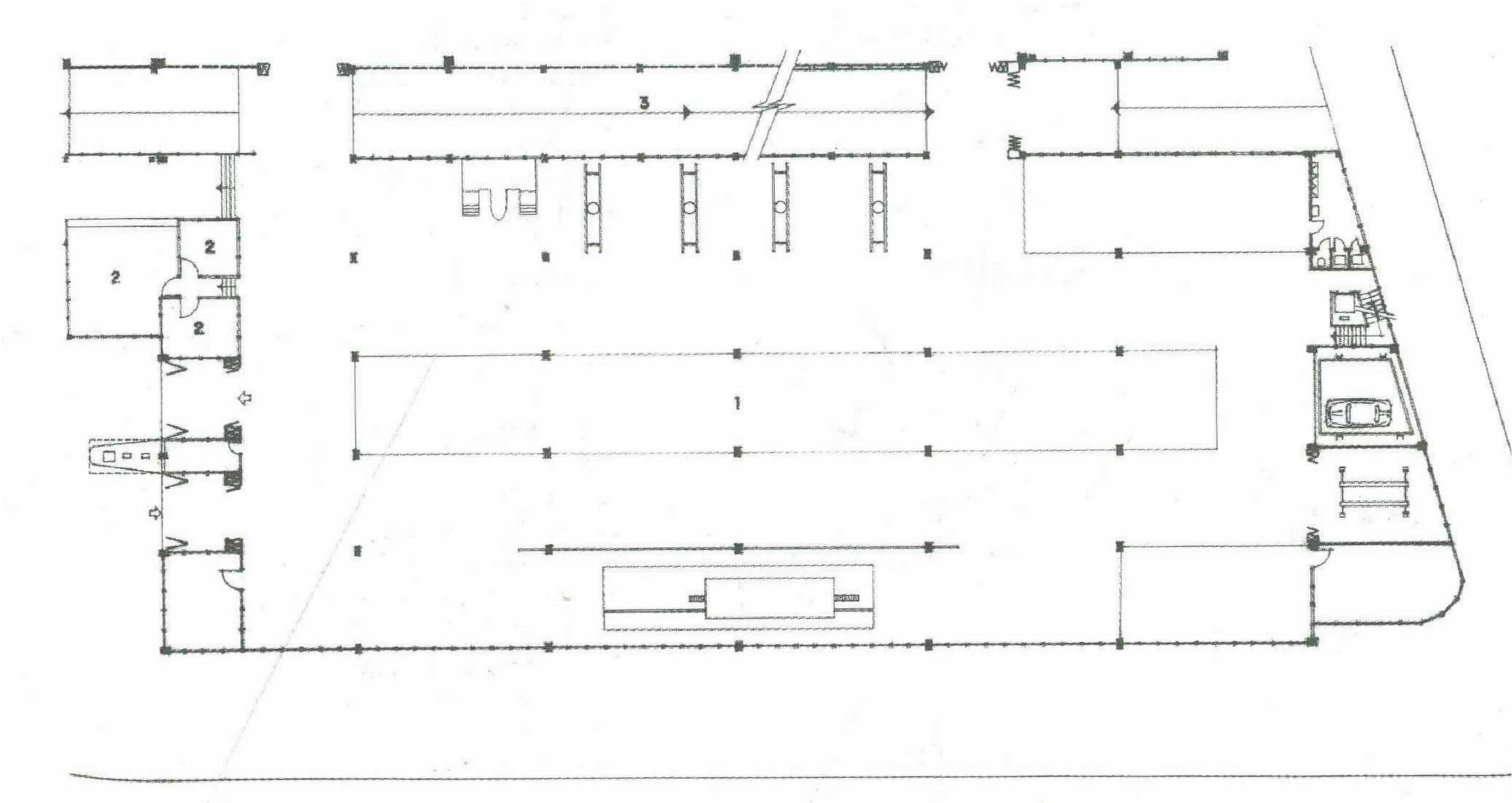

08 Govern Civil de Tarragona
Alejandro de la Sota
1957, Tarragona, Espanya

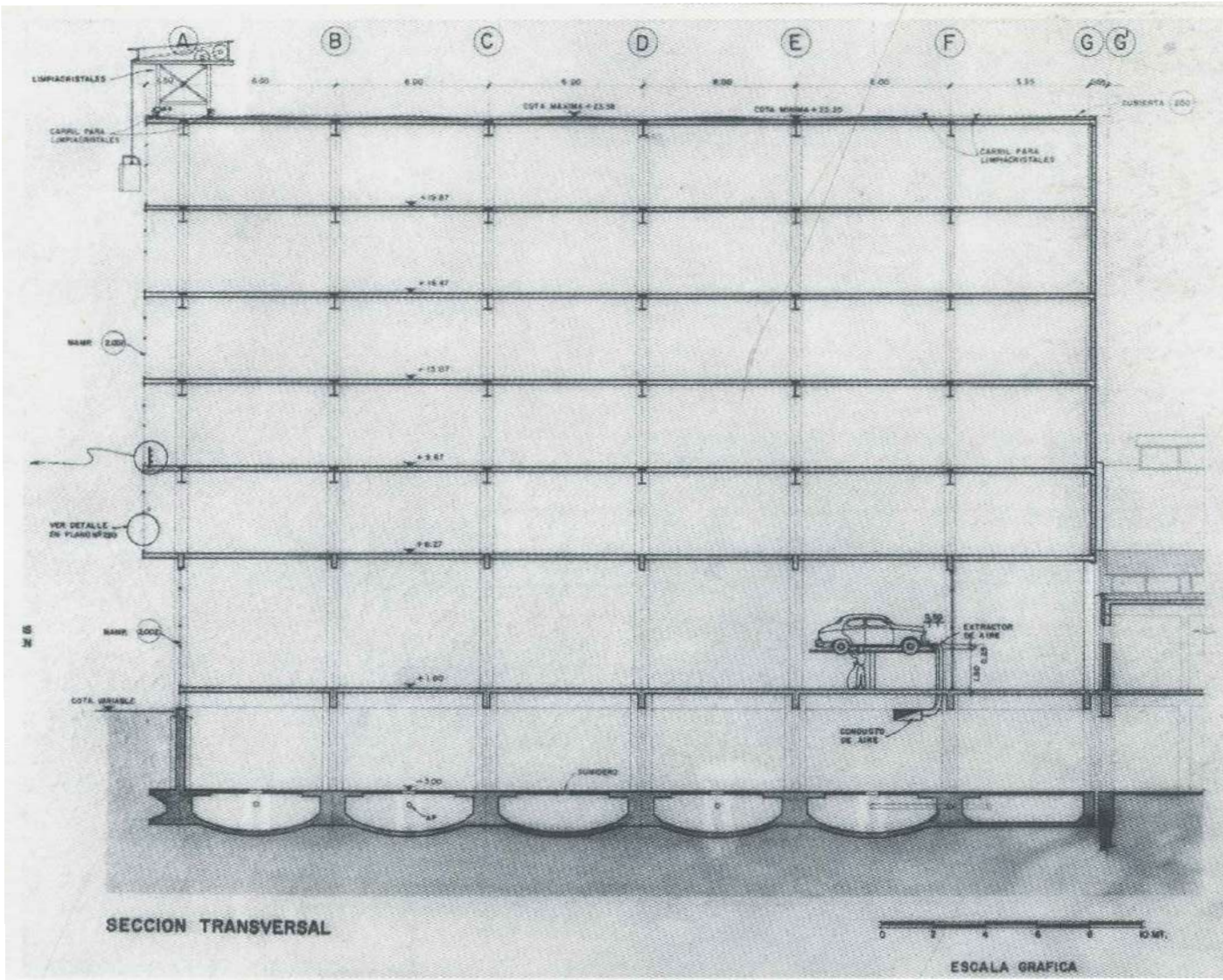

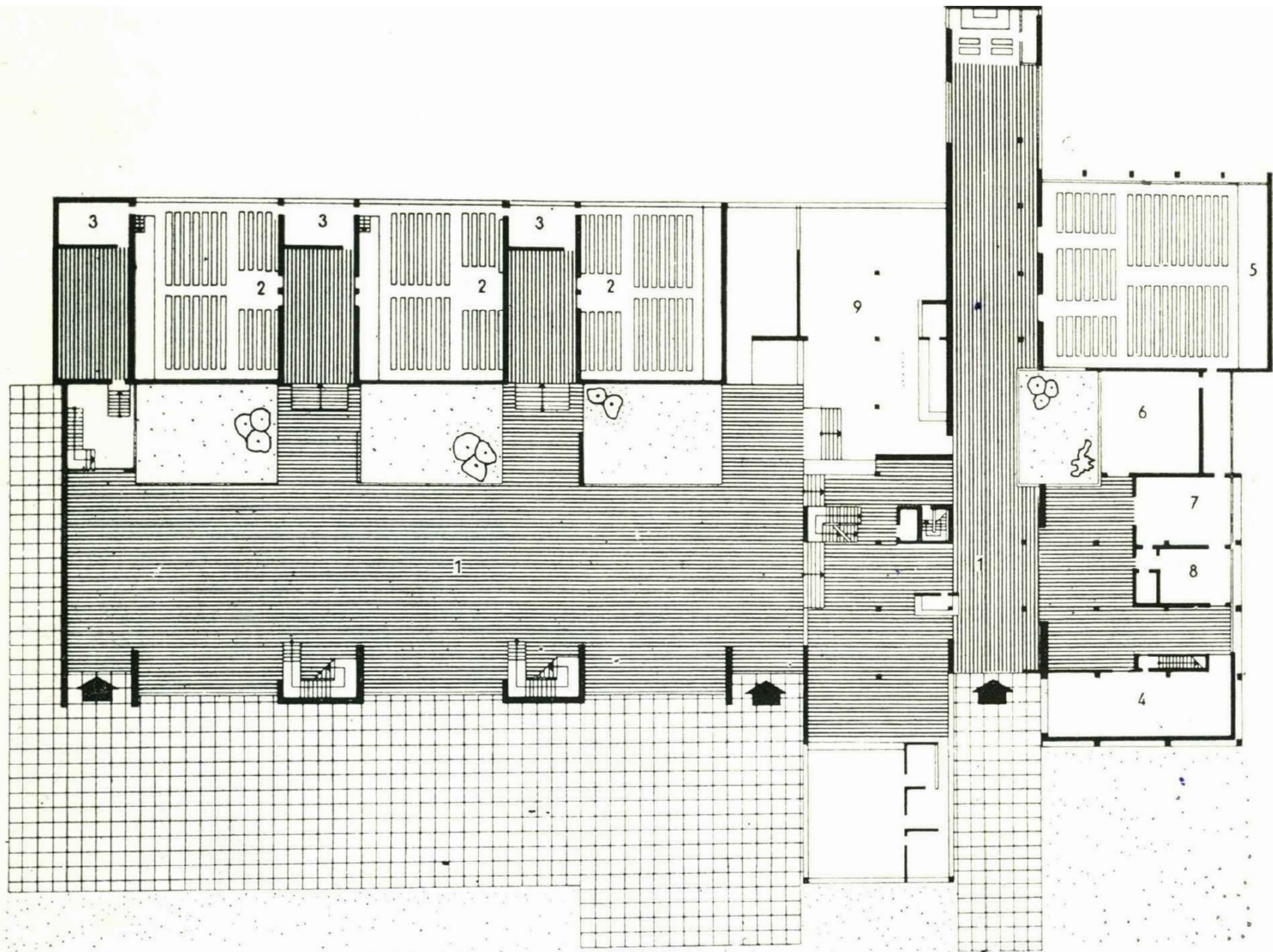

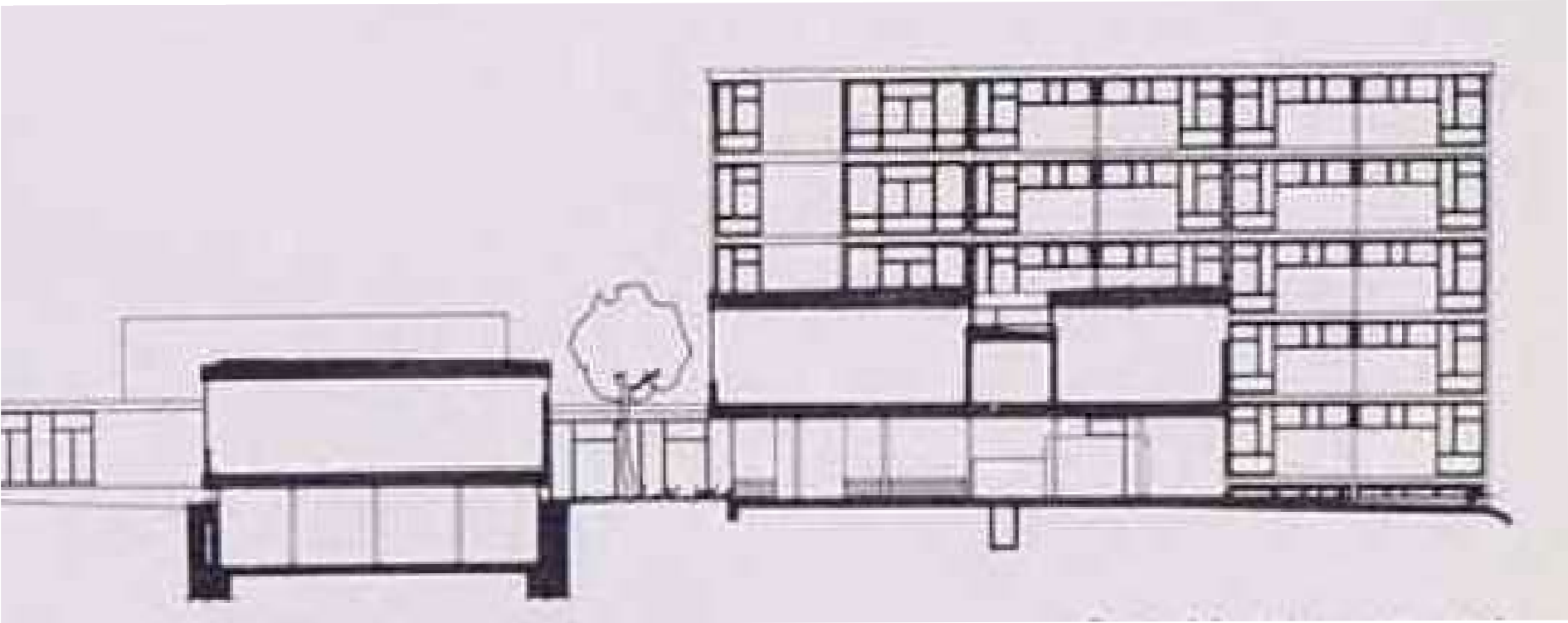
09 Edifici d'exposicions SEAT
Manuel Barbero, Rafael de la Joya i César Ortiz-Echagüe
1958, Barcelona

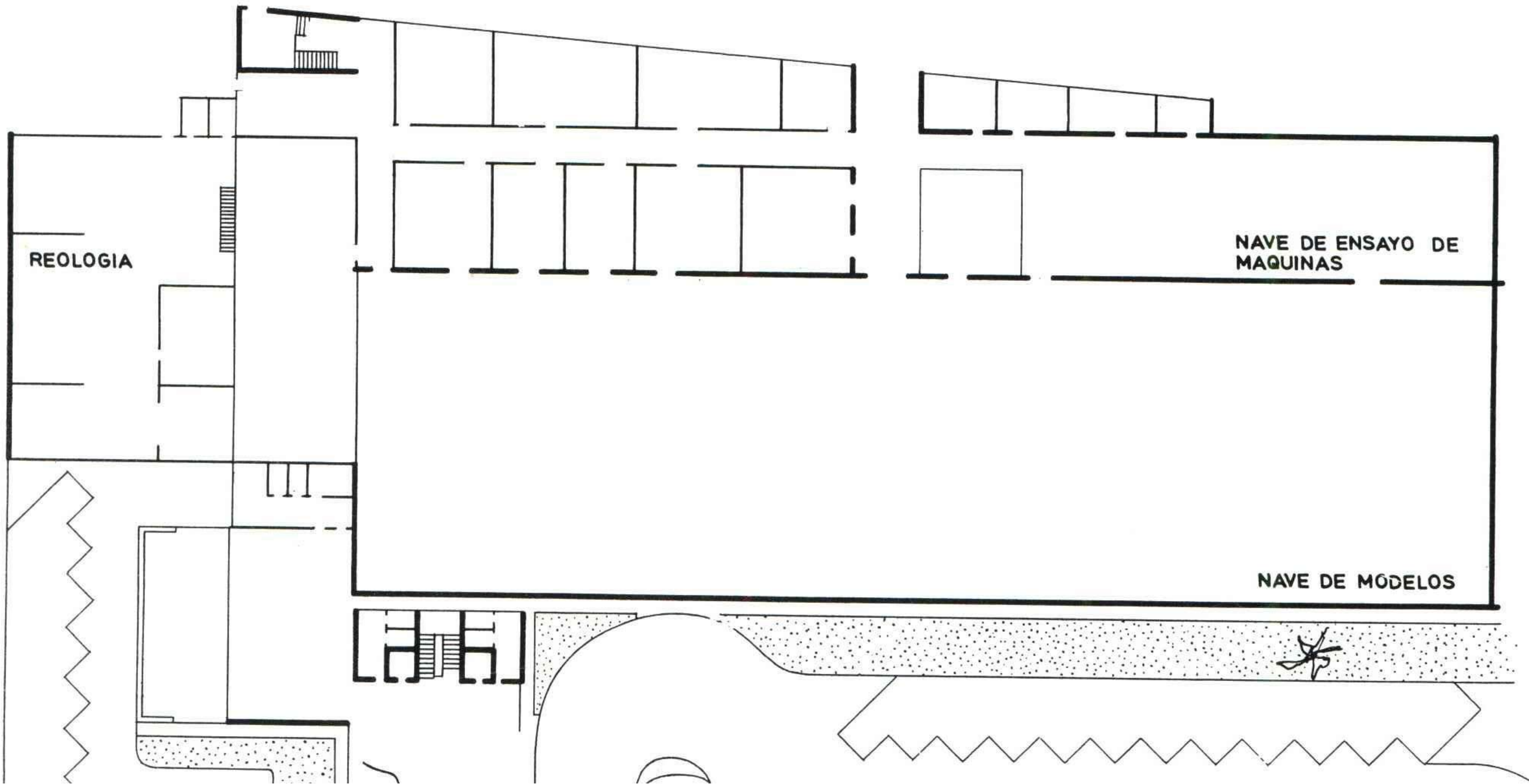

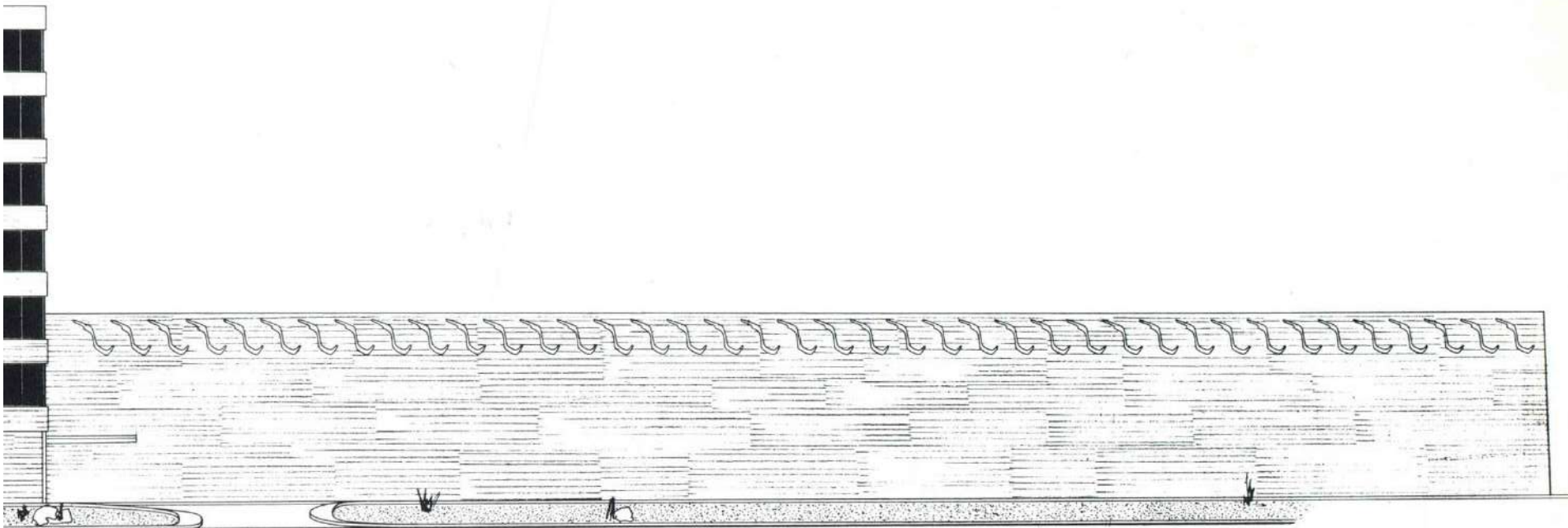
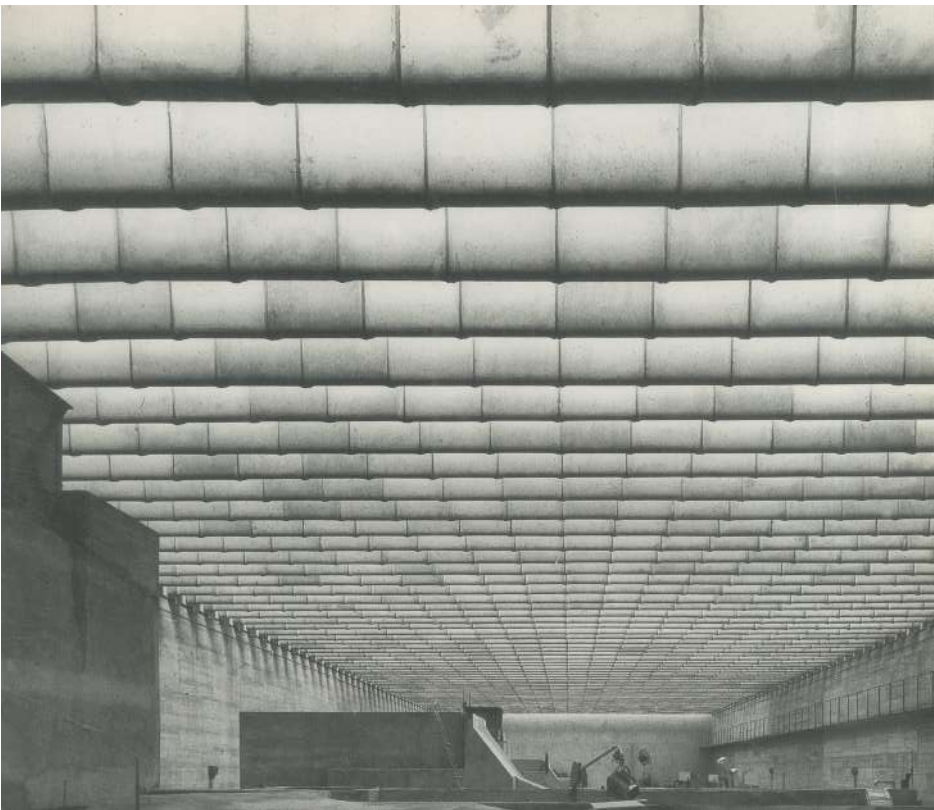

10 Facu
Guille
1958, Barcelona

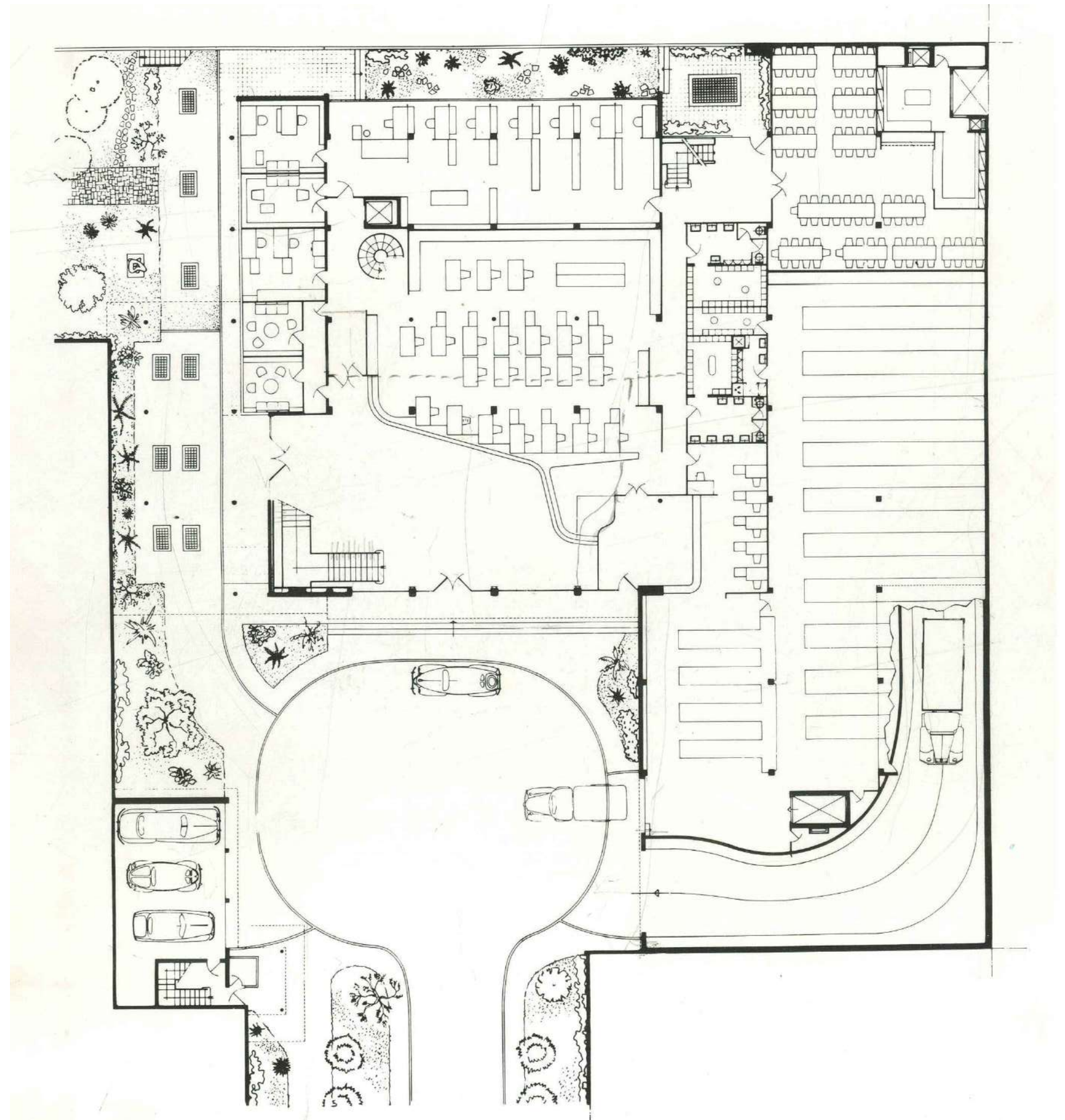

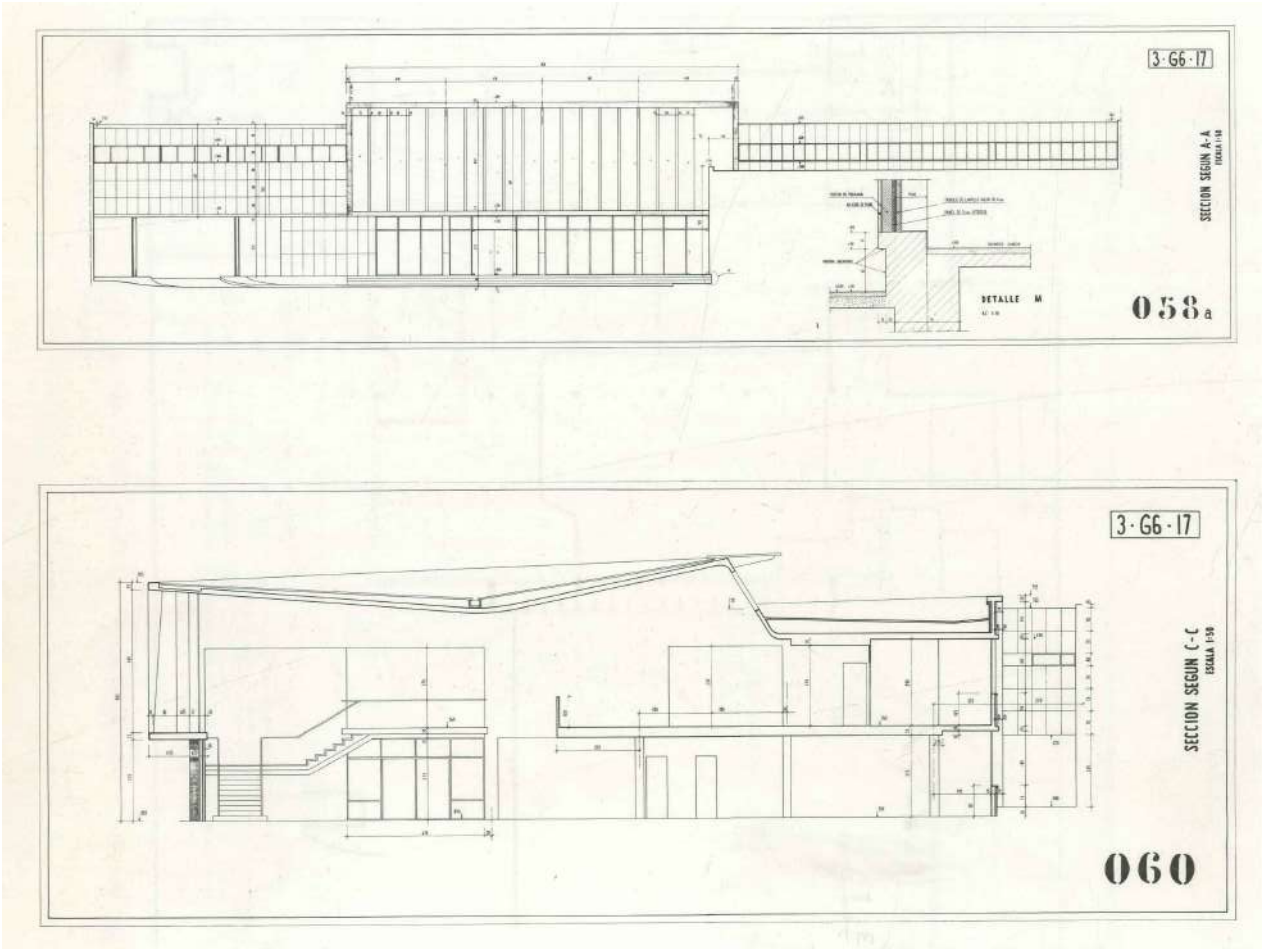
11 Centro de Estudios Hidrográficos
Miguel Fisac
1960, Madrid, España

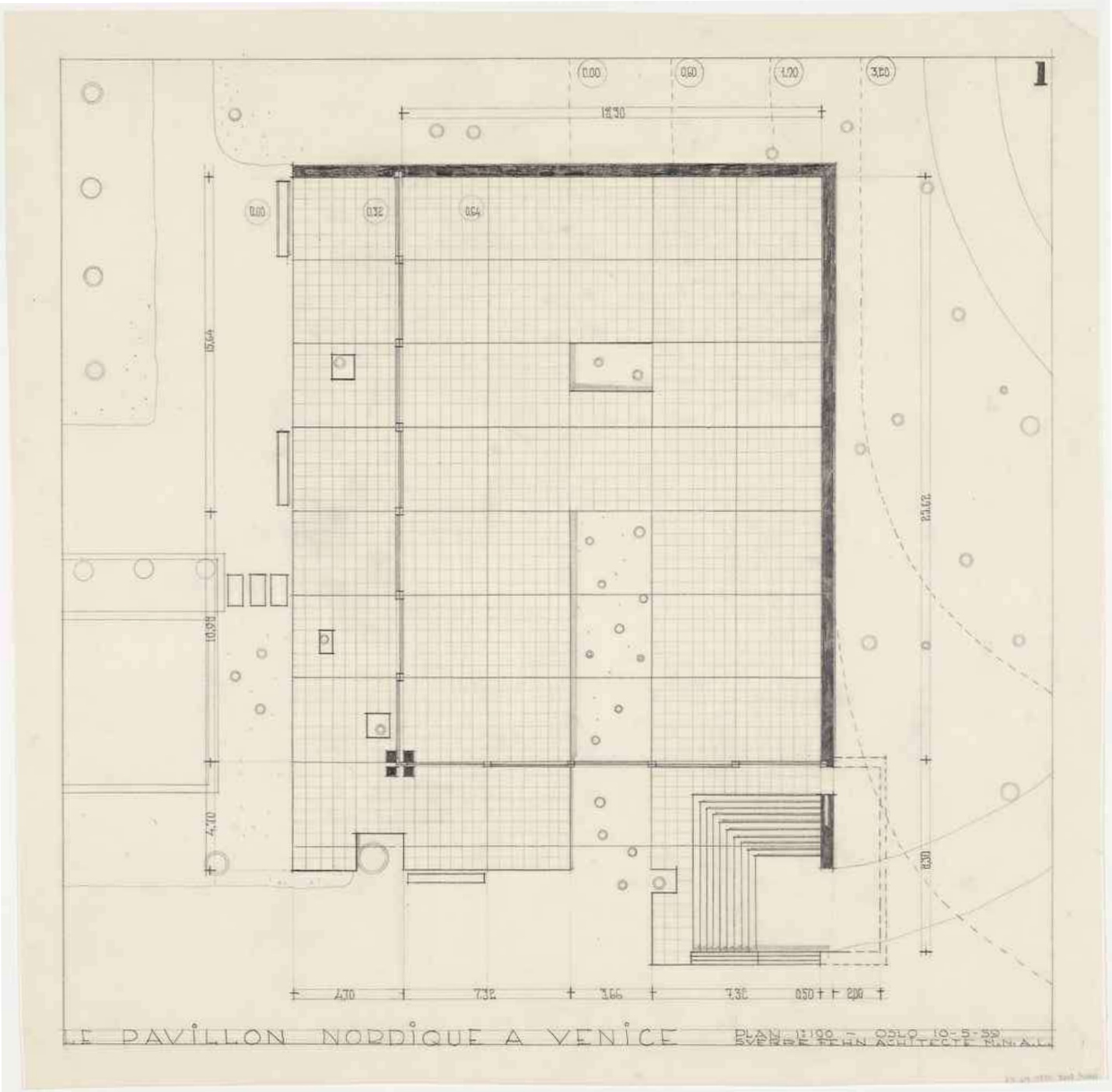

12 Editorial Gustavo Gili
Joaquim Gili i Francesc Bassó
1960, Barcelona

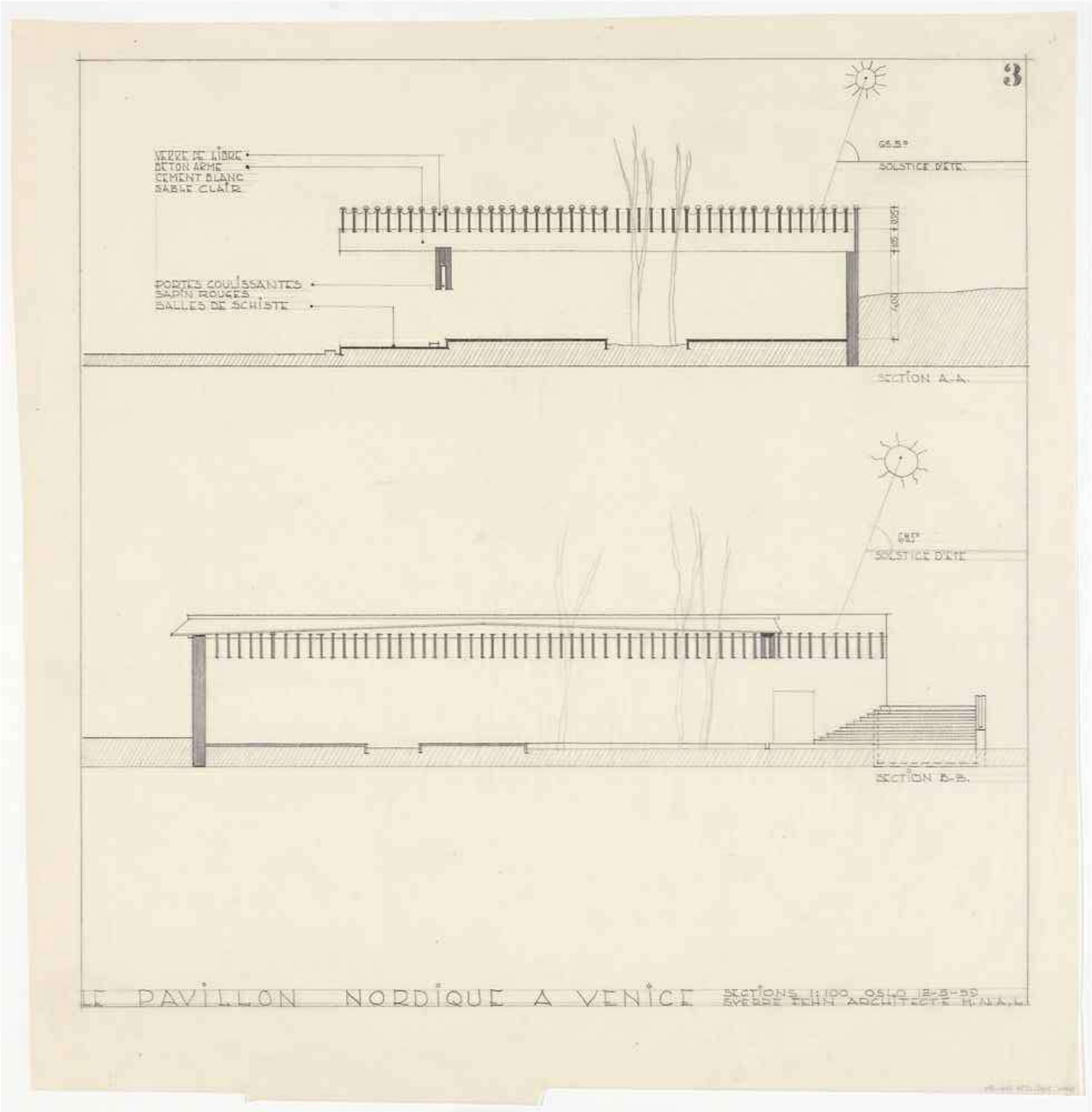

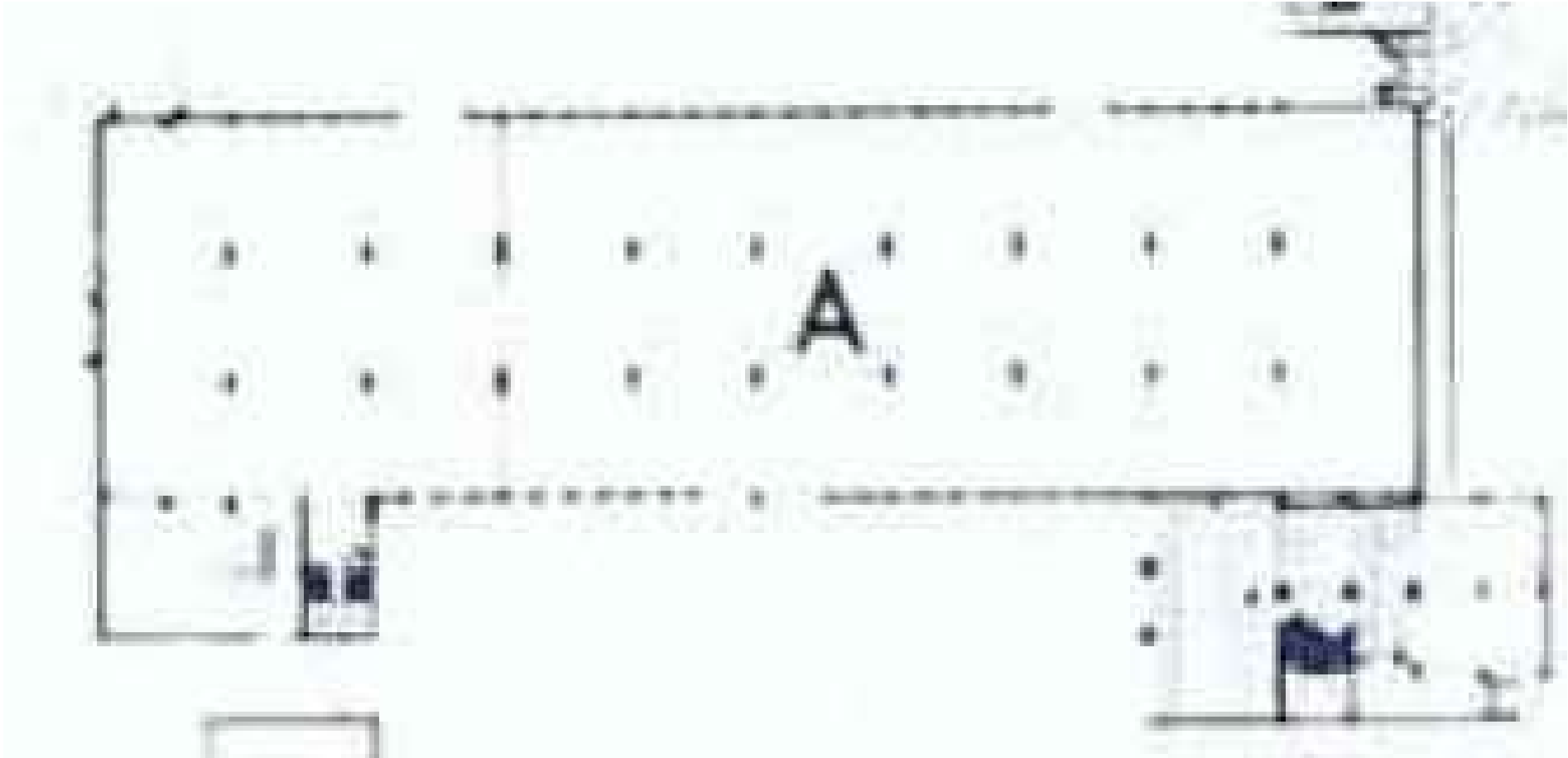

13 Nordic Pavillion
Sverre Fhen
1960, Venècia, Italia

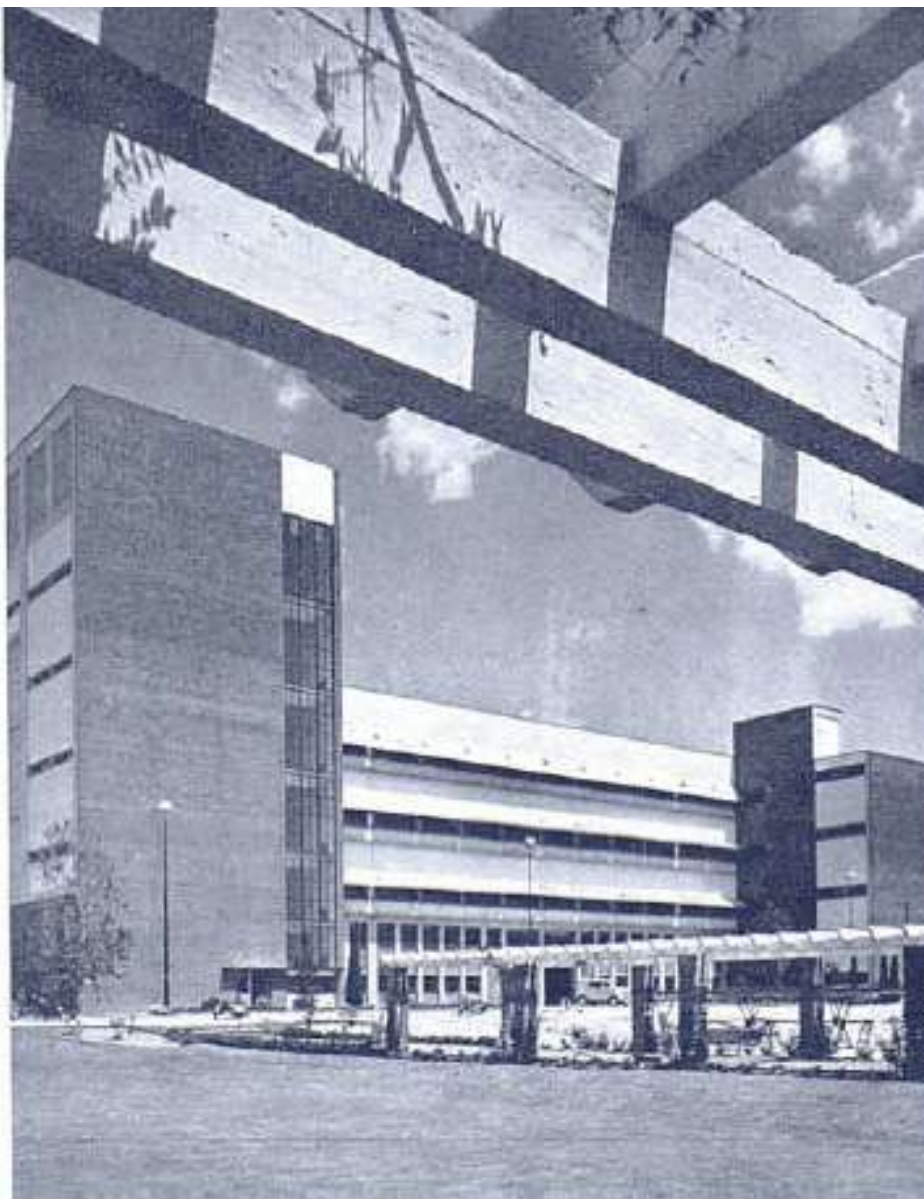
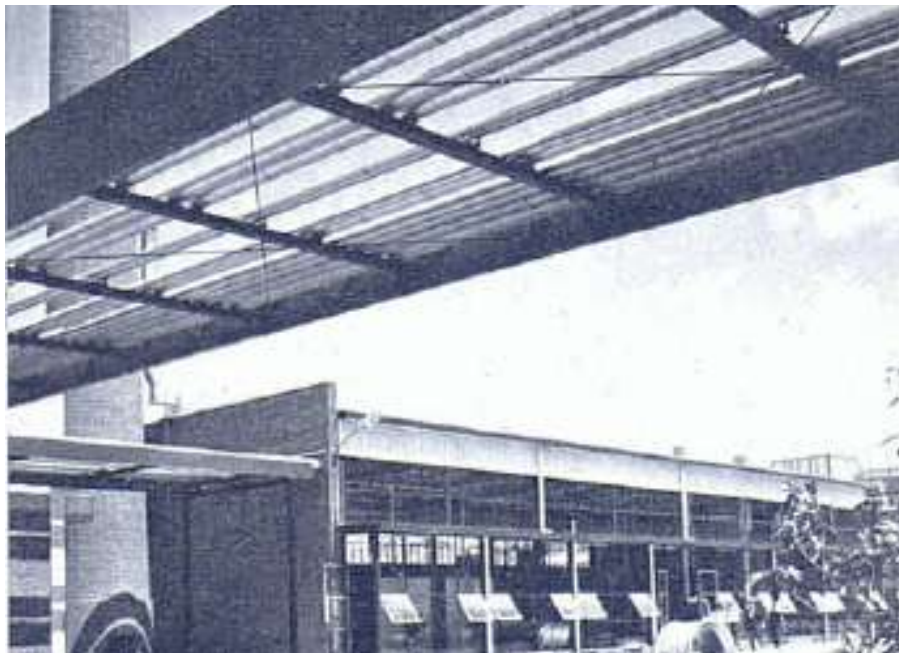

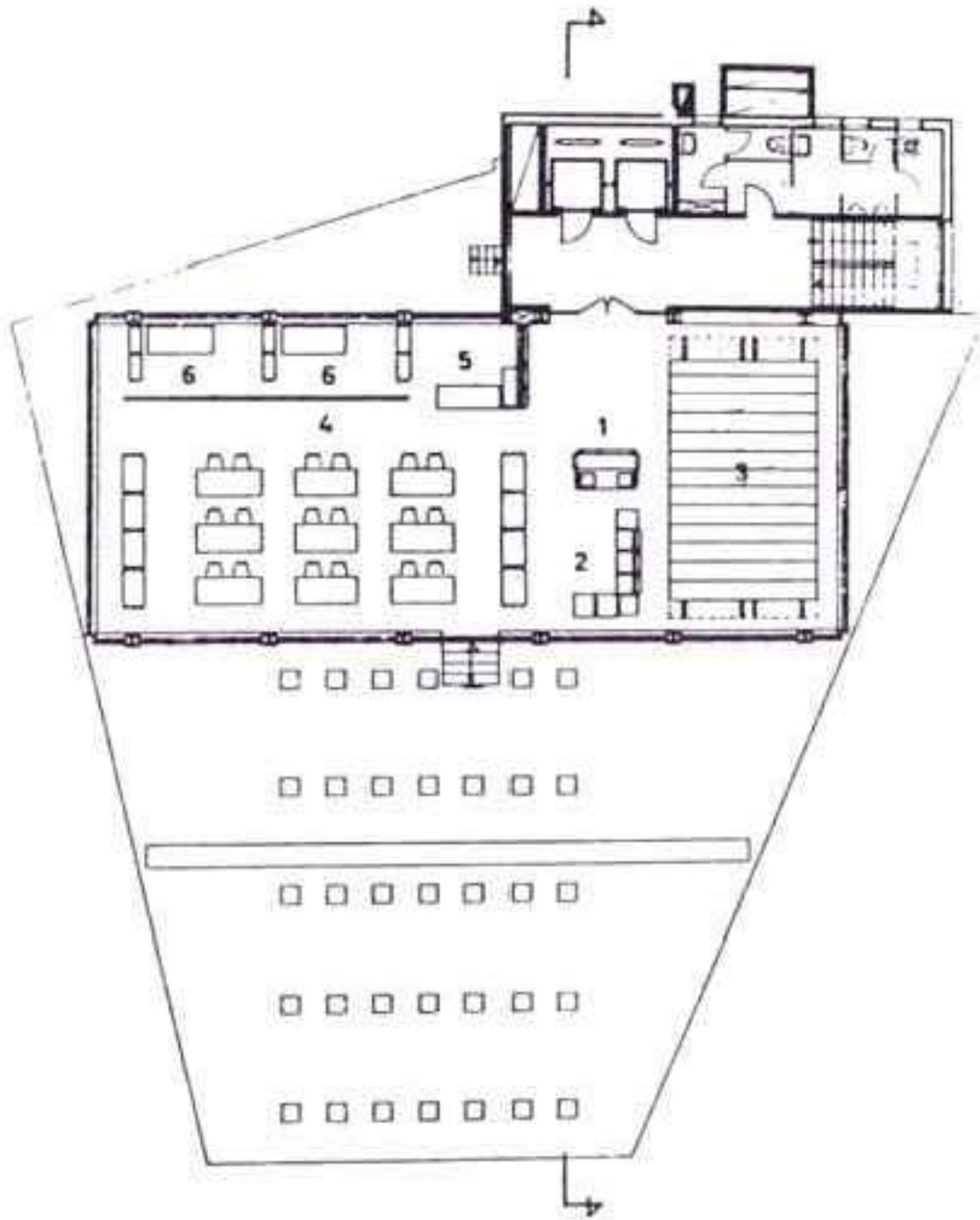

14 Fàbrica Philips
Josep Soteras Mauri
1962, Barcelona

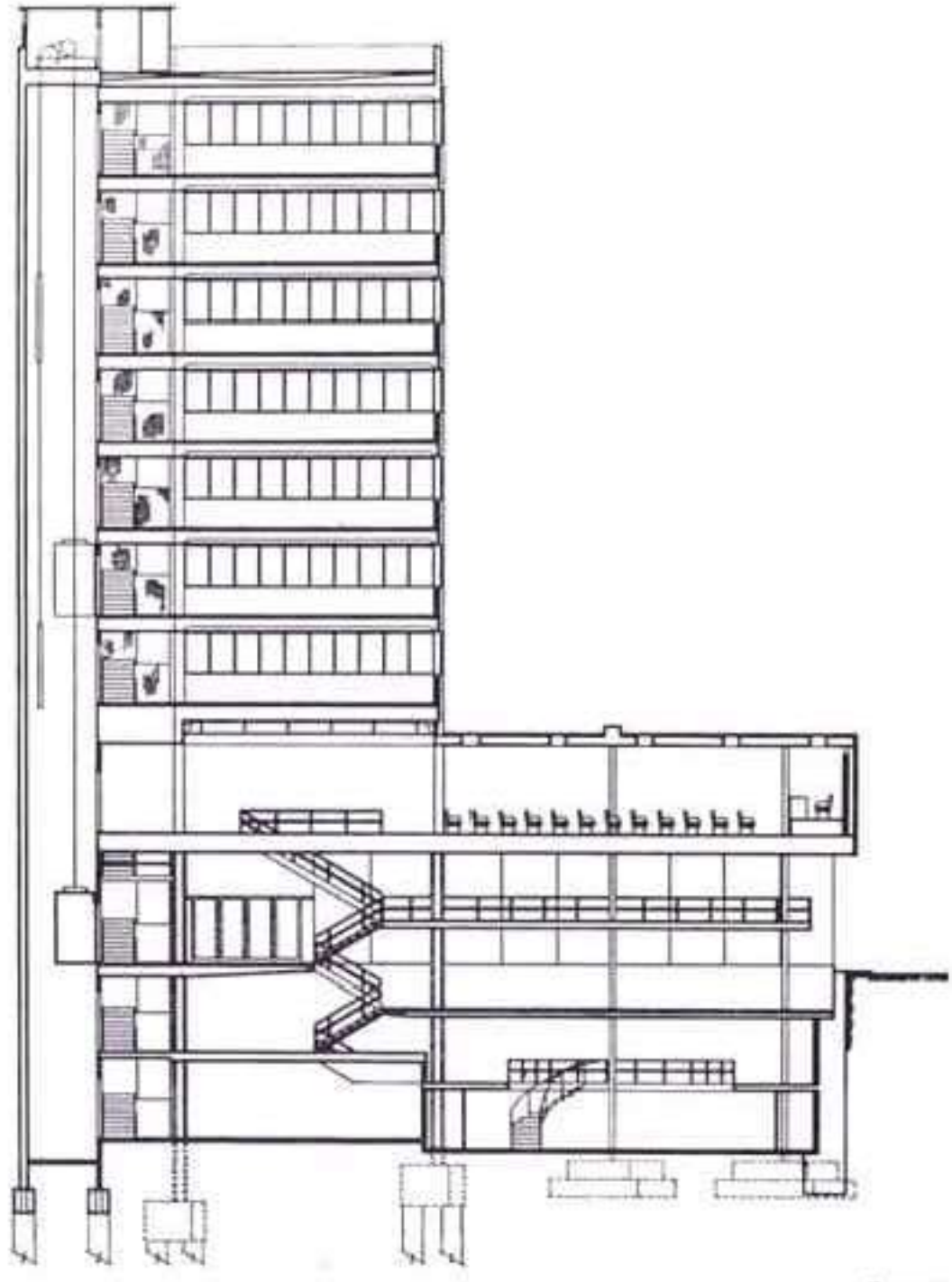

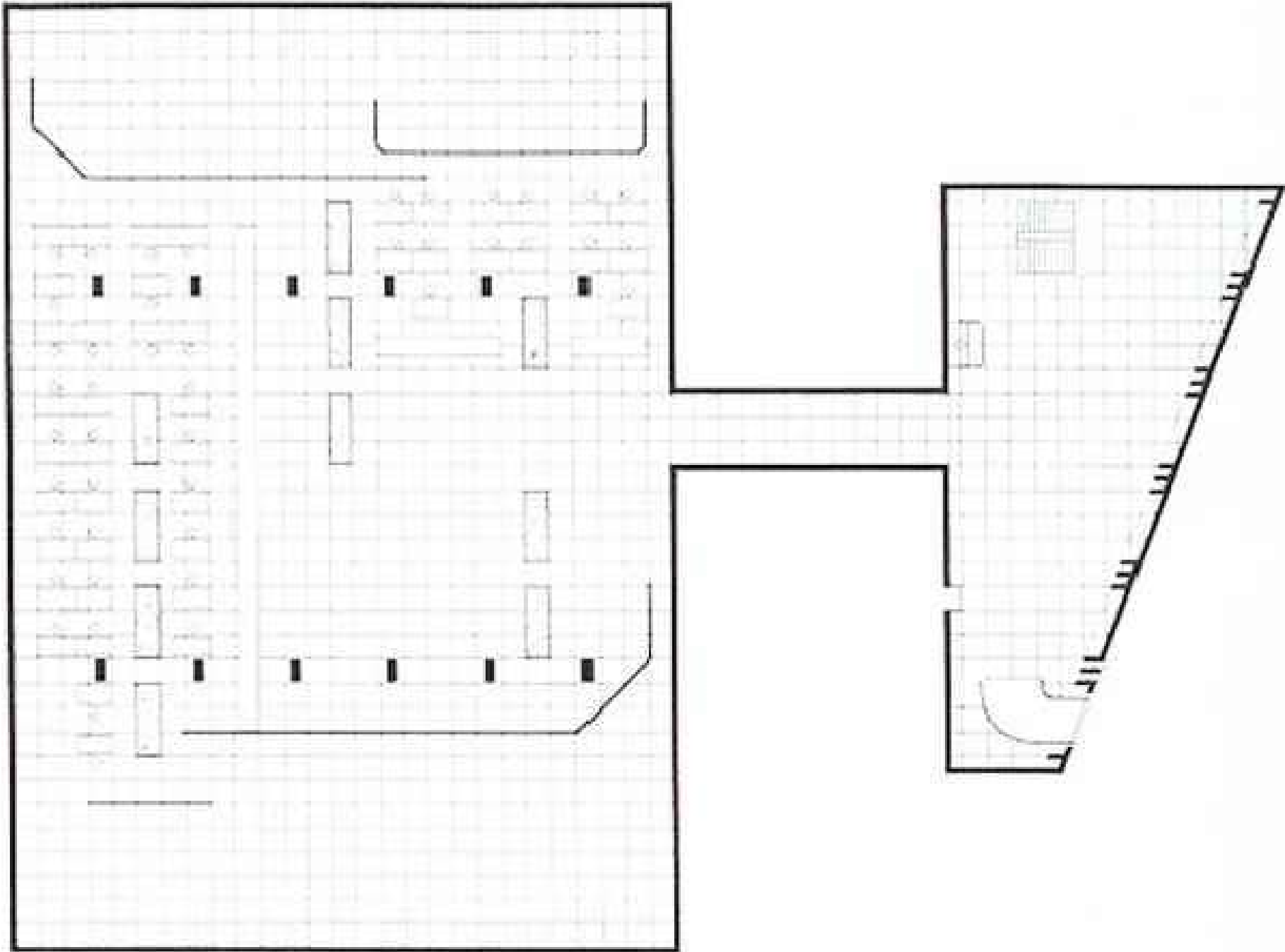

15 COAC
Xavier Busquets
1962, Barcelona

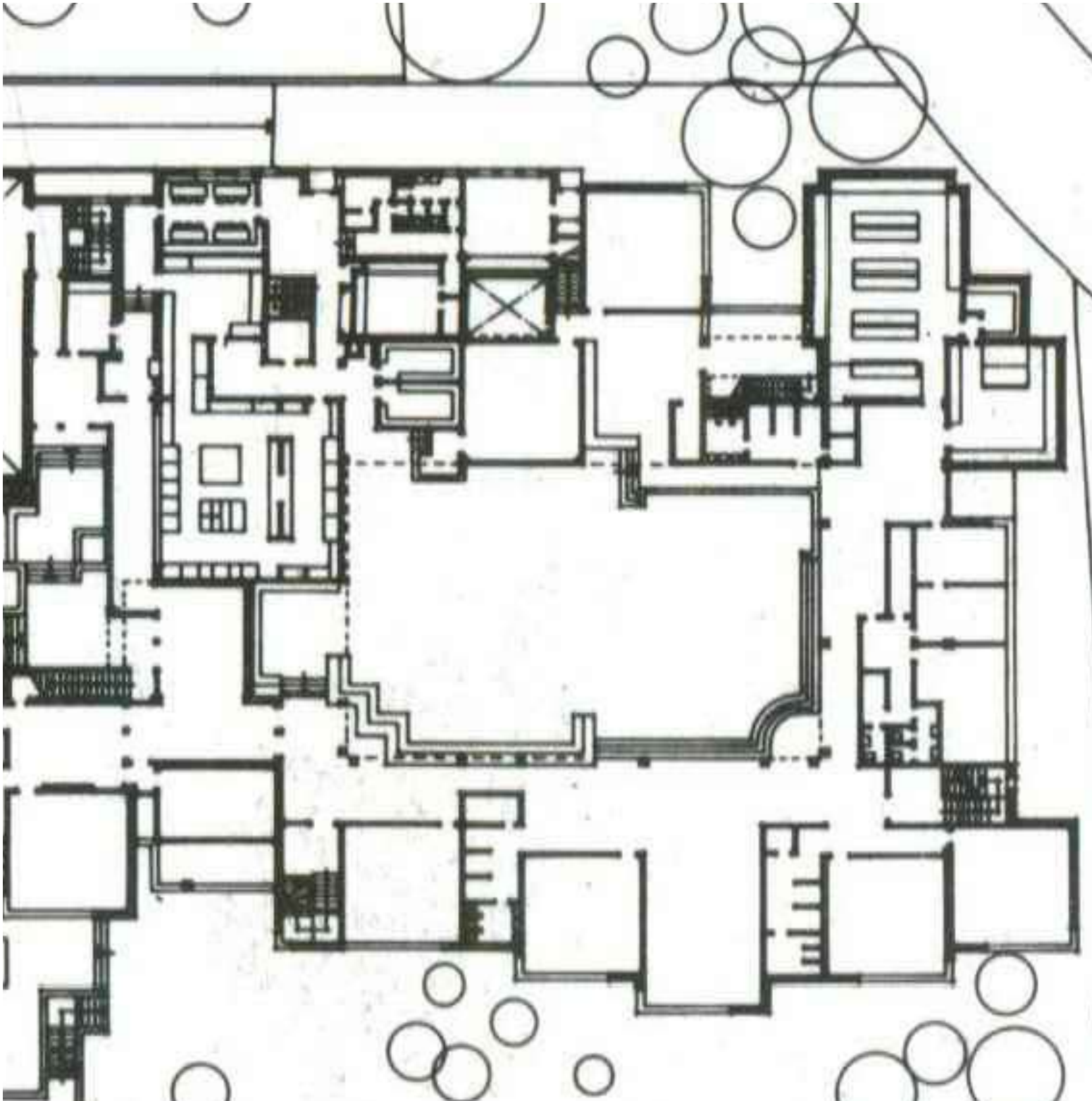

16 Banc Nacional Danès
Arne Jacobsen
1965, Copenhagen, Dinamarca

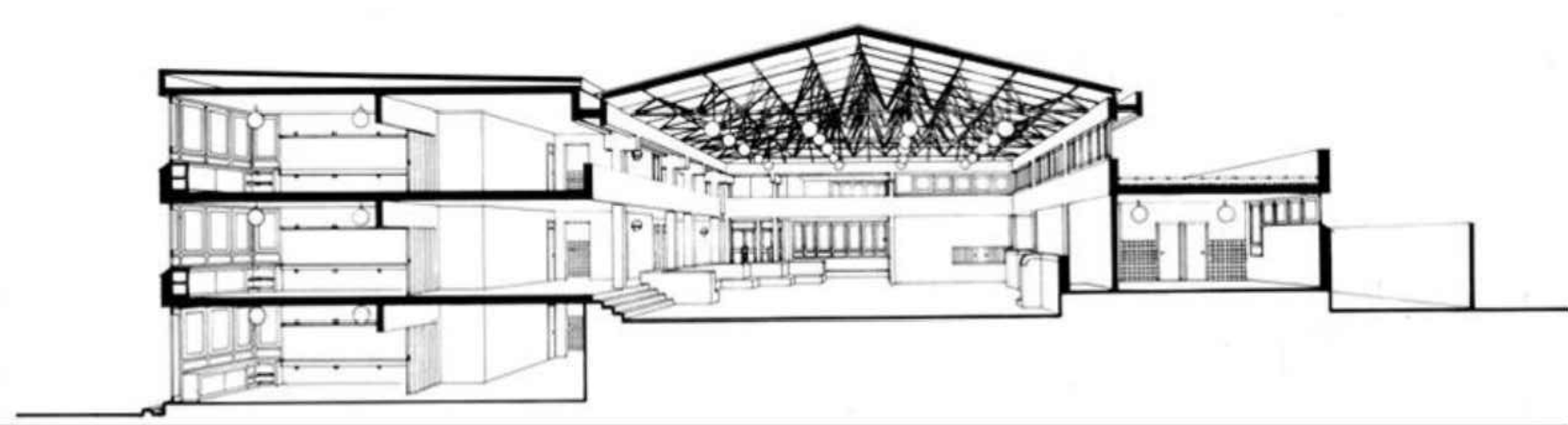

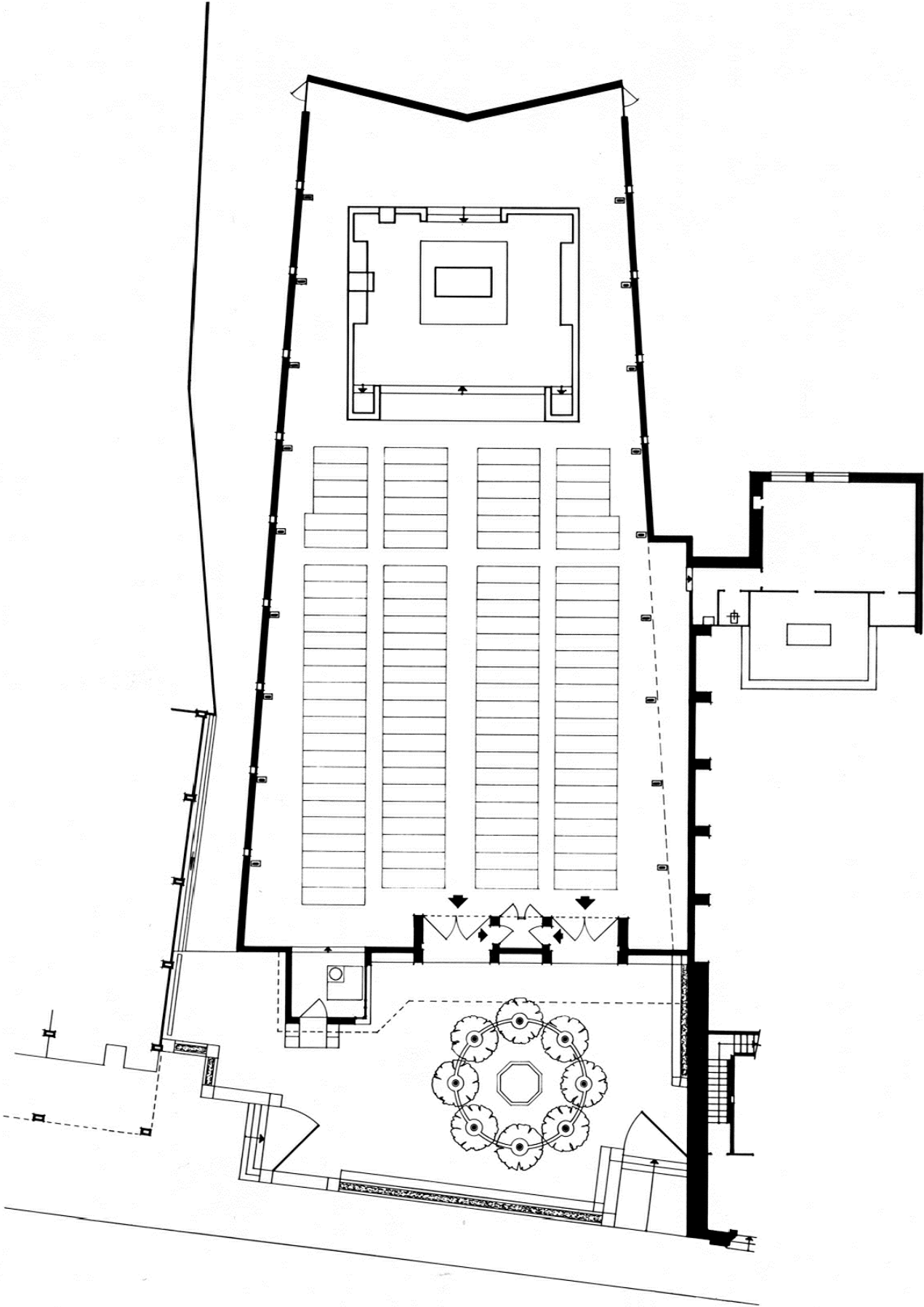
17 Escola Garbí
Oriol Bohigas i Josep Maria Martorell
1965, Barcelona

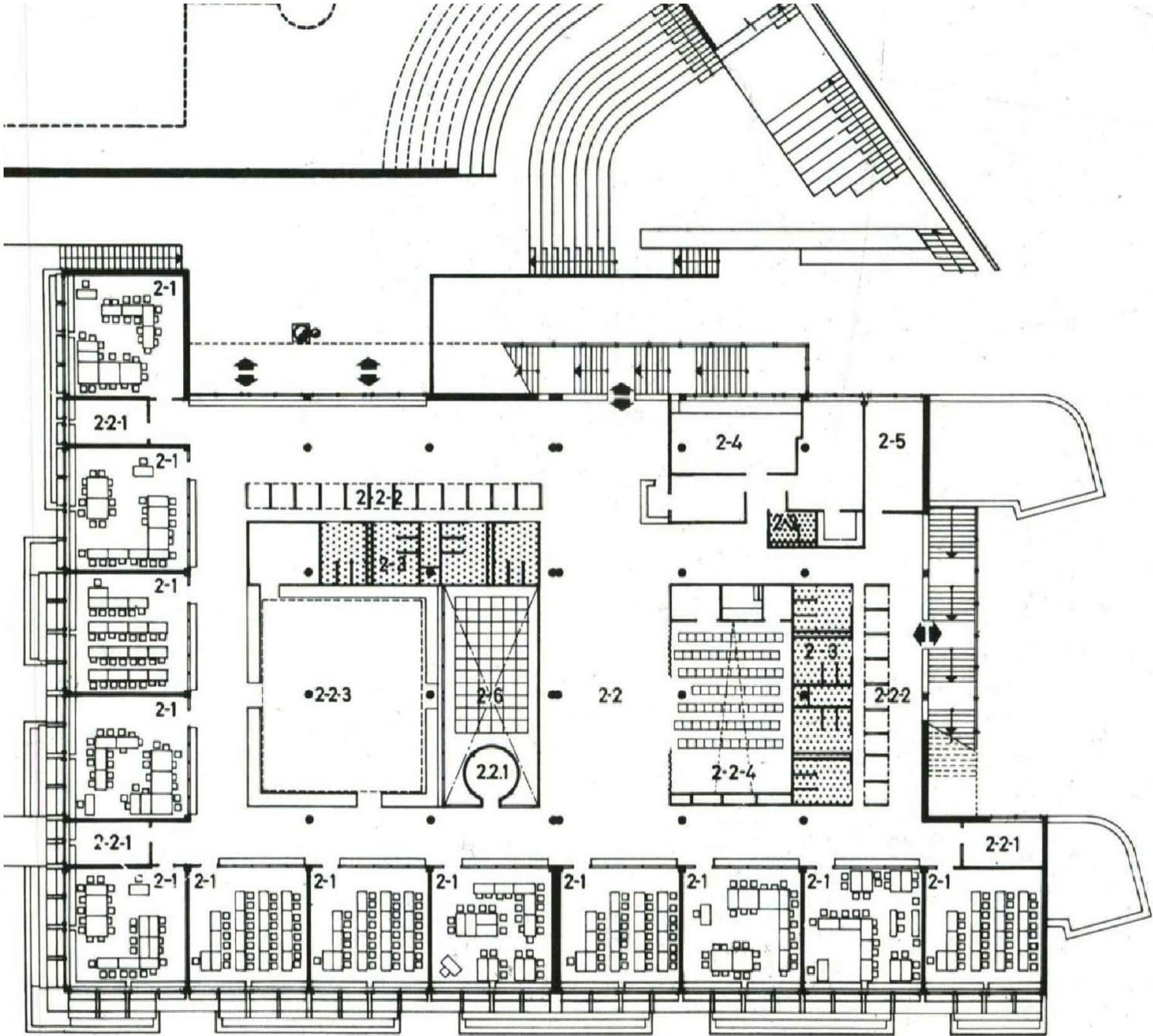

18 Església del Redemptor
MBM
1968, Barcelona

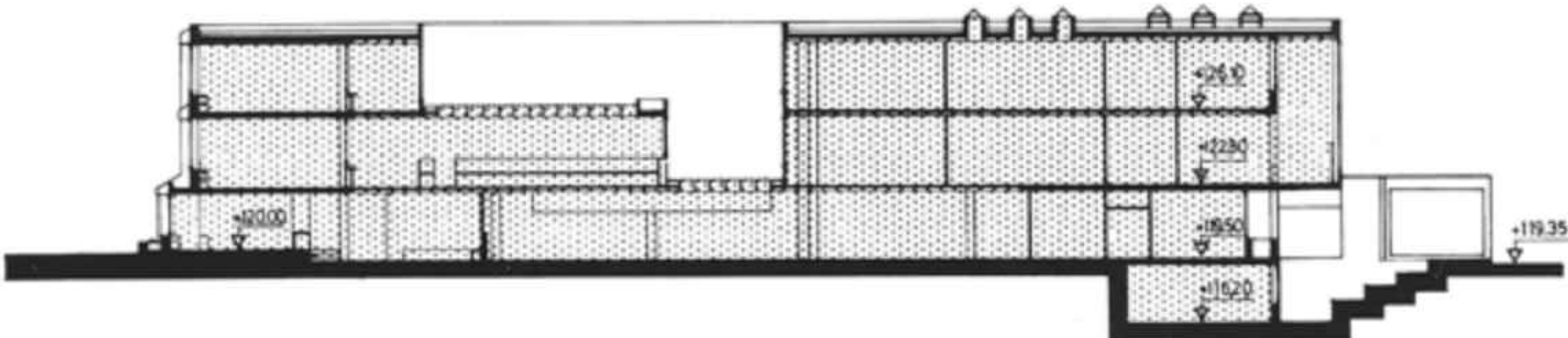
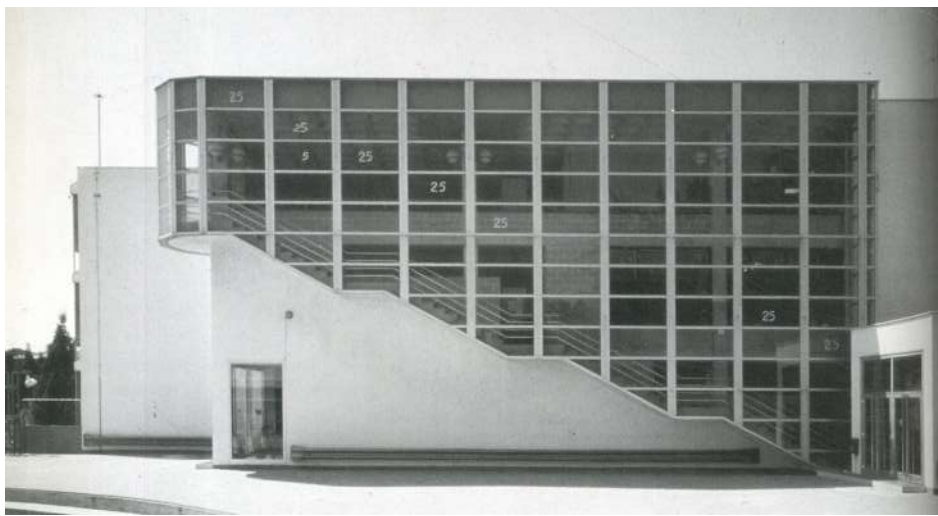

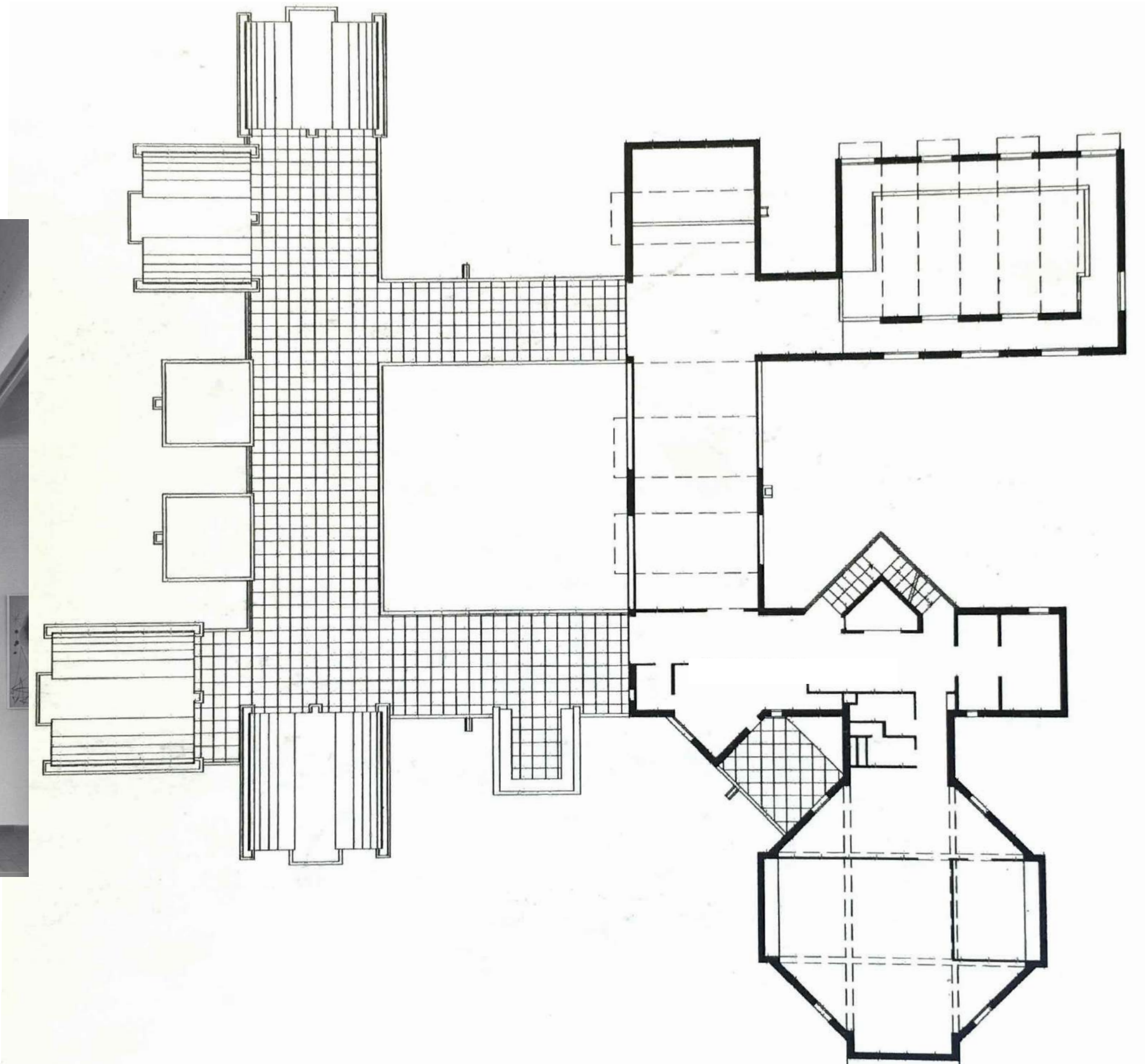

19 Escola Thau
MBM
1972, Barcelona

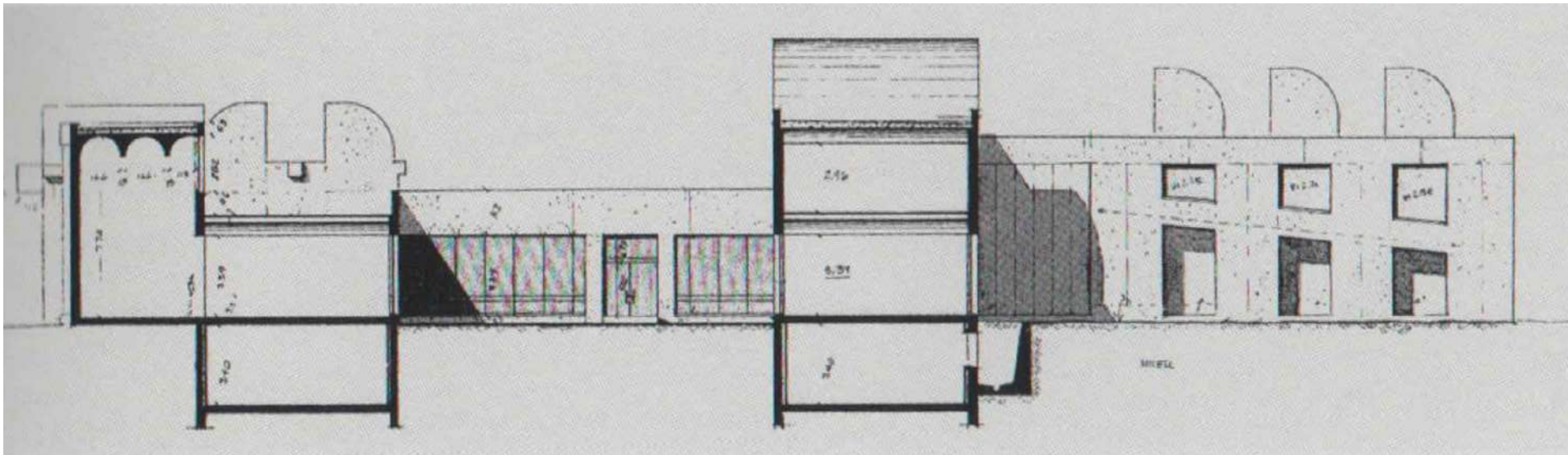
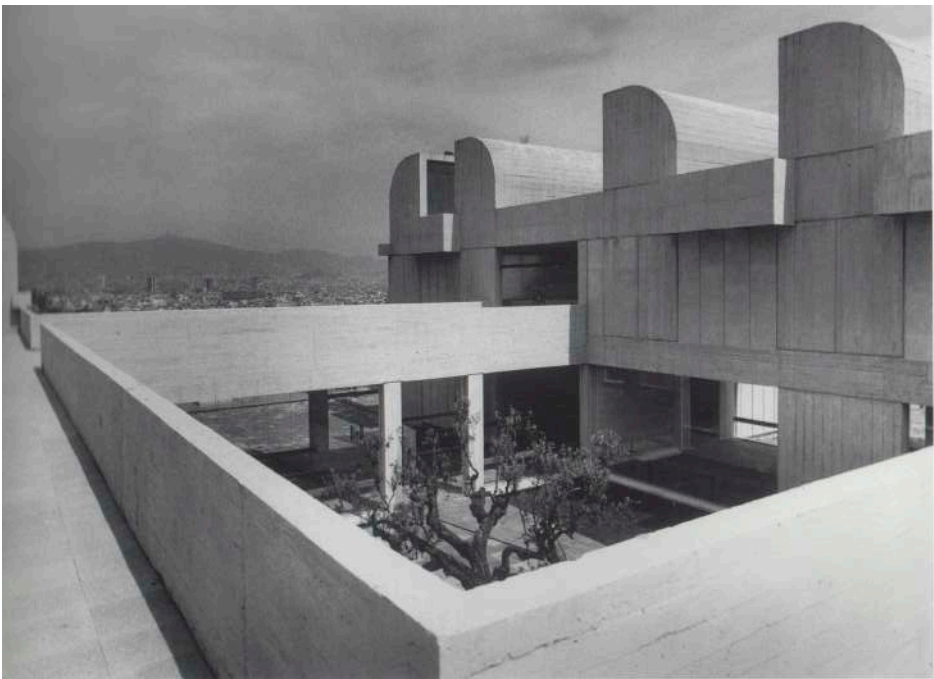
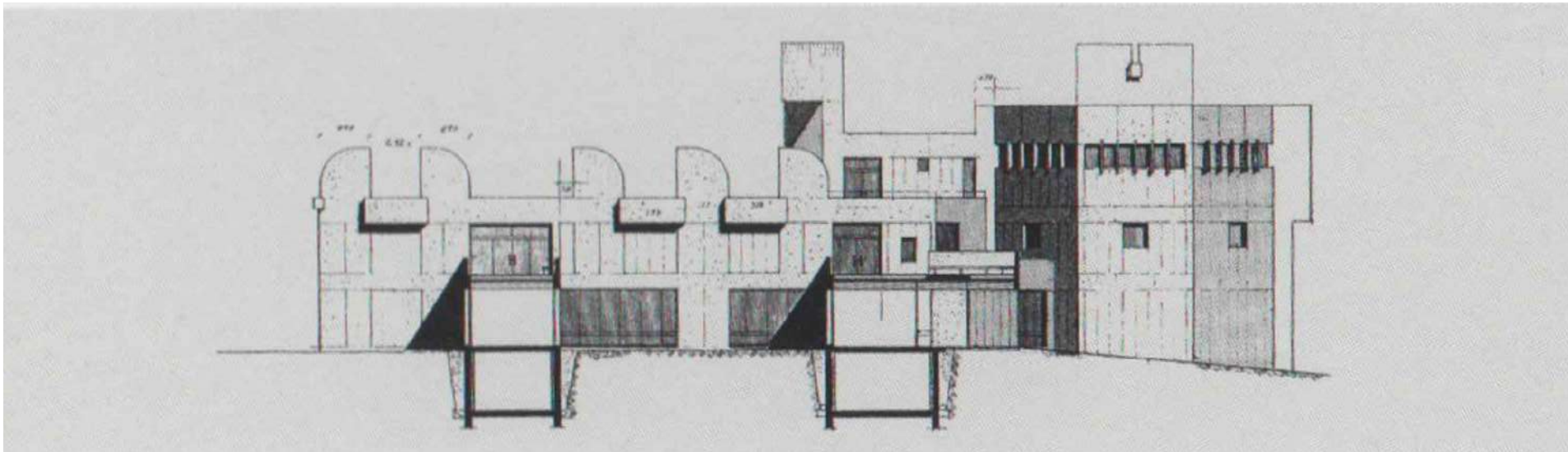

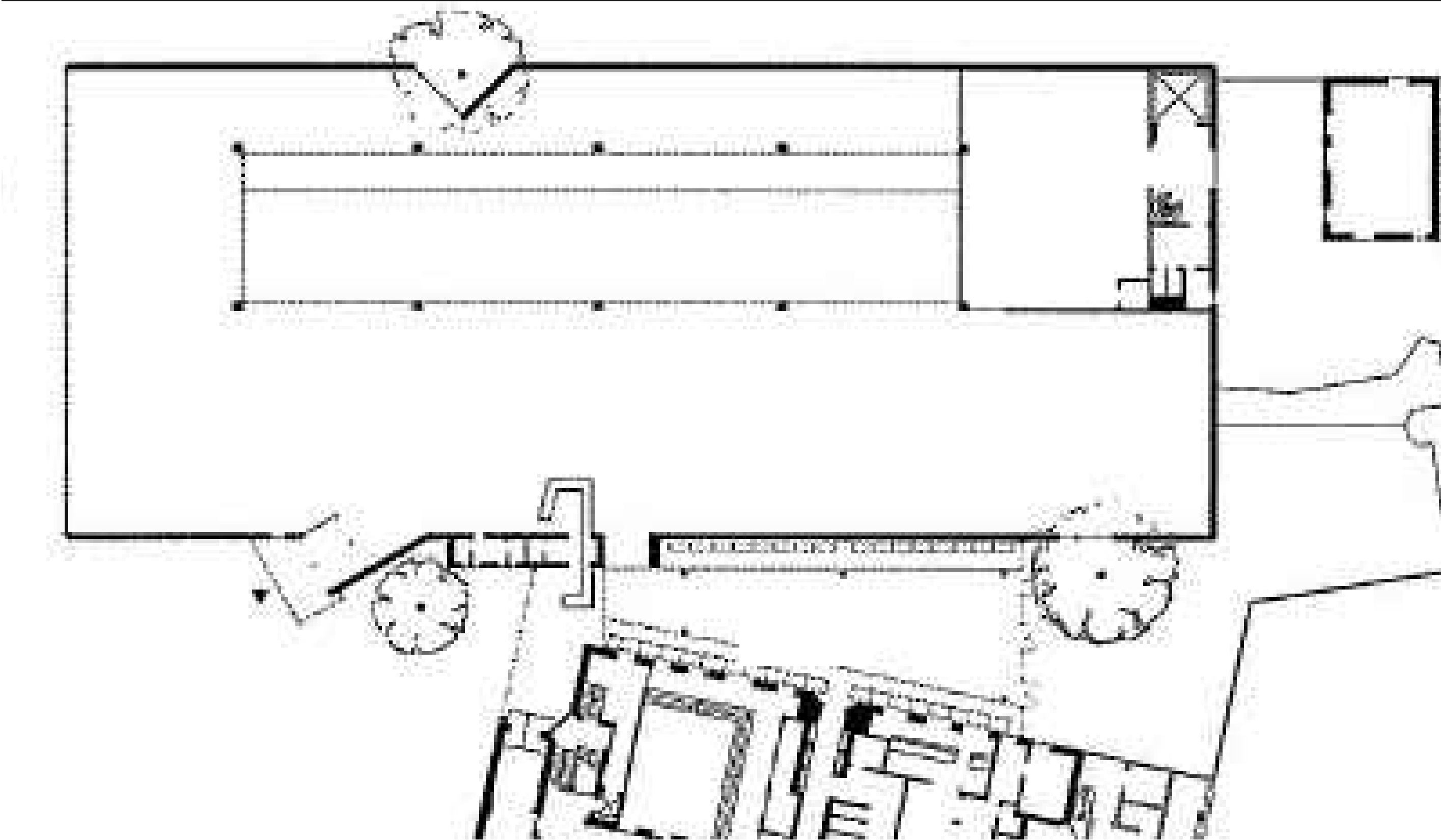

20 Fundació Miró
Josep Lluís Sert
1975, Barcelona

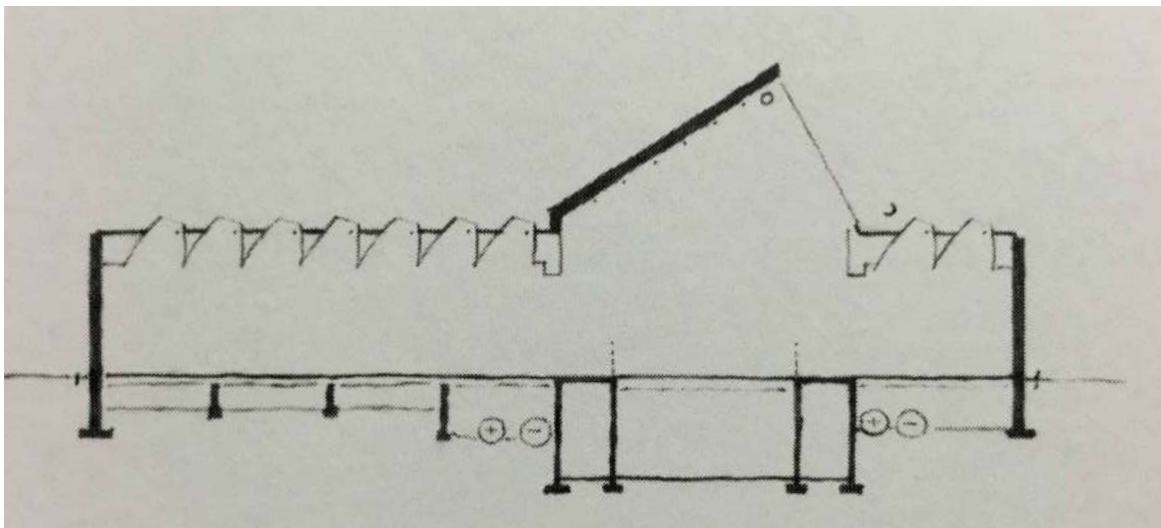

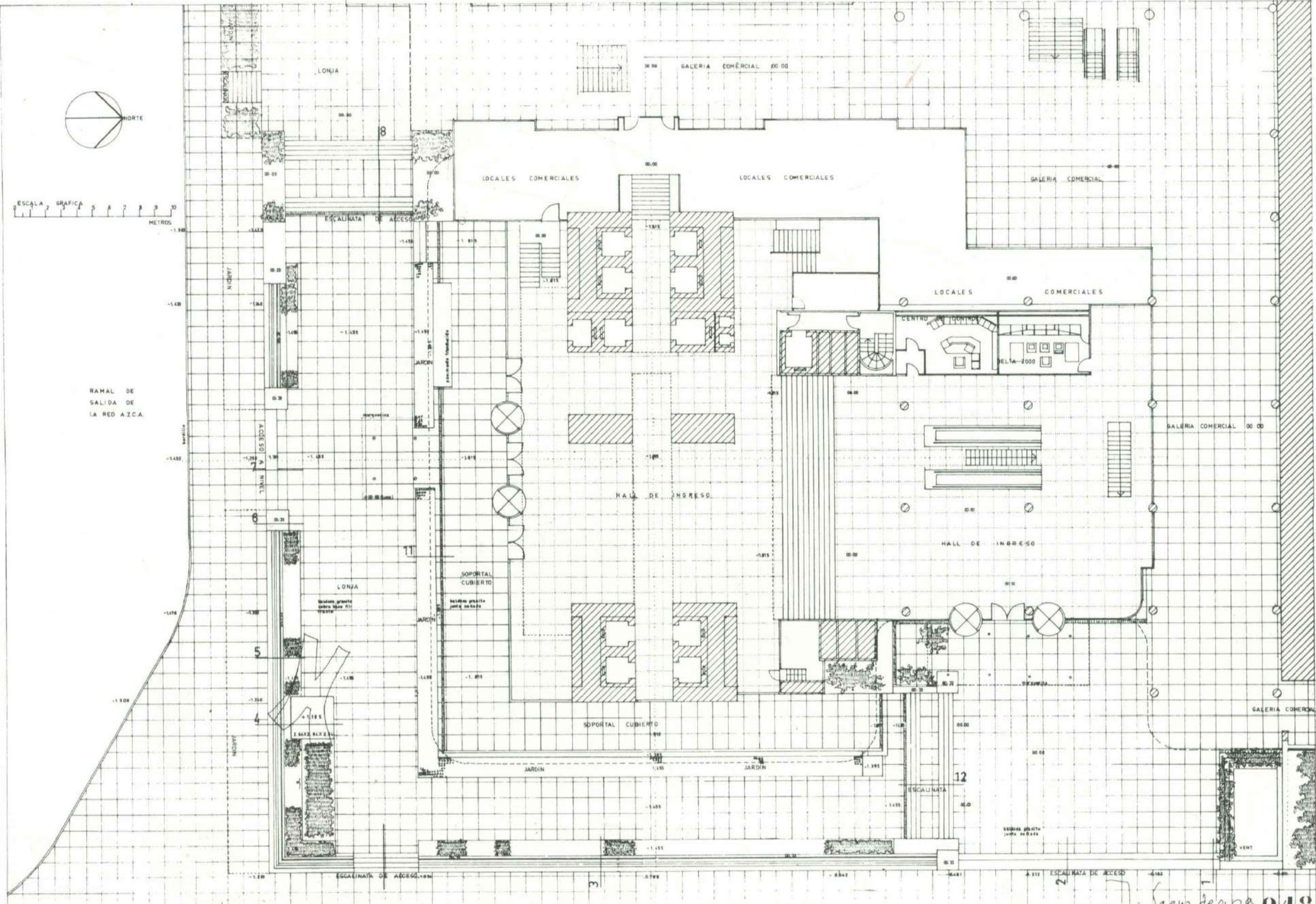

21 Malmö Konsthall
Klans Anshelm
1975, Malmö, Suècia

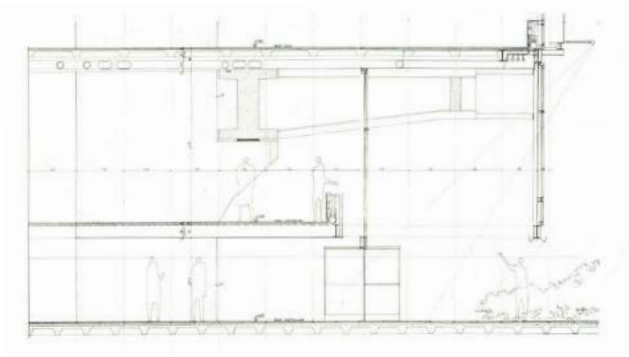

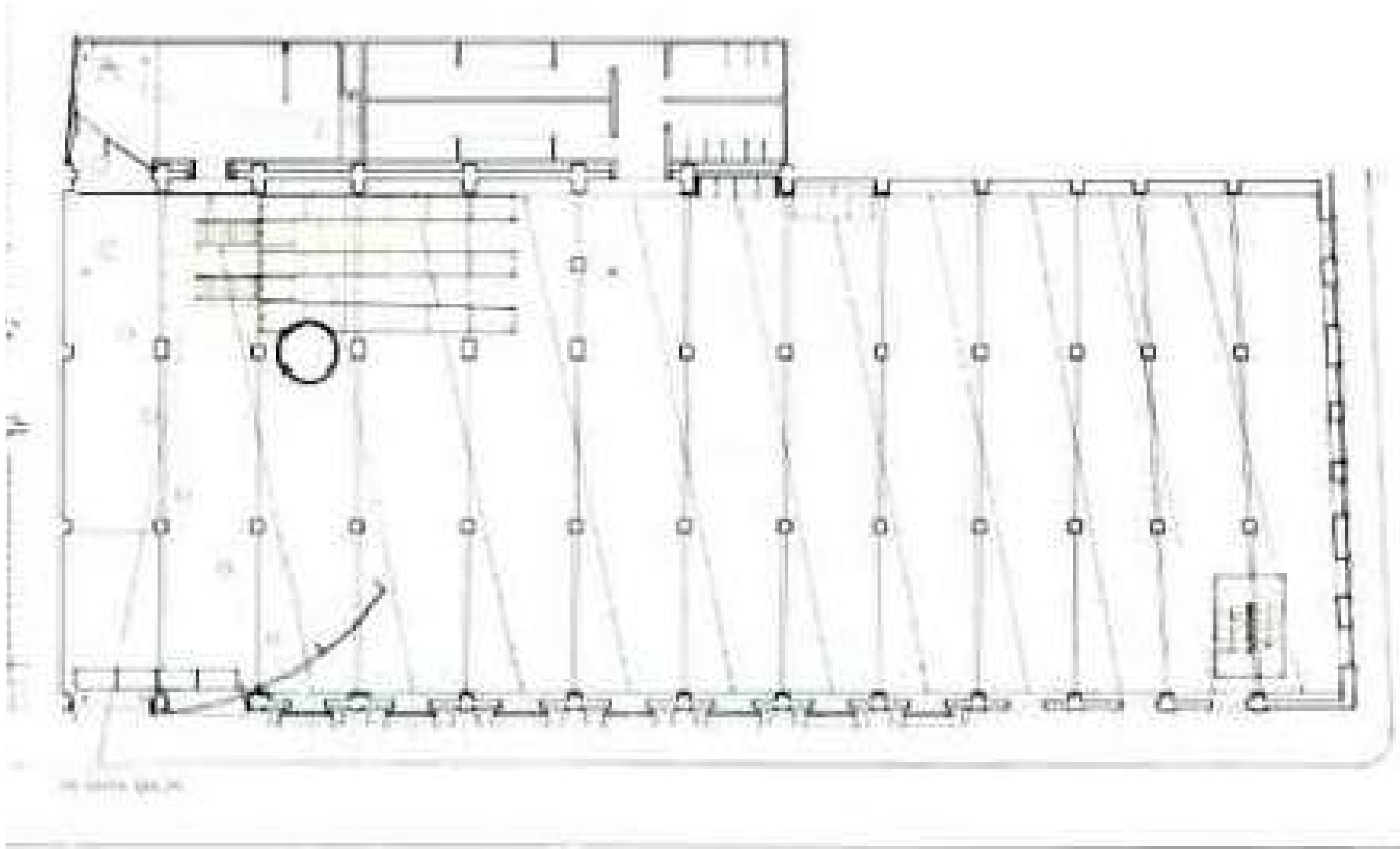

22 BBVA
Francisco Javier Sáenz de Oiza
1978, Madrid, Espanya

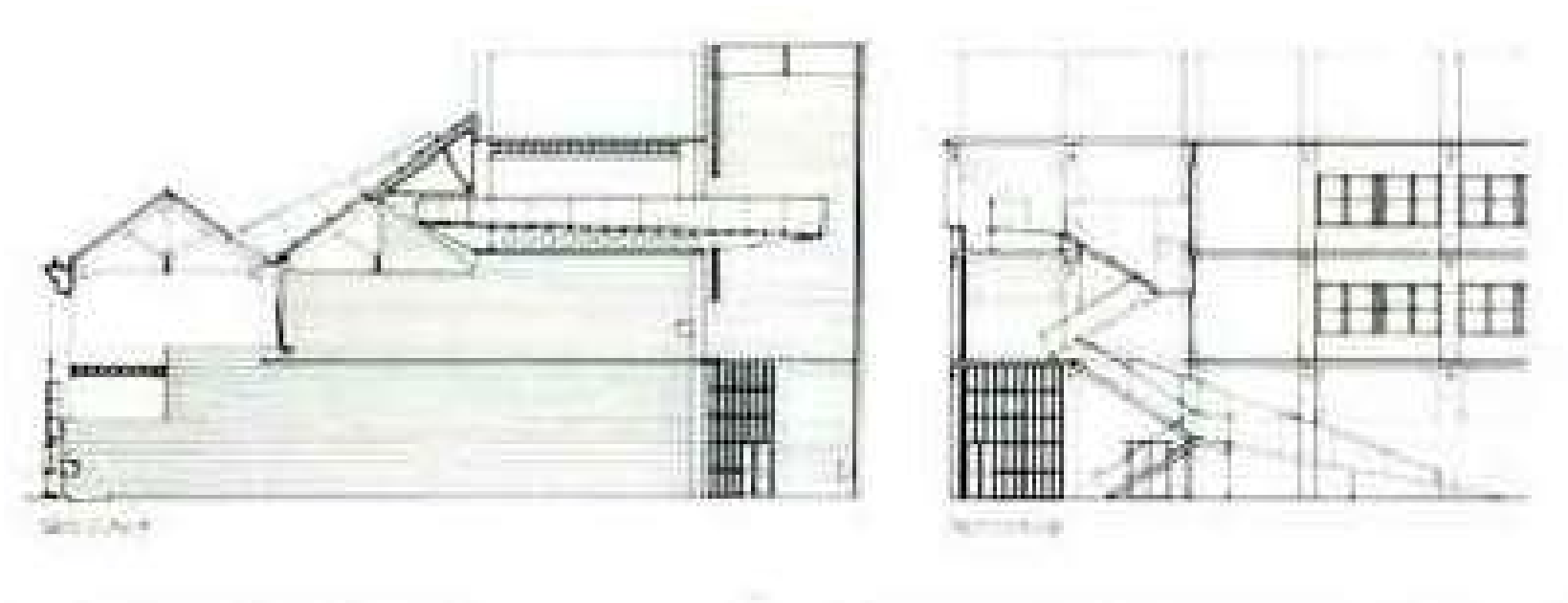
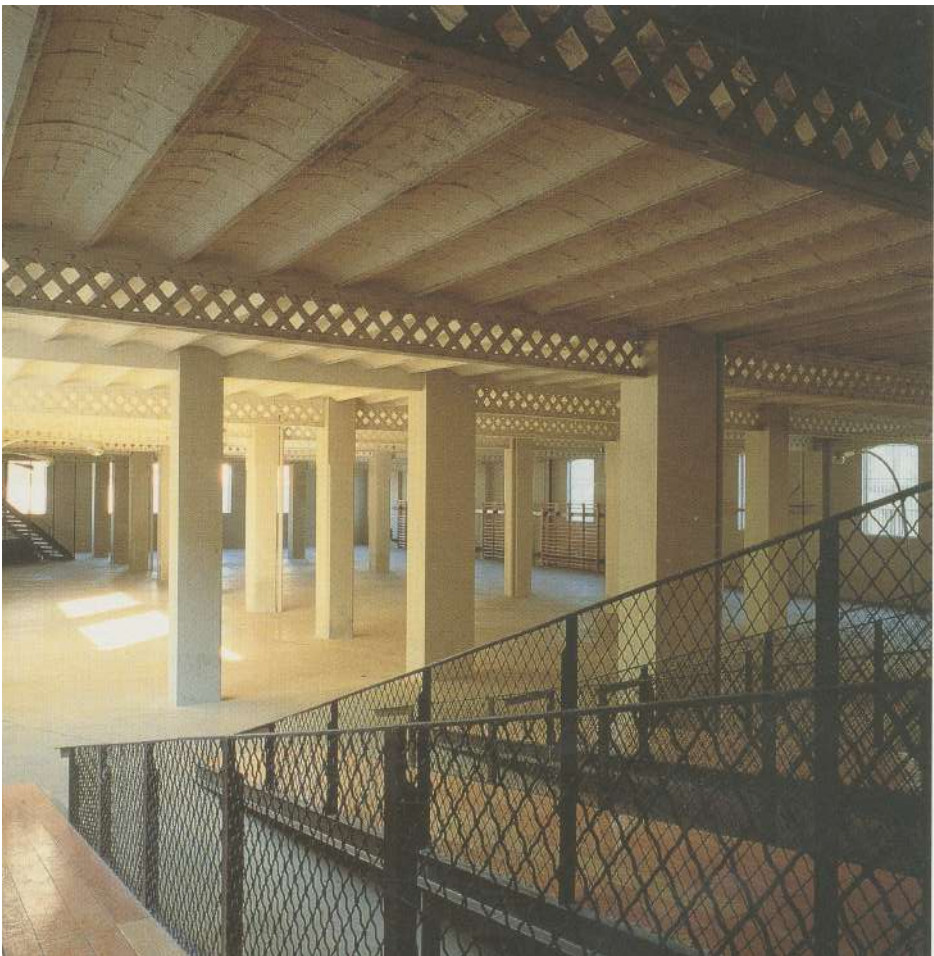

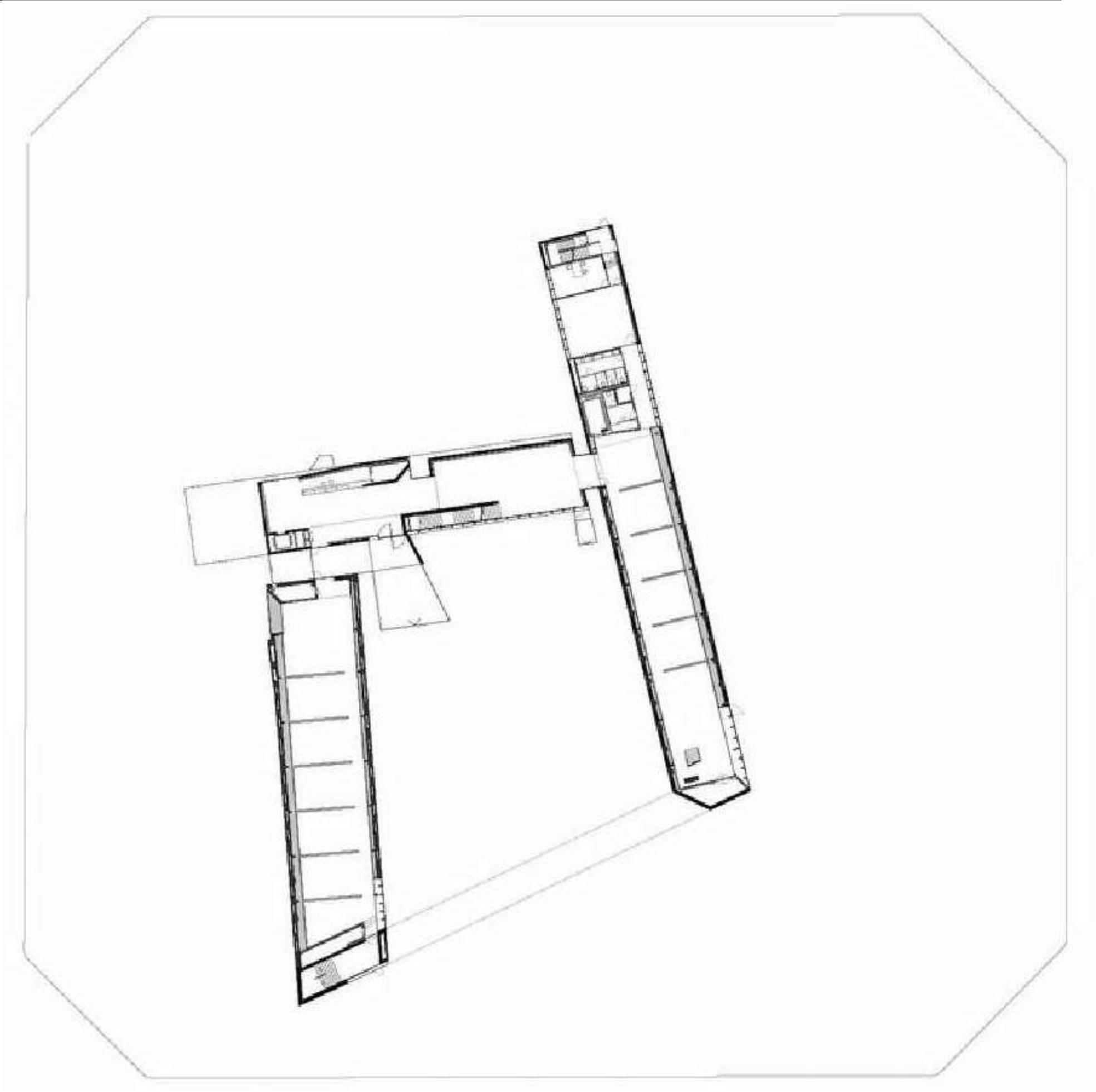
23 Institut la Ilauna
Enric Miralles i Carme Pinós
1986, Badalona

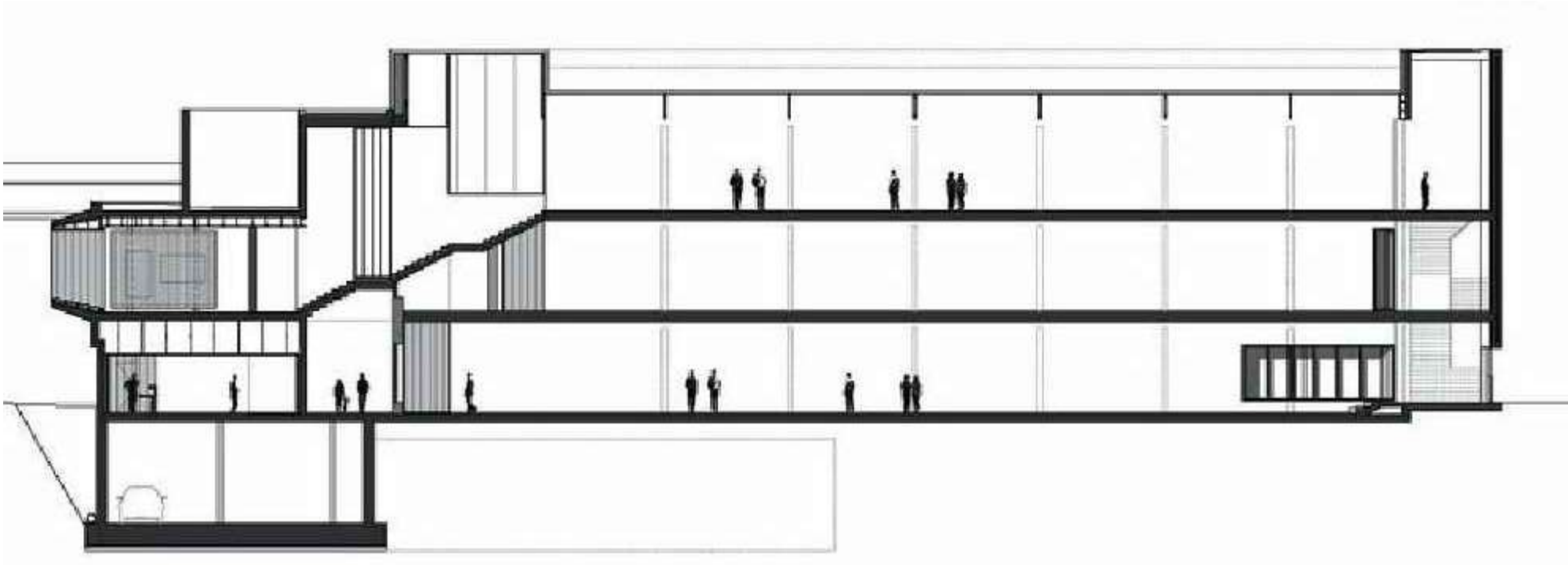

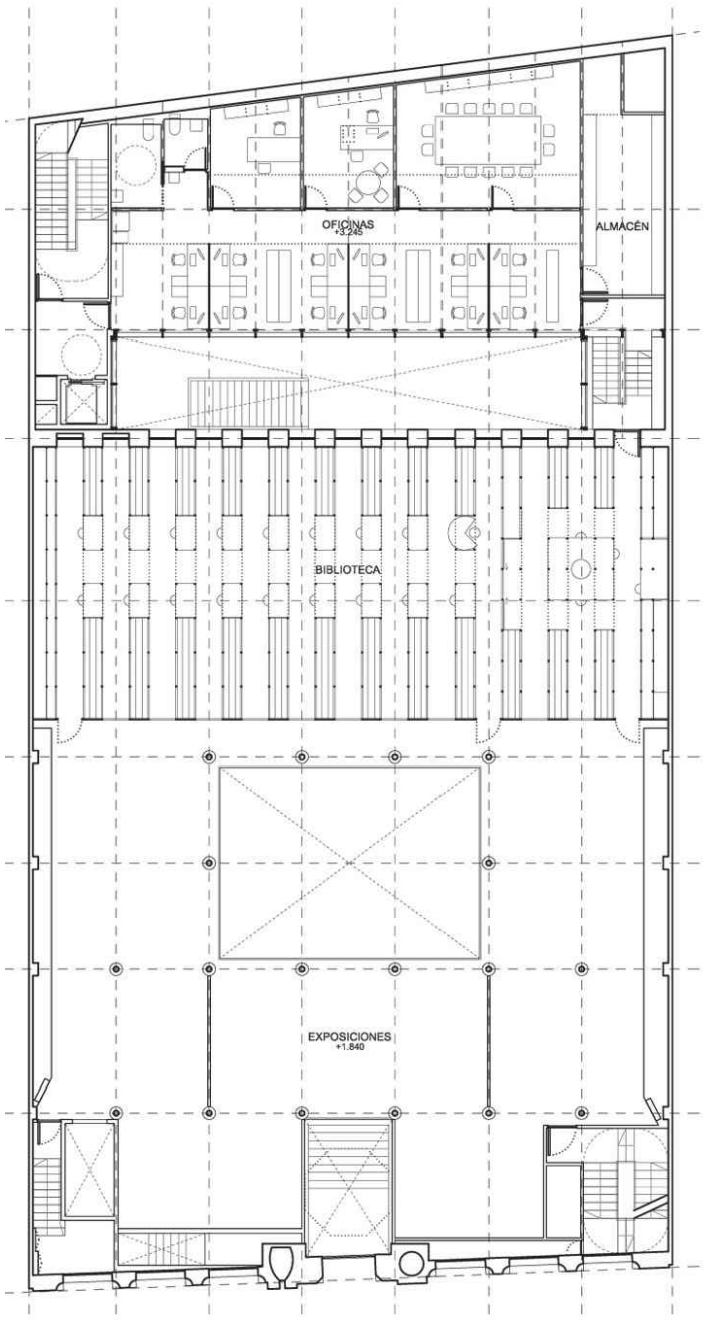

24 Museu de Can Framis
BAAS Jordi Badia
2009, Barcelona

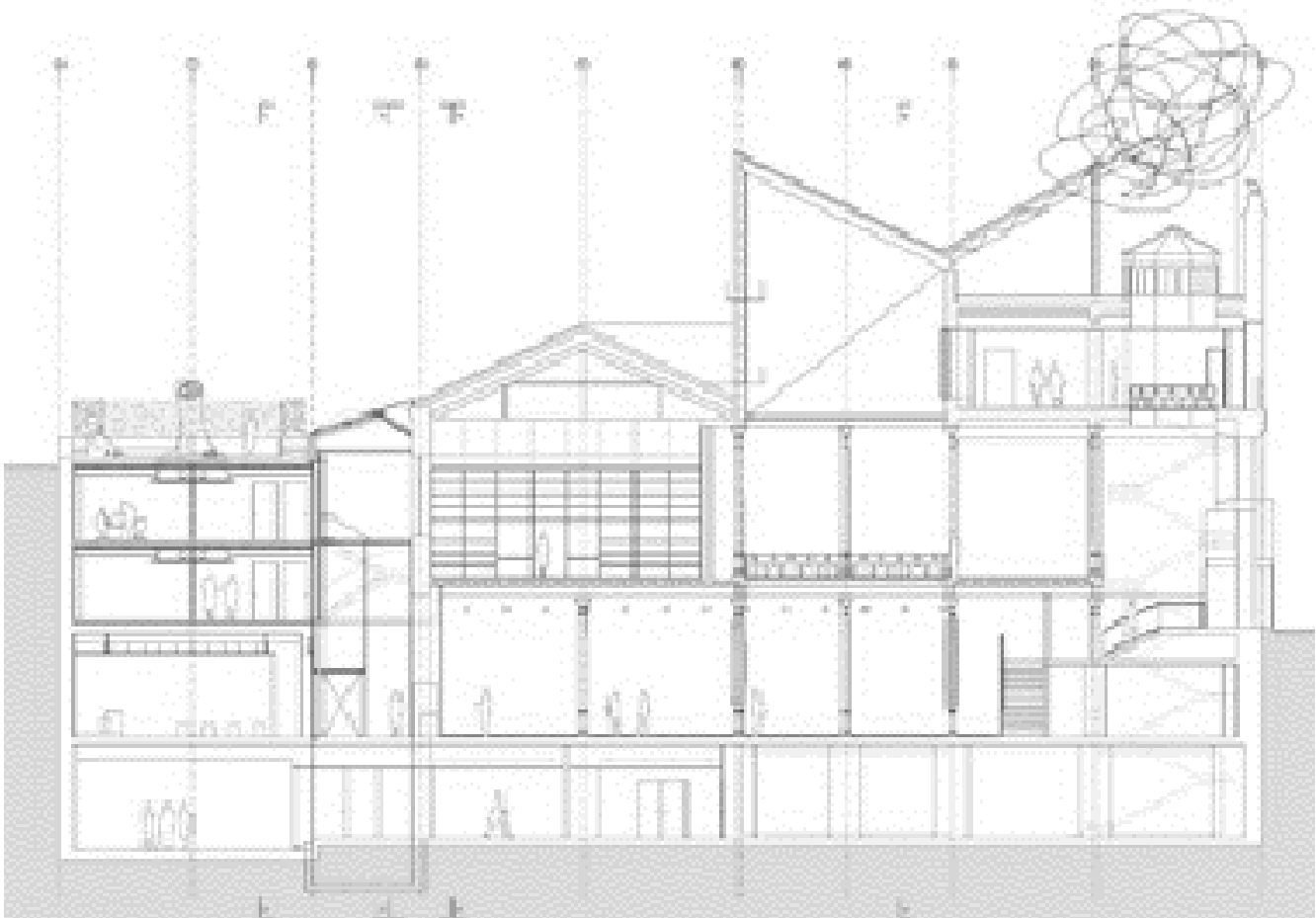
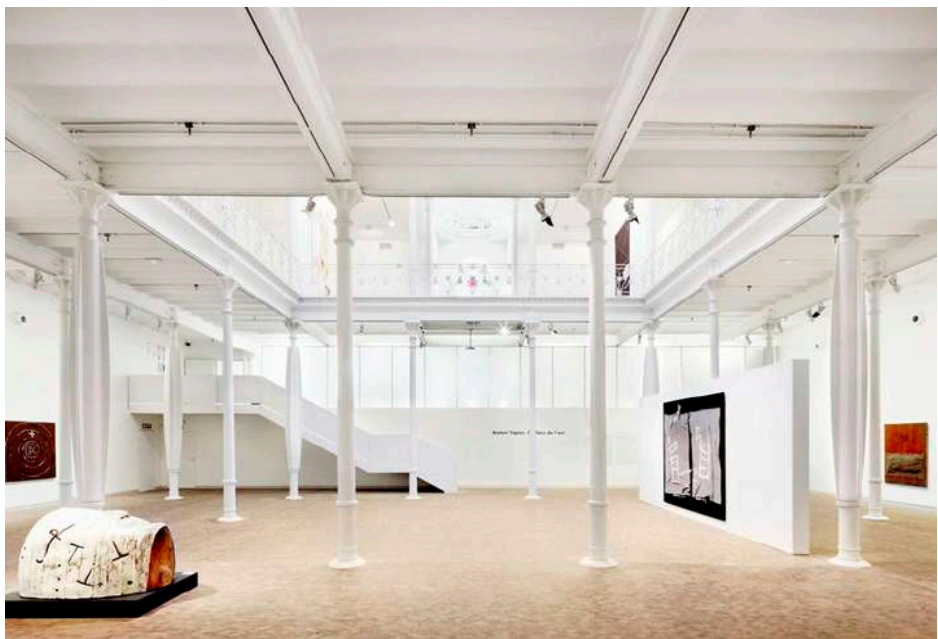

25 Reforma fundació Tàpies
Iñaki Ábalos
2009, Barcelona

TOPOS

El lloc és un element bàsic en cada projecte i n'és la clau del seu desenvolupament idoni. El projecte ha de donar resposta al lloc i per tant ha d'interpretar-lo i fer-ne evidents les seves qualitats específiques. El vincle existent entre projecte i territori és sempre present, sigui en contextos urbans o naturals.

Louis Kahn denomina “arquitectura de connexió” aquells elements que precisament realitzen la funció de vincle entre lloc i projecte, elements com; la plataforma, el pati, el porxo, la terrassa... Tots aquests elements es troben en qualsevol tipus d'arquitectura que es vulgui relacionar amb el seu context, independentment de l'escala i el lloc on se situïn, sempre hi són presents.

El paper que juguen aquests elements en l'arquitectura, ajuden a dotar d'unes necessitats de confort i protecció bàsiques per l'usuari de cada projecte. És en aquesta connexió on Alberti reformula el concepte d'Utilitas en Commoditas, per introduir la noció de confort en l'arquitectura Vitruviana.

Els espais intermedis han estat sempre una part important dels projectes arquitectònics, ja sigui per protegir-se del fred a l'hivern com per generar espais frescos a l'estiu. Els porxos i les galeries, són sistemes d'espais membrana que s'han utilitzat tradicionalment per controlar els ambients interiors ja sigui en zones rurals com urbanes.

Actualment s'exigeix d'un major grau de control d'aquests espais atenent no només a la confortabilitat de l'usuari sinó a aspectes com la sostenibilitat, l'eficiència energètica... Cal trobar el balanç entre tots els conceptes que apareixen en el projecte per tal d'enllaçar els “espais de connexió” de Louis Kahn amb el concepte “La forma segueix a l'energia” de Charles Correa, sense abandonar l'atenció necessària en les preexistències del context.

En l'apartat de Topos es vol plantejar l'anàlisi del context urbà i com les architectures s'adapten a una organització i regulació urbanística determinada, sense abandonar els aspectes de relació amb l'entorn i el confort de l'usuari. Reflexionar doncs, a partir de l'estudi d'elements tan quotidians com són els habitatges, atenent la seva distribució i relació entre espais a més de les seves connexions intermèdies o directes amb l'exterior... Però també abordant el seu encaix urbà, la definició de les seves façanes, composició, dimensions, orientació, etc.

En definitiva l'anàlisi de l'habitatge com a cèl·lula que forma part d'un conjunt que no acaba en el mateix edifici sinó que es relaciona amb els seus veïns i conviu en un context complex i heterogeni com és el d'una ciutat.

Exercici 2: Topos, context i composició

L'arquitectura és el material que construeix la ciutat, i la que genera complexitat de relacions, circulacions, organitzacions, i en definitiva vida. La ciutat és un element complex, heterogeni que viu constantment en transformació, però a la vegada, és la ciutat i la naturalesa de les seves relacions funcionals, formals i organitzatives; la que proporciona les bases per projectar arquitectura. L'Eixample de Barcelona, projectat per Ildefons Cerdà (1859) és un clar exemple de ciutat complexa i viva que a partir de l'"heterogeneïtat regulada" de les seves architectures, permet dotar d'una qualitat notable la trama urbana.

Igual que en l'exercici Tipos, aquest també es desgrana en dues parts; l'analítica i la projectual, que mantindran una relació simbiòtica i impossible de desvincular. El projecte s'emmarca en la progressiva recuperació de patis interiors d'illa de l'eixample i la seva renaturalització.

Es proposa analitzar el context a partir d'estudiar les relacions d'escala existents entre edificis i la sensibilitat del lloc. Es tracta de redibuixar i identificar les característiques bàsiques de les plantes exemplars d'habitatge o equipaments que siguin adaptables a la trama urbana de l'Eixample de Barcelona. Aquesta anàlisi i recomposició ordenada dels edificis dins d'una illa tipus ha de permetre a l'alumne estudiar com l'organització del lloc defineix un projecte i com la posició d'un edifici pot activar o revelar un lloc.

L'anàlisi col·lectiu als tallers d'aquesta trama urbana, ha de generar una reflexió sobre les possibilitats gairebé infinites d'aquest sistema, i obtenir-ne una visió crítica sobre els seus espais resultants. És necessari un debat sobre com ordenar una "illa anàloga" que respongui a les relacions entre edificis d'arquitectura exemplar i l'espai públic urbà.

És en aquest element de debat i reflexió en el que es focalitzarà la part projectual de l'exercici; cada alumne definirà la seva organització d'edificis tenint en compte que la composició d'aquests afectarà el projecte posterior de disseny d'una plaça pública en l'espai interior d'illa. Així doncs caldrà que l'alumne tingui en compte diversos aspectes com: la posició

de les façanes i la seva profunditat, connexions i entrades a la plaça, recorregut solar, situació d'elements programàtics atenent a la relació amb els habitatges, etc.

La documentació requerida en aquest exercici es mostra en les bases recollides a continuació; com una possible manera de compondre tot el material treballat. L'entrega constarà d'un màxim de quatre làmines format DIN A1, plegades en format DIN A2.

Documentació requerida:

- Emplaçament i diagrames E 1:1000
- Exploració volumètrica de la plaça i illa (maqueta / axonometria)
- Redibuix analític només de les architectures redibuixades E 1:500
- Planta de la plaça atenent només a l'espai interior d'illa E 1:500
- Planta de la proposta i les architectures redibuixades E 1:250
- Secció de la proposta i les architectures redibuixades E 1:250
- Imatge de la proposta Collage, Maqueta, Perspectiva a mà / ordinador...

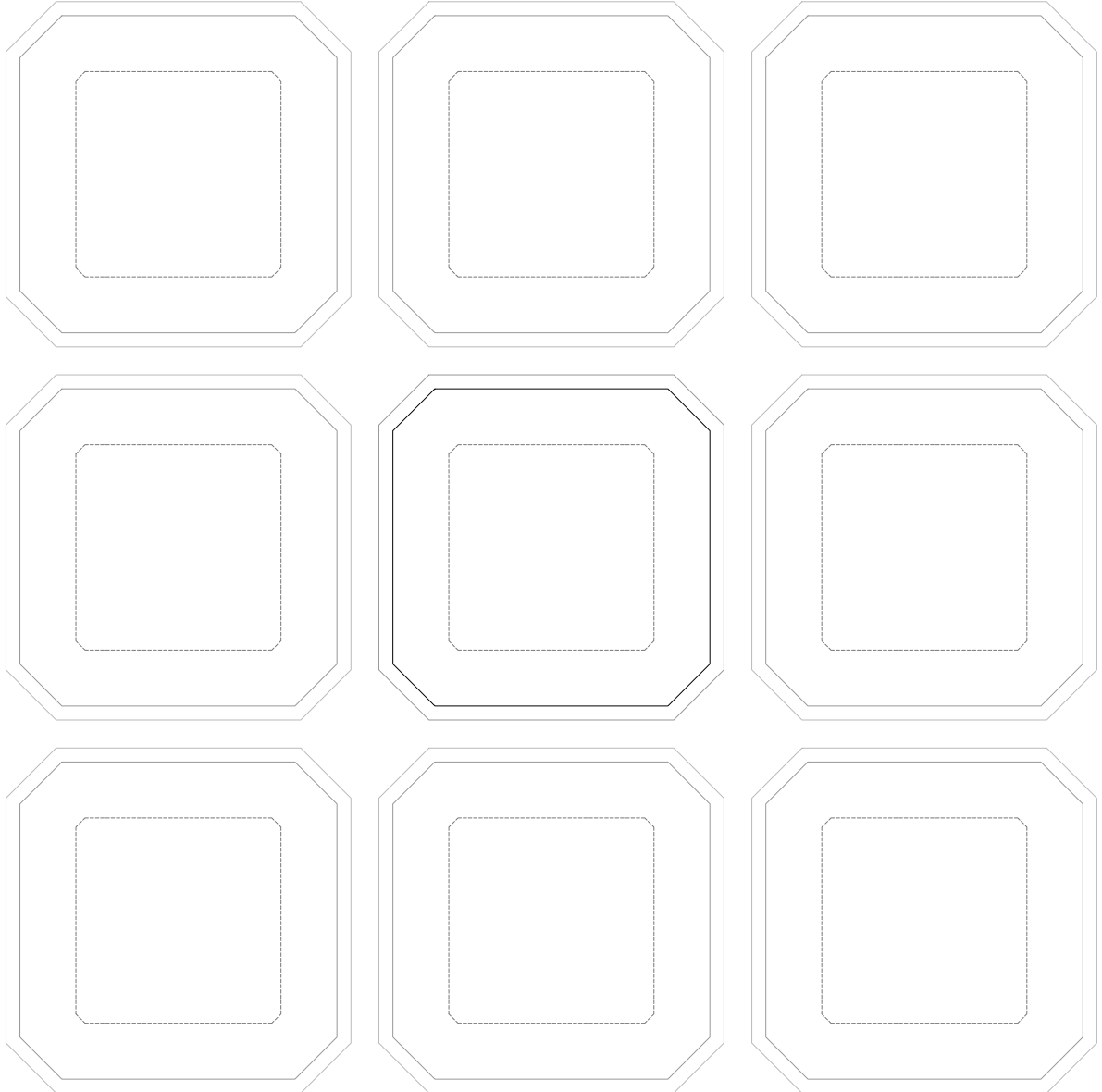
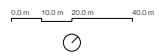
La documentació requerida és una proposta de mínims en la que cada alumne podrà triar la tècnica i expressió de dibuix / maquetació que consideri més adient. Es demana una especial atenció en el redibuix de les architectures de referència per tal d'adequar l'expressió gràfica i la informació del dibuix a l'escala corresponent.

EXERCICI 2: DOCUMENTACIÓ I LÀMINES BASE

Bases per al Projecte I
2017 - 2018
Professor Nom Cognom Cognom
Nom Cognom Cognom, 00
[2] TOPOS dd/mm/aaaa L 01

Maqueta de gàlils
Maqueta de projecte
E 1:250

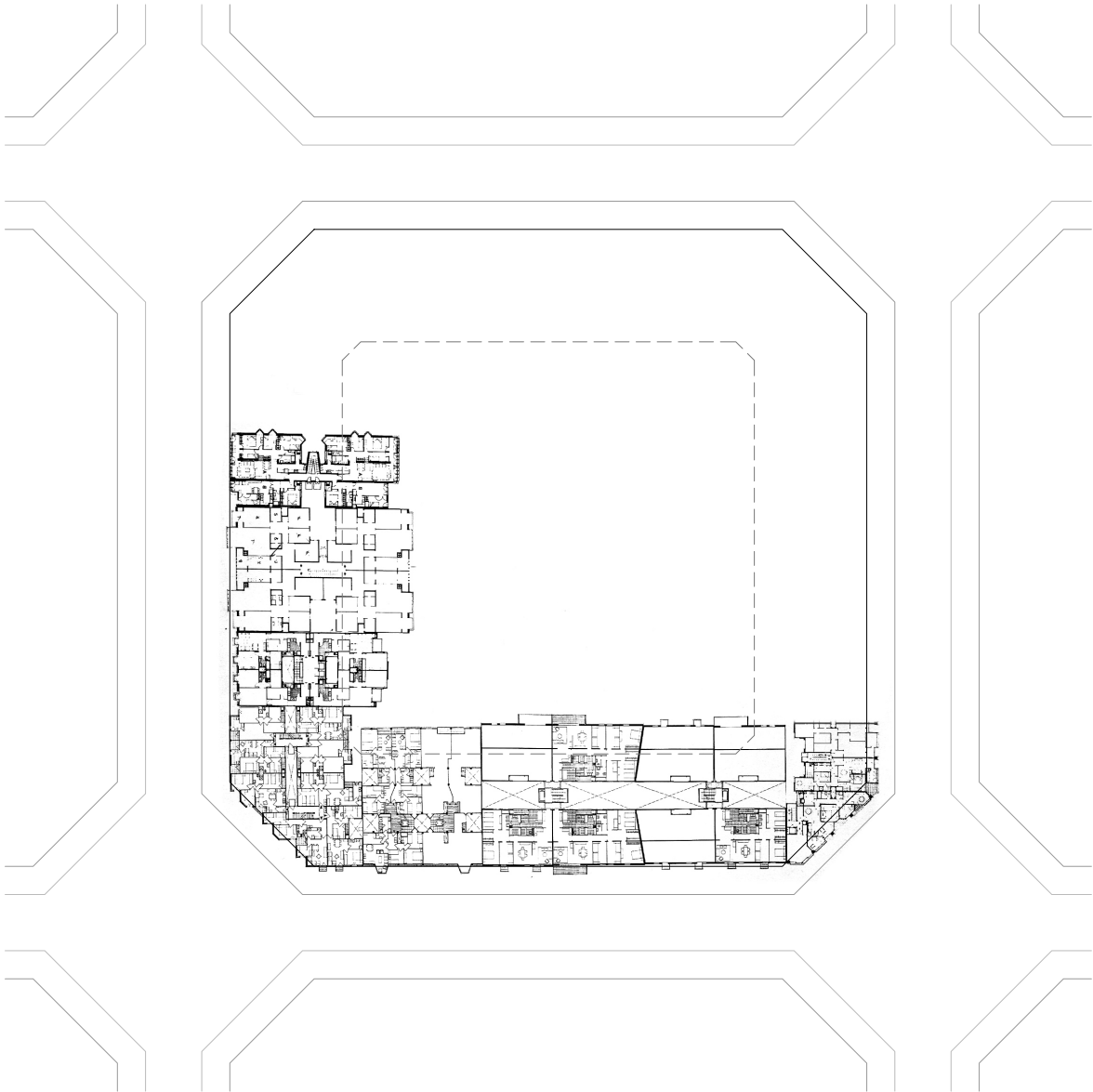
Planta tipològica de l'exemple
Geometria, Dimensions, Retícula
E 1:1000

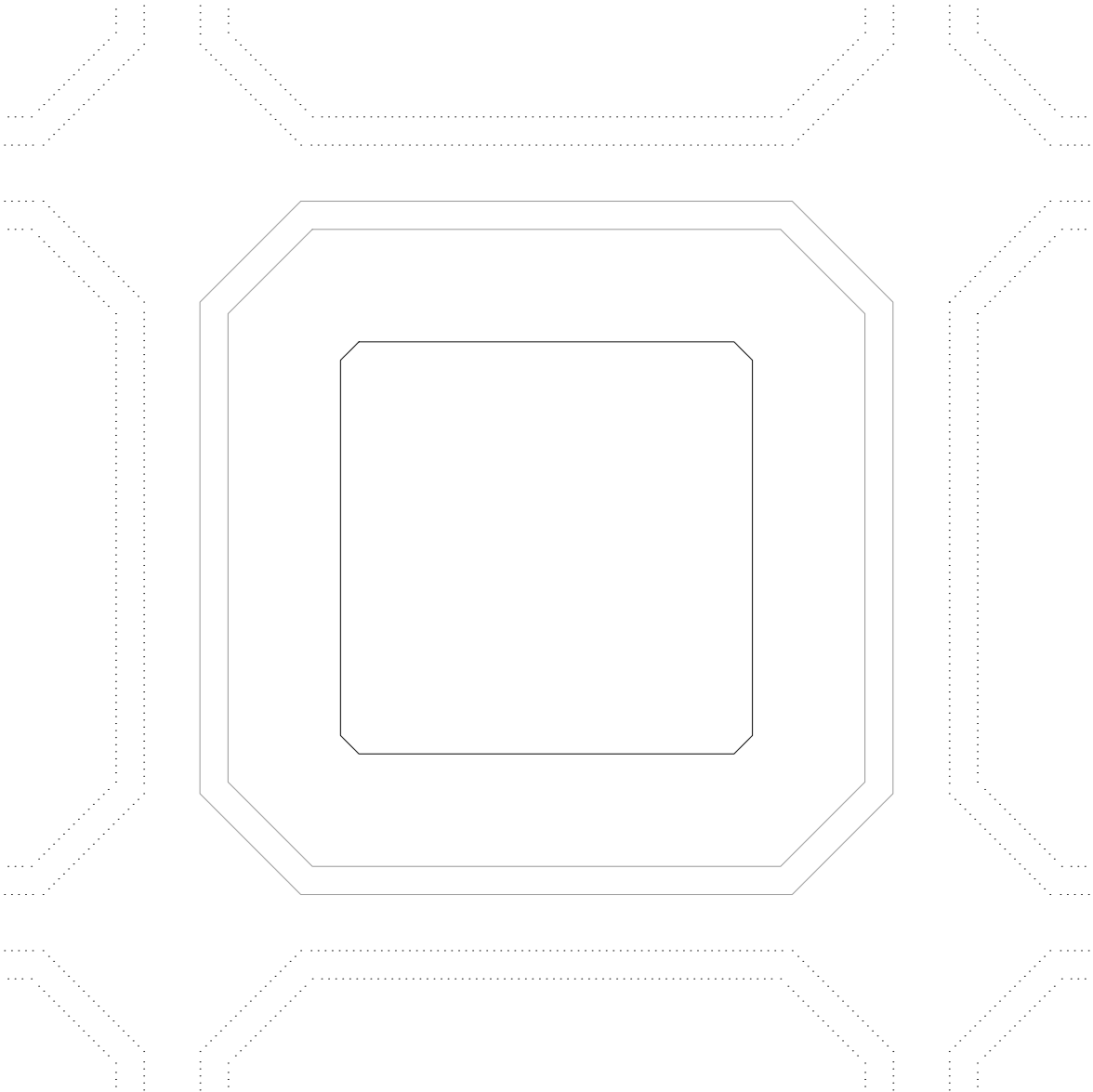

Fotografia axonòmica de la maqueta (retocar les verticals)
maqueta de gàlils (volums simples de les arquitectures triades)
les fotografies de cada taller han de ser totes des del mateix punt
(buscar un tripode a compartir tot el taller i escollir un punt de vista comú)

Planta collage
Plantes tipus
E 1:500

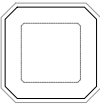
Planta pati interior d'illa
Planta de projecte
E 1:500

Relació d'arquitectures

(ordenar en sentit horari)

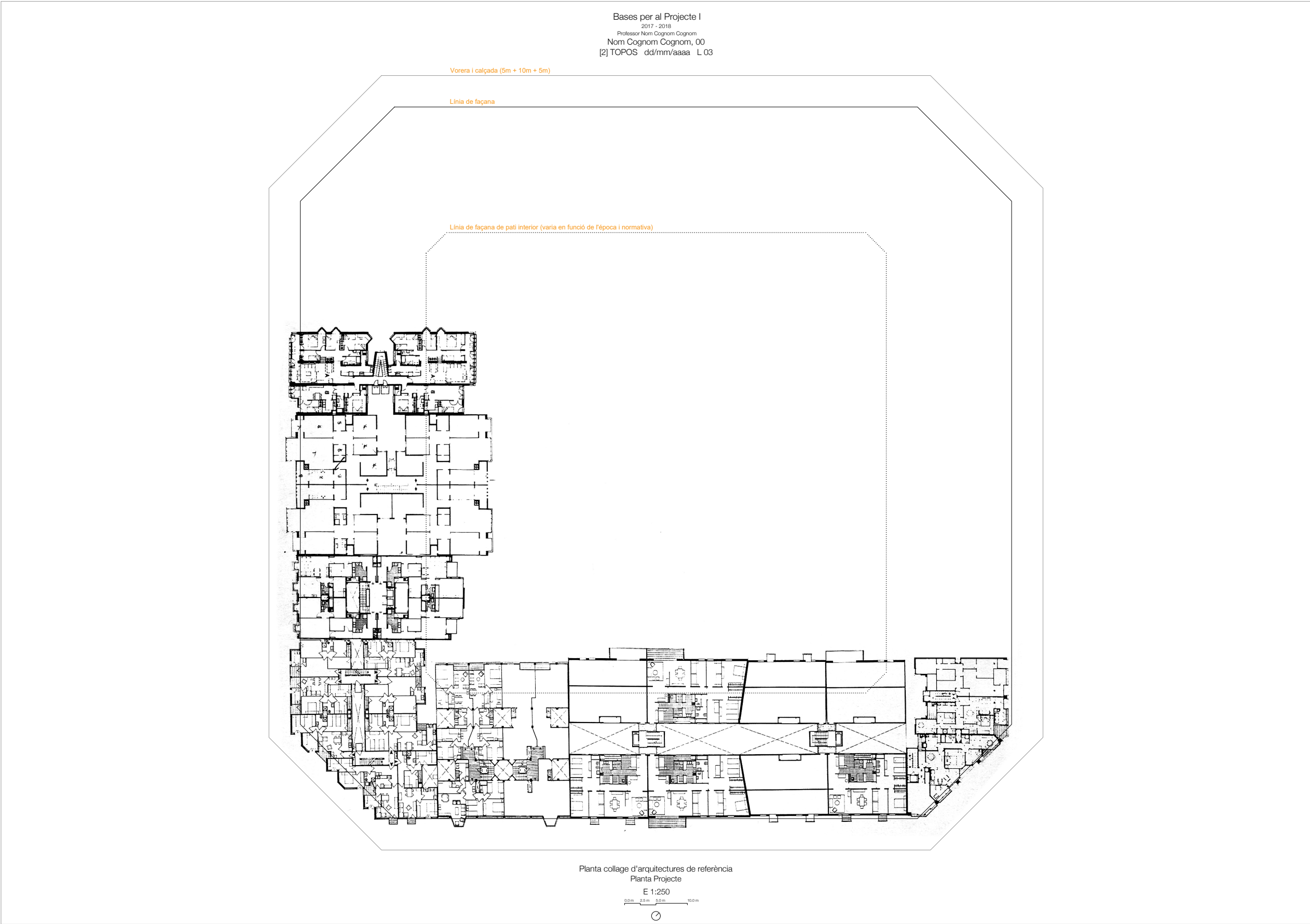
01. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	11. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
02. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	12. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
03. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	13. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
04. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	14. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
05. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	15. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
06. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	16. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
07. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	17. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
08. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	18. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
09. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	19. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real
10. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real	20. Any - Edifici - Arquitecte - Adreça Real

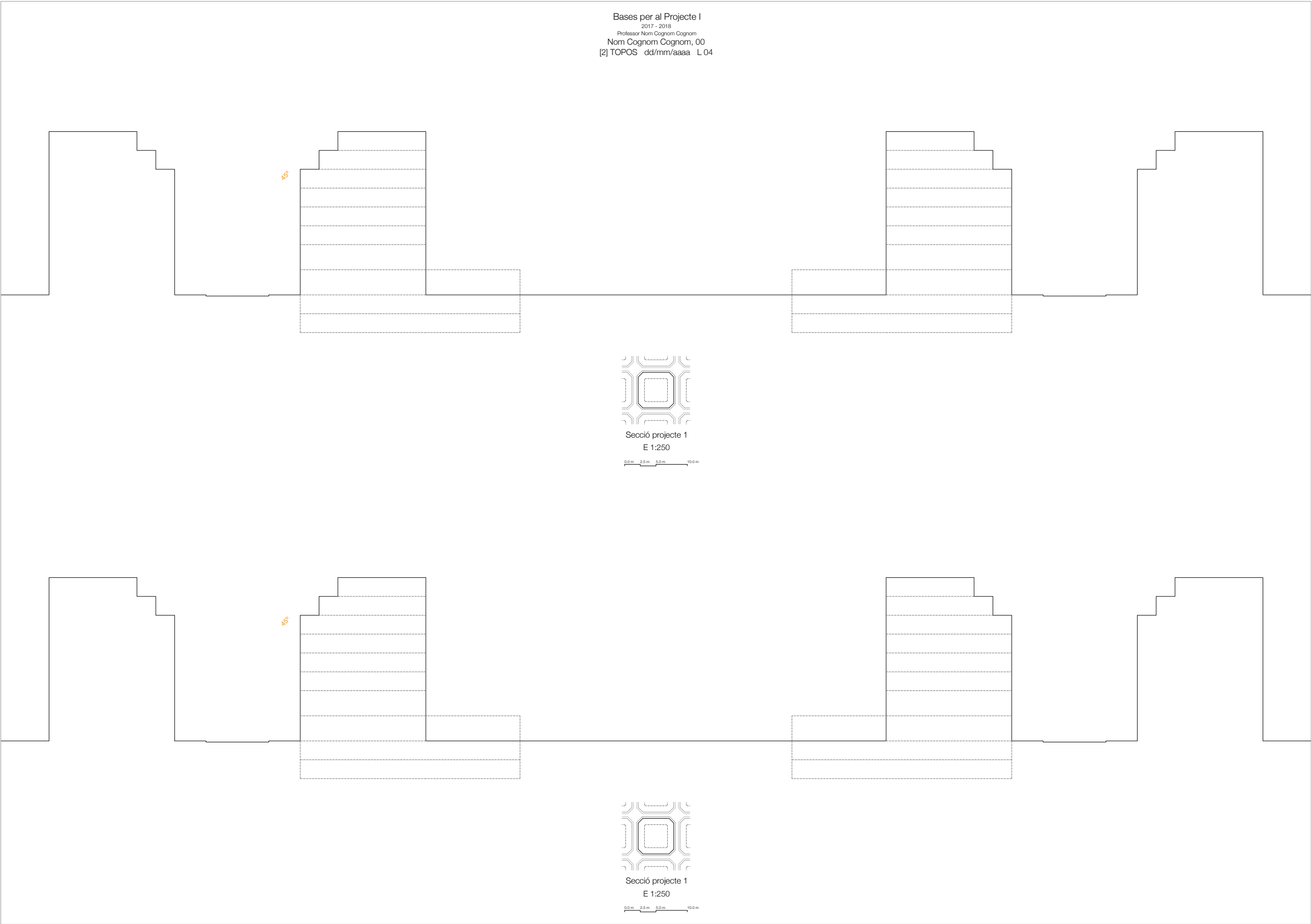

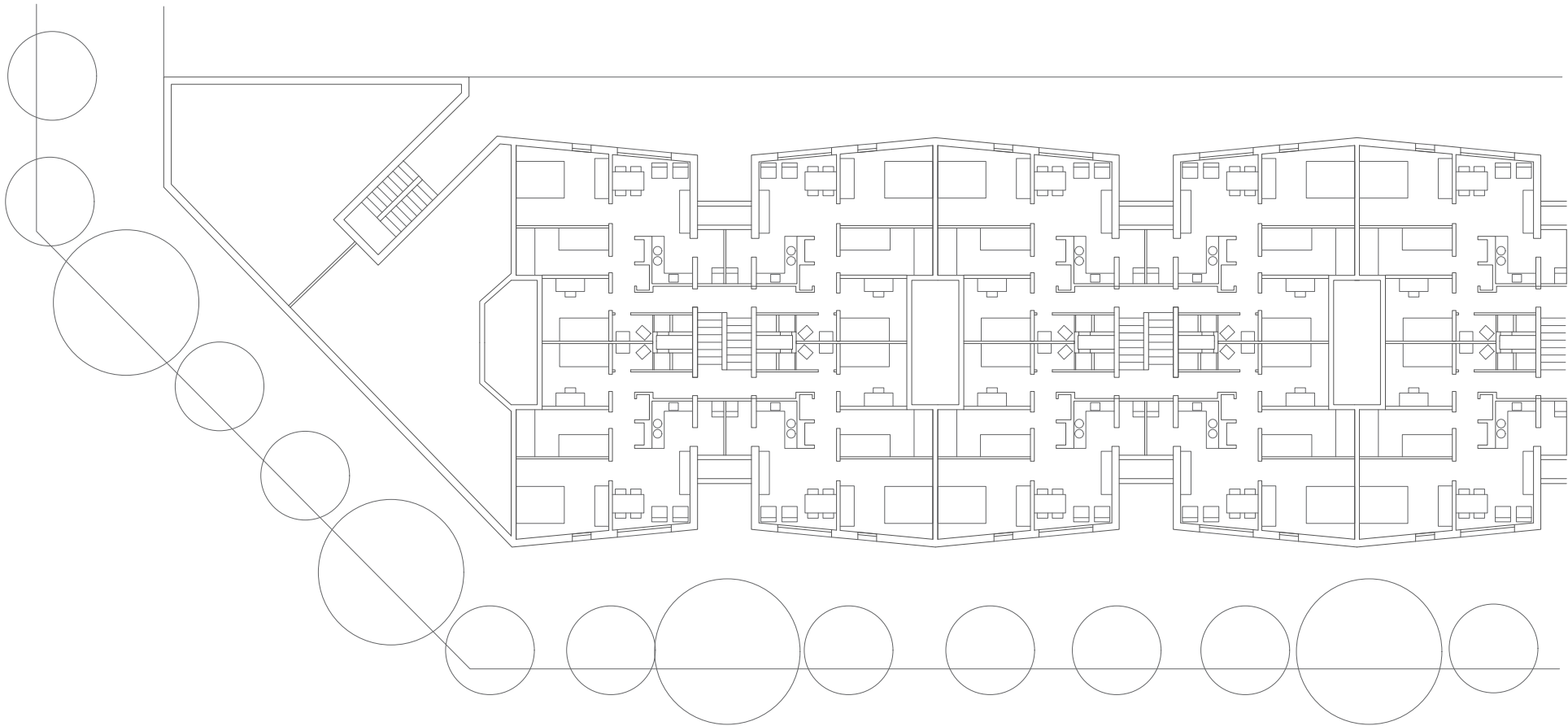
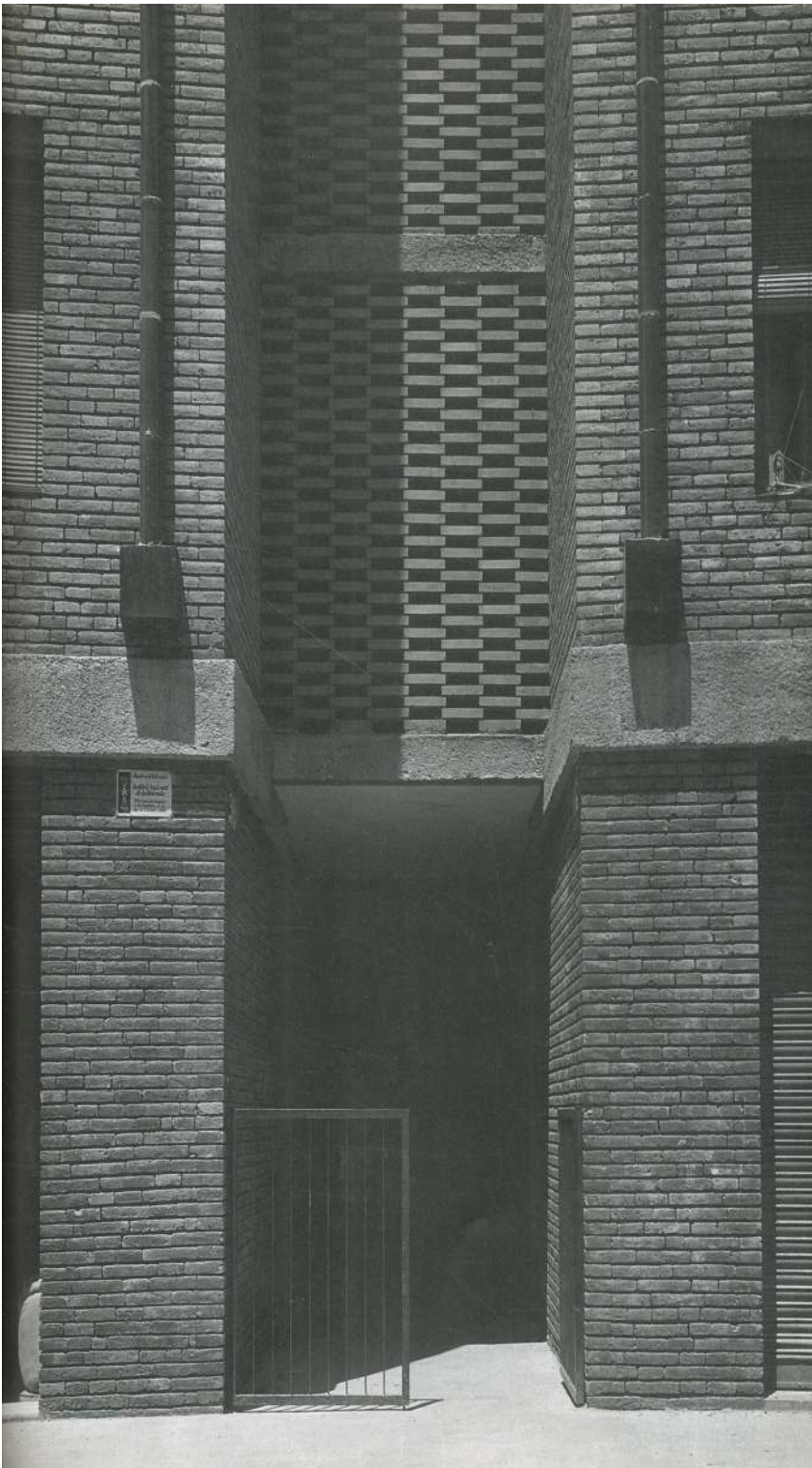
Bases per al Projecte I

2017 - 2018

Professor Nombre Cognom Cognom
Nombre Apellido Apellido, 00
[2] TOPOS Entrega: 00/00/0000 L 01

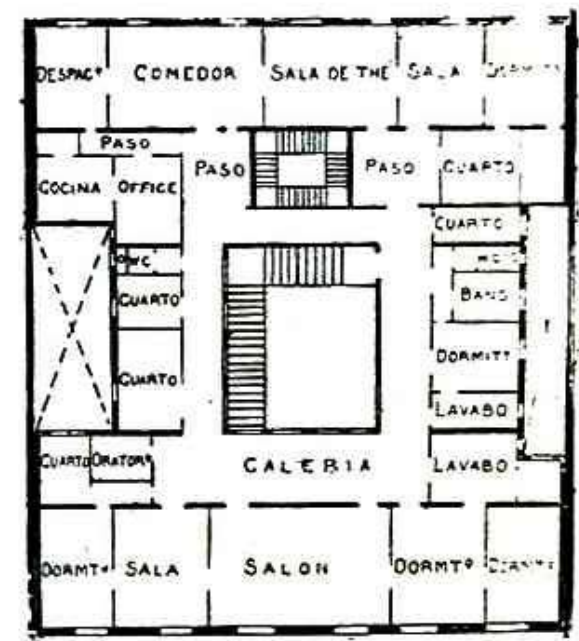

07 Manssana Pallars
Oriol Bohigas i Josep Martorell
1959, Carrer Pallars, 299, Barcelona

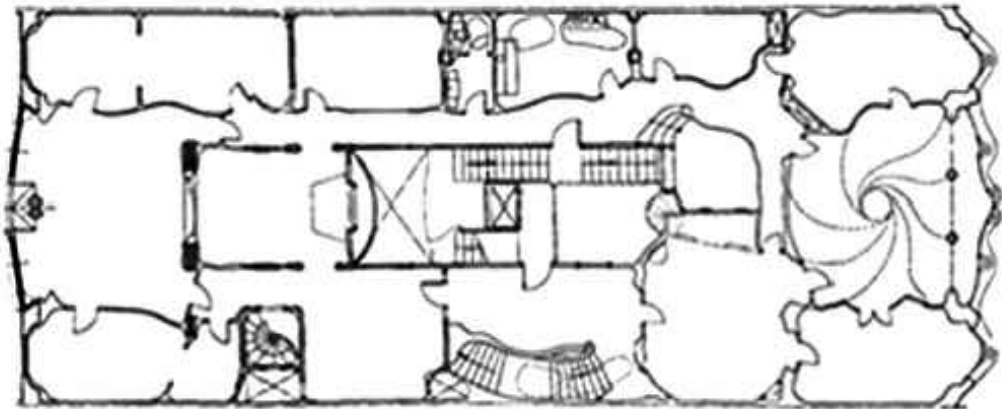
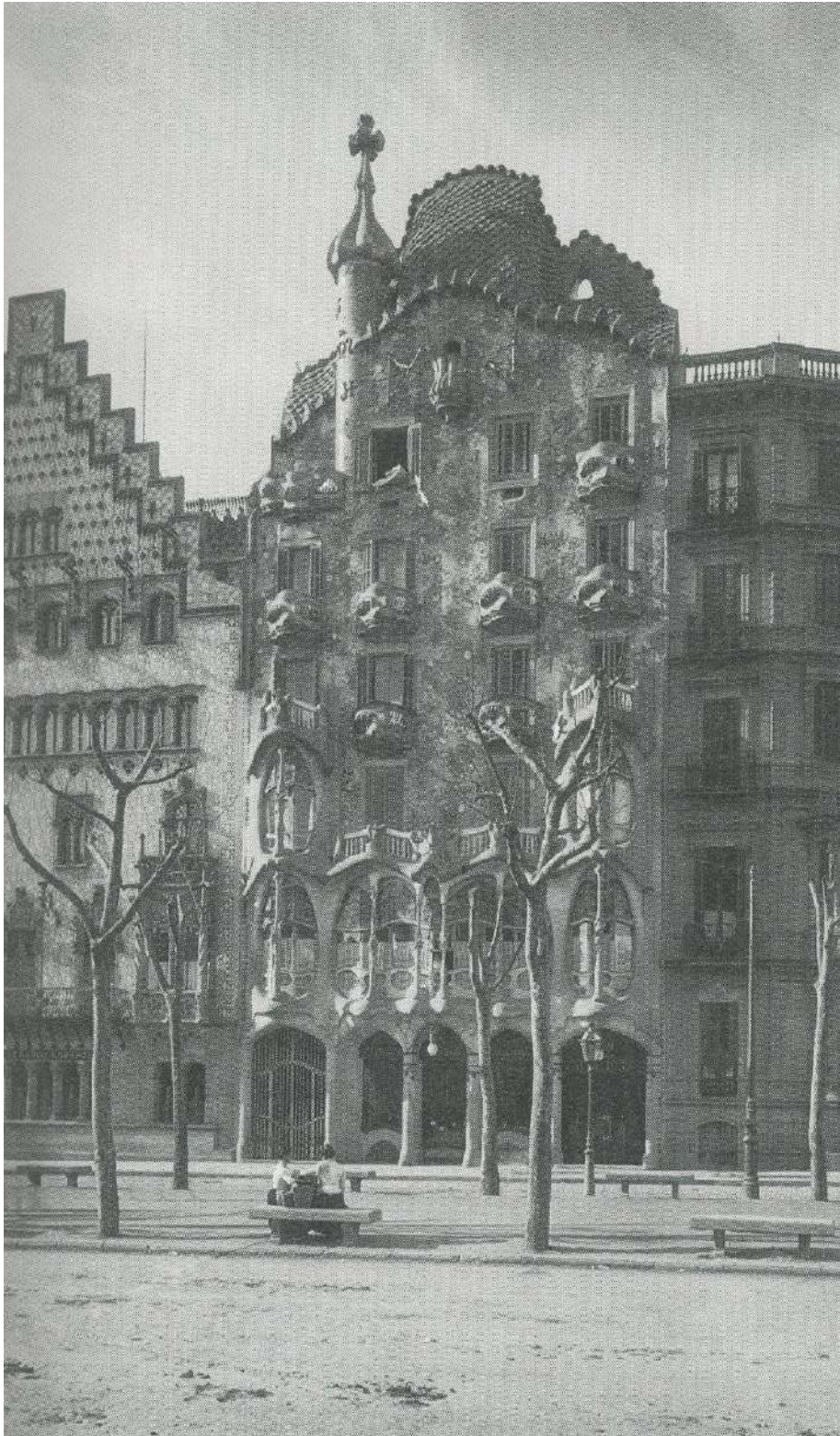
EXERCICI 2: RECULL D'ARQUITECTURES, HABITATGE I CIUTAT

01 Casa Rodolfo Juncadella
Enric Sagnier Villavechia
1902, Rambla Catalunya, 33, Barcelona

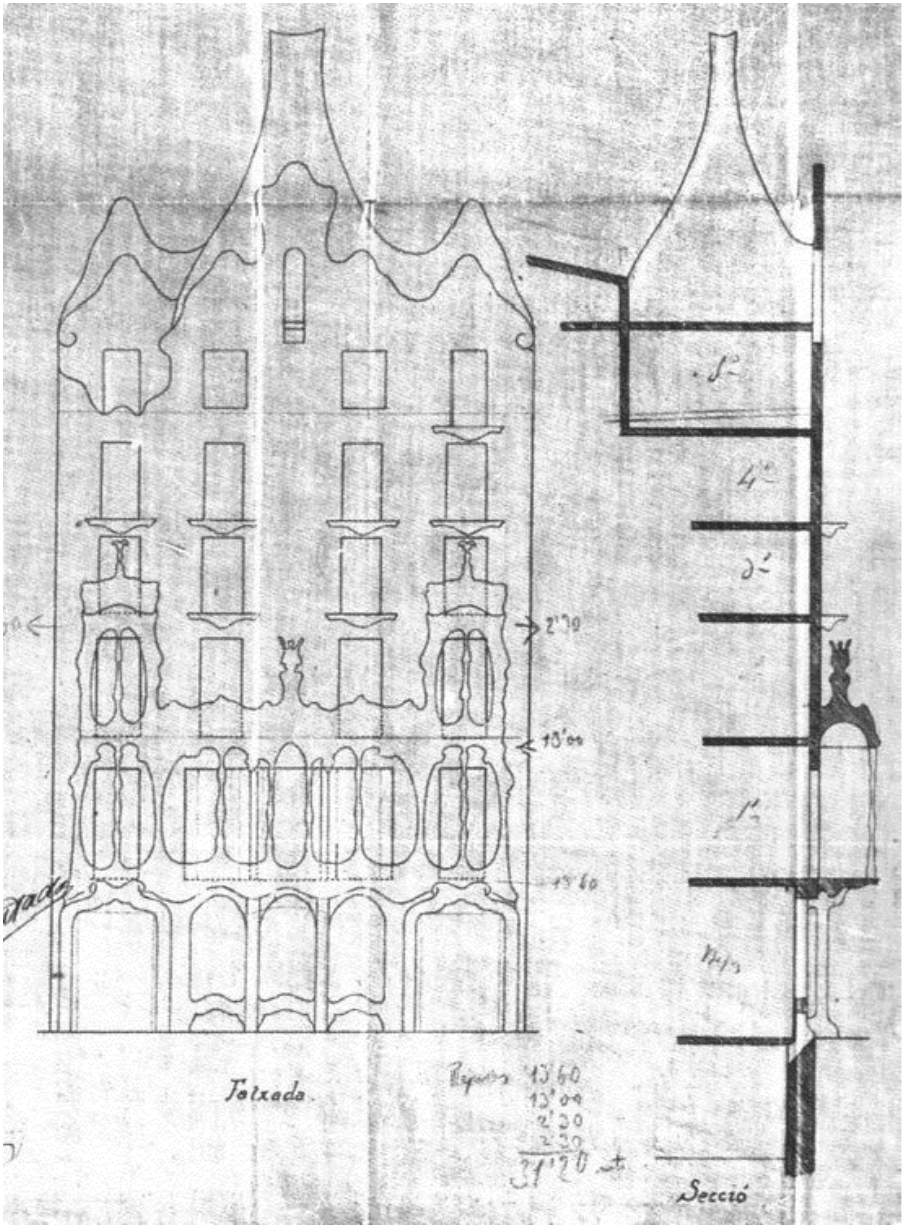

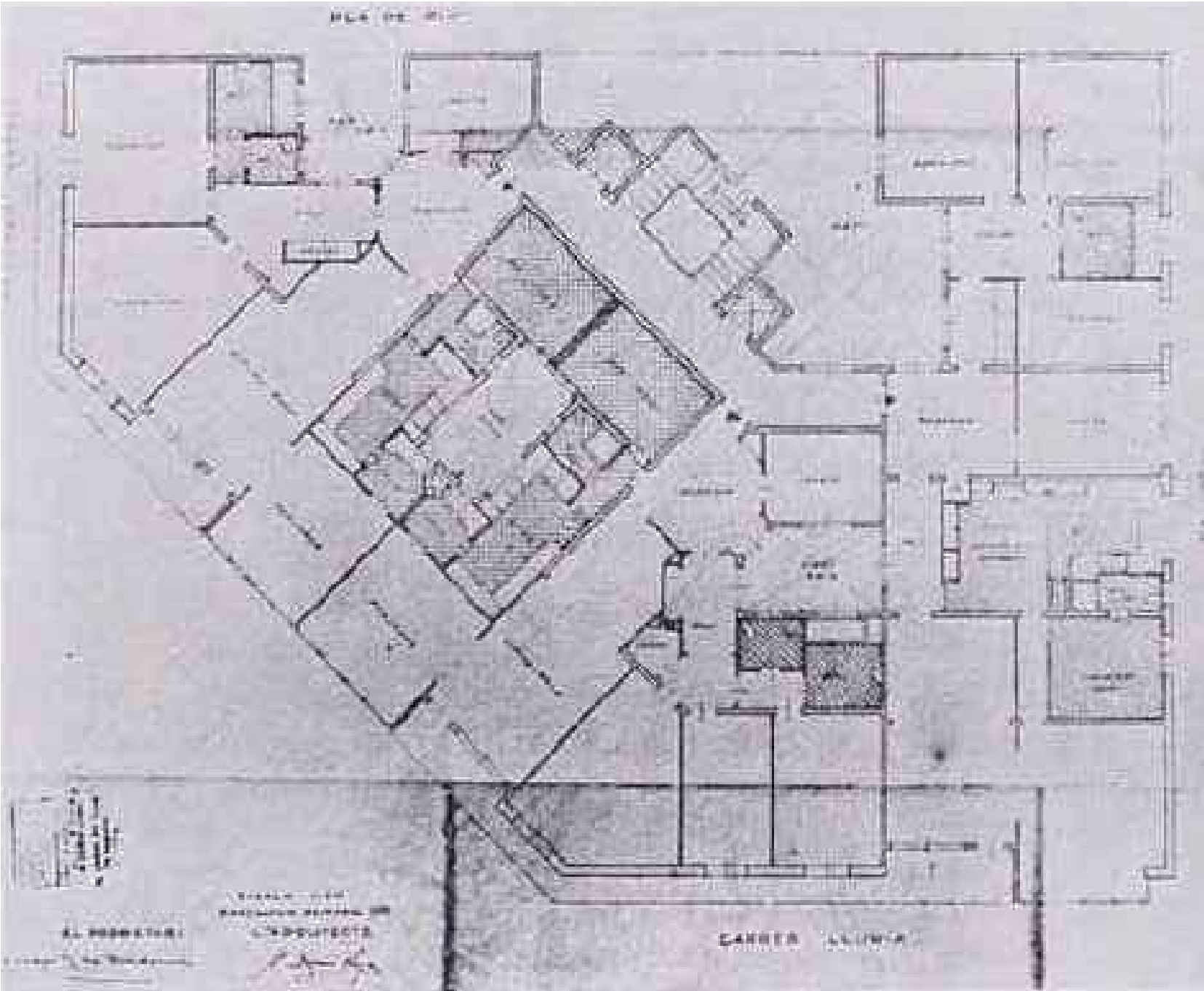

02 Casa Batlló
Antoni Gaudí
1906, Passeig de Gràcia, 43, Barcelona

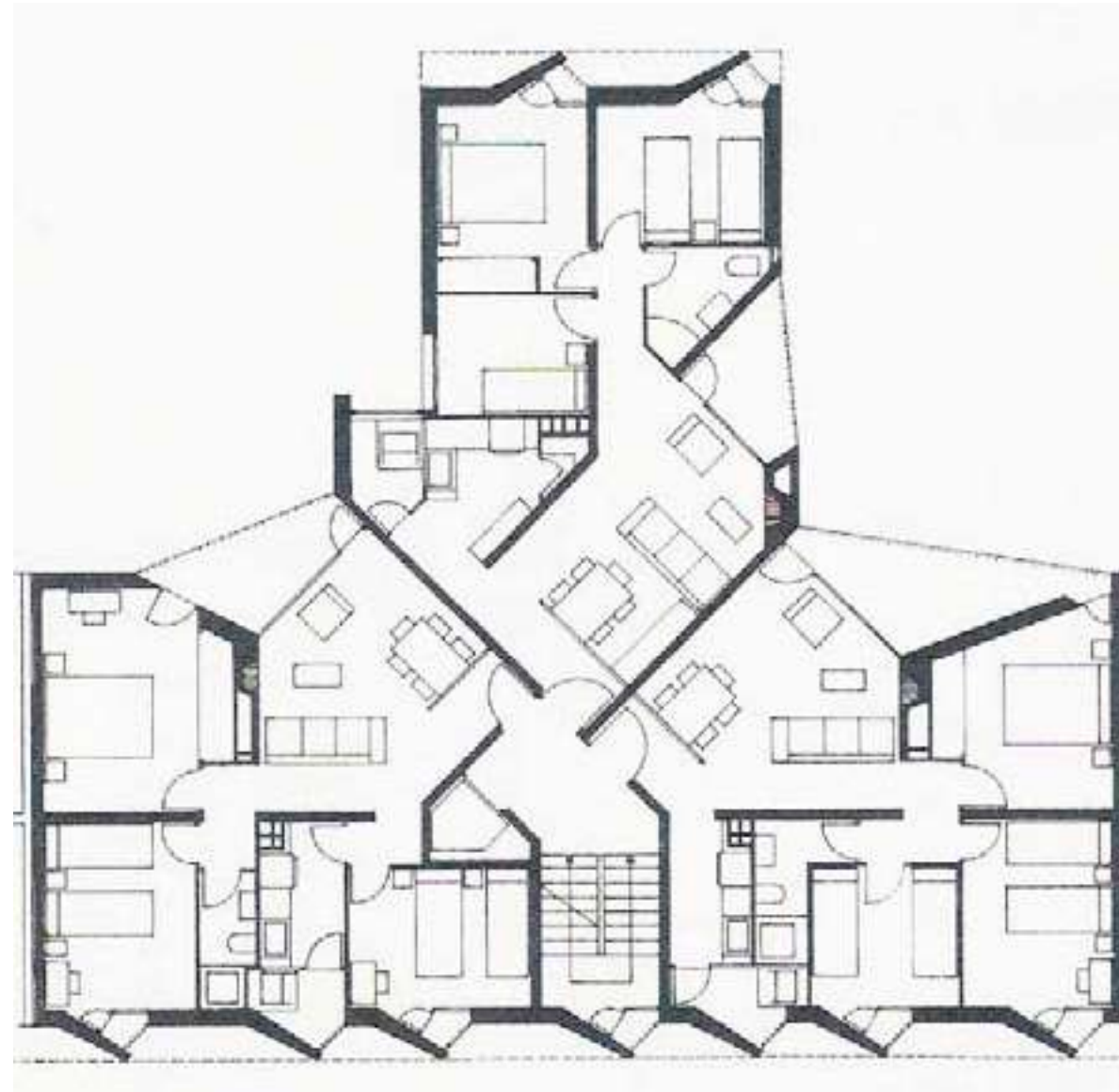

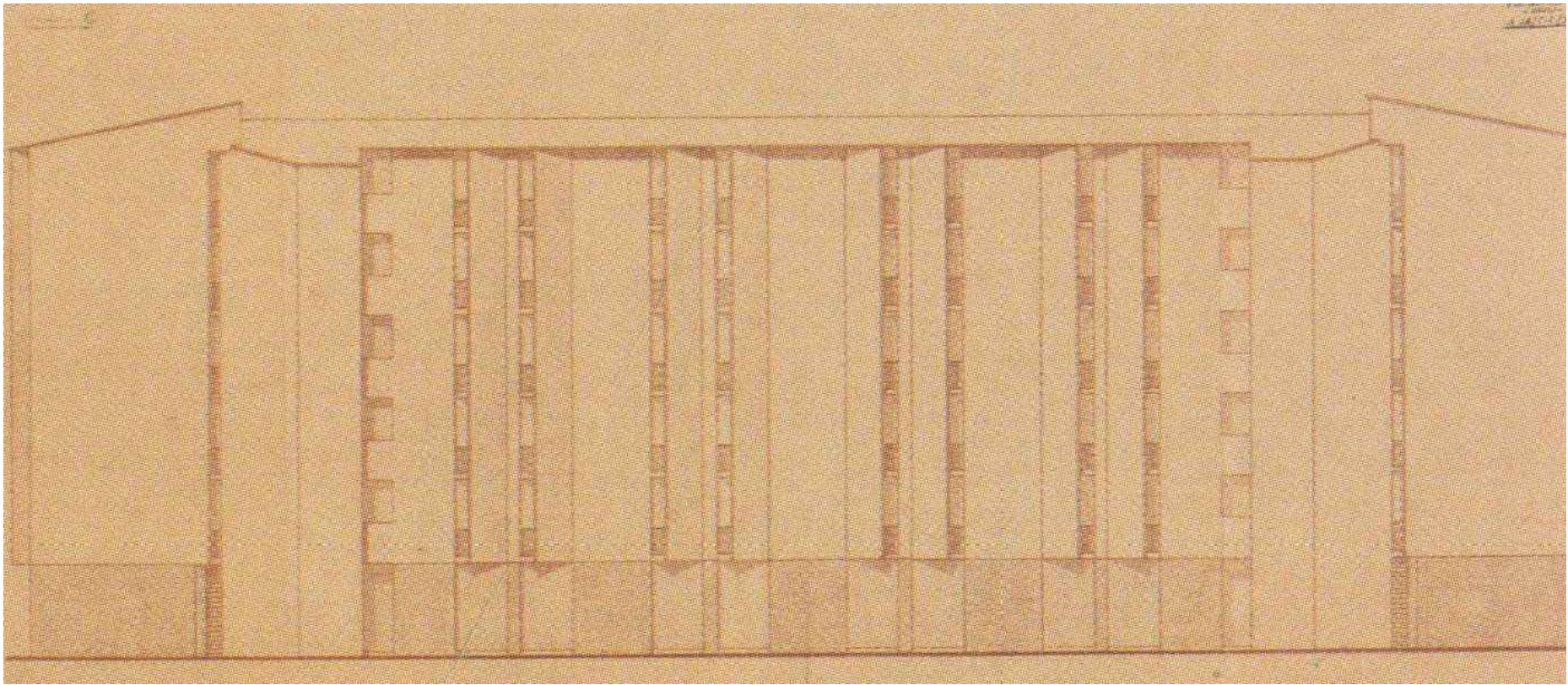
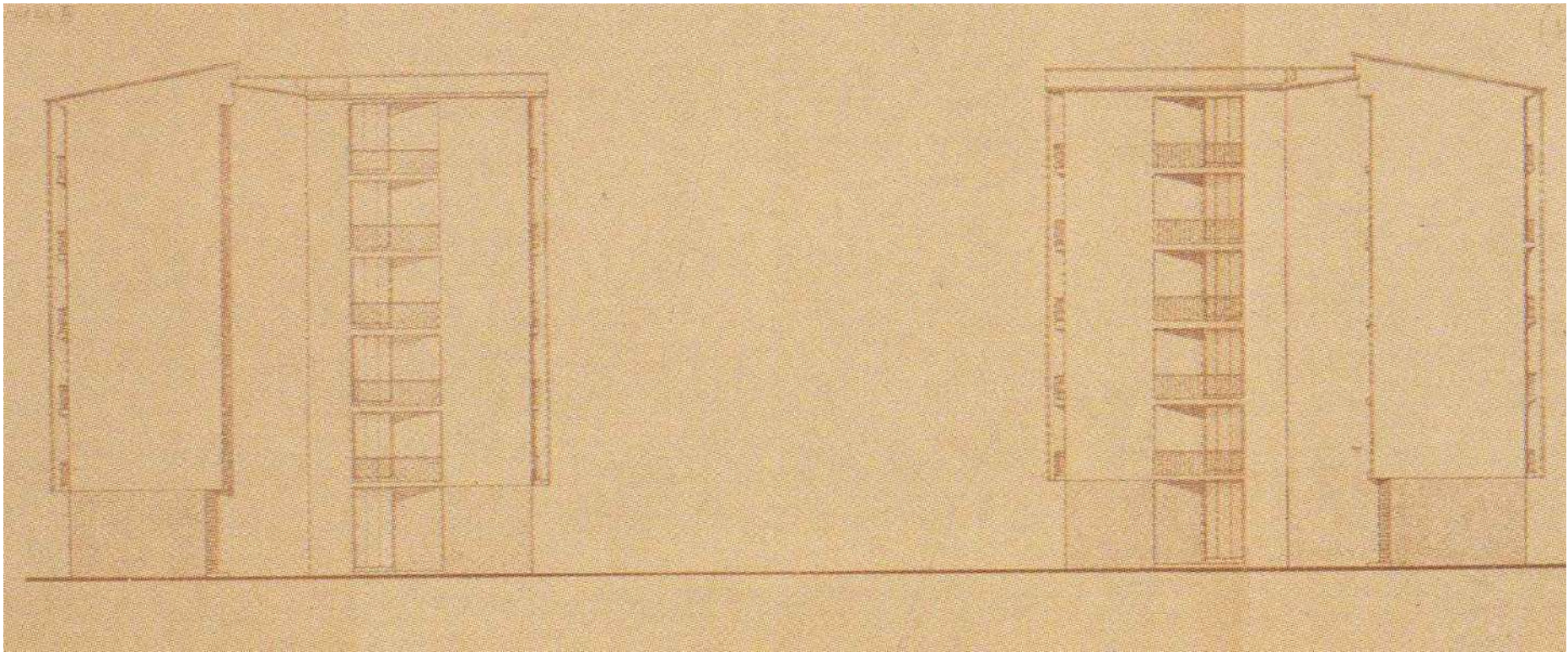
03 Casa Cardenal
Raimon Duran Reynals
1935, Còrsega amb Pau Clarís, Barcelona

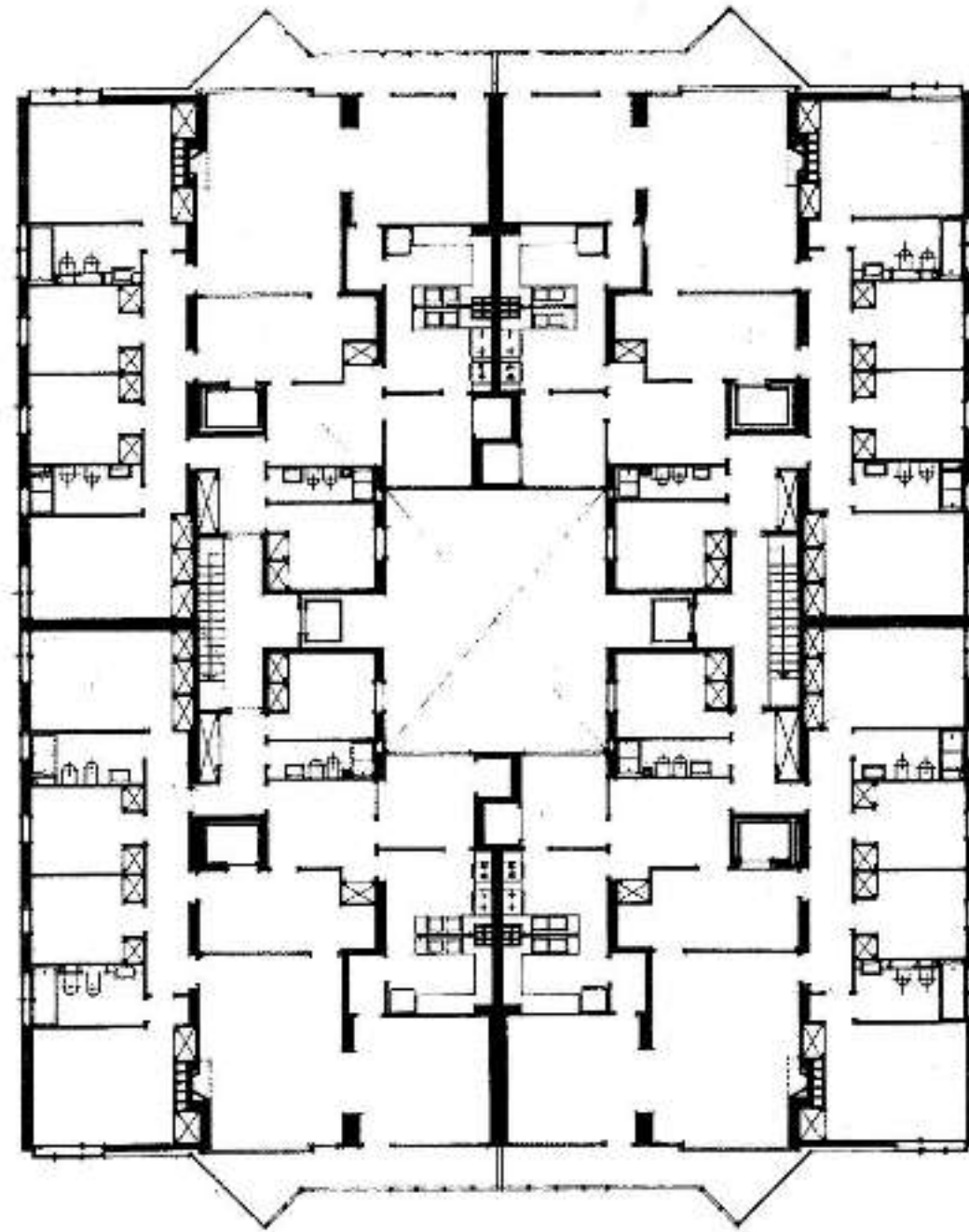

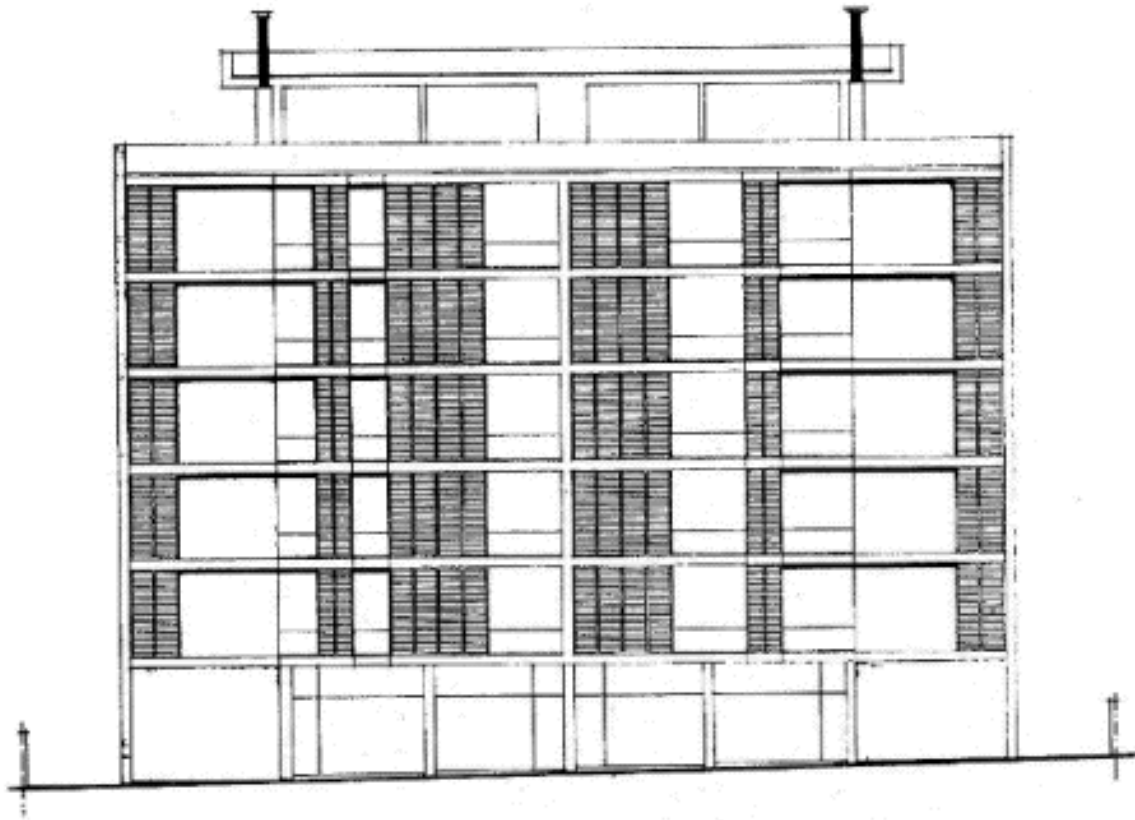
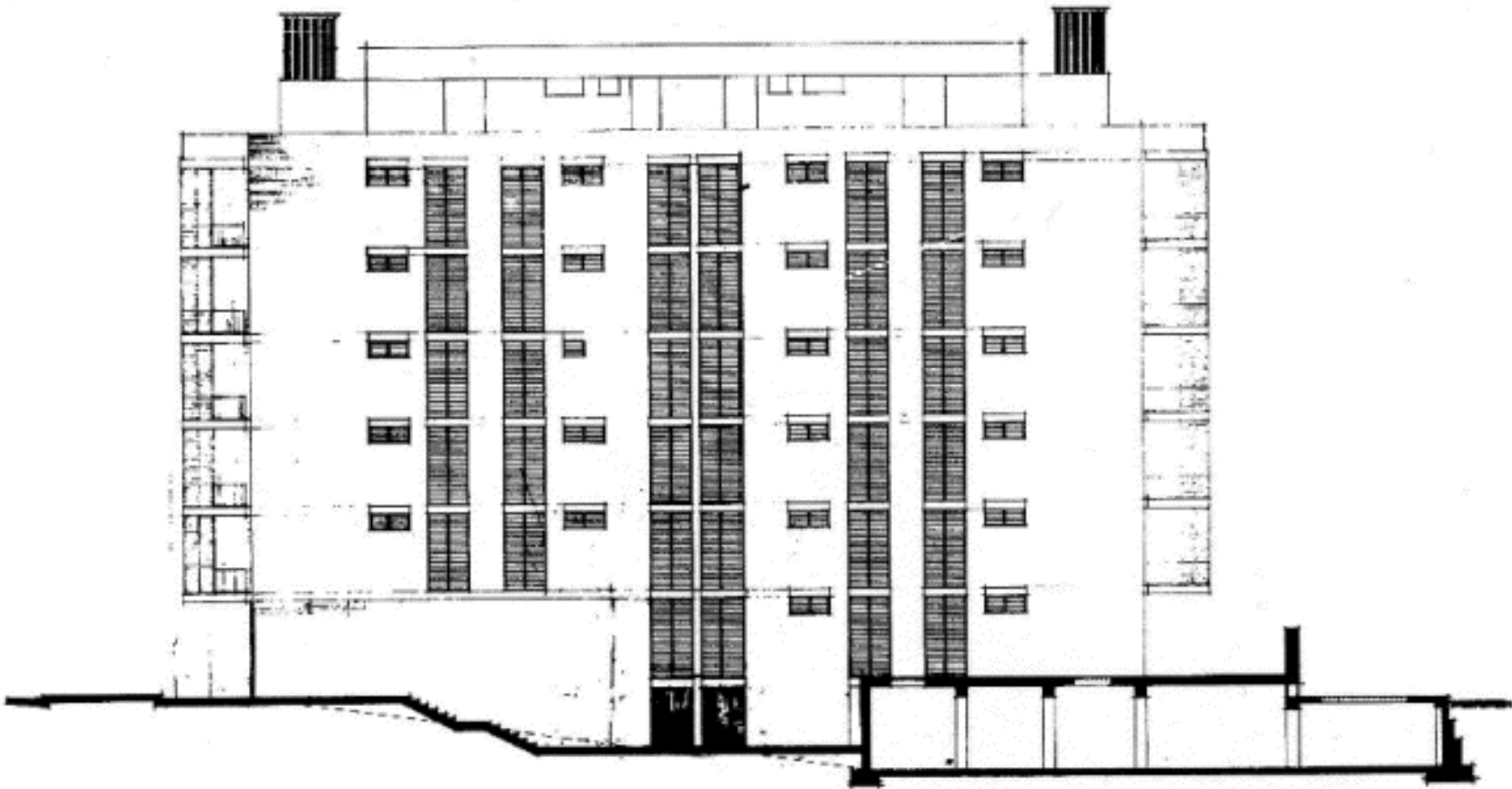
04 Habitatges de la Marina
Jose Antonio Coderch
1954, Plaça del Llagut 1-11, Barcelona

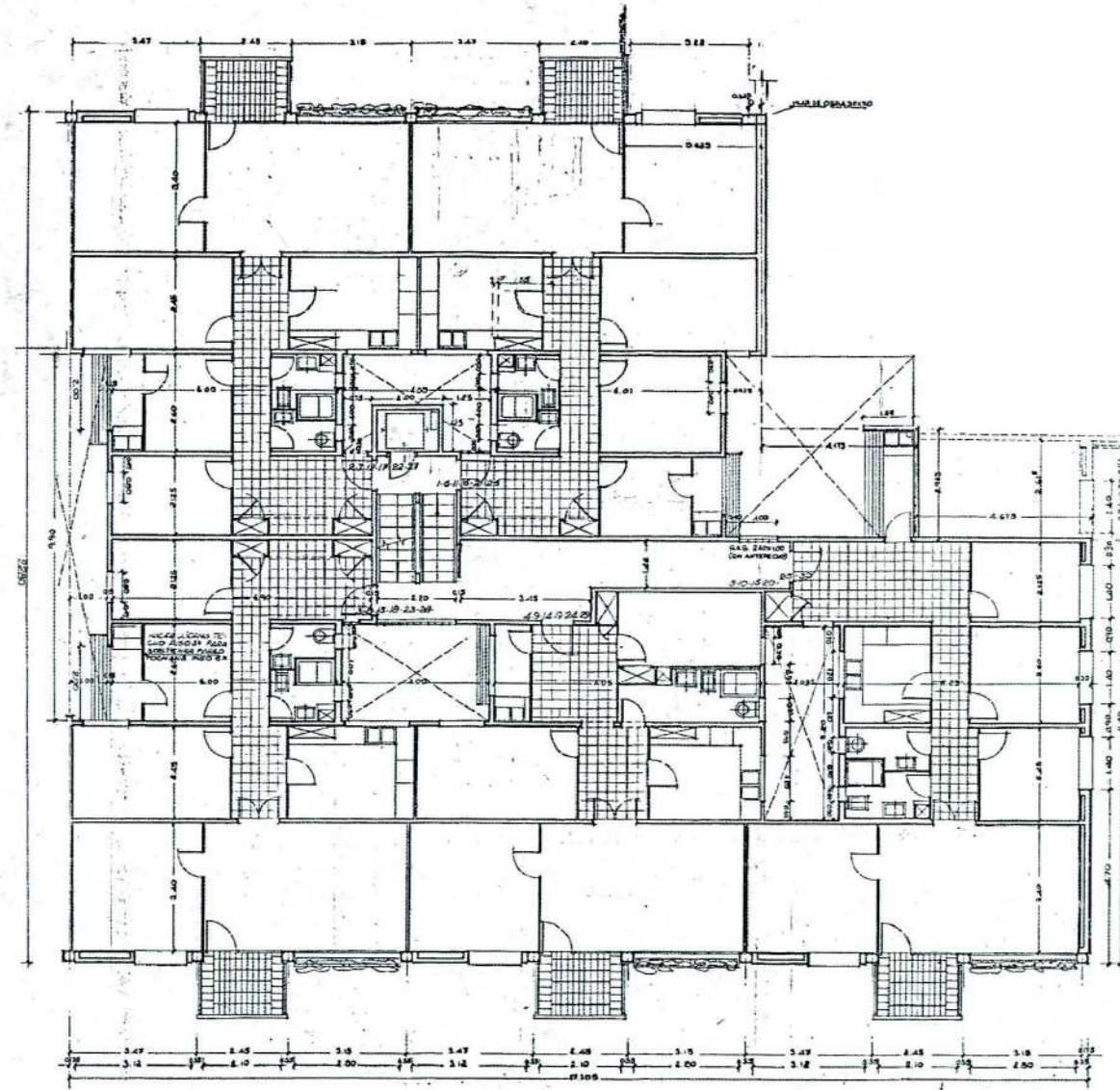
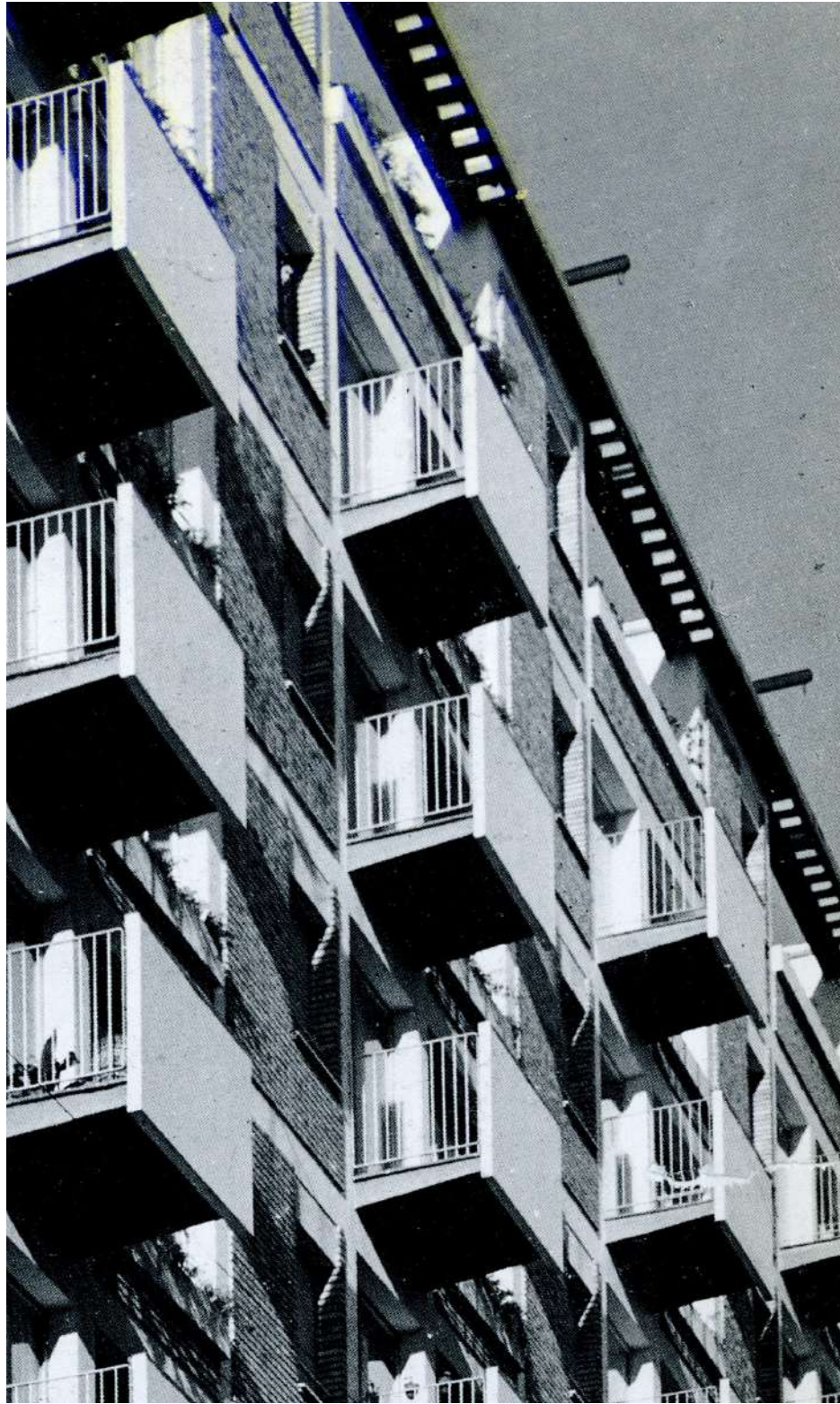

05 Habitatges Johan Sebastian Bach
José Antonio Coderch
1957, Johan Sebastian Bach, 7, Barcelona

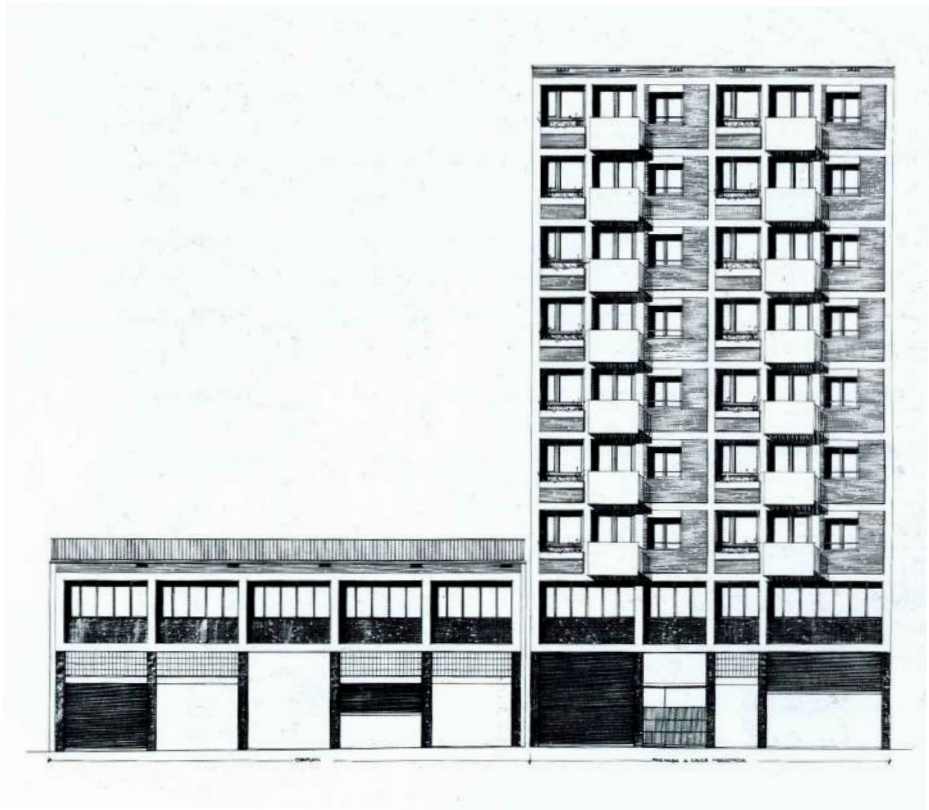
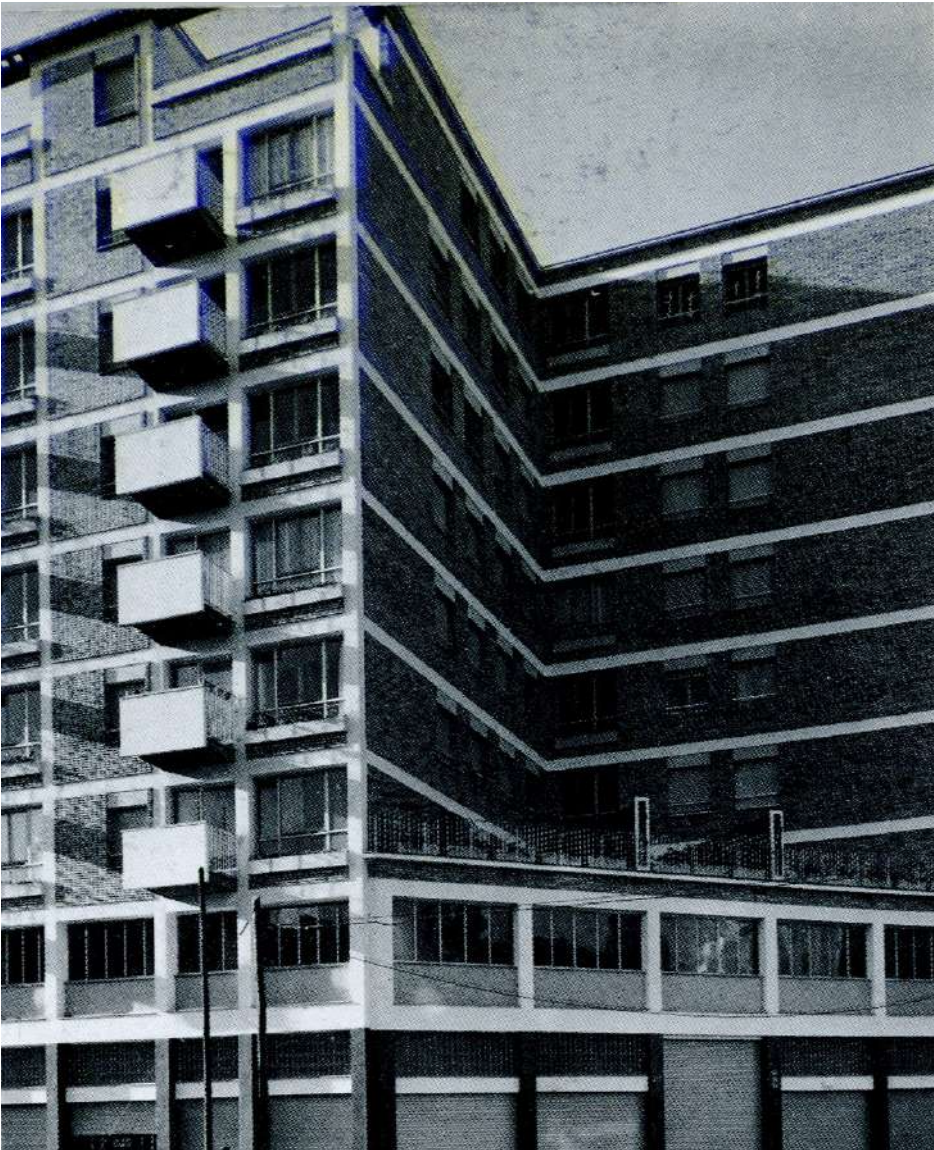

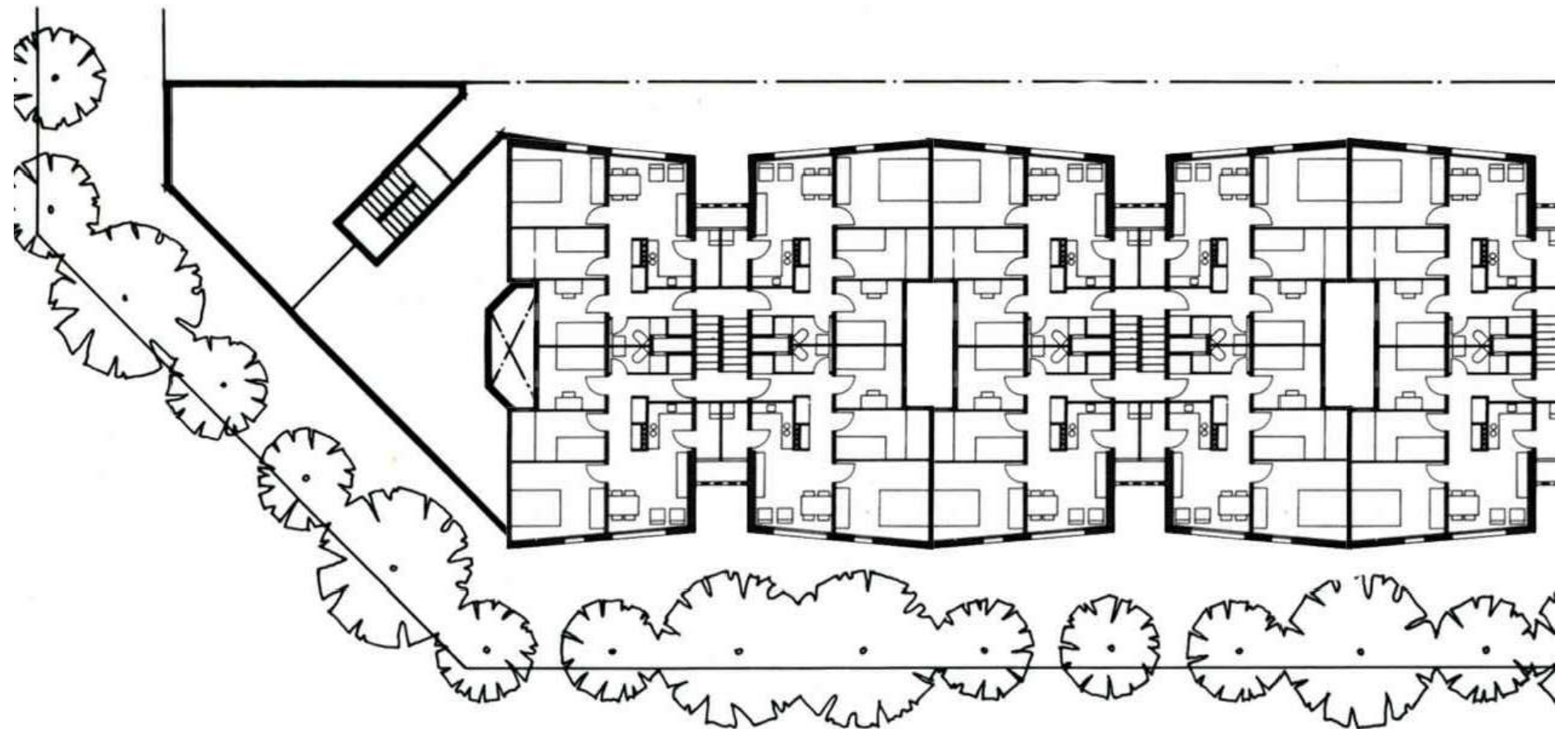
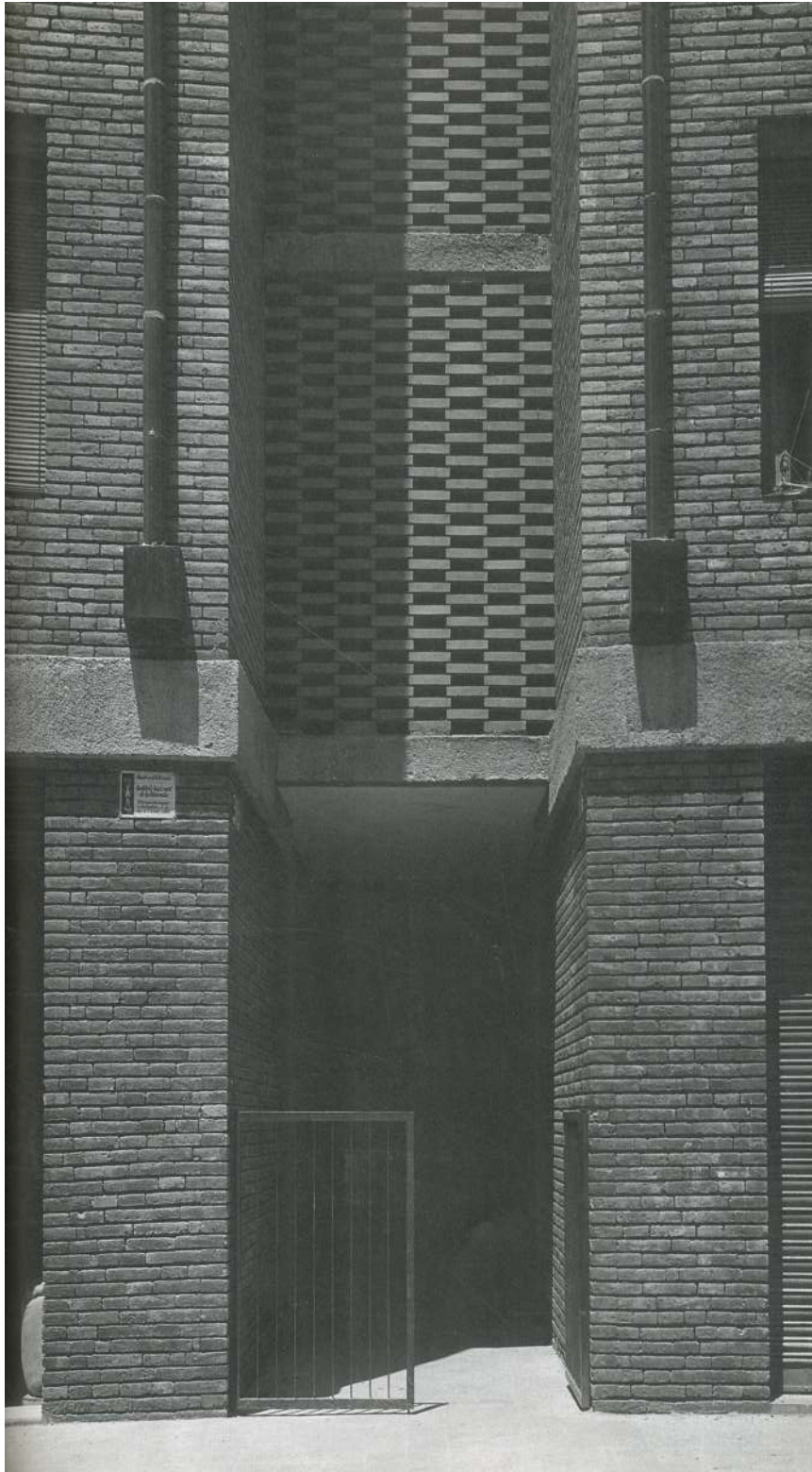

06 Habitatges Compte de Borrell
Antoni de Moragas
1958, Carrer Compte de Borrell, 159, Barcelona

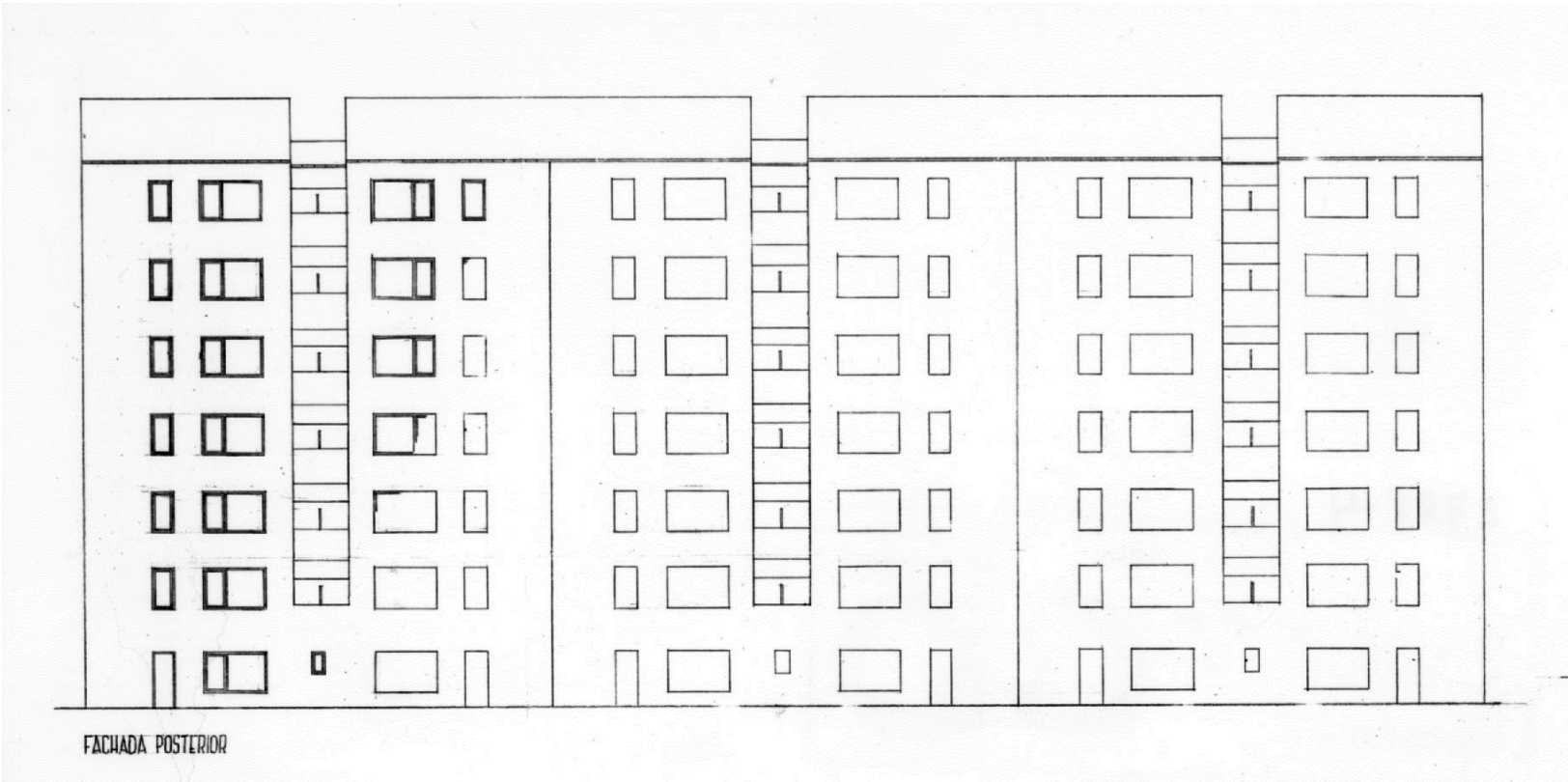

07 Manssana Pallars
Oriol Bohigas i Josep Martorell
1959, Carrer Pallars, 299, Barcelona

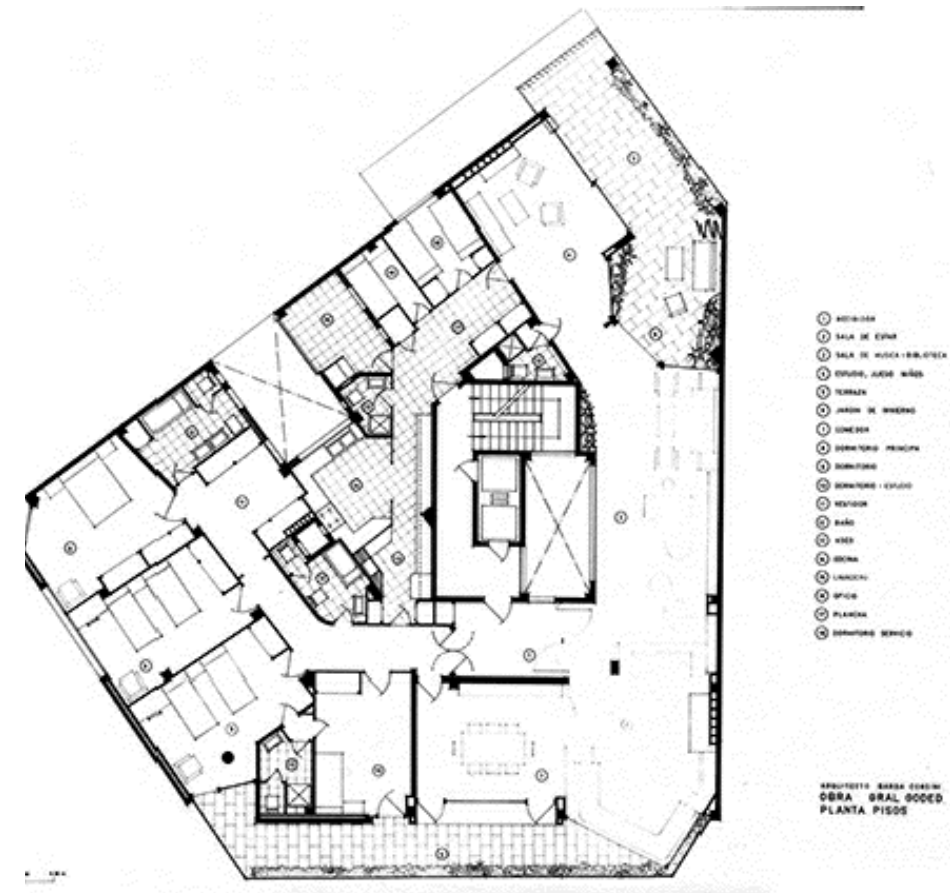

08 Habitatges Navas de Tolosa
MBM
1960, Carrer Navas de Tolosa, 296, Barcelona

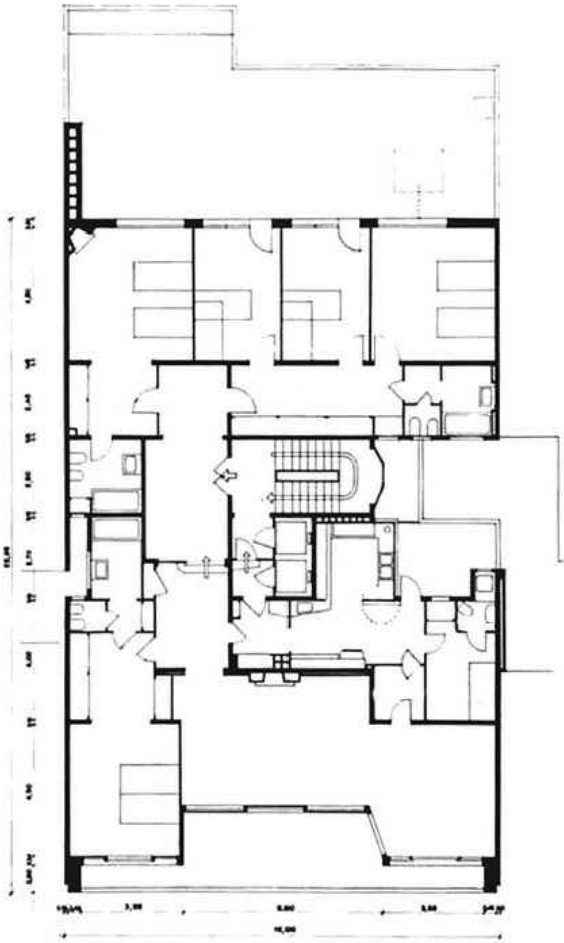
09 Habitatges Bori Fontestà
 Francisco Juan Barba Corssini
 1960, Bori Fontestà, 18, Barcelona

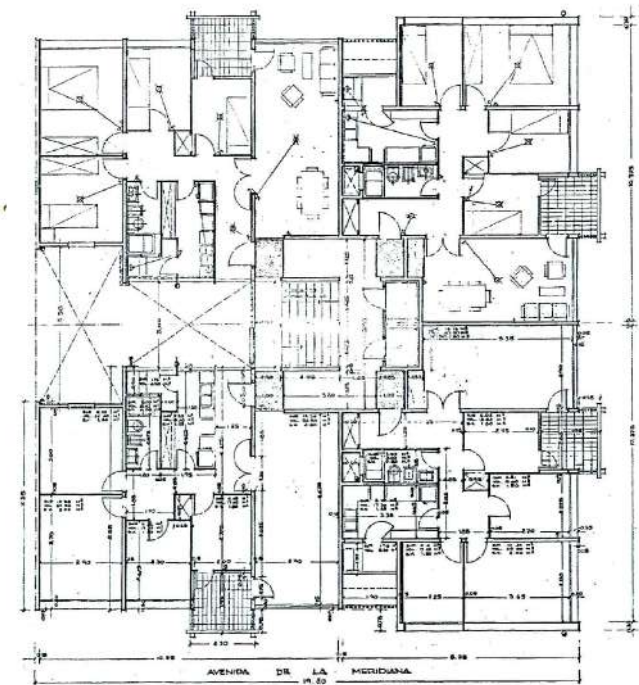

10 Habitatges Mestre Nicolau
Francesc Mitjans i Miró
1960, Mestre Nicolau, 13, Barcelona

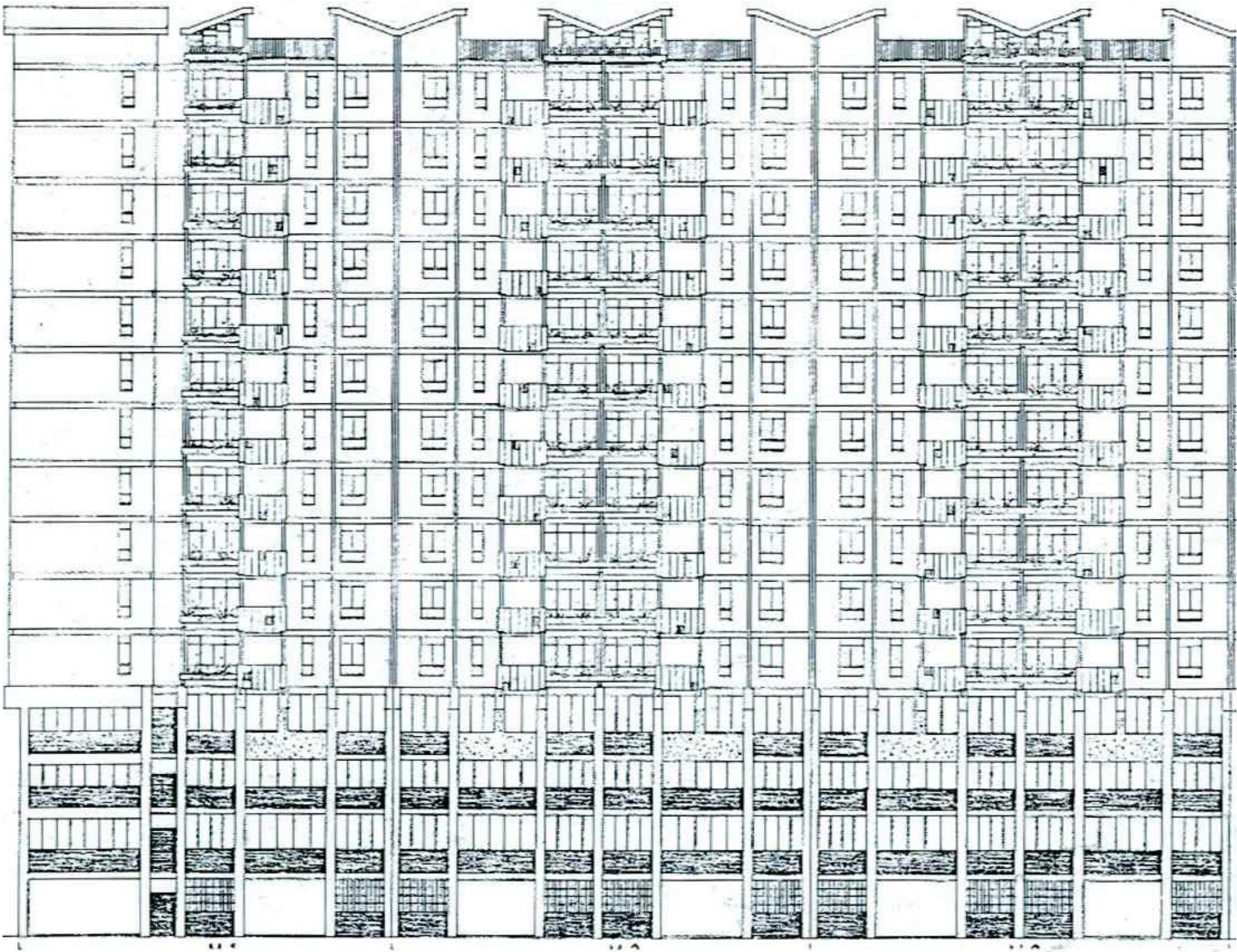
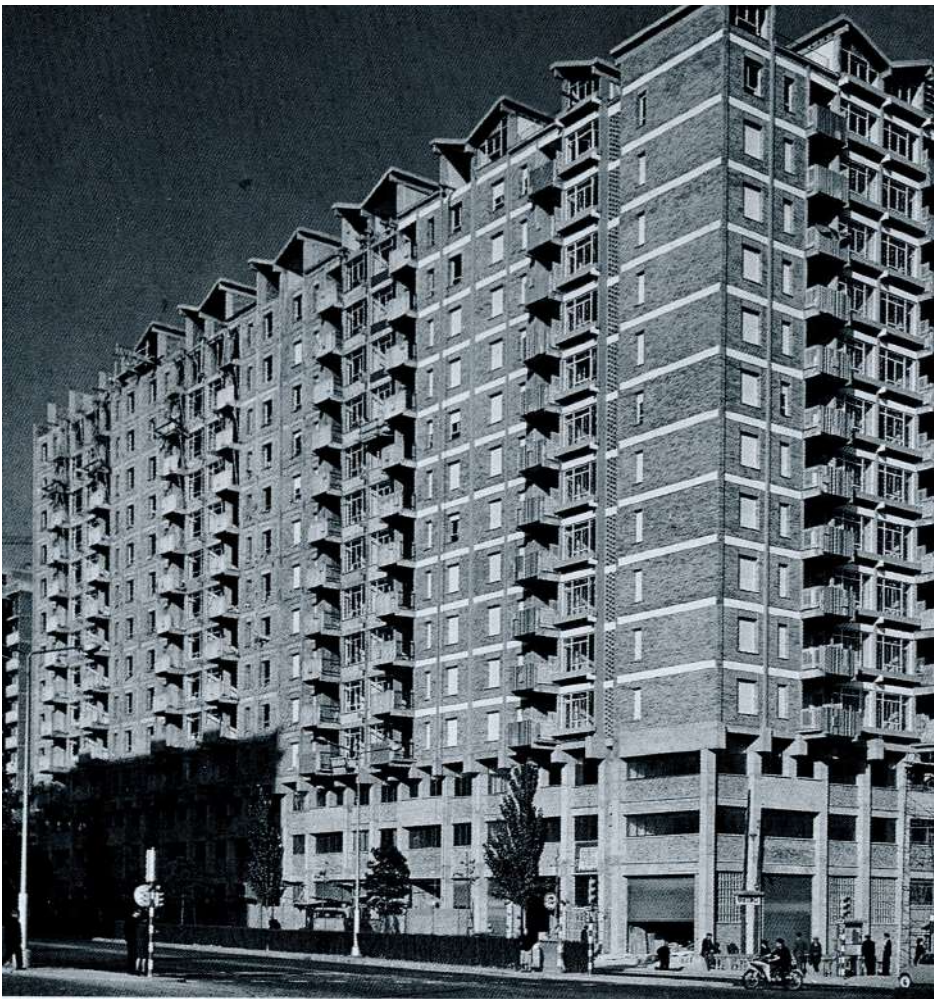

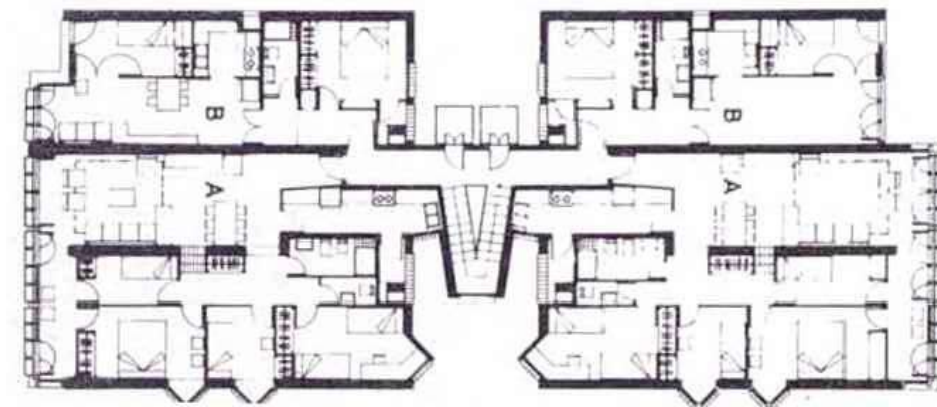

11 Habitatges Meridiana
Antoni de Moragas
1961, Avinguda Meridiana, Barcelona

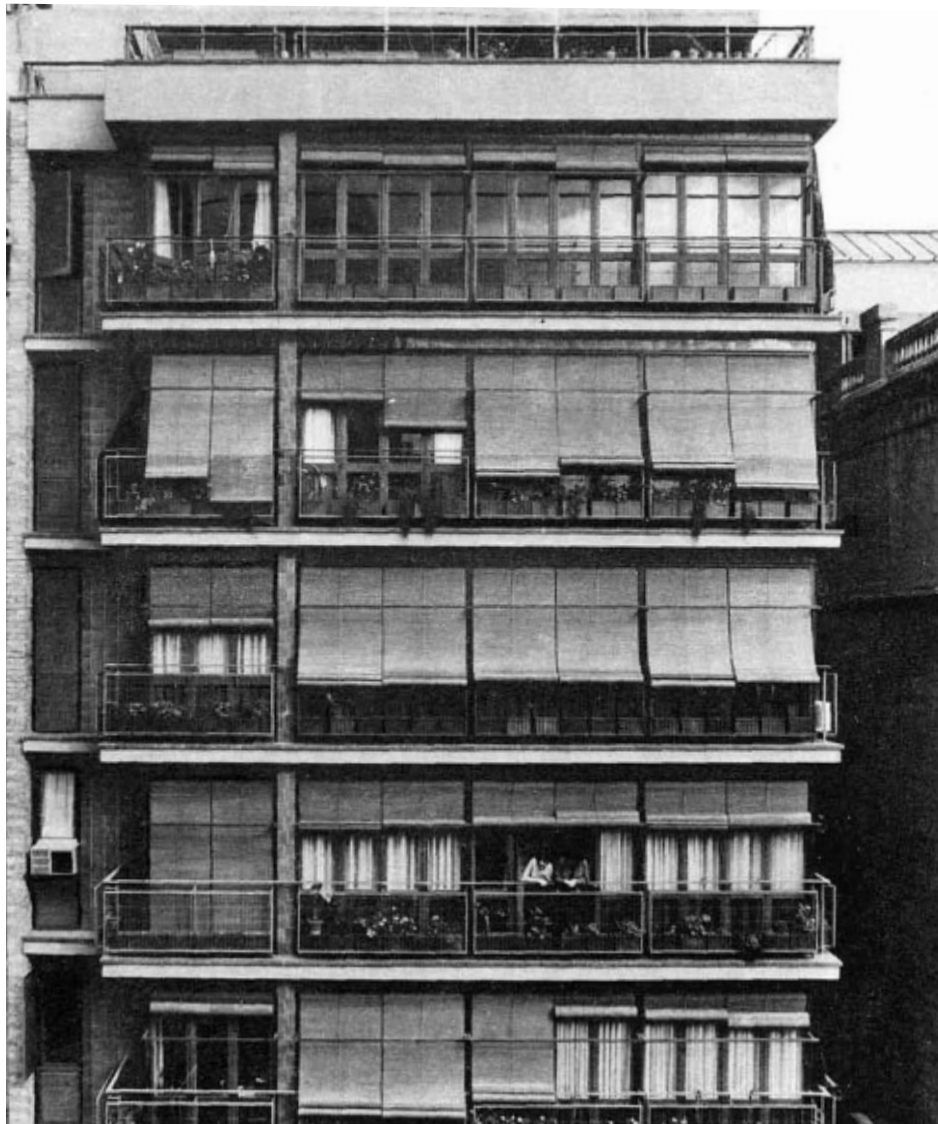

12 Habitatges Rosselló
Emili Donato
1964, Carrer Rosselló, 152, Barcelona

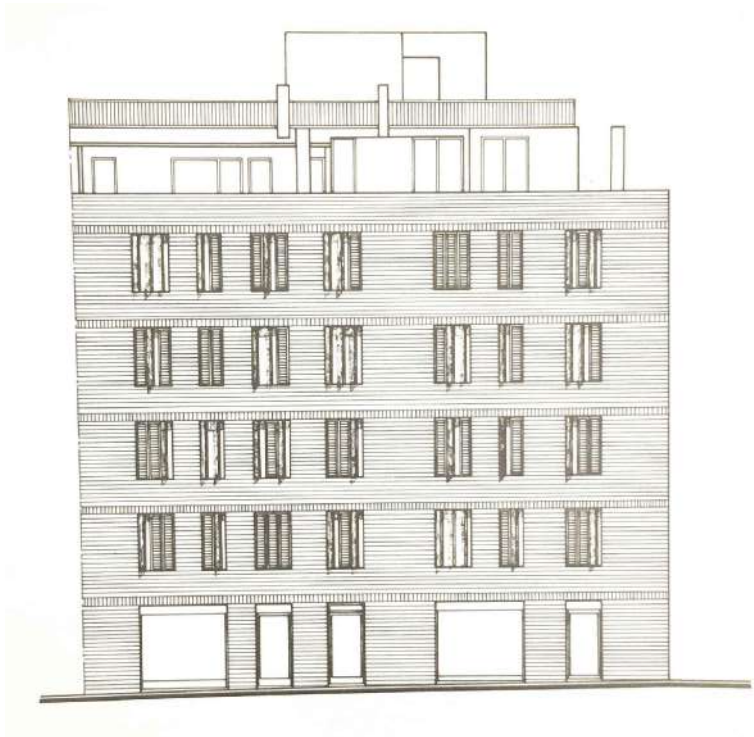

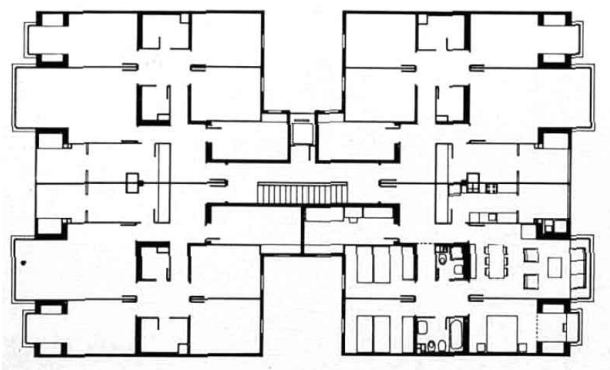

13 Habitatges Encarnació
José Antonio Coderch
1966, Carrer Encarnació, 140-142, Barcelona

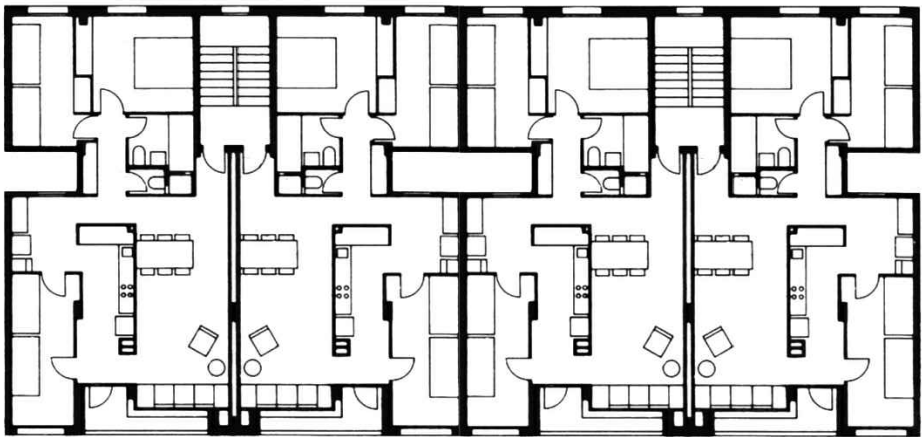
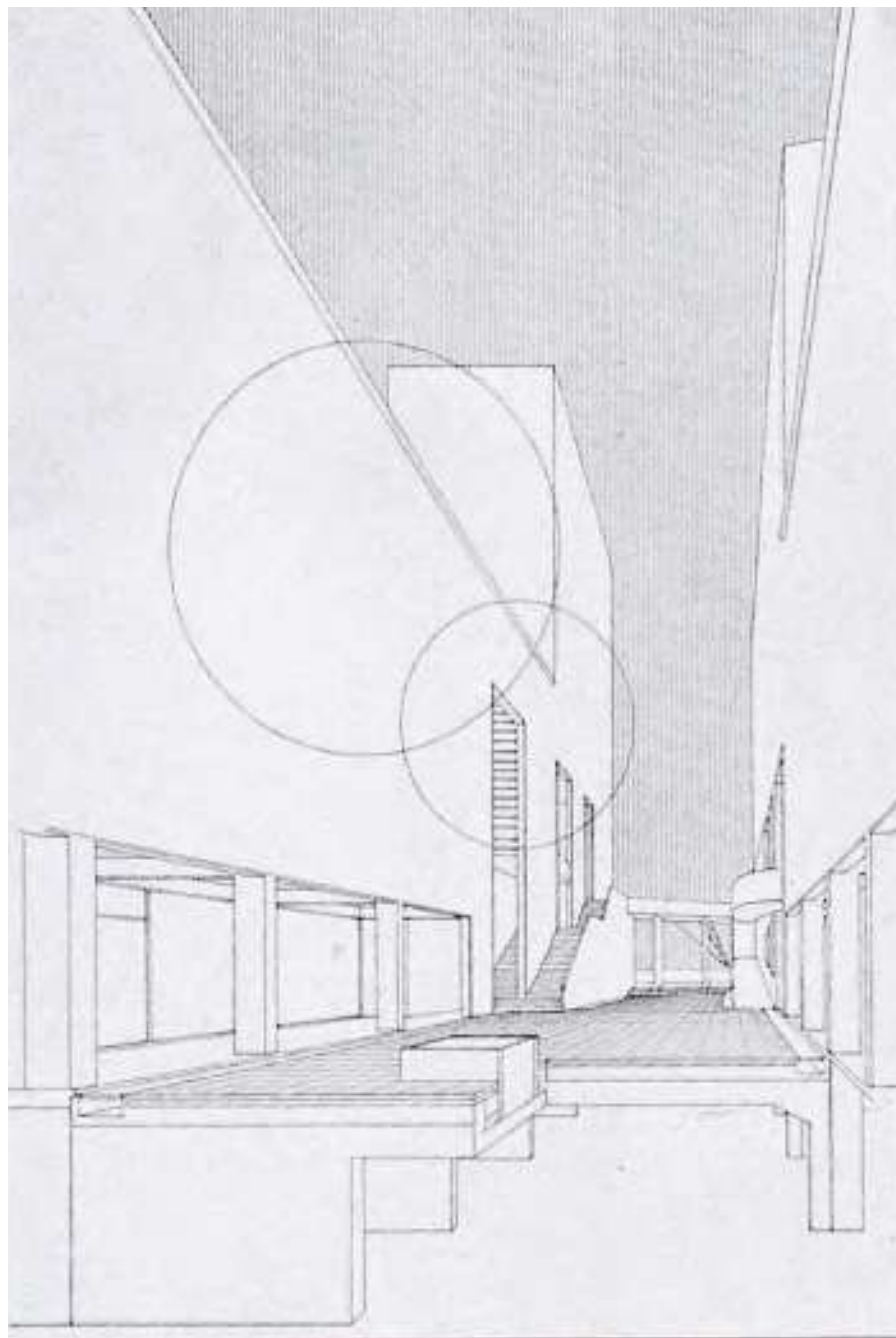

14 Habitatges Lepant
Lluís Nadal Oller
1968, Lepant, 307, Barcelona

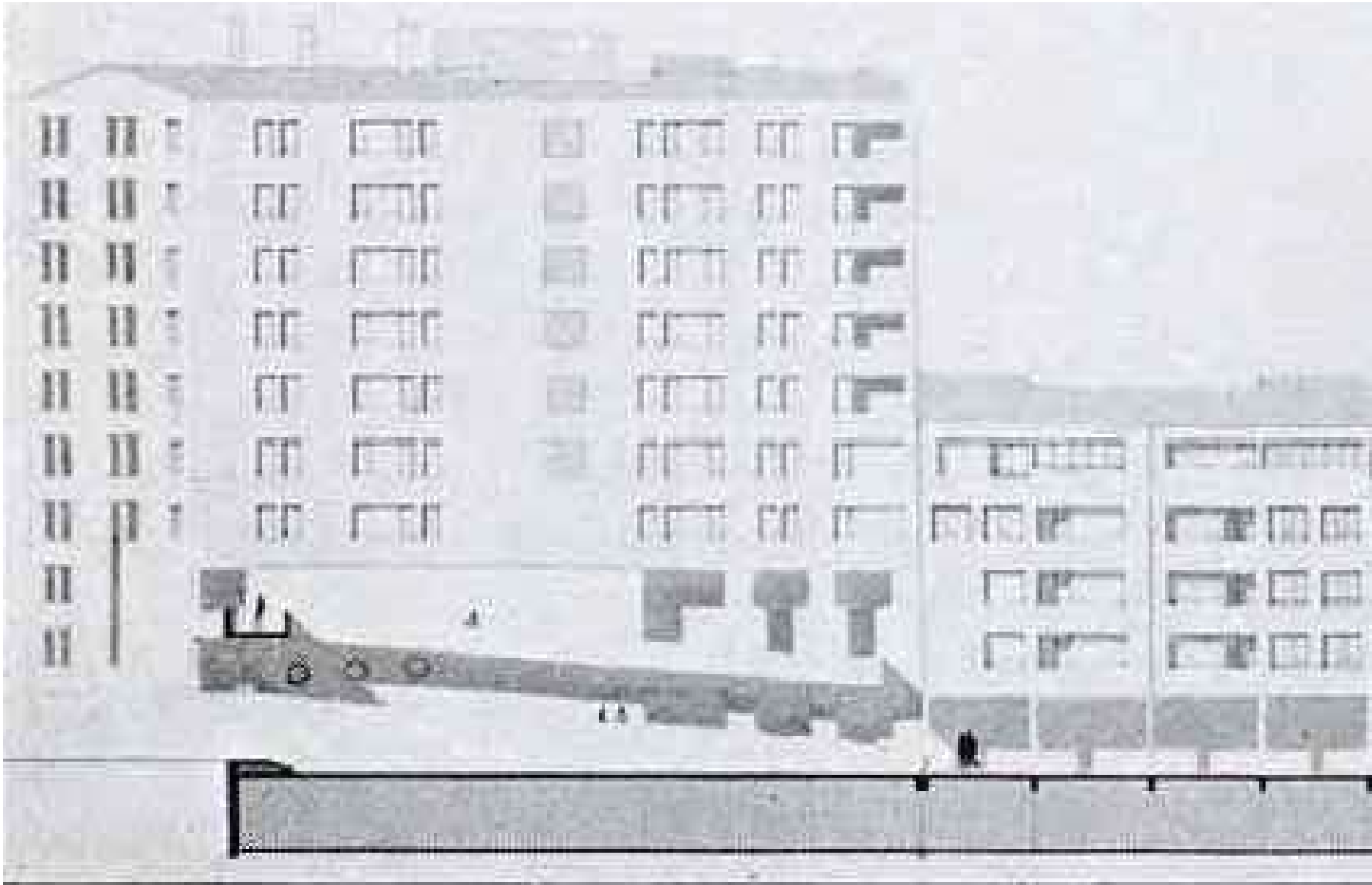
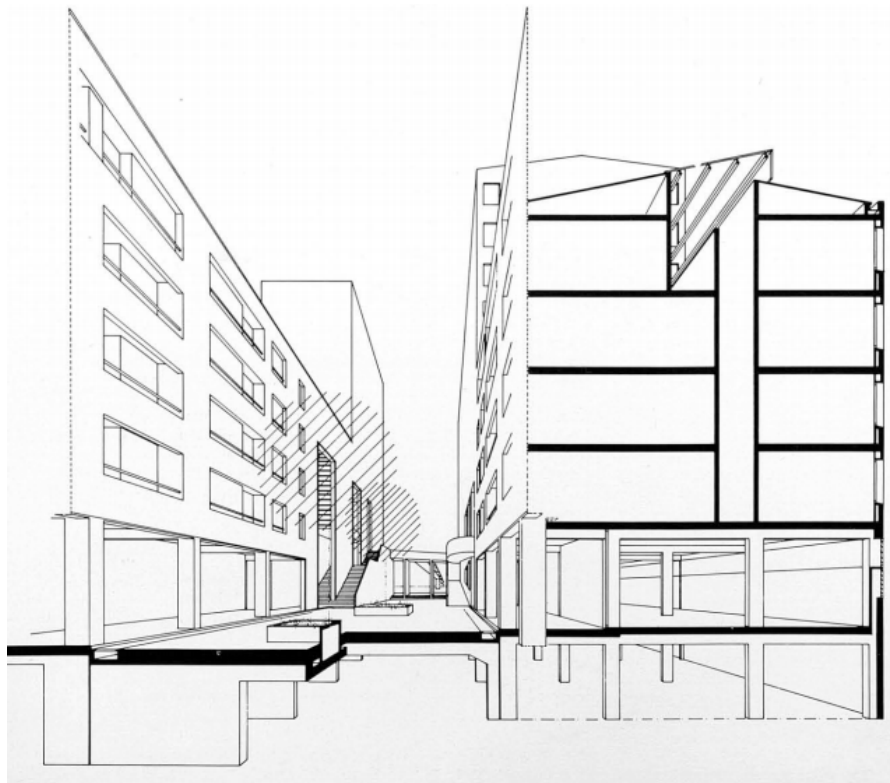

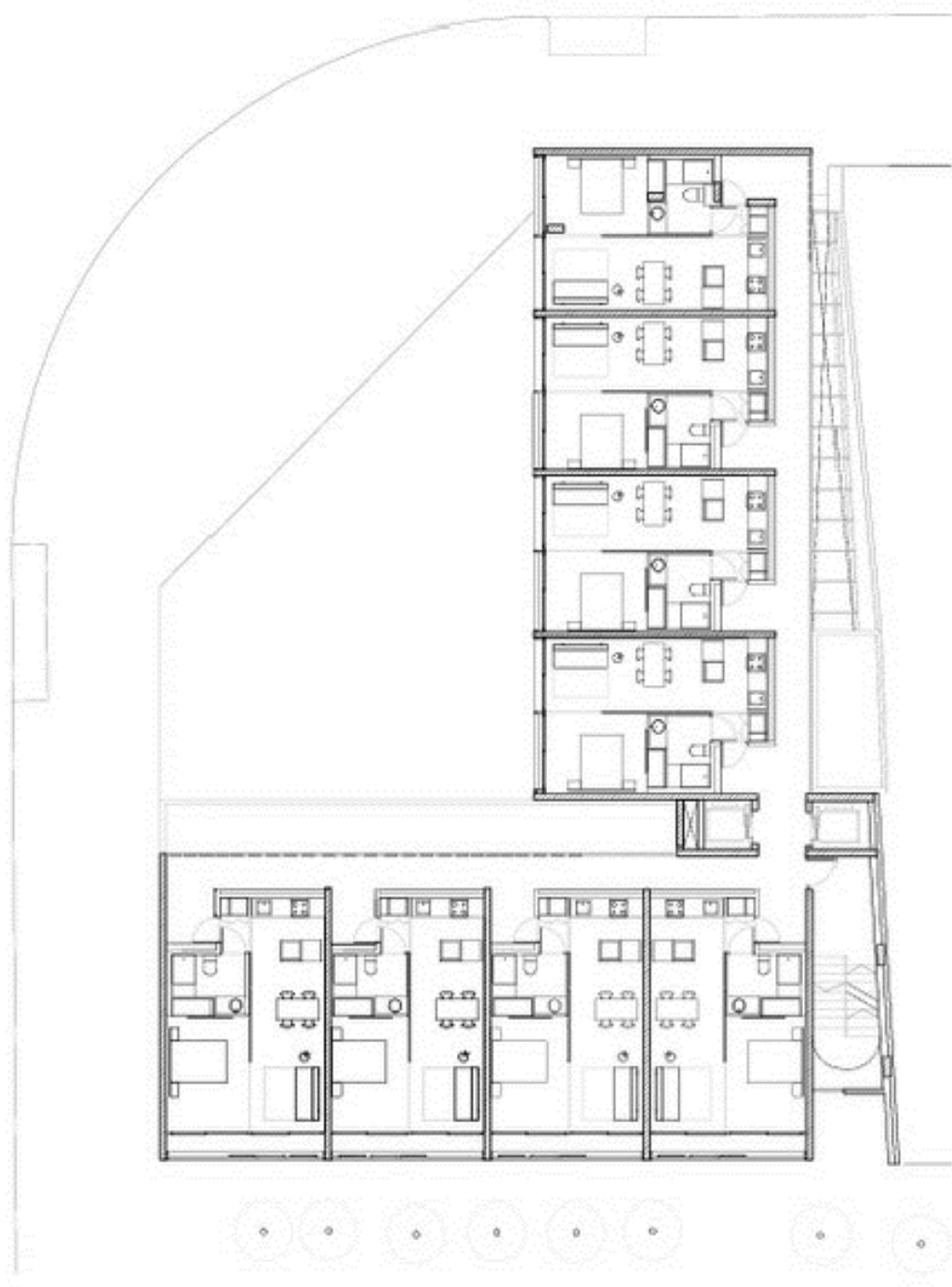
15 Habitatges Rio de Janeiro
Lluís Nadal Oller
1982, Rio de Janeiro, Barcelona

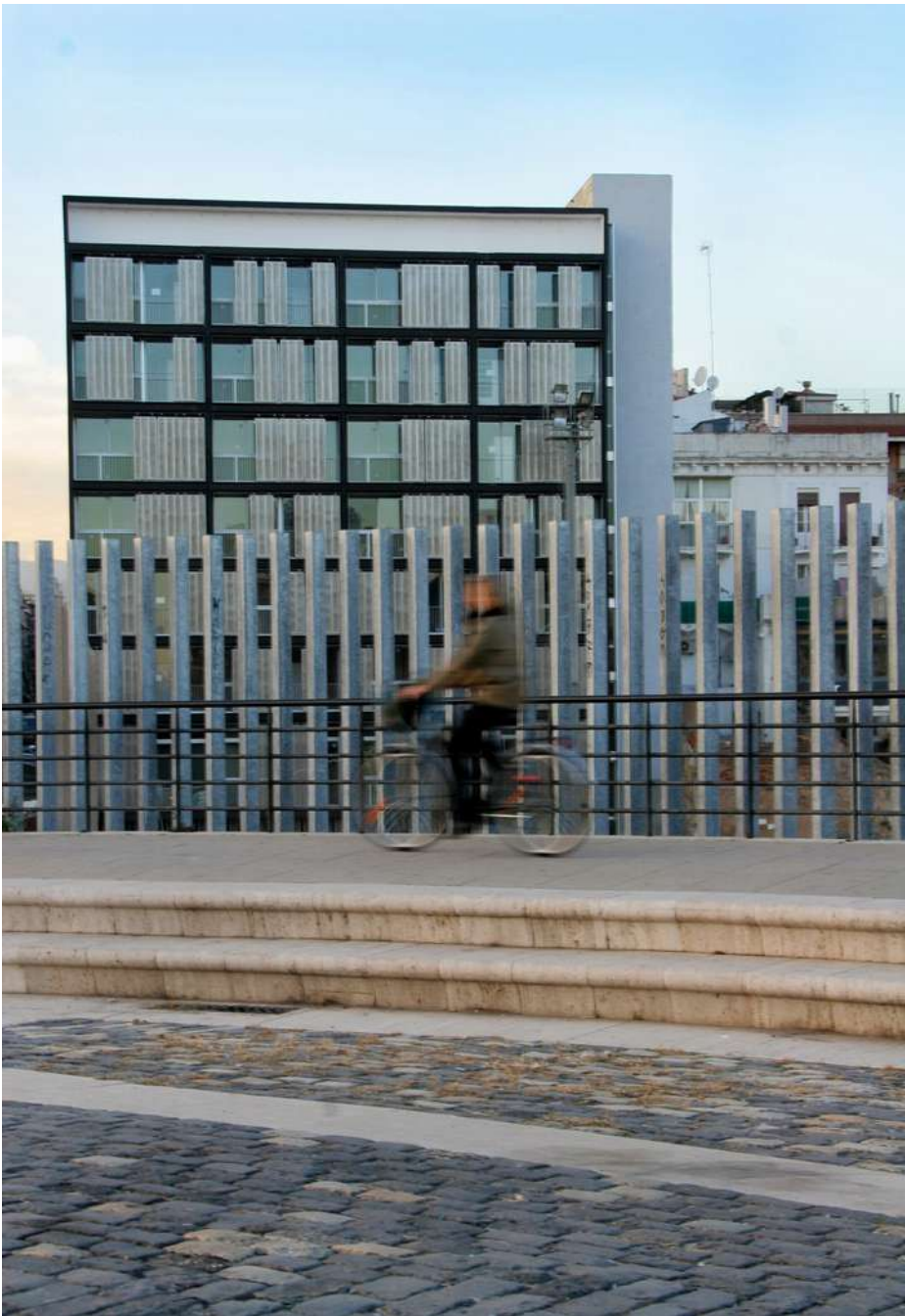

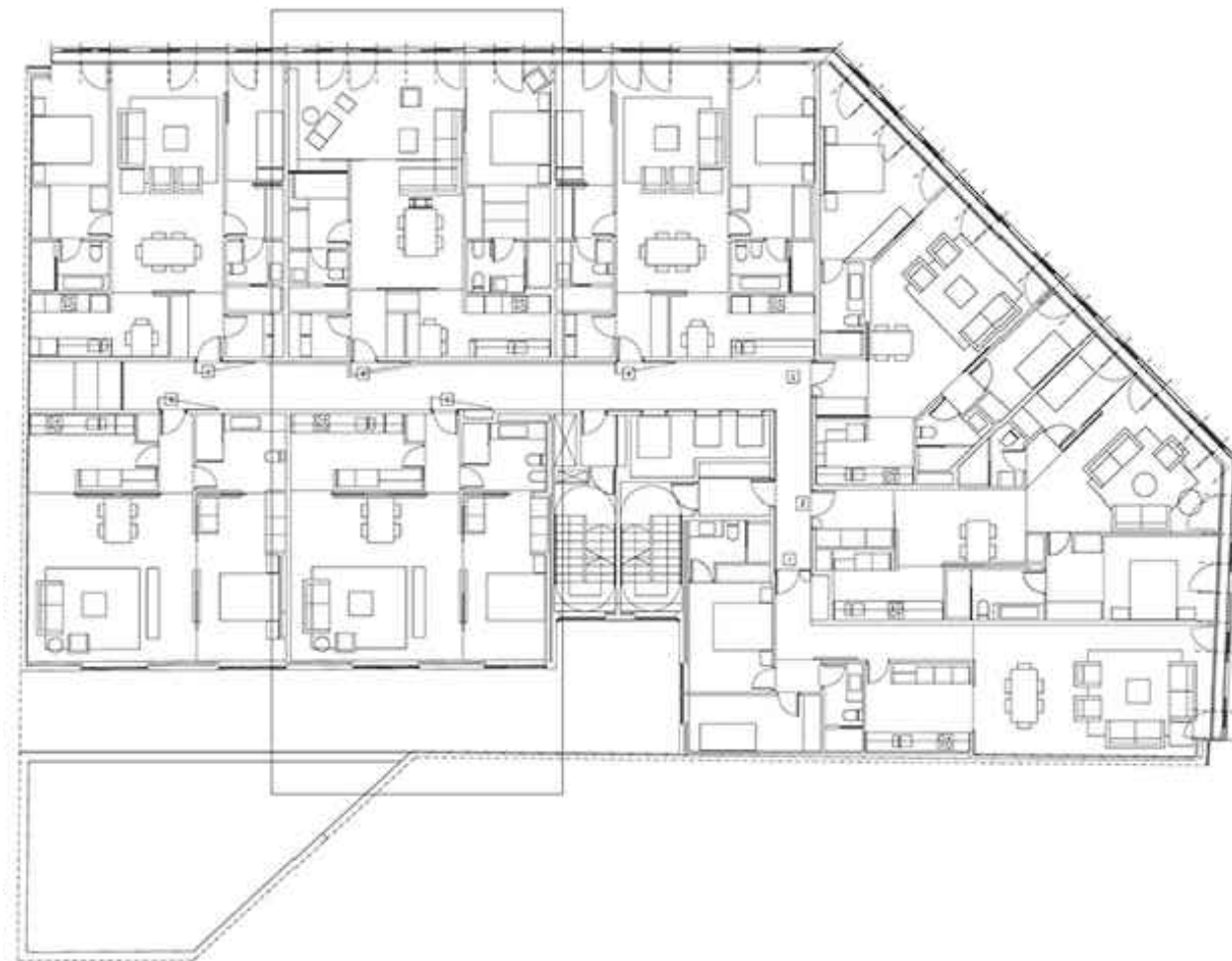

16 Vivendas Sardenya
Conchita Balcells
2007, Sardenya, 95, Barcelona

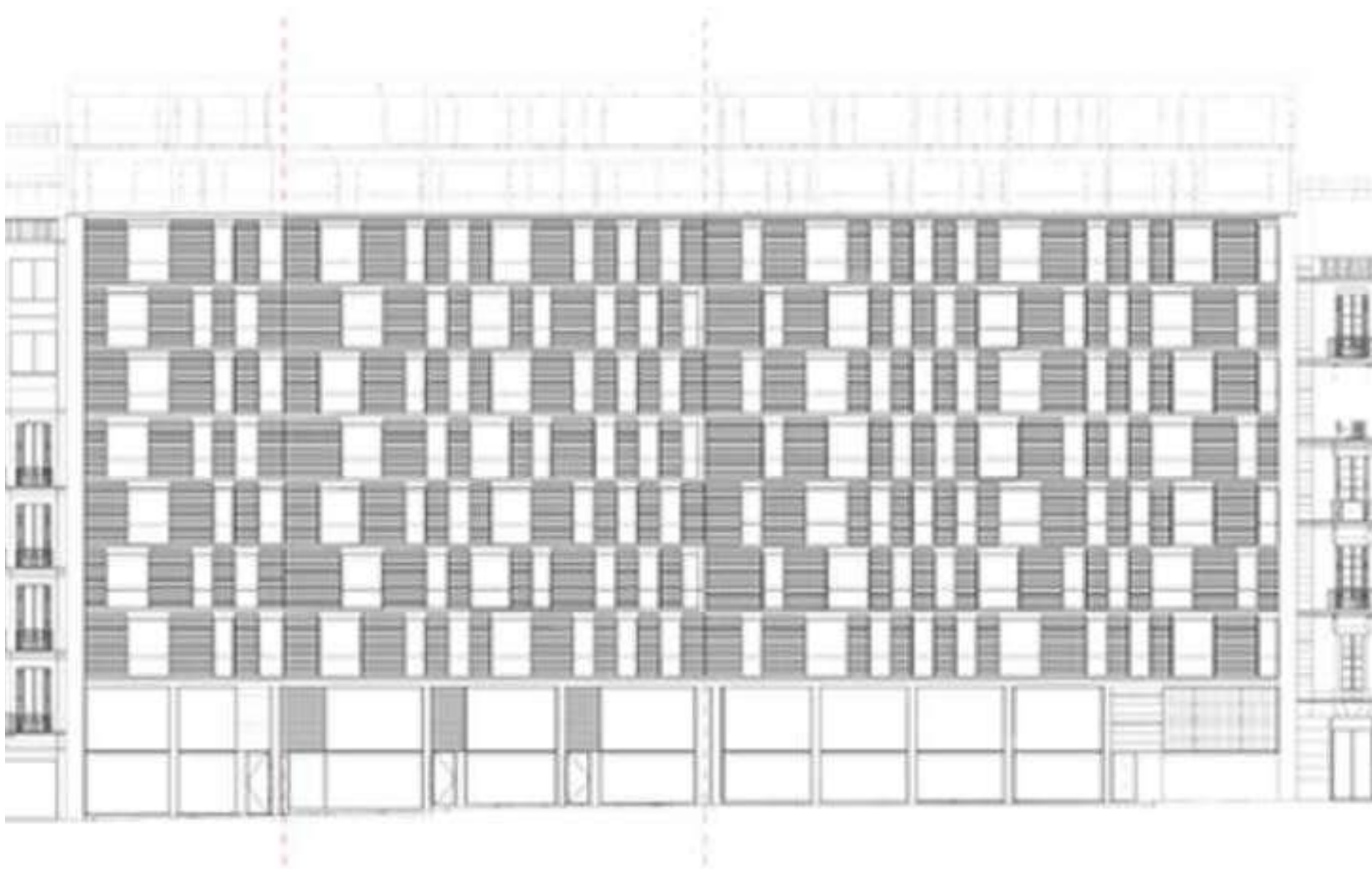

17 Habitatges Passeig de Gràcia
OAB; Carlos Ferrater
2007, Passeig de Gràcia, 99, Barcelona

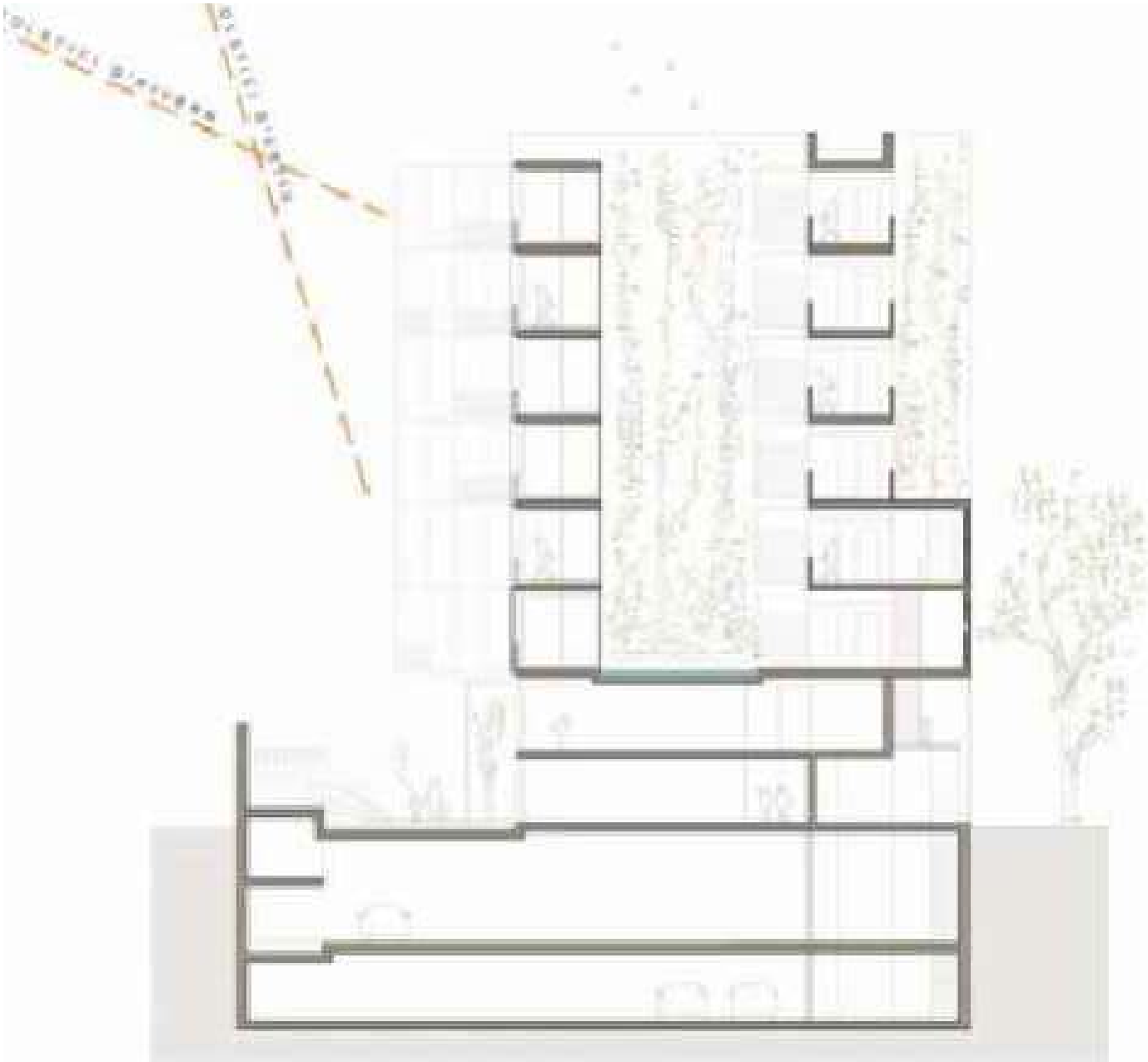
18 154 habitages Navas de Tolosa
ONL Arquitectura
2008, Navas de Tolosa, 310-312, Barcelona

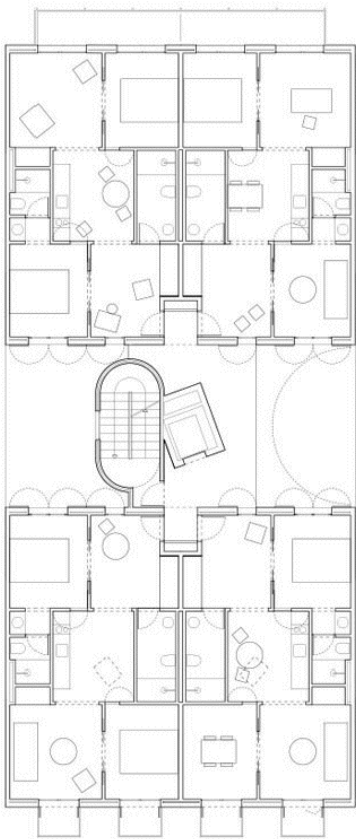

19 Habitatges i escola bressol
Serra Vives Cartagena
2014, Compte de Borrell, 159, Barcelona

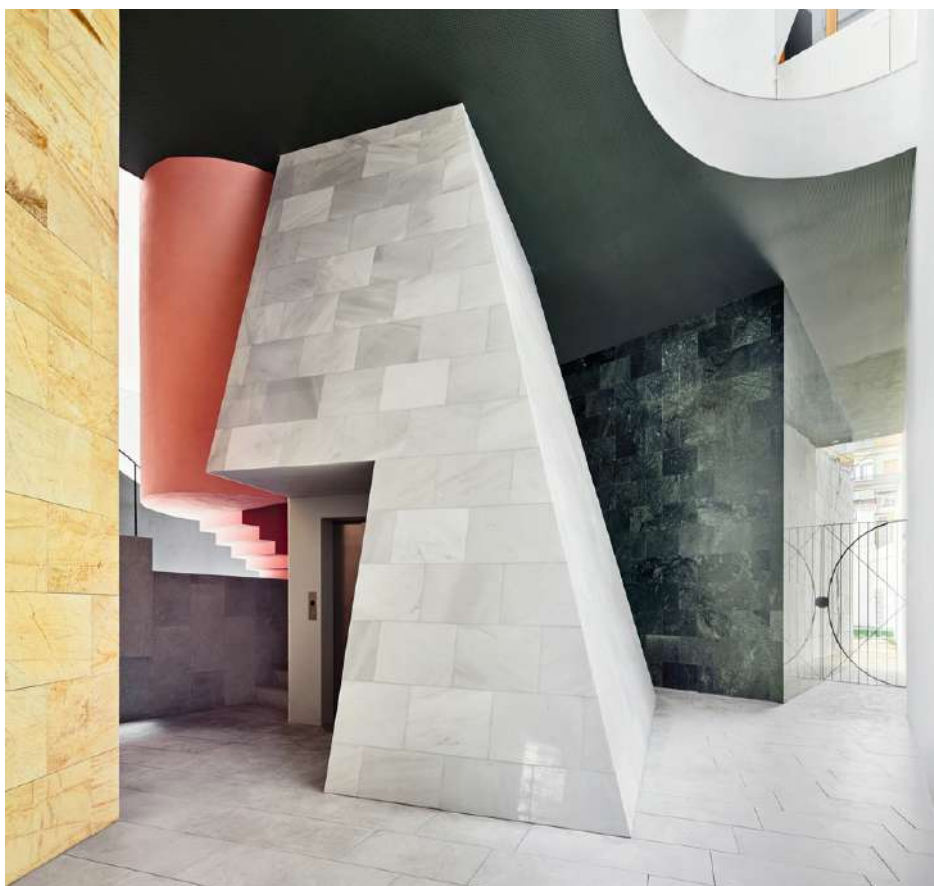

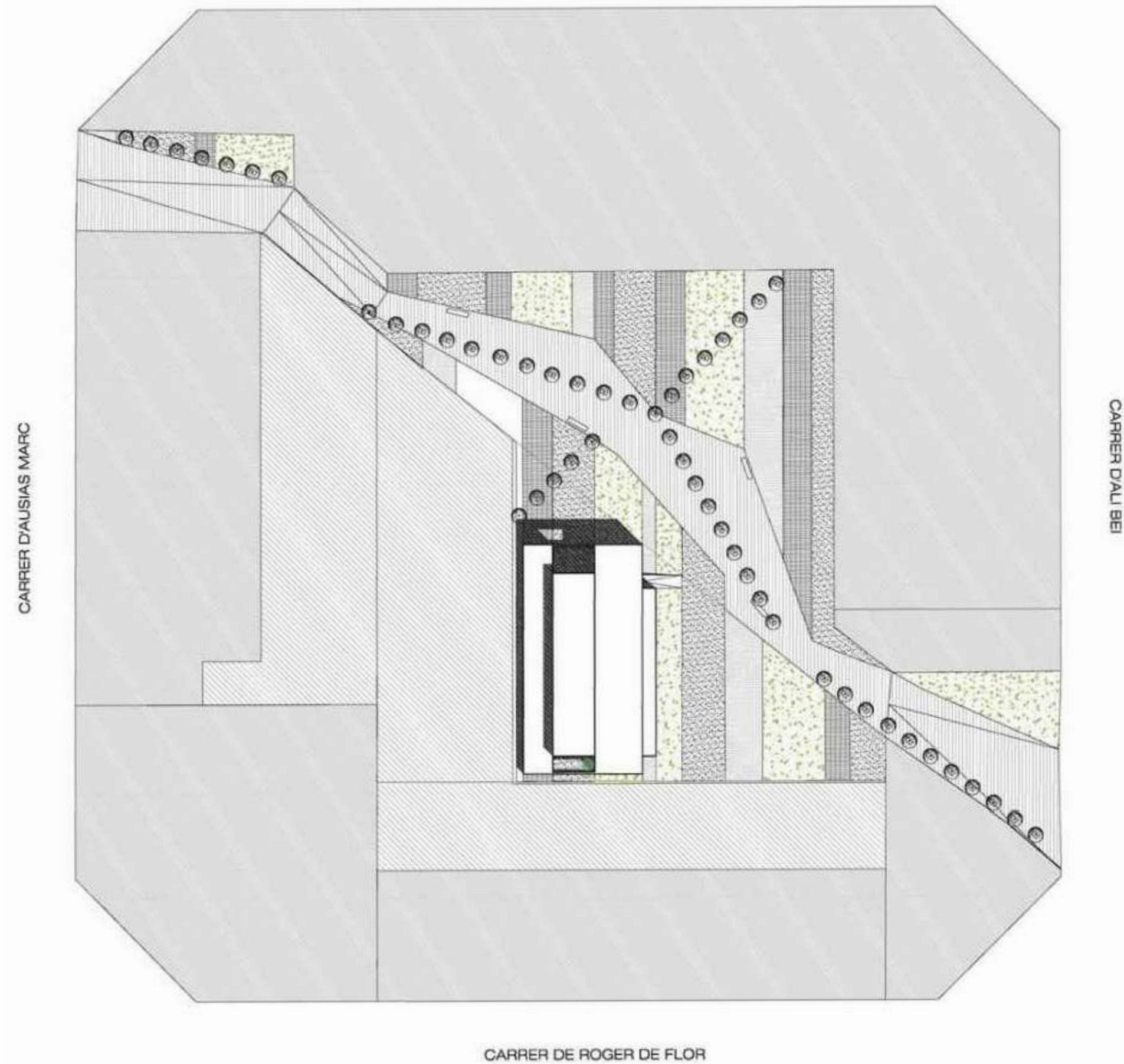
20 110 Rooms
MAIO
2016, Provença, 371, Barcelona

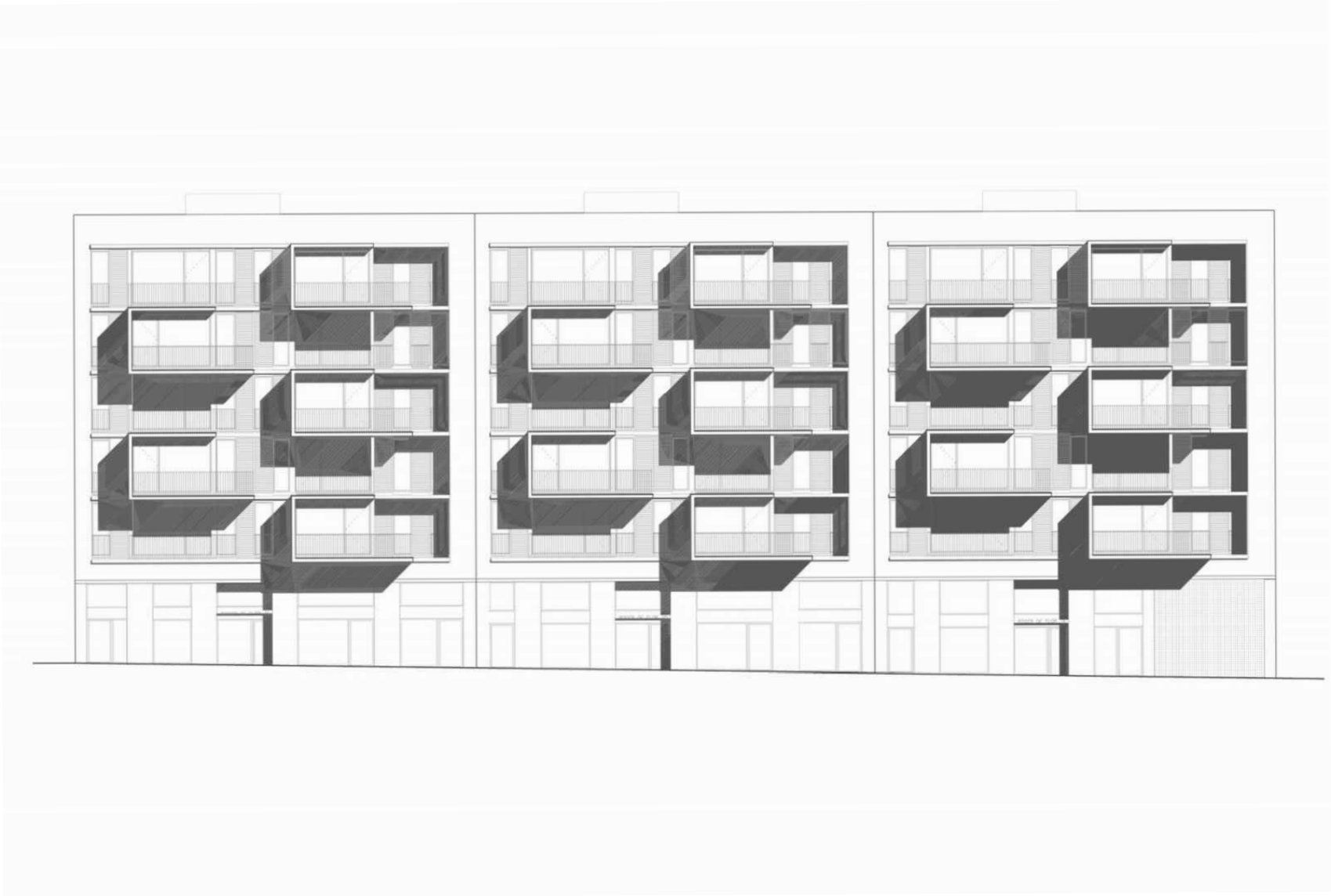

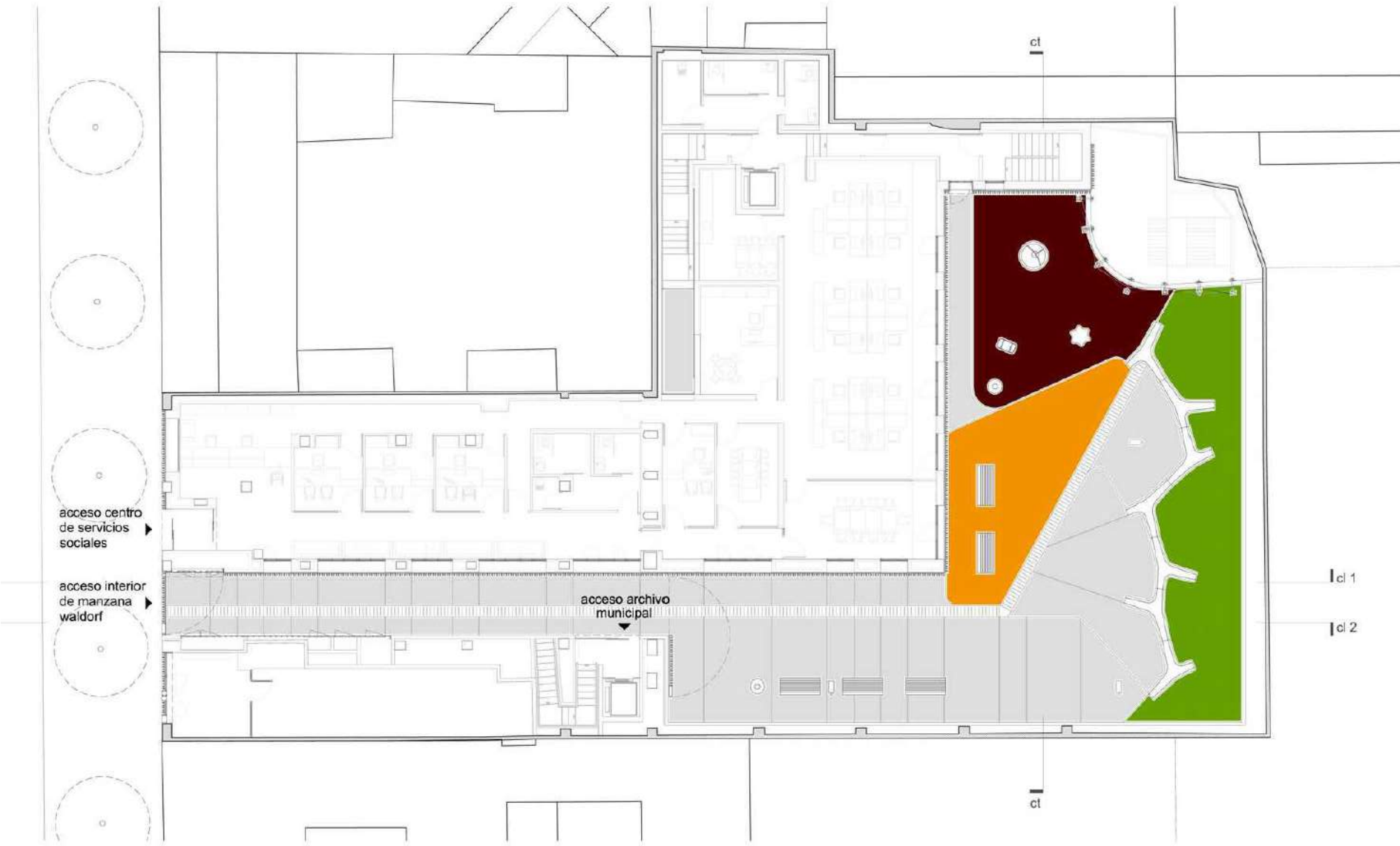

21 Jardins Carretera Antiga d'Horta
OAB, Carlos Ferrater
2003, Carretera Antiga d'Horta, 7, Barcelona

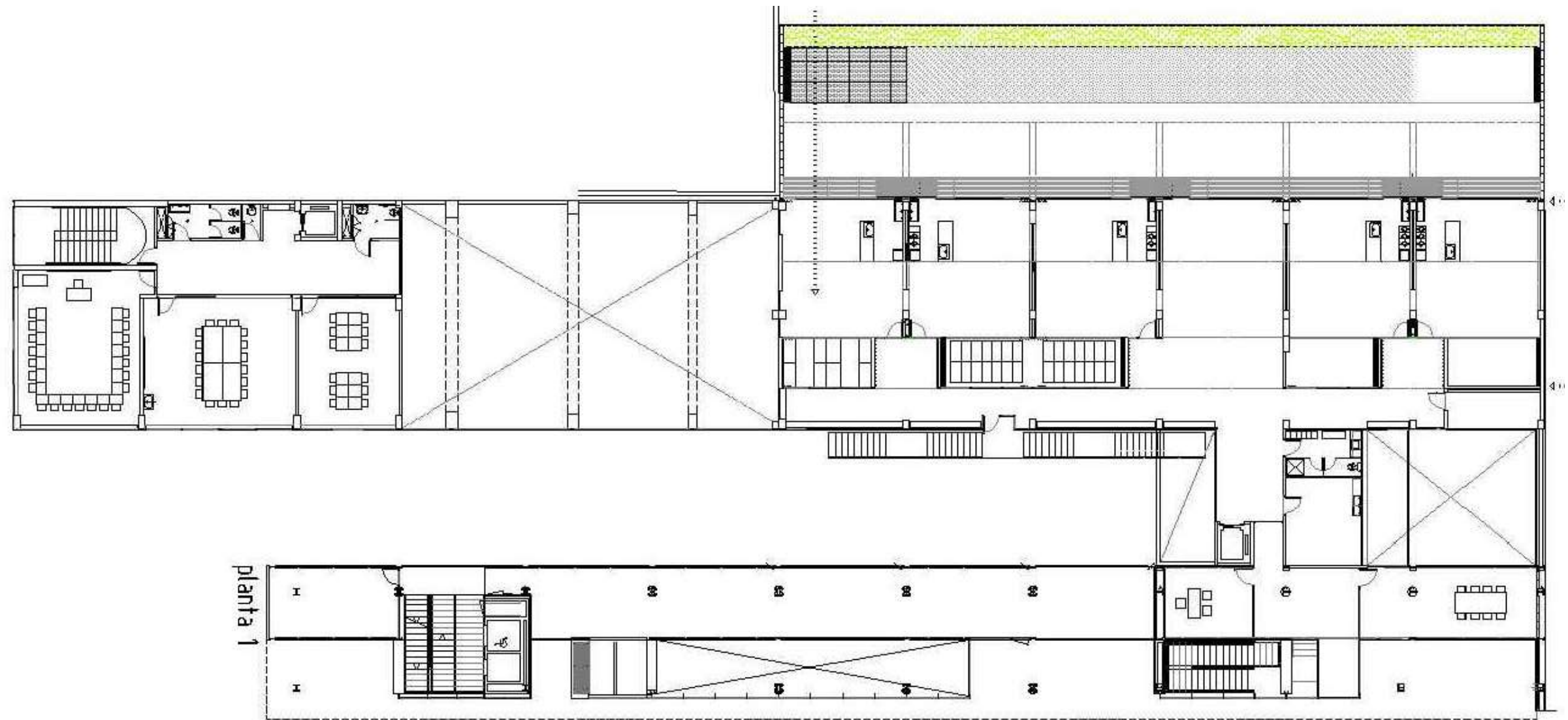

22 Arxiu municipal i ajardinament
Conchita Balcells
2008, Calàbria, 38 Barcelona

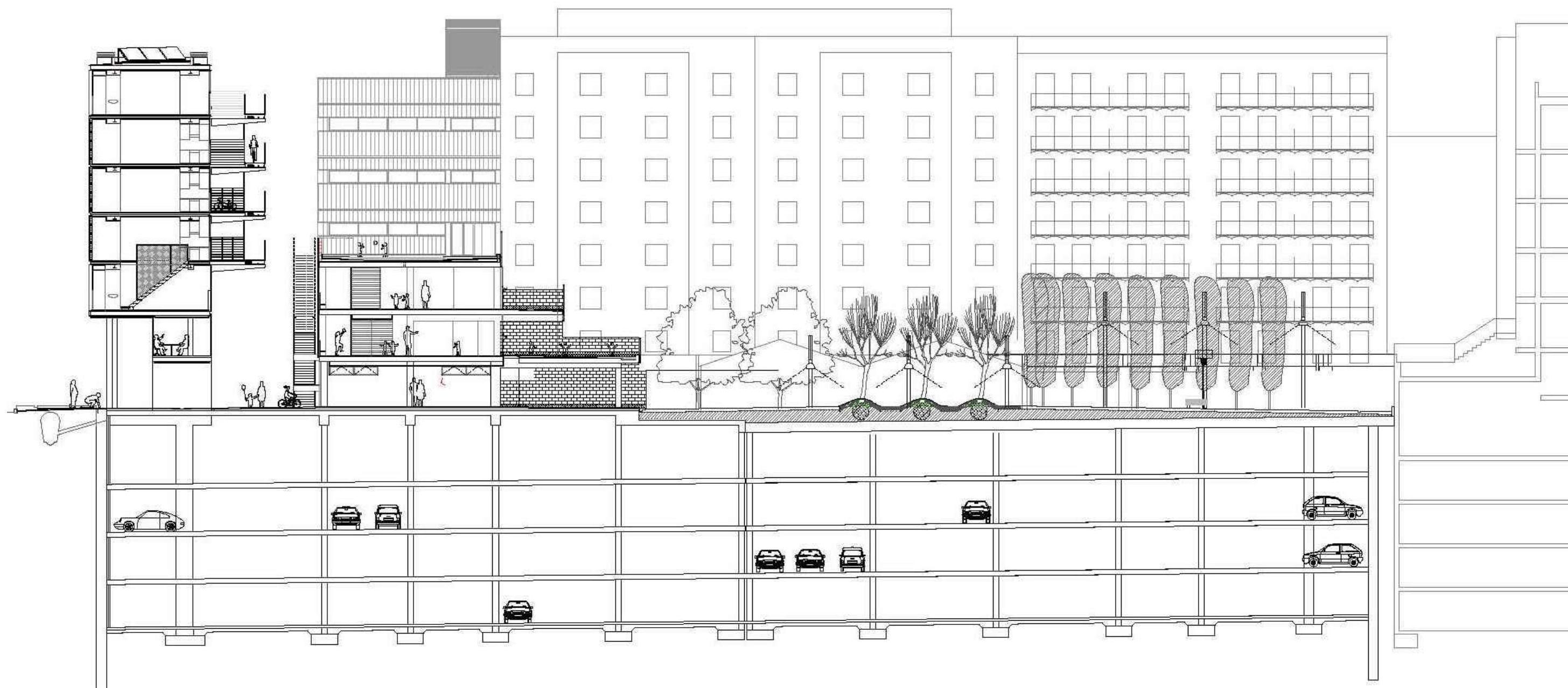

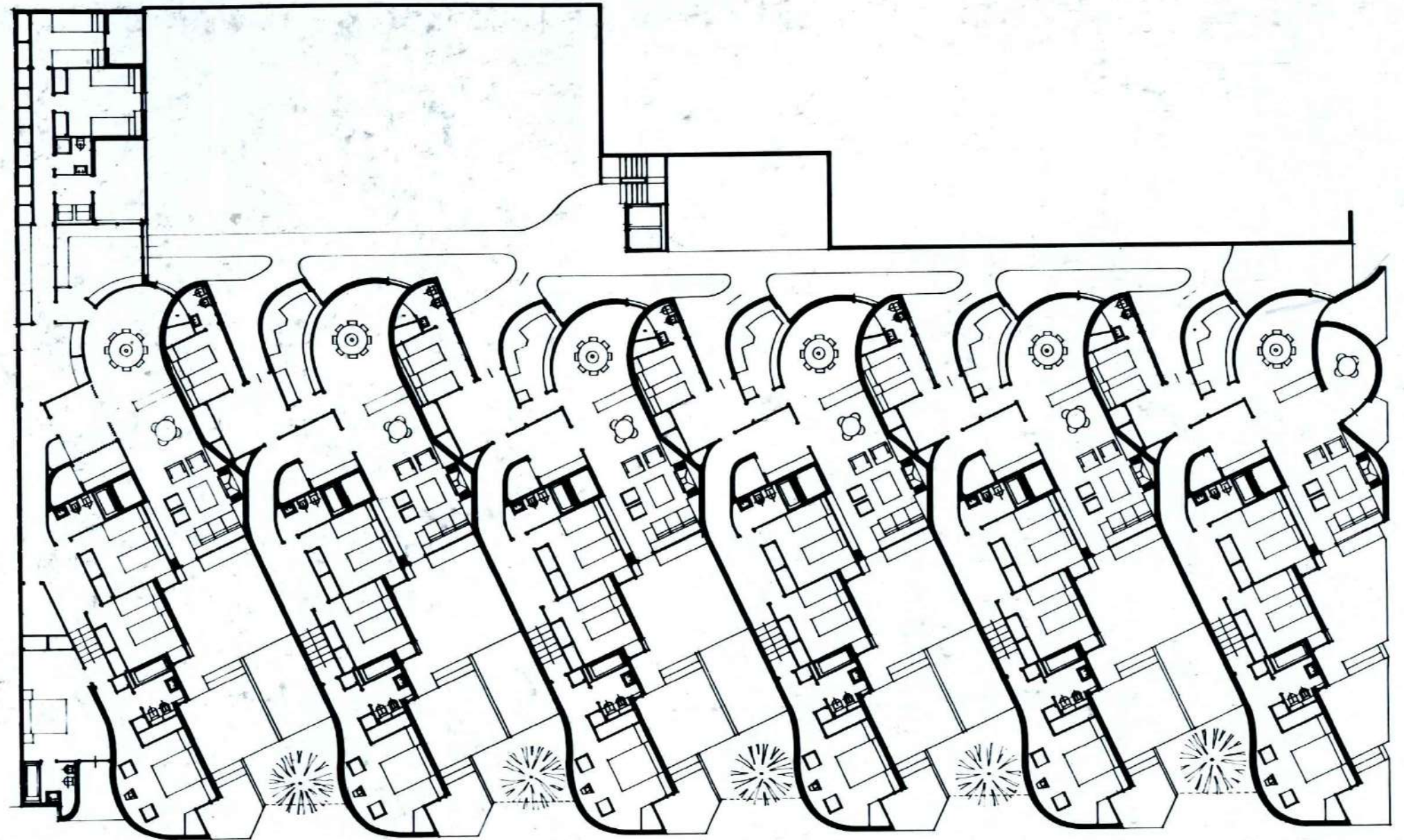

23 LV Faciliteis Building
Jaime Coll i Judith Leclerc
2006, Londres - Villaroel, Barcelona

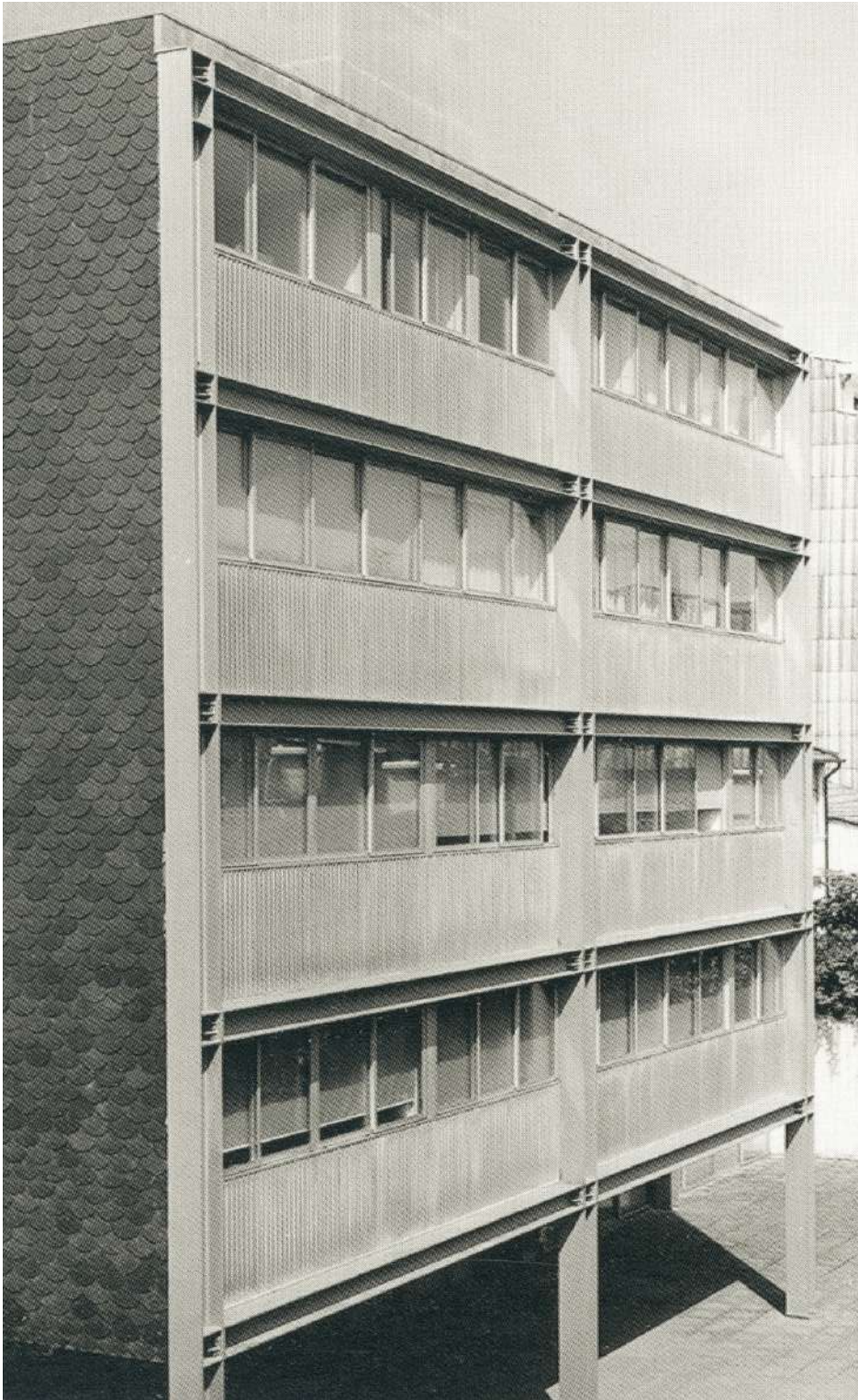

24 Edifici Girasol
Jose Antonio Coderch
1966, Ortega y Gasset, Madrid, Espanya

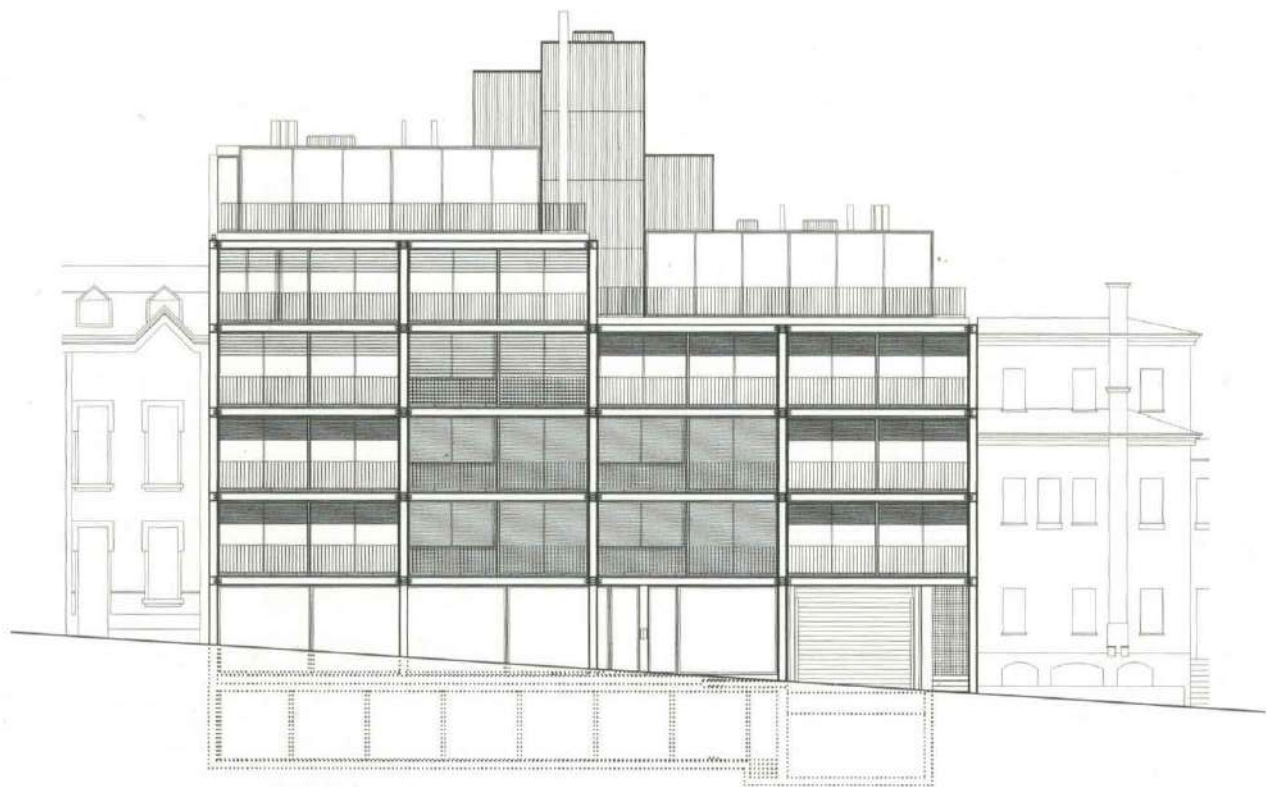
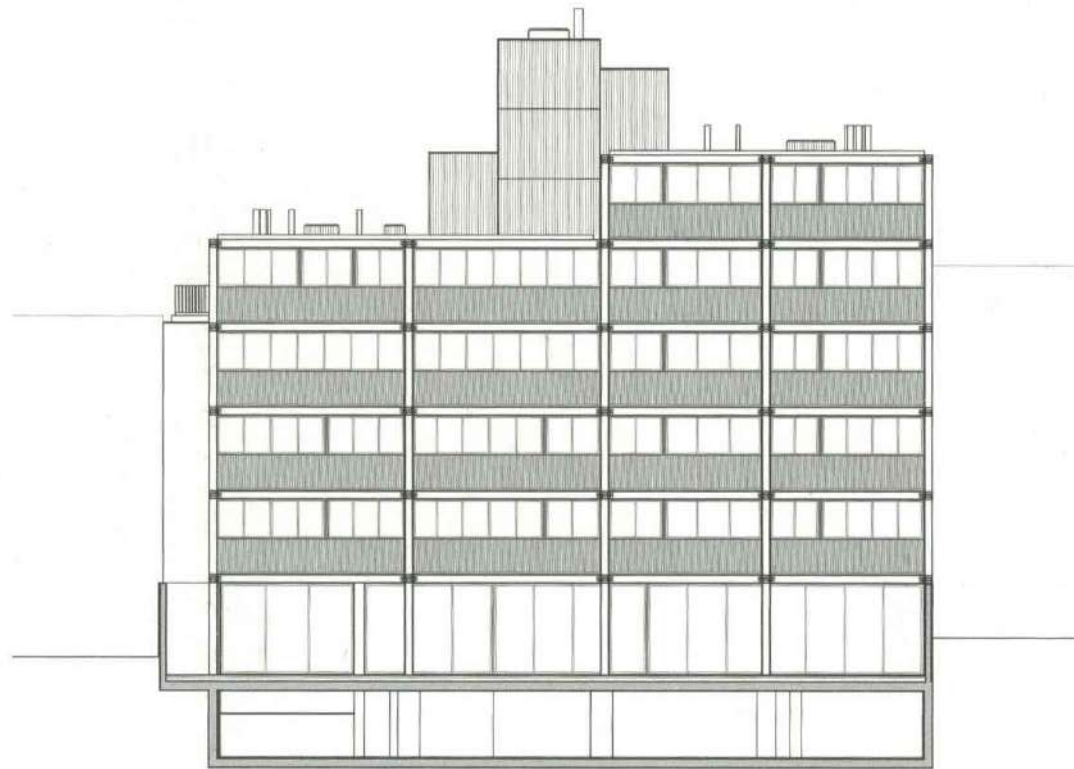

①

25 Edifício a Porto
Eduardo Souto de Moura
1992, Rua do Teatro, Porto, Portugal

TECTÒNICA

L'arquitectura no pot desvincular-se de la construcció, perquè en paraules de Peter Zumthor; “El nucli propi de tota tasca arquitectònica, resideix en l’acte de construir”. L’arquitecte juga un paper primordial en la definició constructiva d’un projecte; és aquella persona que equilibra la tècnica amb la idea, i en defineix un element construïble i realitzable. Aquest fet és també una responsabilitat, entendre allò que es dibuixa com quelcom que cal ser construït, obliga al projectista a definir el projecte seguint un ordre, uns sistemes, unes dimensions dels elements. És aquesta dosi de realitat el que fa que la poesia dels espais, la idea es faci realitat. No pot haver-hi projecte arquitectònic sense consciència constructiva, projectar és construir i la condició necessària per saber com construir és conèixer la tècnica.

La tectònica és la condició de la forma arquitectònica que dóna ordre al material, projectar vol dir relacionar i ordenar elements materials entre si per tal de definir sistemes específics que dotin d’una consistència formal i identitària de la idea que es vol construir. Aquest ordre i rigor que demana el sistema constructiu no ha de ser necessàriament una restricció formal, però sí que ha de ser un instrument guia per projectar i construir amb consciència i coneixement.

La construcció implica el coneixement d’unes lleis materials, físiques i fins i tot químiques; conèixer el material i saber com s’ha de treballar és bàsic per poder projectar amb responsabilitat. L’arquitecte ha de saber les propietats dels materials i què implica utilitzar-los; quina és la seva durabilitat, sostenibilitat, costos... La manera en què s’uneixen aquests materials ordenen i determinen els espais i aspecte del projecte i en constitueixen la base més clara d’aquest. L’expressió arquitectònica queda determinada doncs pel coneixement d’aquests sistemes i les seves qualitats estètiques, formals, estàtiques i materials.

Gottfried Semper (teòric Alemany) divideix la forma arquitectònica resultant de la construcció en dos conceptes o procediments materials: L’Estereotòmica que és la massa que treballa a compressió, i la Tectònica que és la

trama en què els diferents materials o parts es componen per construir una única unitat espacial. És a dir, l’arquitectura estereotòmica és l’arquitectura del podi, del sòcol, aquella que neix de la terra, constituïda per un sistema en massa, pesat i continu que dóna una gran continuïtat constructiva. En canvi l’arquitectura tectònica és aquella on el sistema estructural és articulat, format per elements “barra”, configurat com una composició de diversos sistemes lleugers que generen un espai més o menys complex format a partir de la superposició de sistemes constructius.

Així doncs, la comprensió del concepte Tectònica i la seva relació amb els sistemes i elements constructius, és bàsica per tal que l’alumne sigui capaç de reconèixer aquests sistemes; treballar-los i fins i tot canviar-los sense que la qualitat arquitectònica es vegi afectada. Cal per tant introduir el reconeixement i estudi d’aquests sistemes, la determinació espacial que en resulta d’aplicar-los, i la seva dimensió constructiva més enllà de la concepció espacial i geomètrica del sistema.

Ser arquitecte també vol dir ser capaç de dominar la tecnologia de la construcció per tal de poder desenvolupar allò que hom projecta i imagina. Mies Van der Rohe deia “L’arquitectura comença quan s’ajunten dos totxos”, però l’acte de situar aquests dos totxos a lloc implica conèixer la lògica constructiva; la construcció es basa a saber com la gravetat organitza els materials per tal que aquests descarreguin correctament sobre la fonamentació, aquesta reflexió encara que és una simplificació indica la necessitat d’organitzar els elements constructius en un sistema que els faci treballar conjuntament.

Exercici 3: Tectònica, construcció i materialitat

És en la comprensió dels sistemes constructius en el que es basa aquest exercici. Es proposa en primer lloc analitzar una petita arquitectura de referència. En aquest cas la casa de Riera, d'Alfons Soldevila (1985) construïda a partir d'un sistema de murs de càrrega. Aquesta anàlisi ha d'incorporar aquells aspectes analítics treballats en els exercicis anteriors TIPOS i TOPOS (espai, llum, lloc, etc.) però posant especial atenció al sistema constructiu i la definició dels seus elements (posició, dimensions, ordre, etc).

En aquest punt d'anàlisi l'alumne haurà de realitzar la documentació que consideri necessària per a expressar aquest procés de comprensió dels sistemes constructius, però es posarà especial èmfasi en la realització d'una maqueta anatòmica i de seqüència constructiva, que mostri les línies més elementals de la casa per tal de comprendre com l'estructura i els seus elements es construeixen progressivament de forma ascendent. Aquesta maqueta ha de servir també com un mètode comparatiu amb la maqueta d'espai / buits realitzada en el primer exercici, i comprendre'n que encara que antagòniques, estan profundament relacionades.

Una vegada interioritzat i comentat l'edifici col·lectivament en els tallers, es realitzarà l'encàrrec de mutar el sistema constructiu bàsic murs de càrrega, per un sistema estructural de lloses rígides i pilars. Aquesta nova lògica constructiva requerirà una especial atenció en aquells elements com escales, compartimentació, obertures... que seran susceptibles de ser reconfigurats tant en dimensió com en situació. Així doncs es demana obtenir una altra casa que conservi el màxim possible la configuració del model existent més enllà d'afegir un petit despatx / biblioteca de 20m2 en planta baixa.

Les sessions col·lectives en els tallers serviran a l'alumne per treballar i reconèixer ambdós sistemes constructius i les seves característiques més concretes.

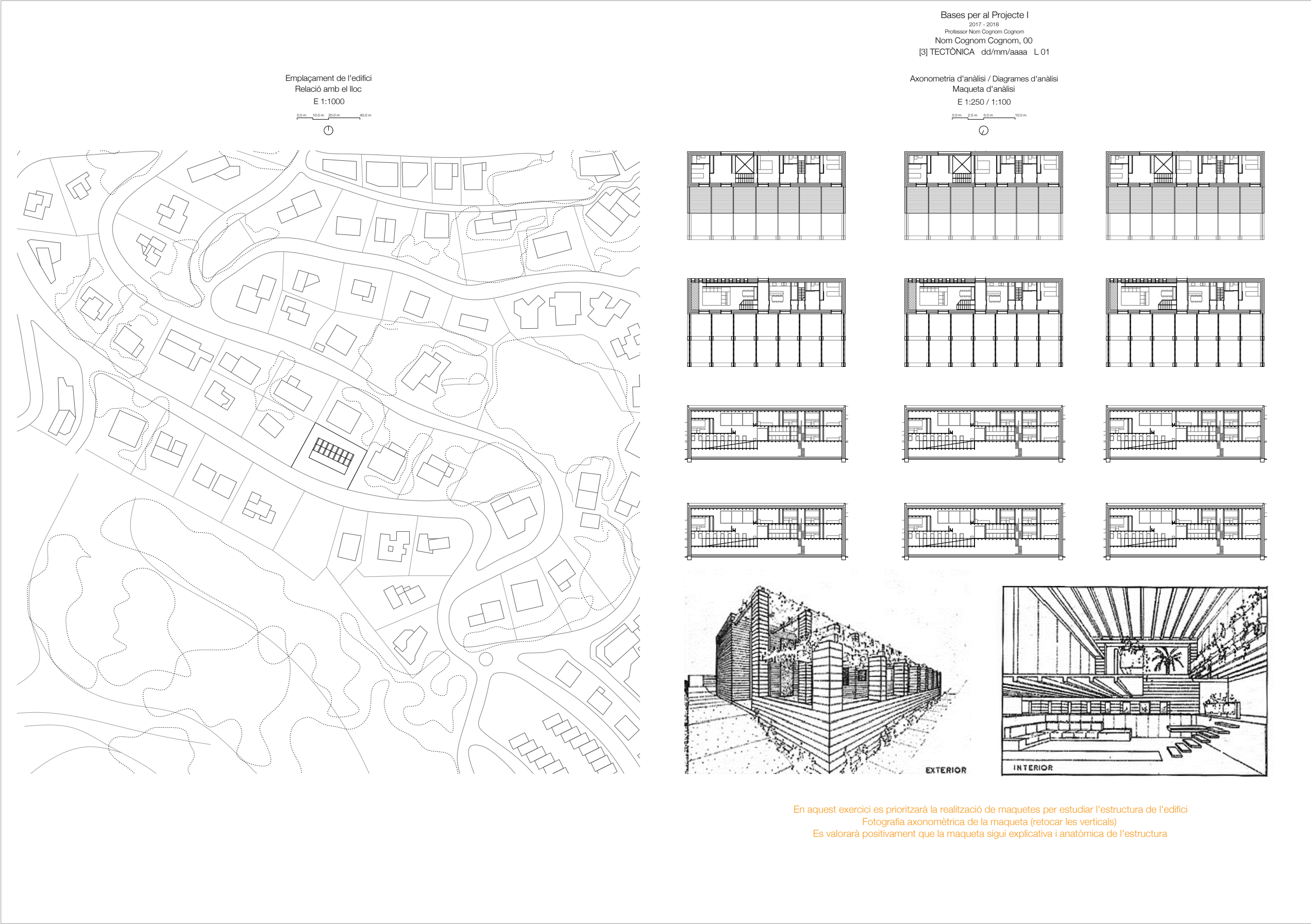
La documentació requerida en aquest exercici es mostra en les bases recollides a continuació; com una possible manera de compondre tot el material treballat. L'entrega constarà d'un màxim de quatre làmines format DIN A1, plegades en format DIN A2.

Documentació requerida:

- Emplaçament E 1:1000
- Exploració anatòmica de la casa (maqueta / axonometria)
- Redibuix analític de plantes, seccions i alçats E 1:100
- Dibuixos de la proposta: plantes, seccions i alçats E 1:100 / 1:50
- Maqueta que defineixi elements constructius E 1:50 / 1:20
- Imatge de la proposta: Axonometria, collage, maqueta, perspectives...

La documentació requerida és una proposta de mínims en la que cada alumne podrà triar la tècnica i expressió de dibuix / maquetació que consideri més adient. Es demana una especial atenció en el dibuix dels elements constructius tant en la part analítica com en la projectual.

EXERCICI 3: DOCUMENTACIÓ I LÀMINES BASE

Bases per al Projecte I
2017 - 2018
Professor Nom Cognom Cognom
Nom Cognom Cognom, 00
[3] TECTÒNICA dd/mm/aaaa L 02

Seccions / Alçats
Proporcions, Espai, Llum
E 1:250

0.0 m 2.5 m 5.0 m 10.0 m

The floor plan shows a rectangular building with a central corridor and two main rooms. The sections show the building's profile and internal structure.

Redibuix de l'arquitectura a analitzar
Prioritzar els elements estructurals i constructius definitoris
Representació clara i senzilla del context, la materialitat, el mobiliari, paviments, etc...

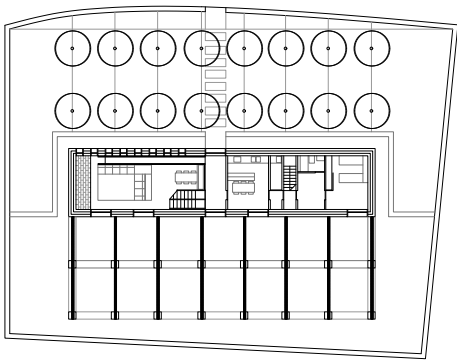
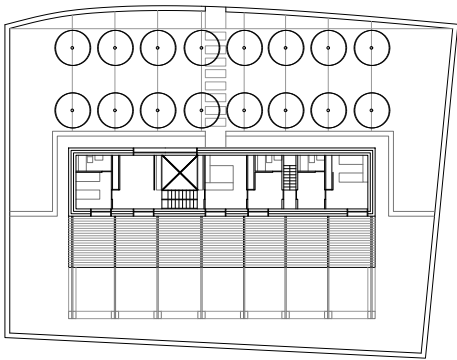
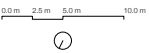
Planta
Proporcions, Espai, Llum
E 1:250

0.0 m 2.5 m 5.0 m 10.0 m

The floor plan shows a rectangular building with a central corridor and two main rooms. The sections show the building's profile and internal structure.

Redibuix de l'arquitectura a analitzar
Prioritzar els elements estructurals i constructius definitoris
Representació clara i senzilla del context, la materialitat, el mobiliari, paviments, etc...

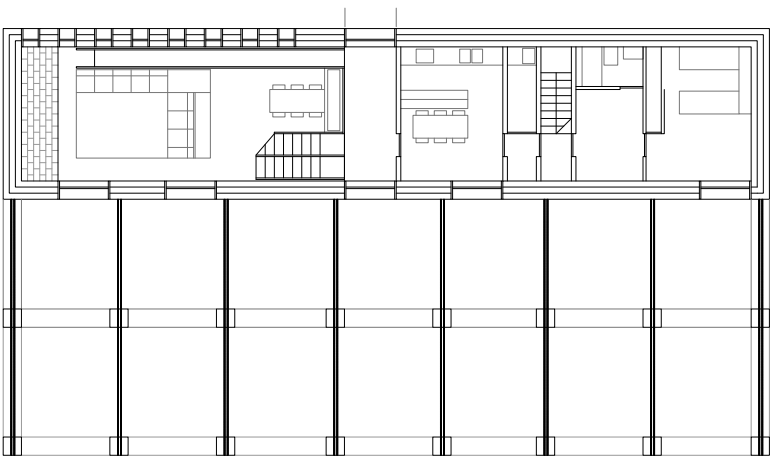
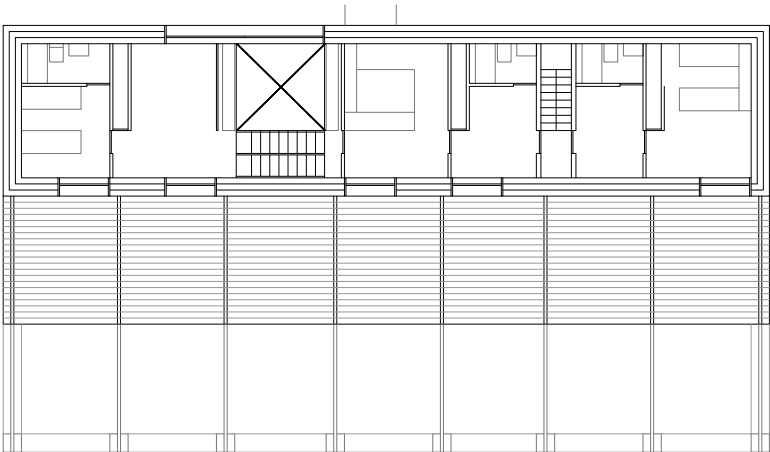
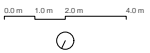
Emplaçament del projecte
Relacions, Llum, Visuals, Recorreguts
E 1:250

Dibuix d'encaix de la proposta en relació al context immediat
Cal pendre atenció a materialitat exterior, relacions amb el jardí, visuals, connexions, etc.

Bases per al Projecte I
2017 - 2018
Professor Nom Cognom Cognom
Nom Cognom Cognom, 00
[3] TECTÒNICA dd/mm/aaaa L 03

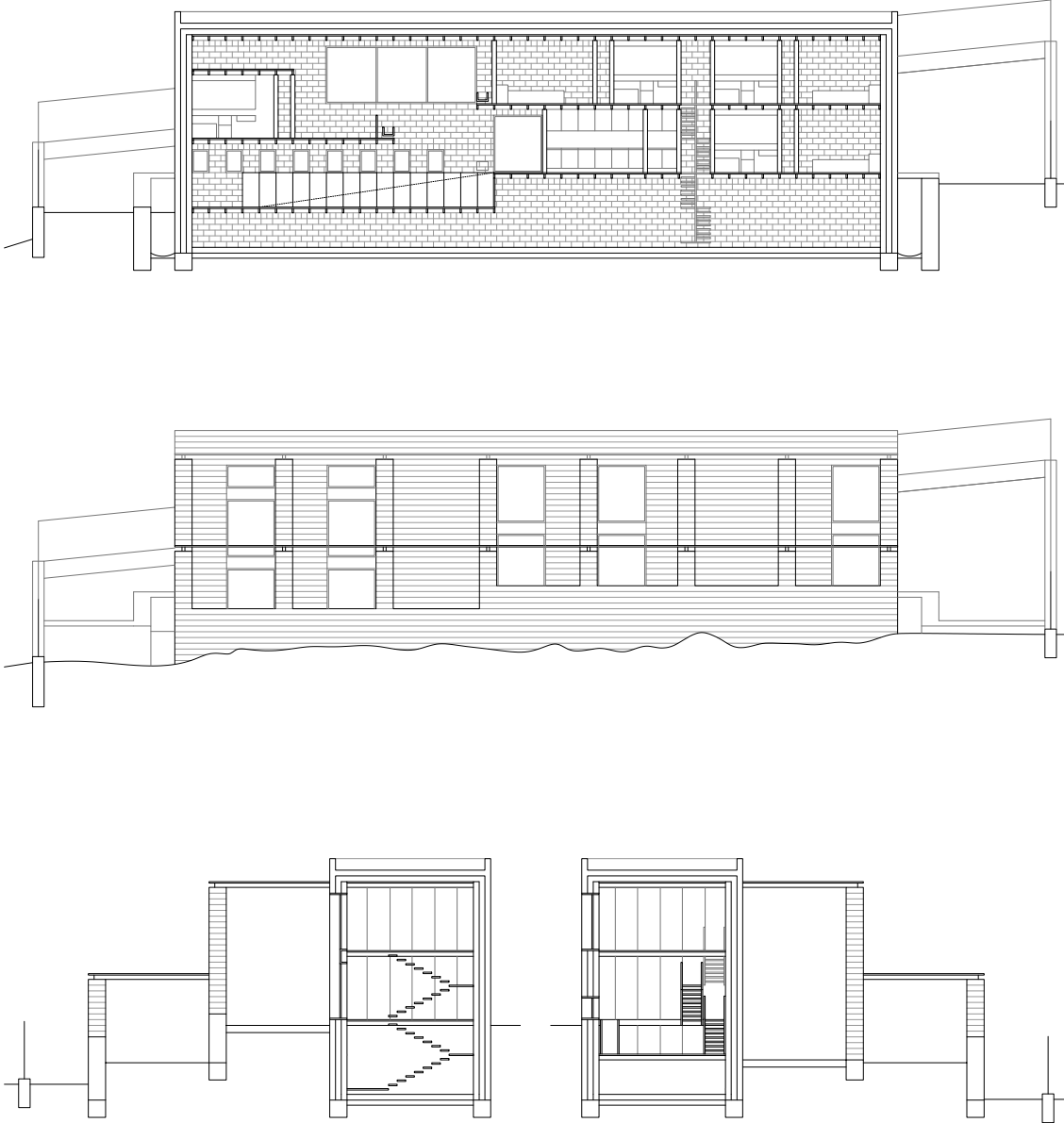
Plantes de Projecte
Relacions, Estructura, Visuals, Matèria
E 1:100

Dibuix en detall de la proposta
Es demana un dibuix clar del sistema estructural i elements constructius
Especial atenció a les dimensions dels elements de mobiliari, pavimentació, posició d'escales i obertures...

Seccions / alçat de projecte
Relacions, Llum, Visuals, Recorreguts
E 1:100 / 1:50

0.0 m 2.5 m 5.0 m 10.0 m

Bases per al Projecte I
2017 - 2018
Professor Nom Cognom Cognom
Nom Cognom Cognom, 00
[3] TECTÒNICA dd/mm/aaaa L 04

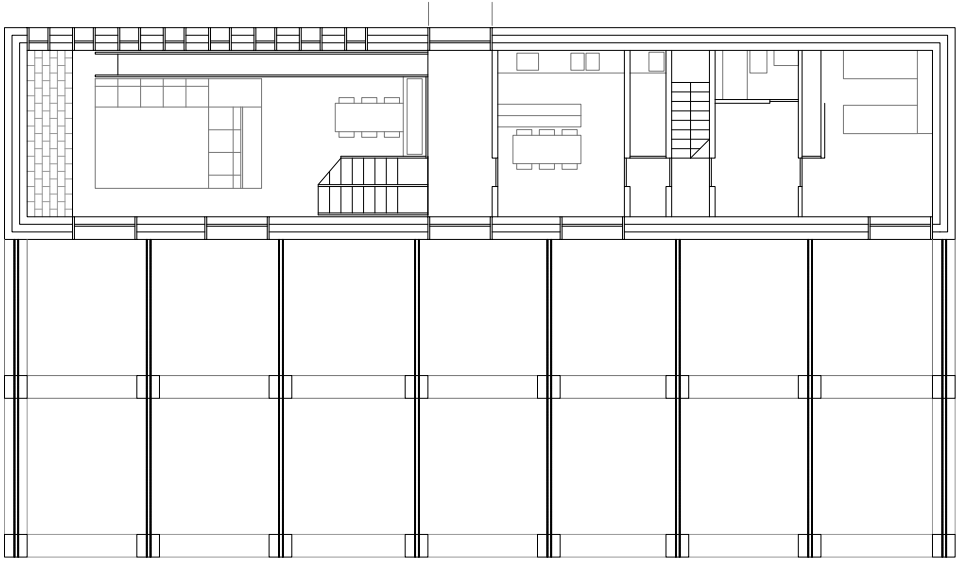
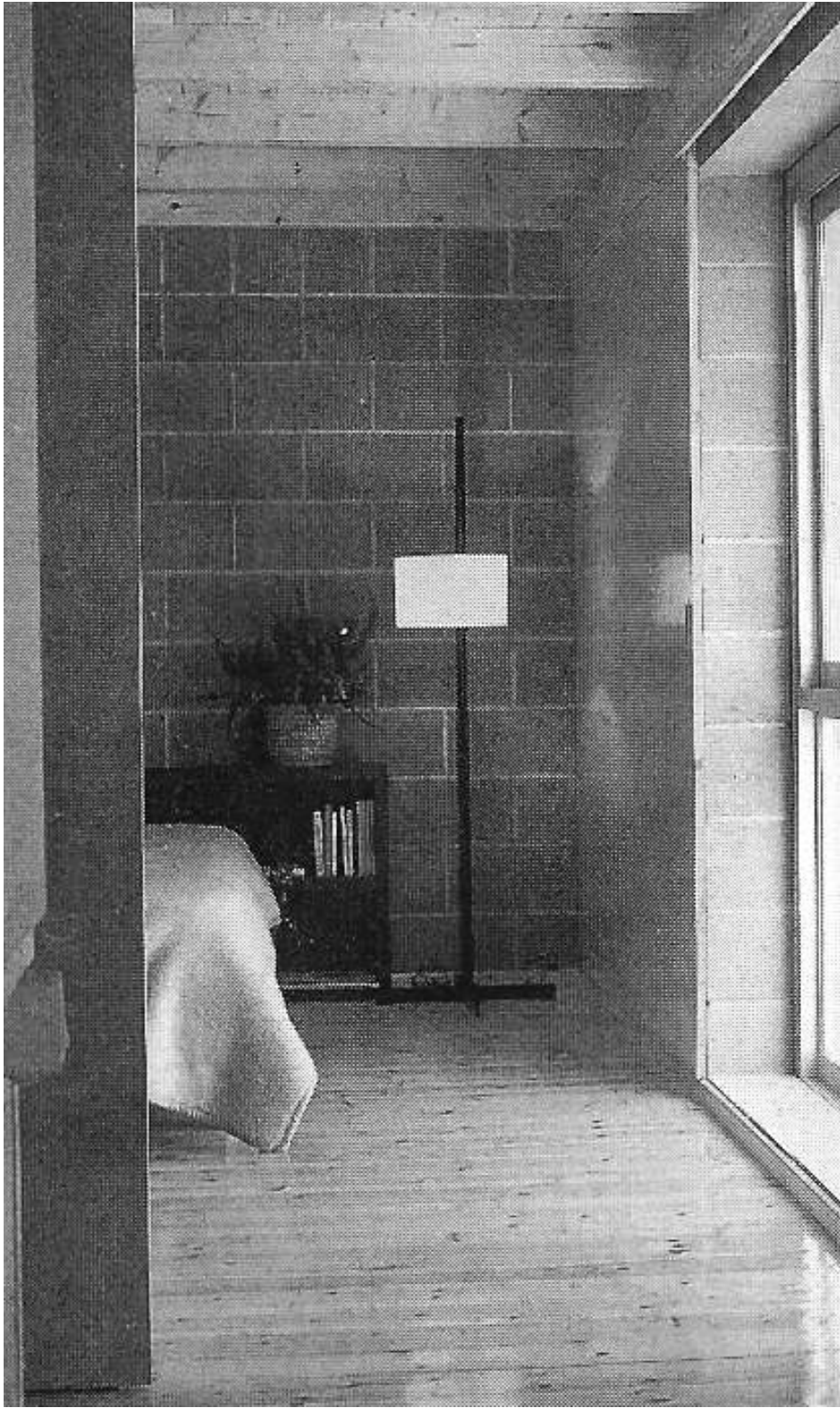
Maqueta de projecte i espai
Collage de projecte i espai
E 1:50 / 1:20

0.0 m 0.5 m 1.0 m 2.0 m

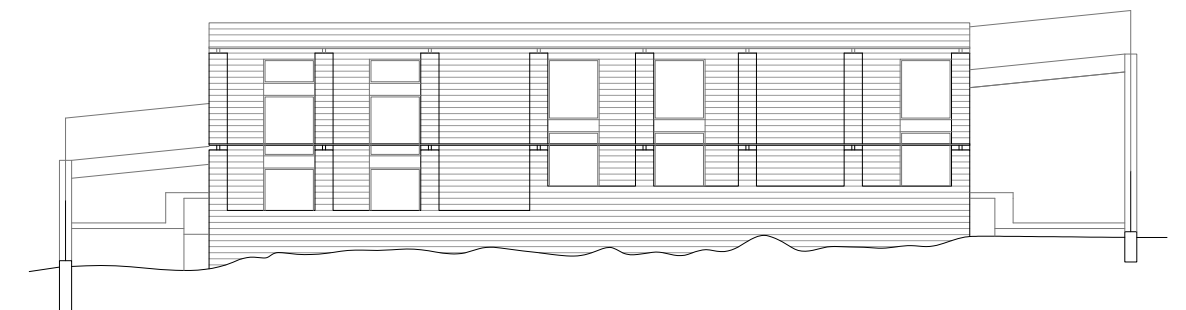
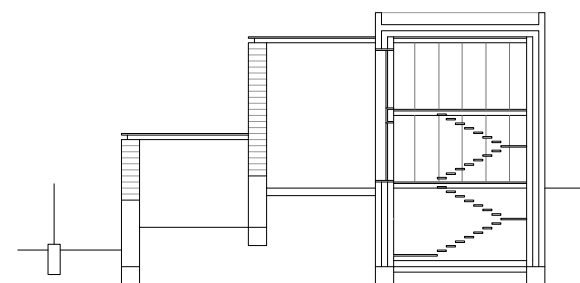
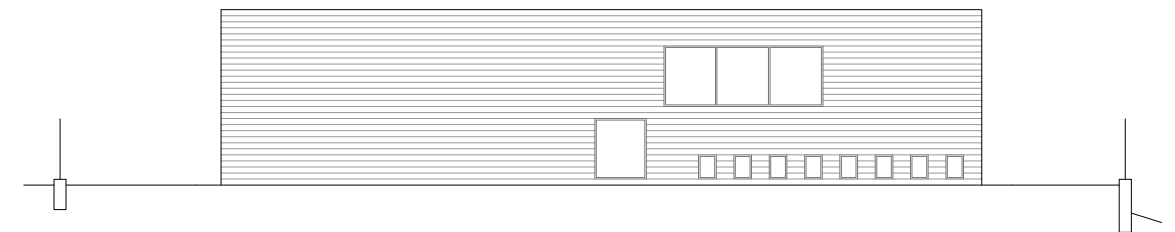
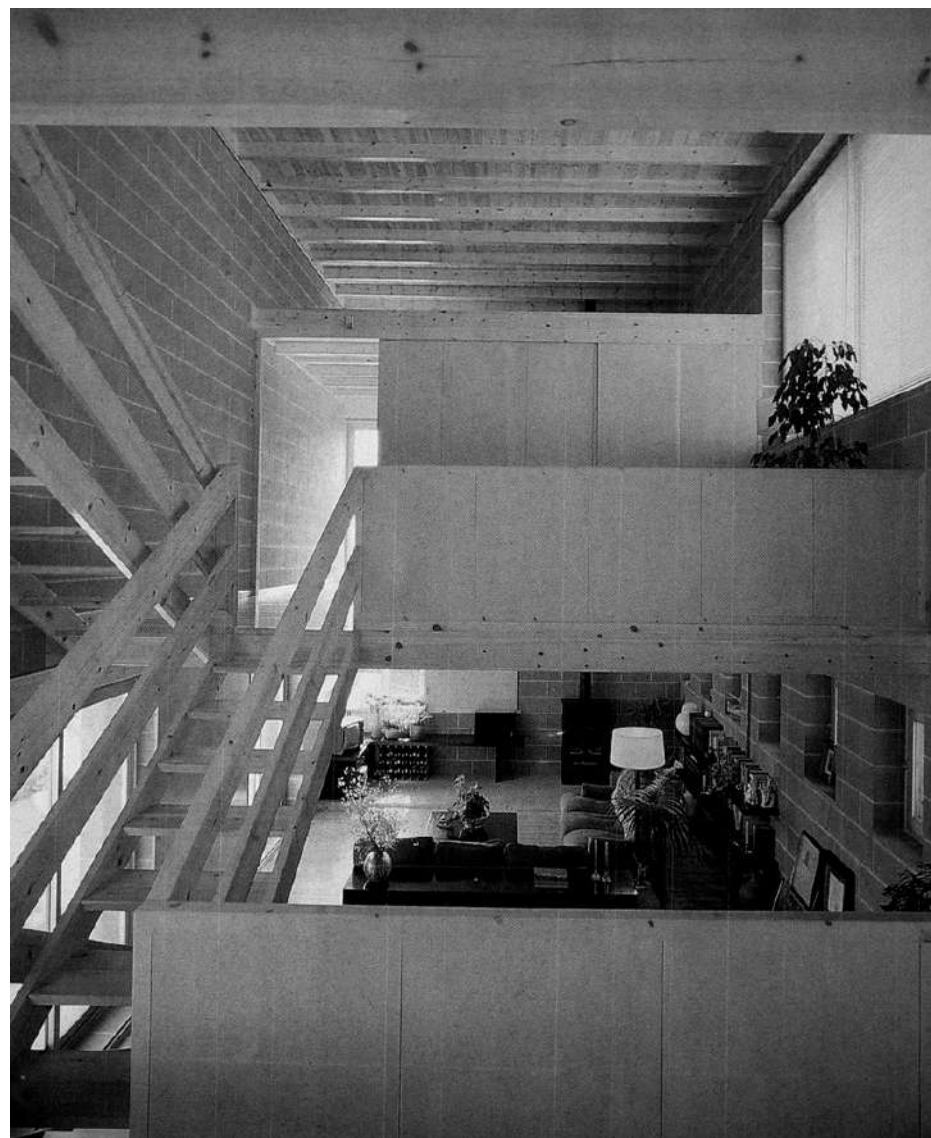
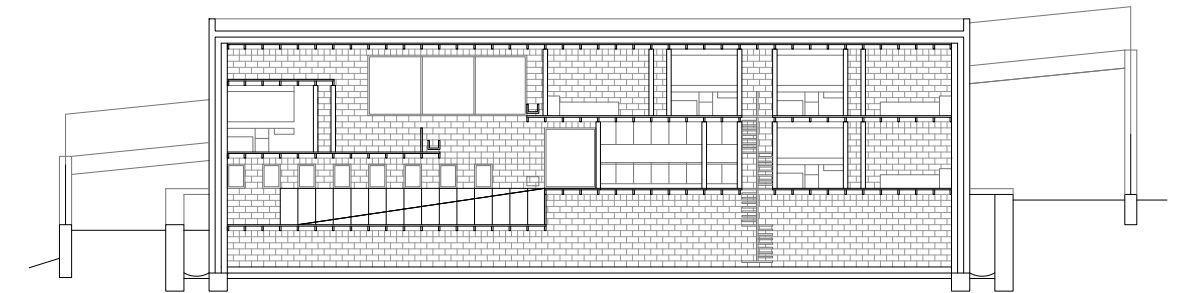
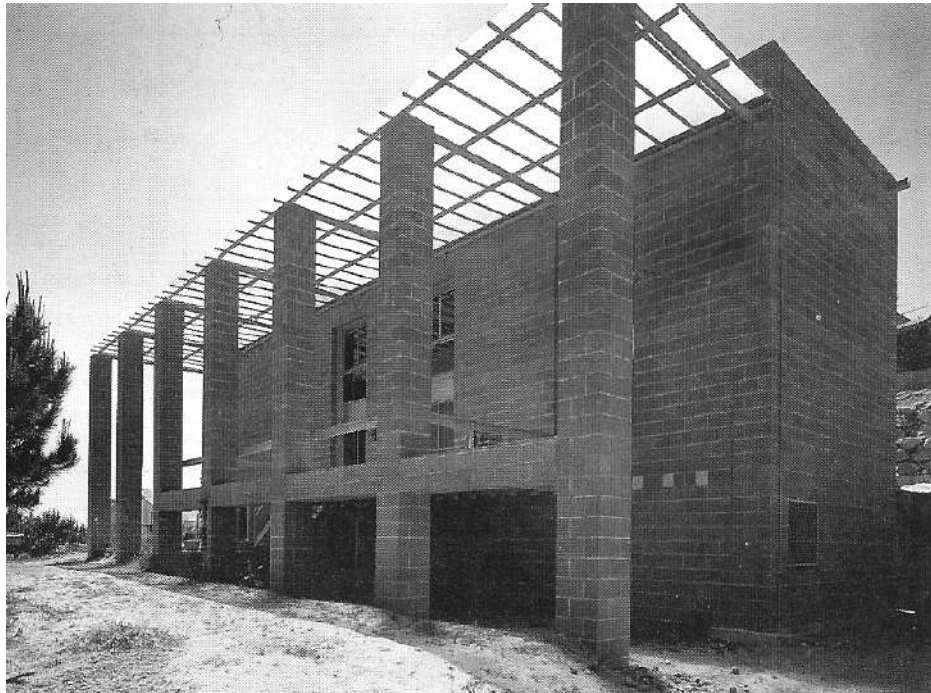
Dibuix en detall de la proposta en secció i alçat
Es demana un dibuix clar del sistema estructural i elements constructius
Especial atenció a les dimensions dels elements de mobiliari, pavimentació, posició d'escaleres i obertures...

Es demana una maqueta a escala 1:50 / 1:20 que mostri els sistemes constructius de la proposta
Explicació espacial interior de la proposta realitzant qualsevol tipus de document;
Axonometries, collage fotogràfics, dibuixos a mà i/o fotografies de maquetes

00 Casa Riera
Alfons Soldevila i Ignasi Llorens
1985, Alella, Catalunya

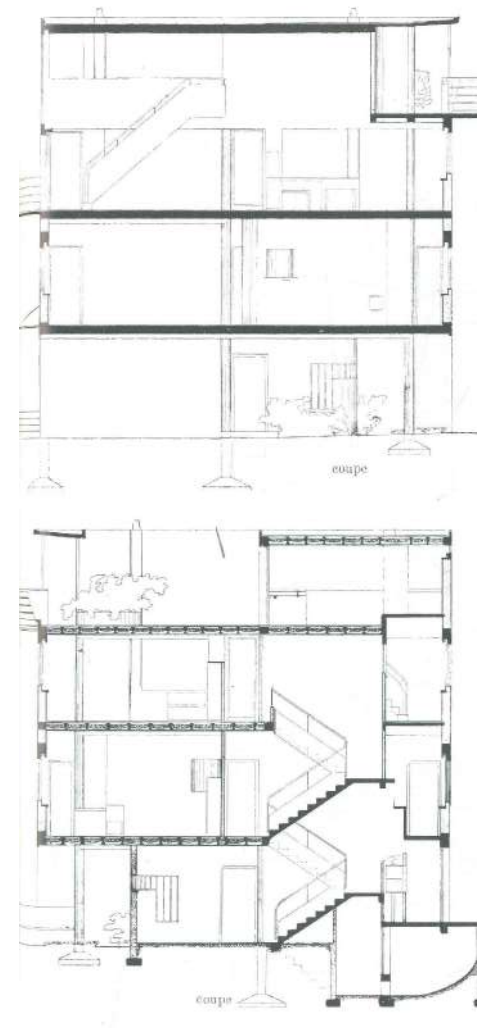
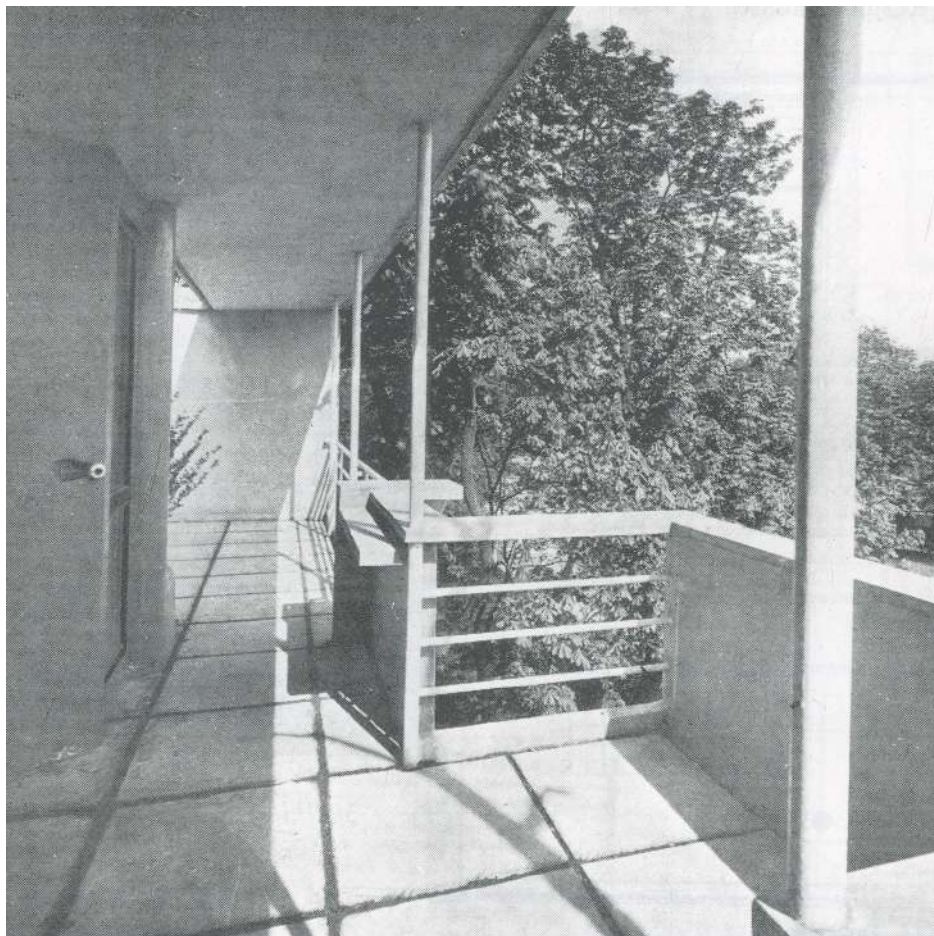
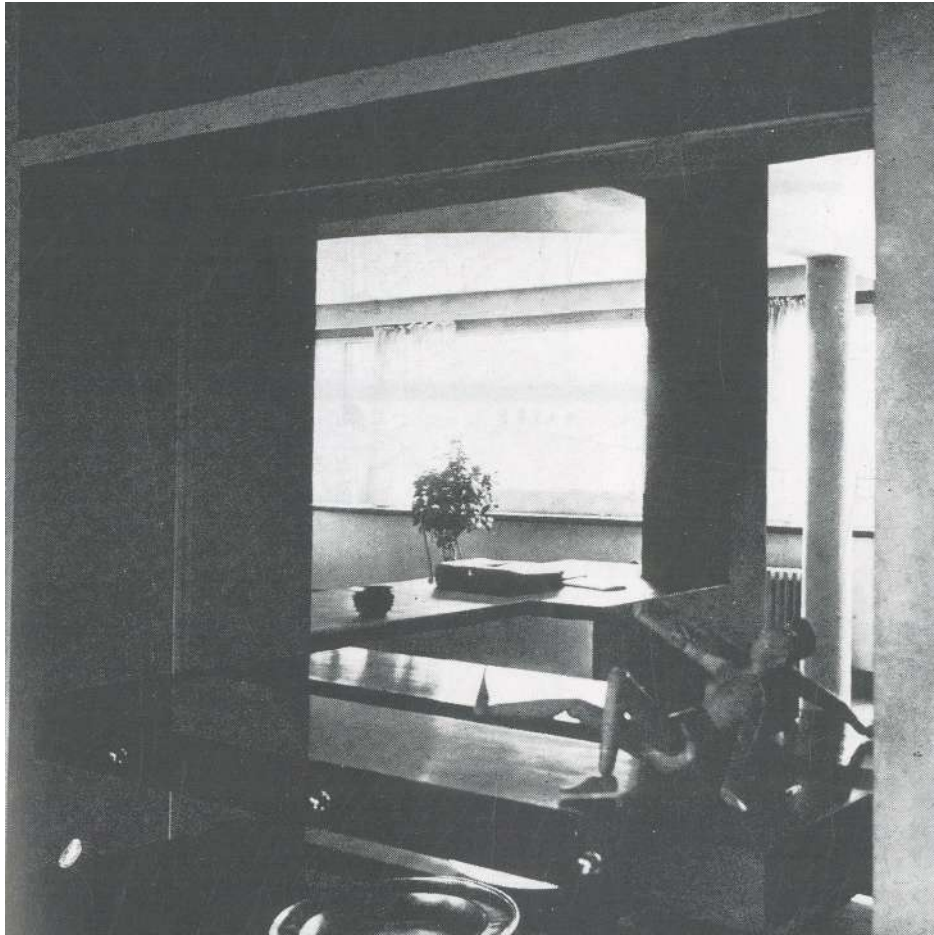

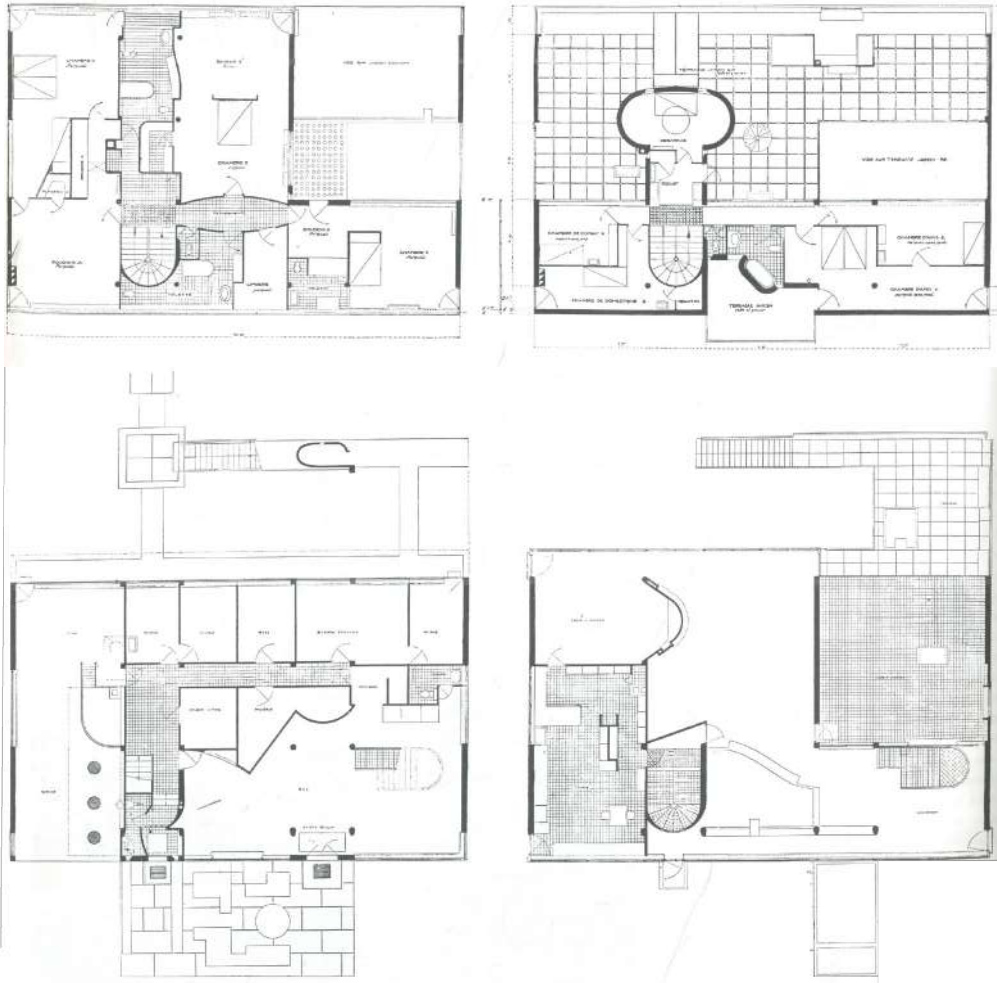
EXERCICI 3: RECULL D'ARQUITECTURES, SISTEMA LLOSES

01 Casa Cook
Le Corbusier
1926, Boulogne-sru-Seine, França

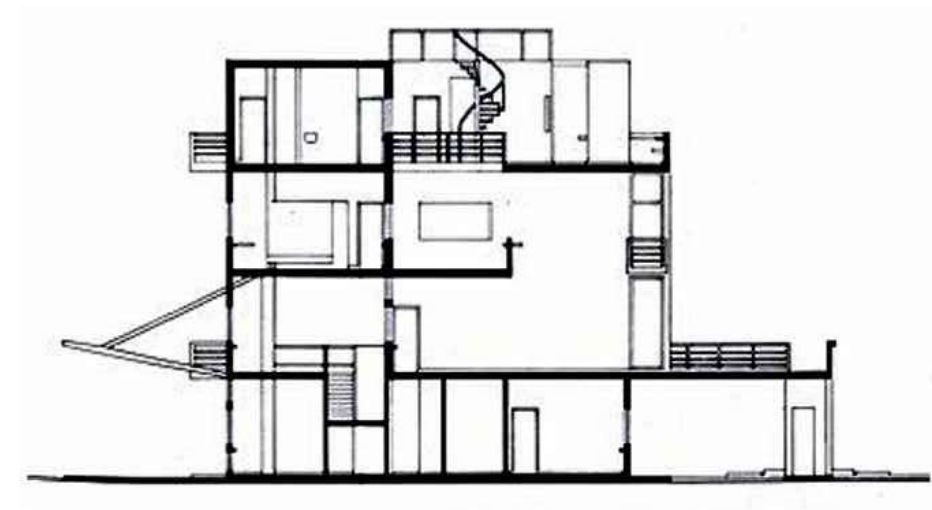

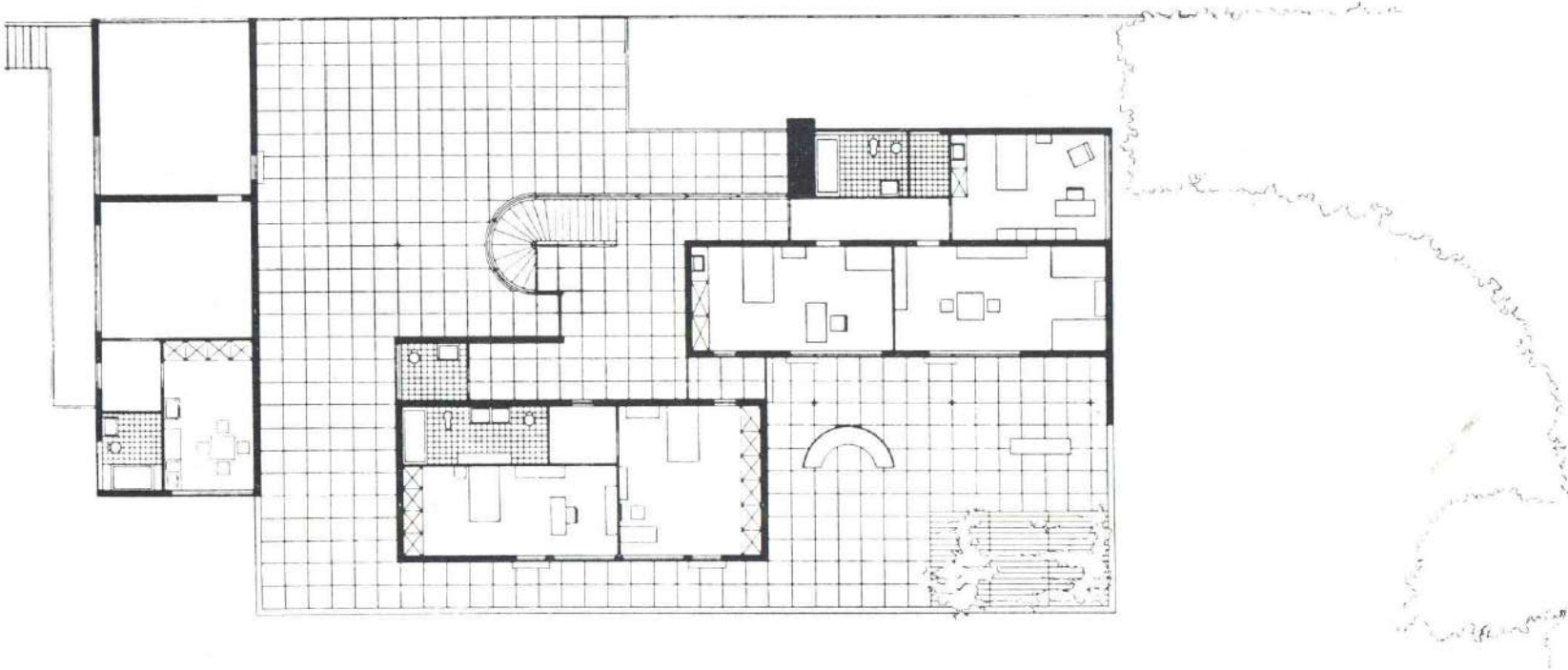
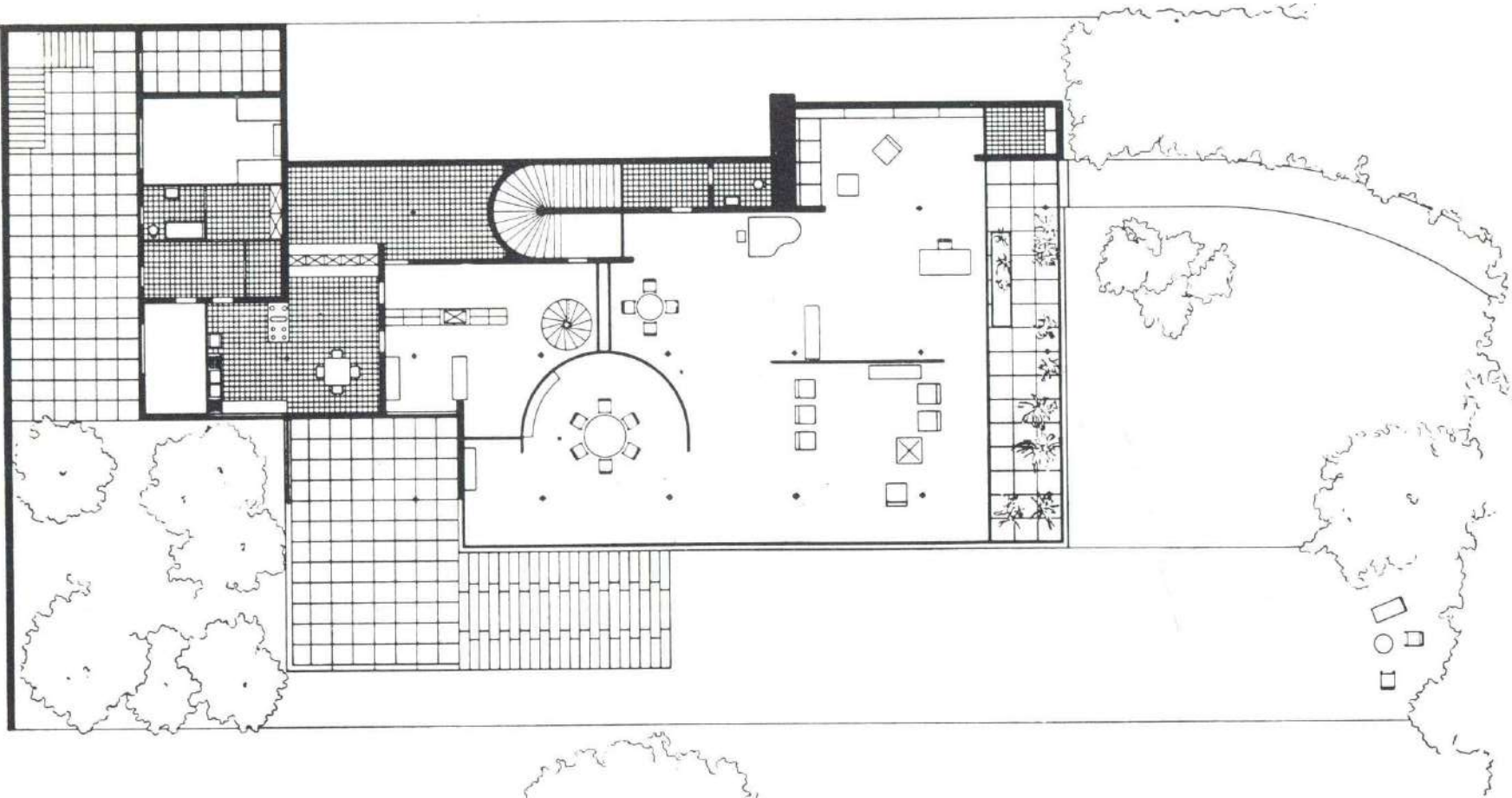

02 Villa Stein
Le Corbusier
1927, Garches, França

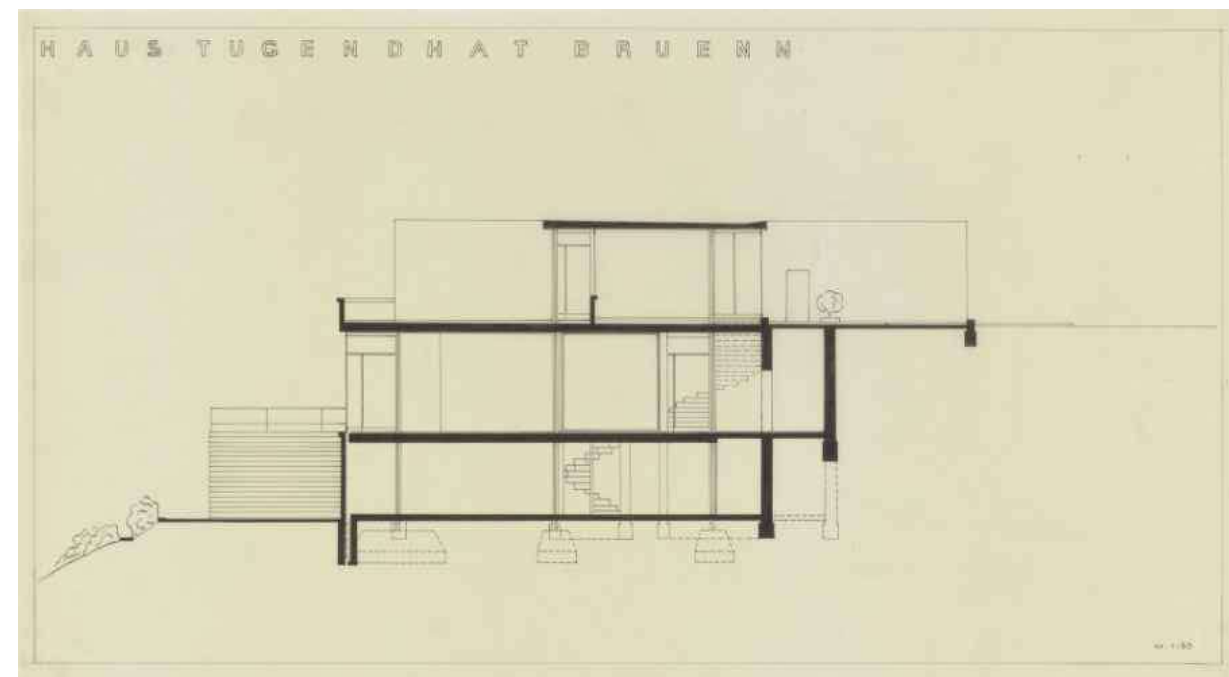

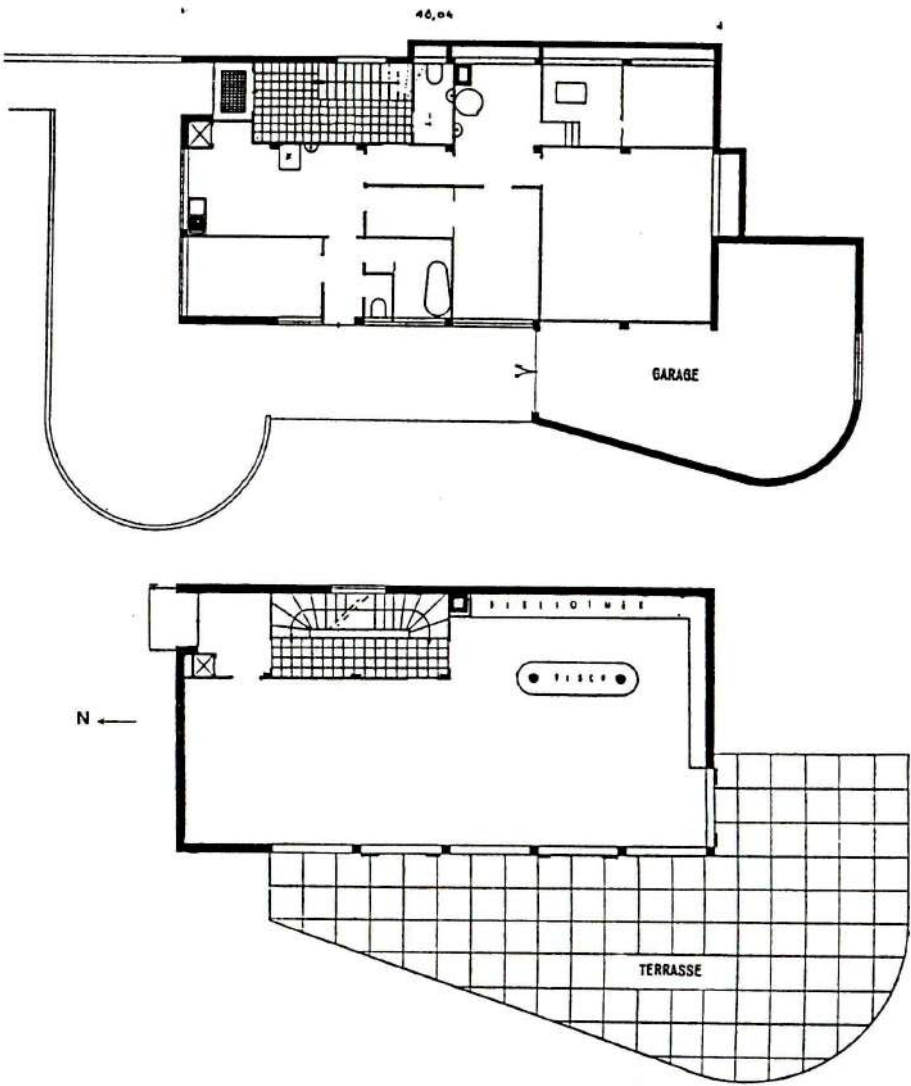
03 Casa Tugendhat
Ludwing Mies van der Rohe
1928, Brün, República Checa

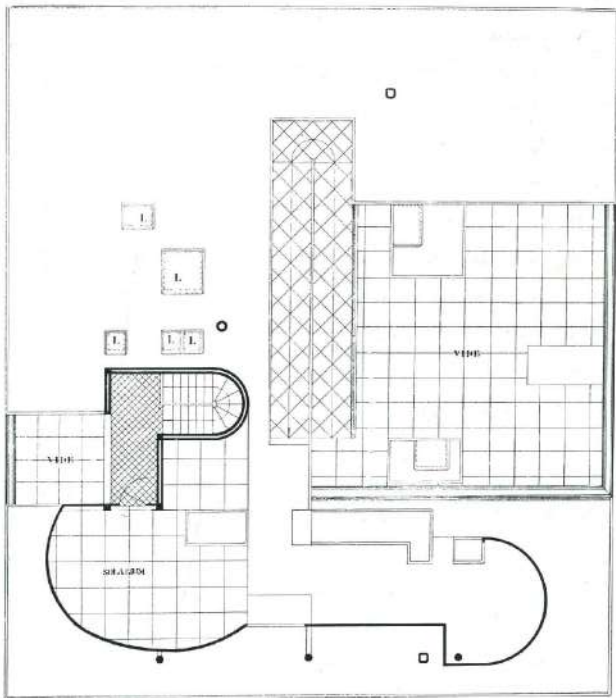
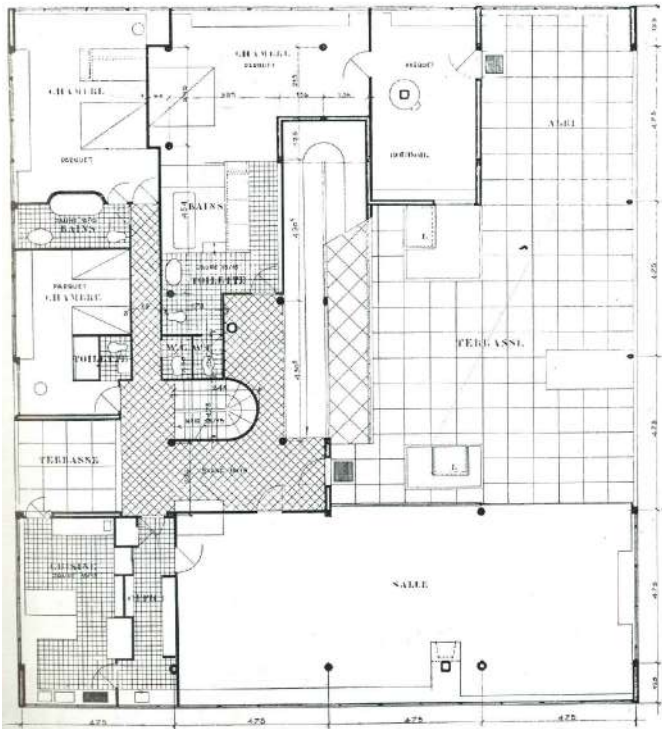

04 Villa Kluge
Hans i Wassili Luckhardt
1928, Berlín, Alemanya

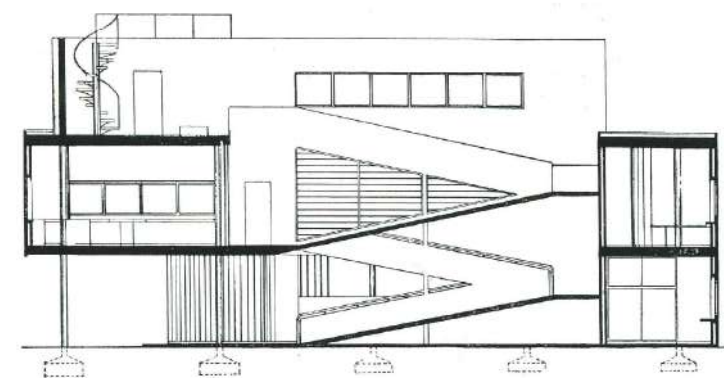
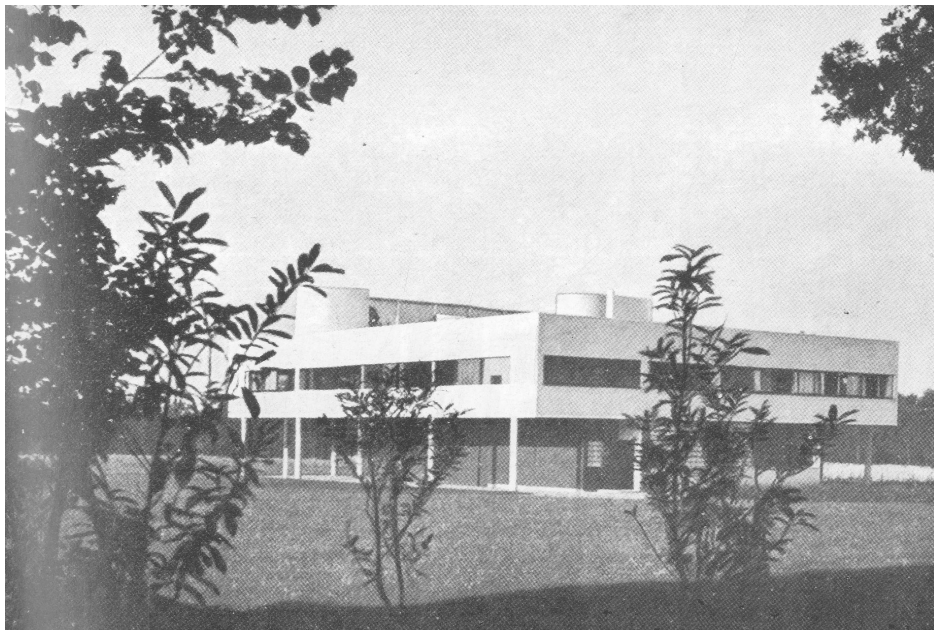

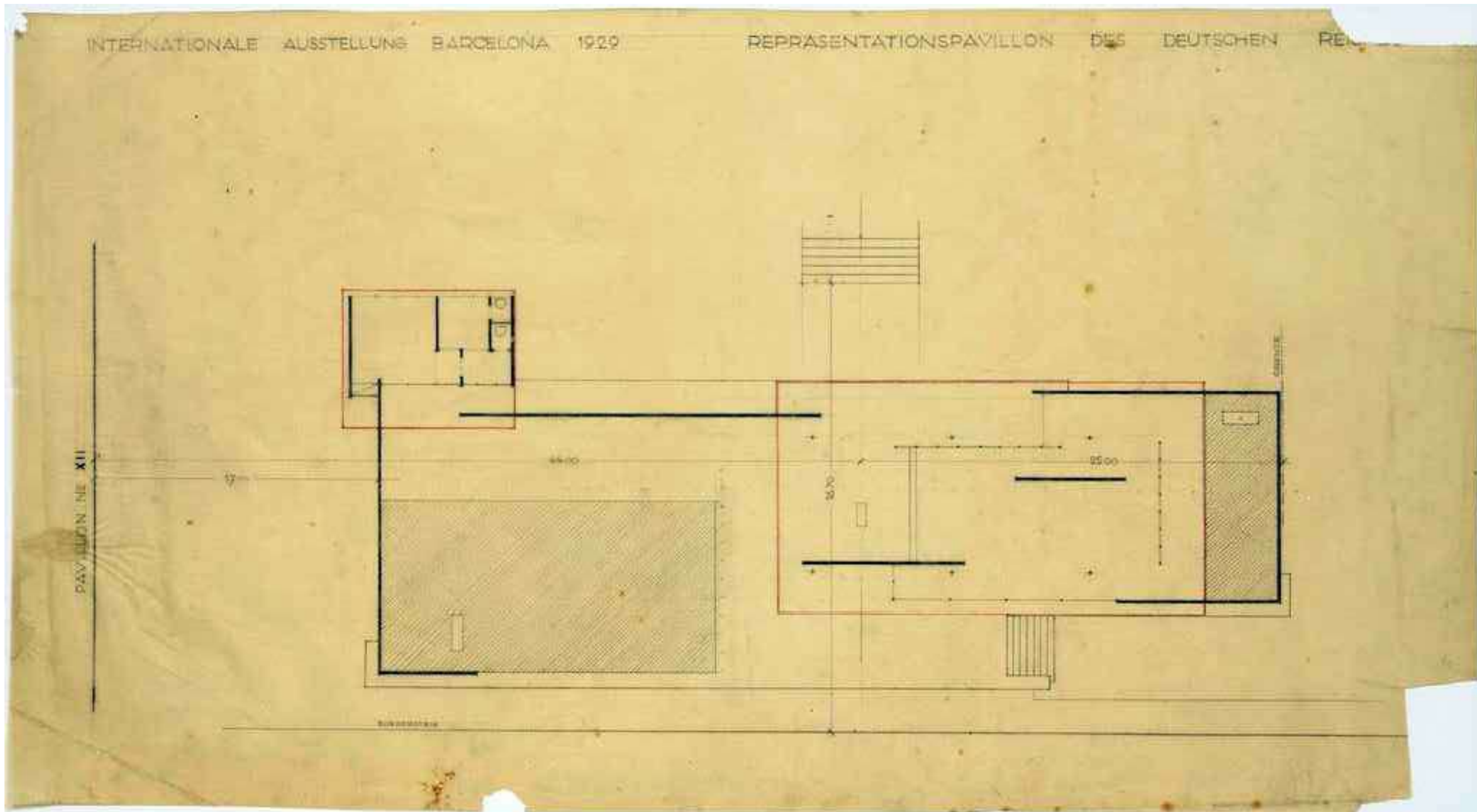

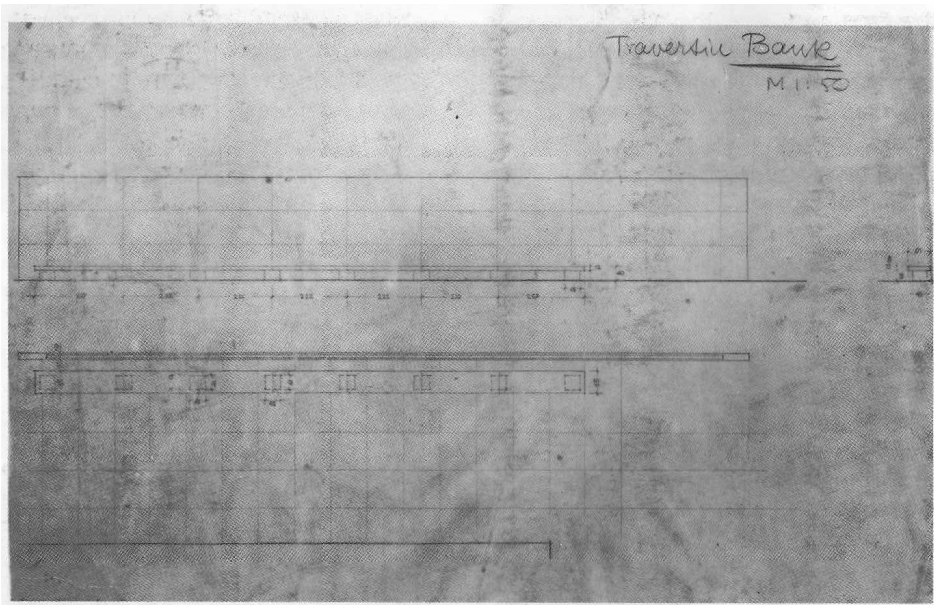
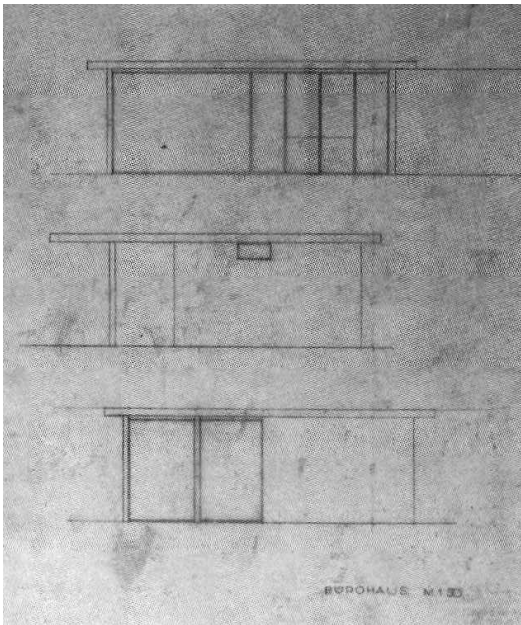
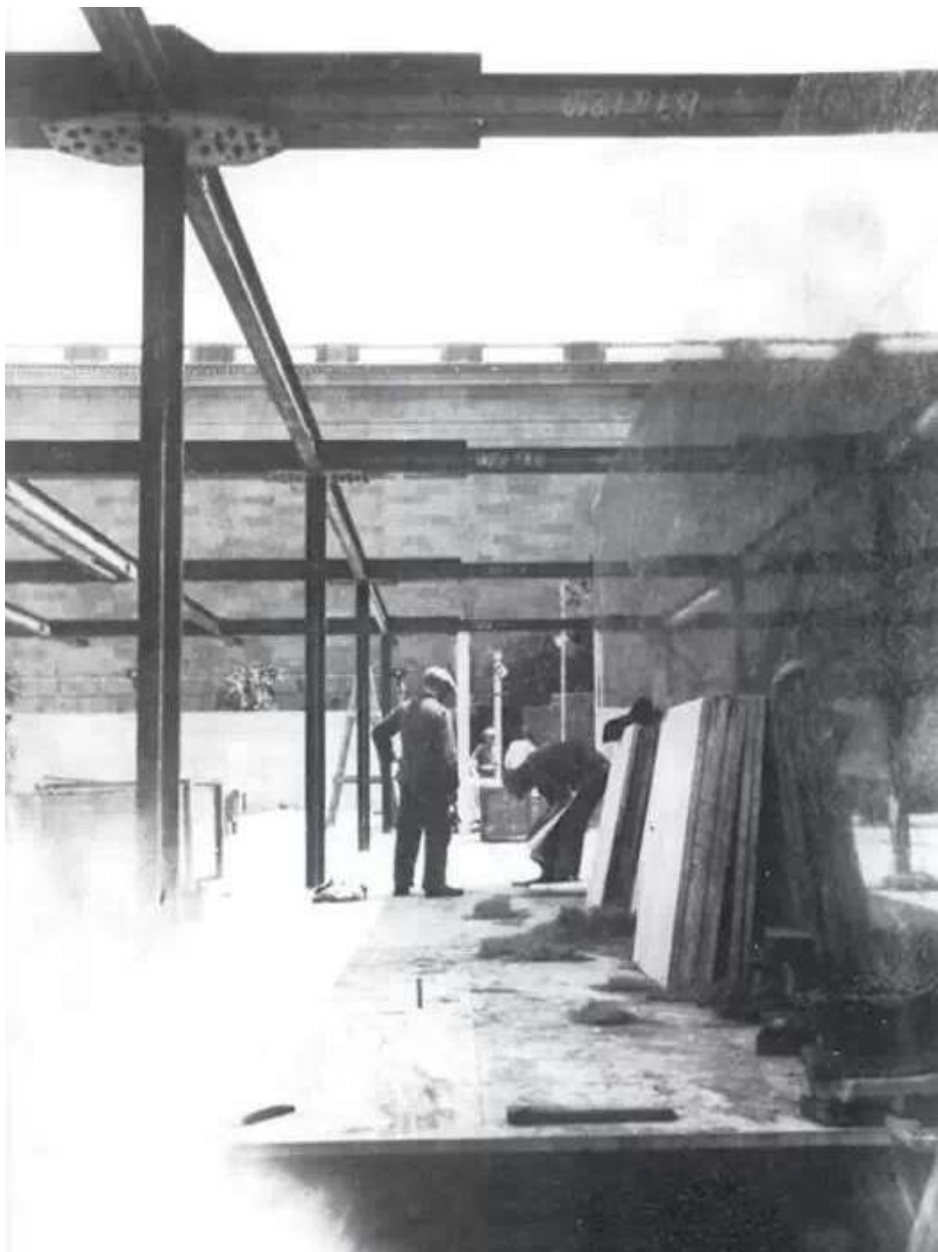
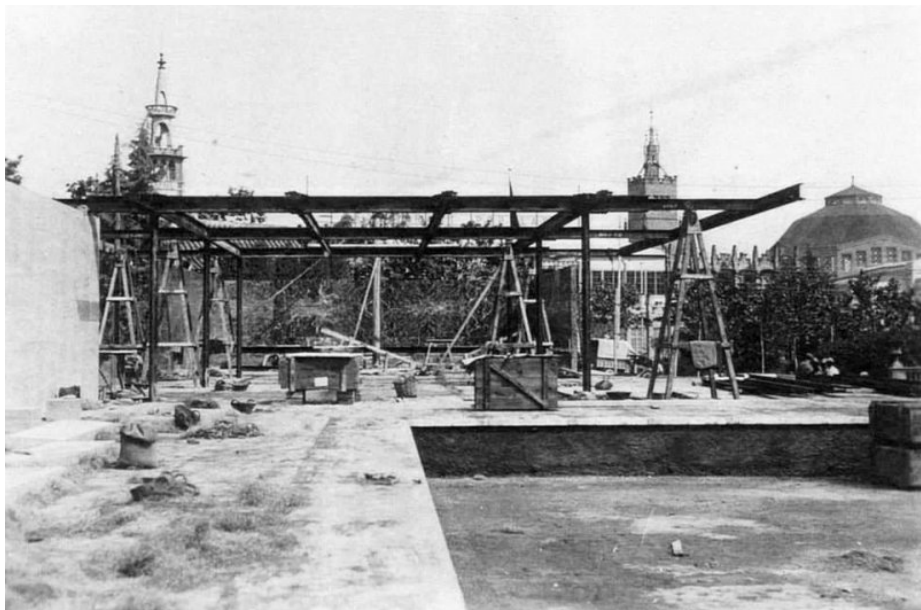
05 Villa Savoye
Le Corbusier
1929, Poissy, França

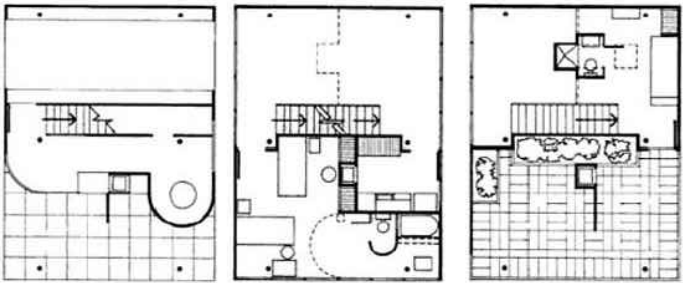

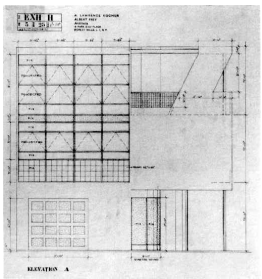
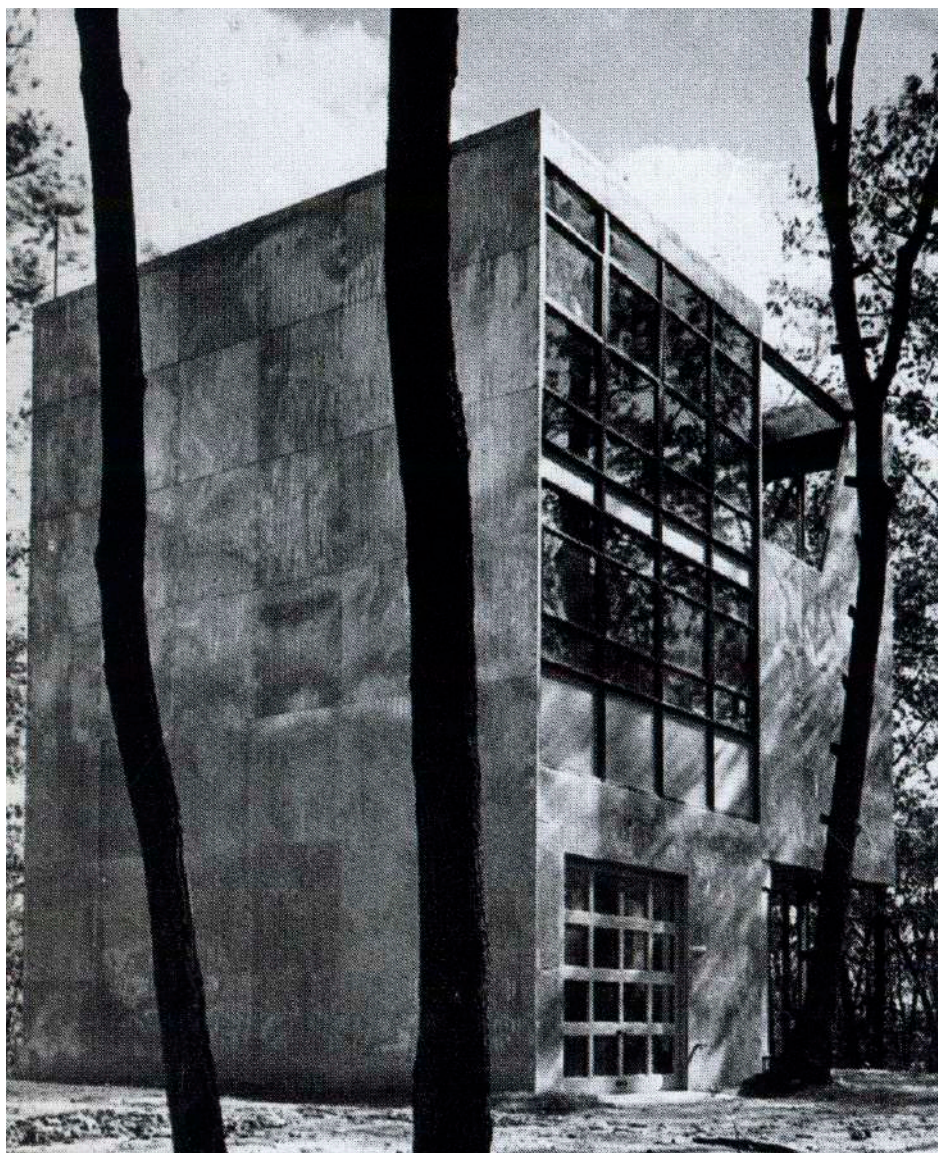
06 Pavelló de Barcelona
Ludwing Mies van der Rohe
1929, Barcelona

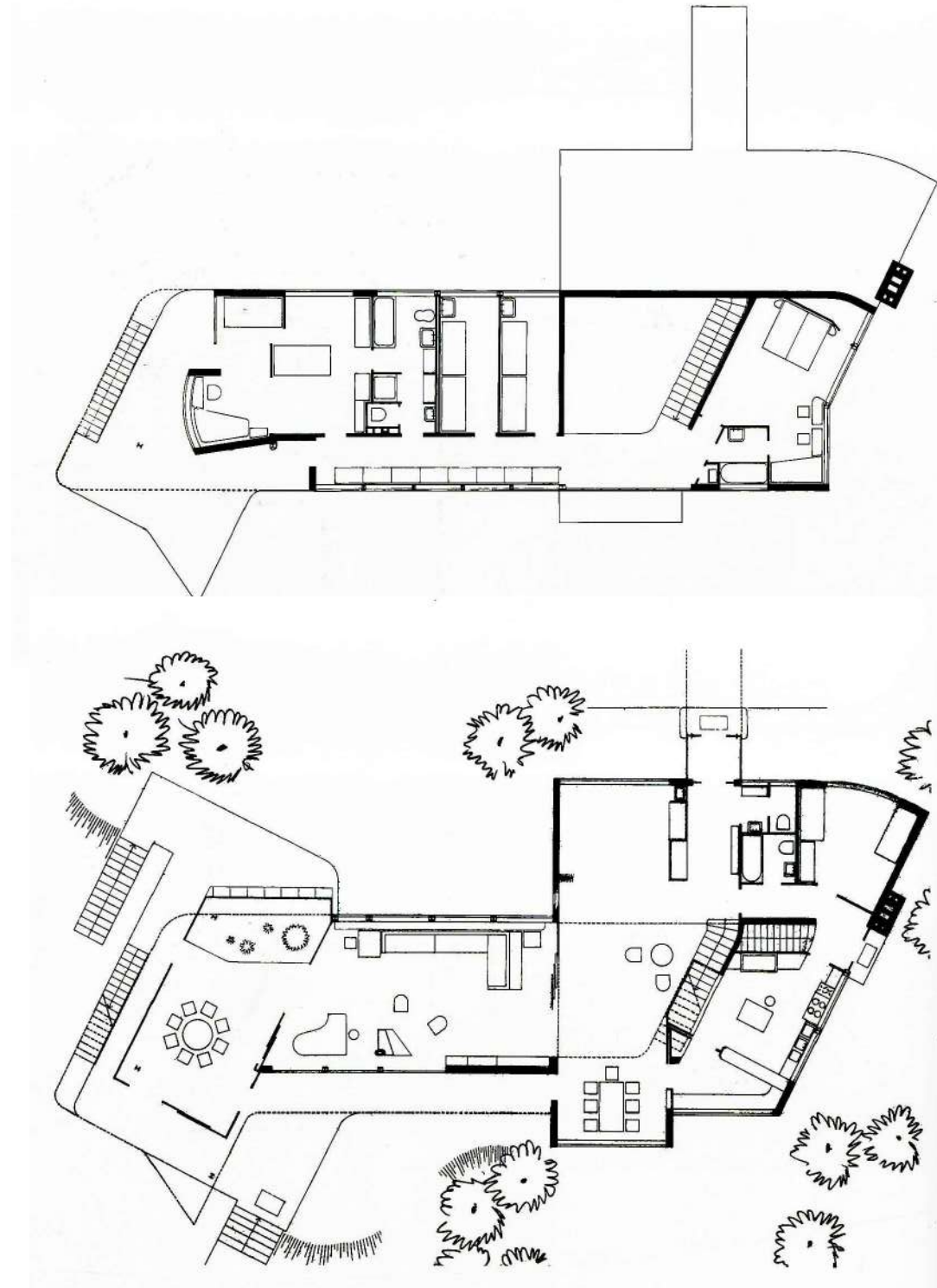
07 Casa Aluminio
A. Lawrence Kocher i Albert Frey
1930, Nova York, Estats Units

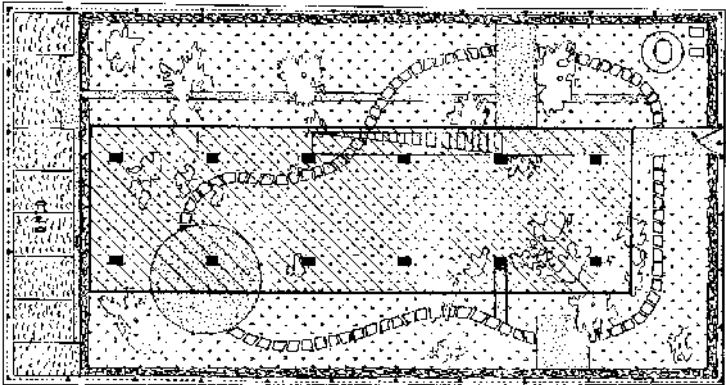
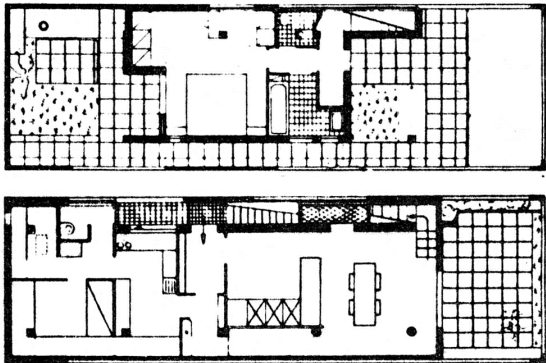

08 Villa Schminke
Hans Sharoun
1933, Lobau, Alemanya

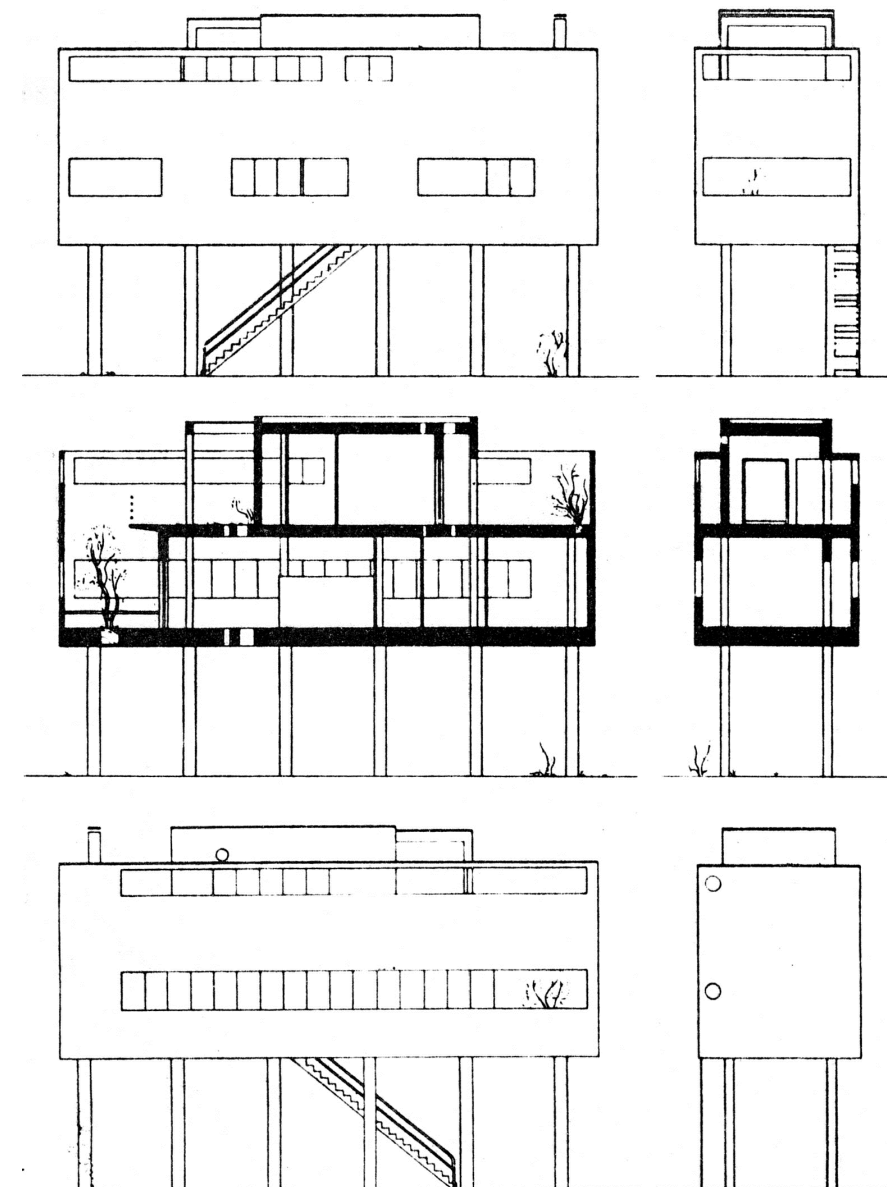

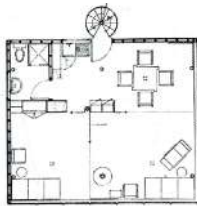

09 Villa Figini
Luigi Figini
1934, Milà, Italia

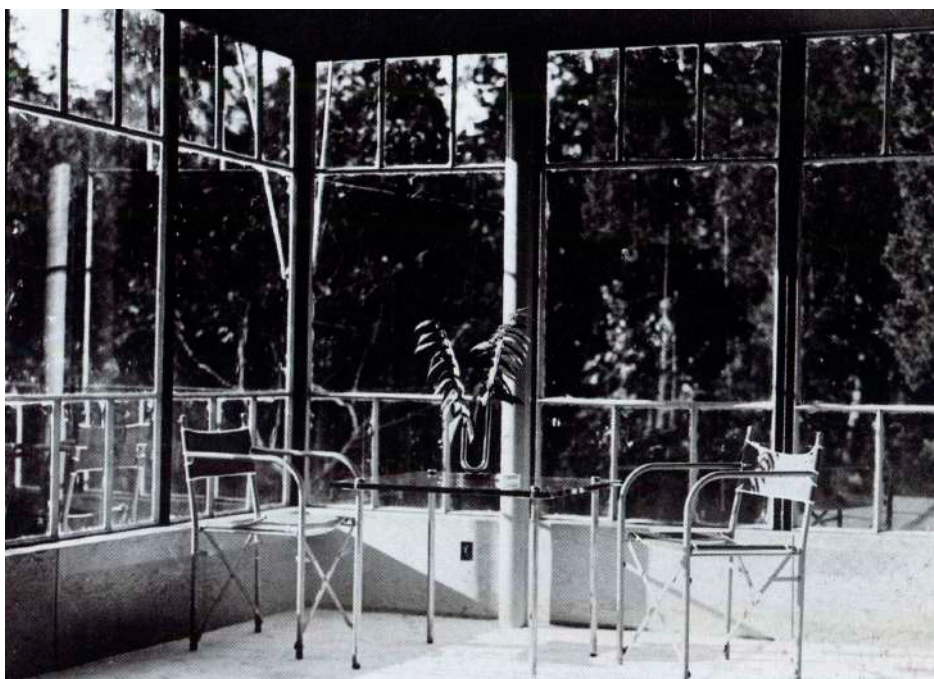

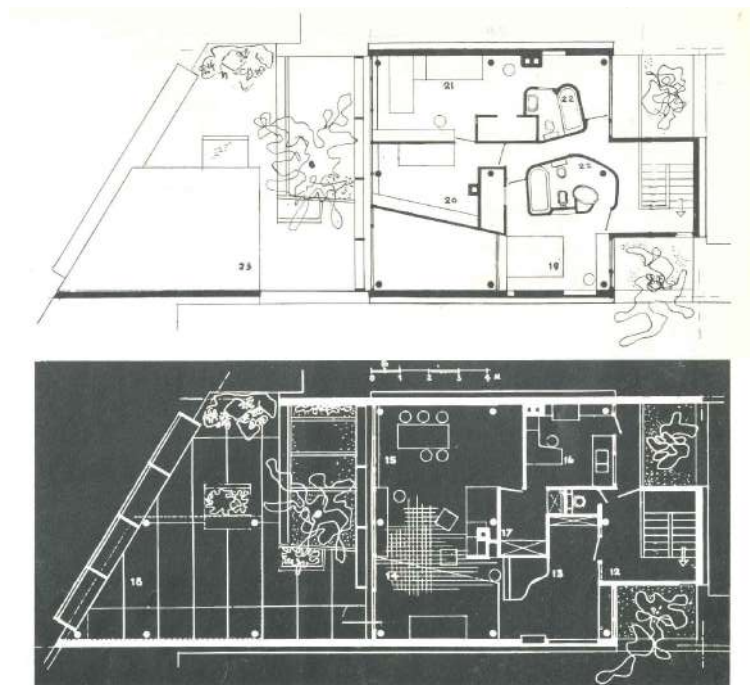
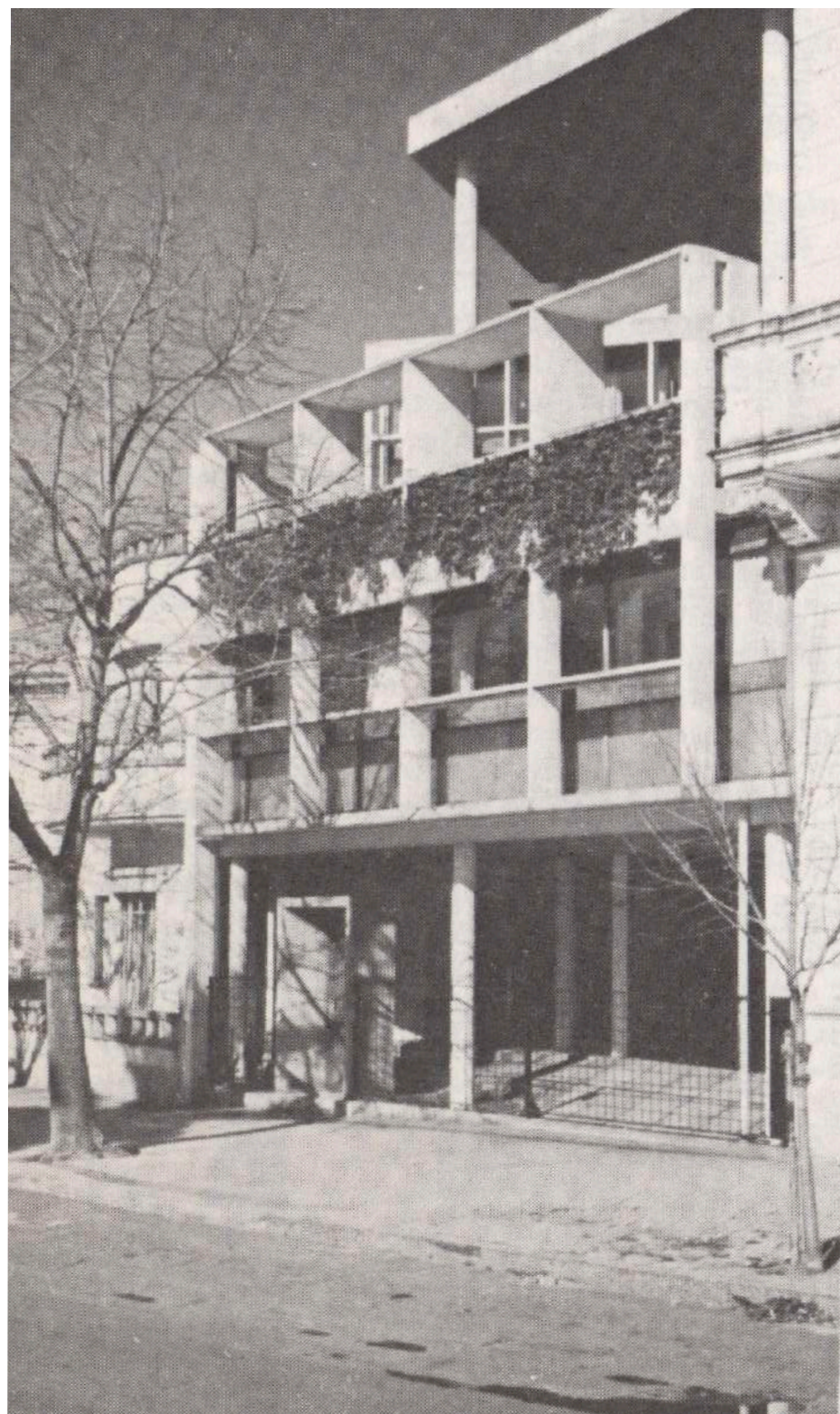

10 Casa de cap de setmana
A. Lawrence Kocher i Albert Frey
1934, Nova York, Estats Units

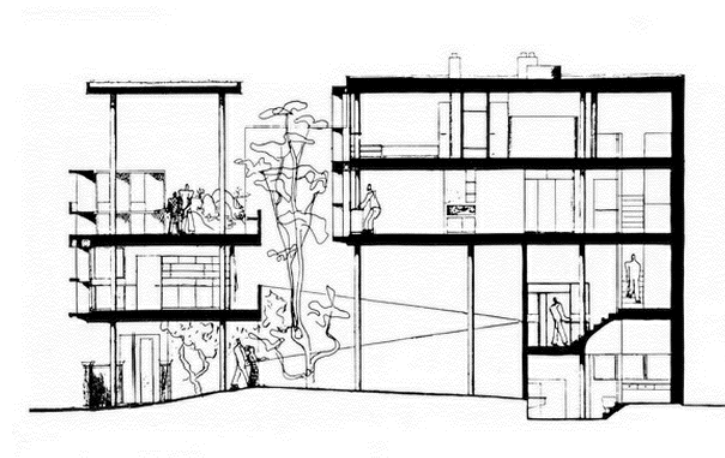
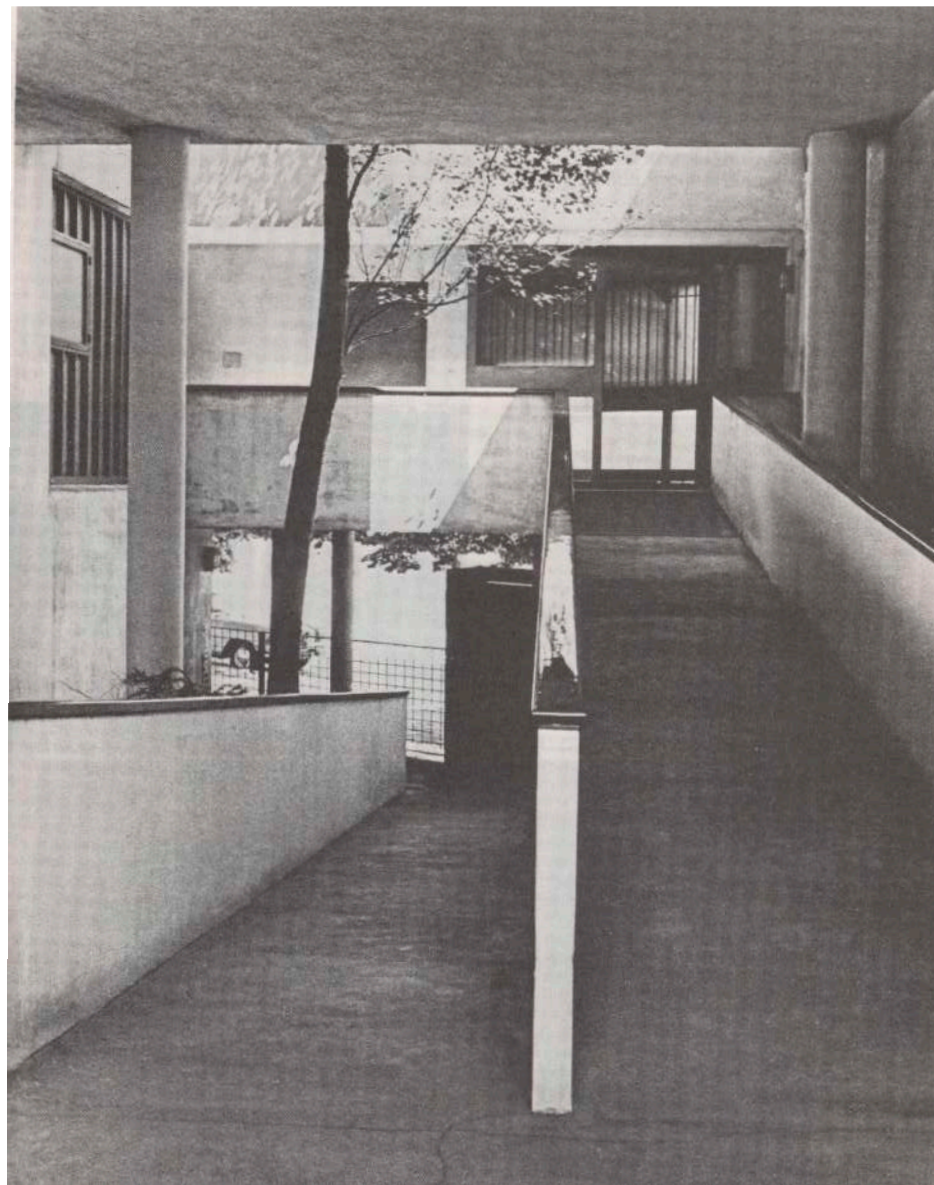

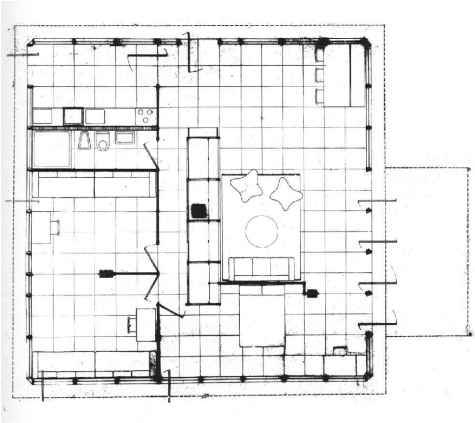
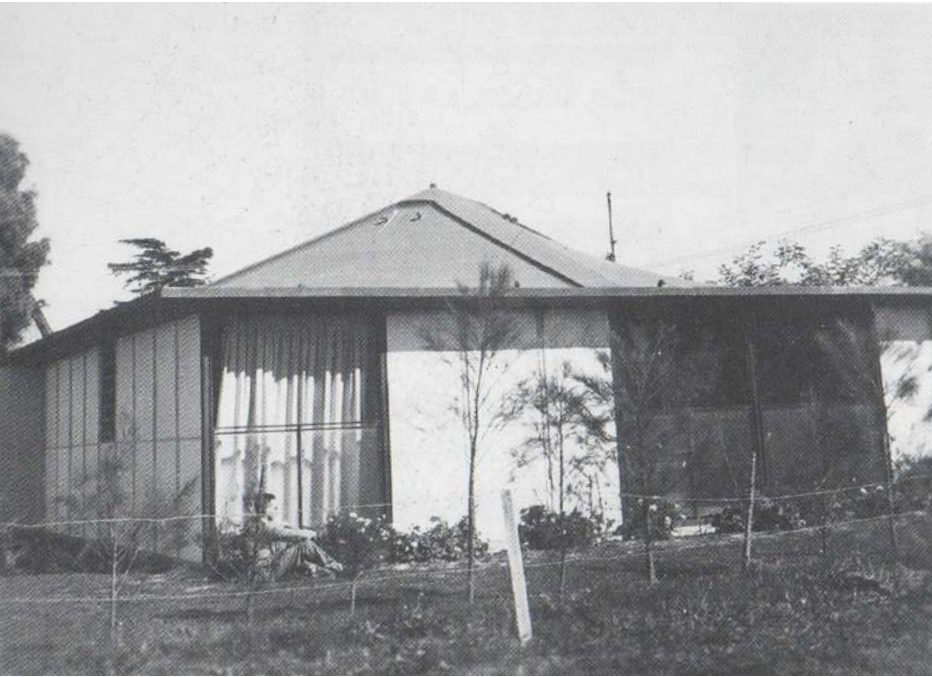

11 Cases Curuchet
Le Corbusier
1949, La Plata, Argentina

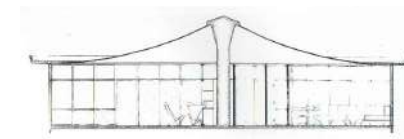
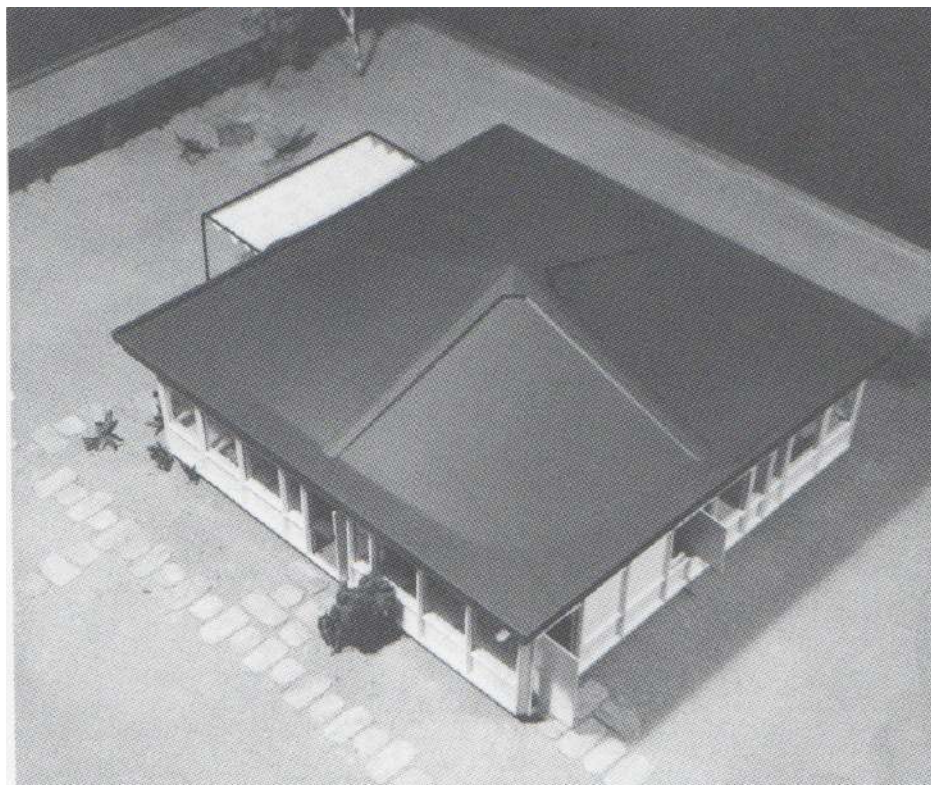
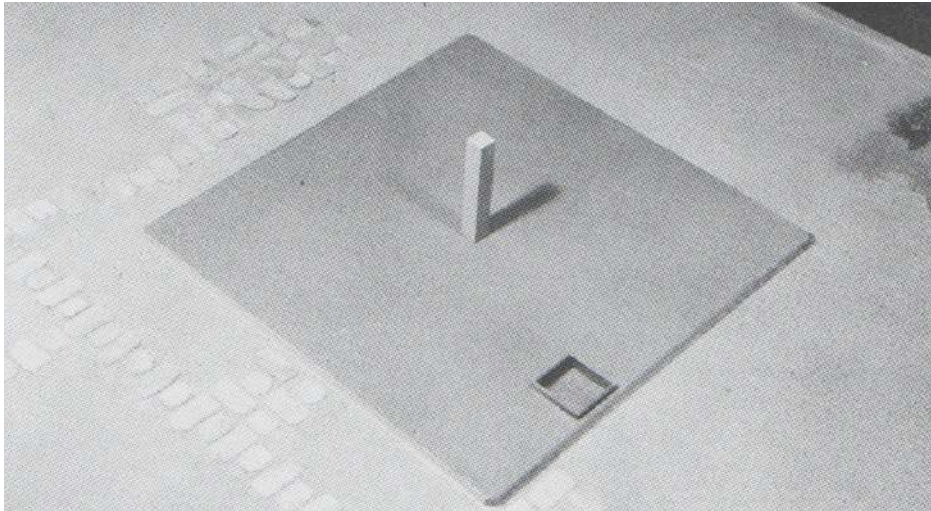

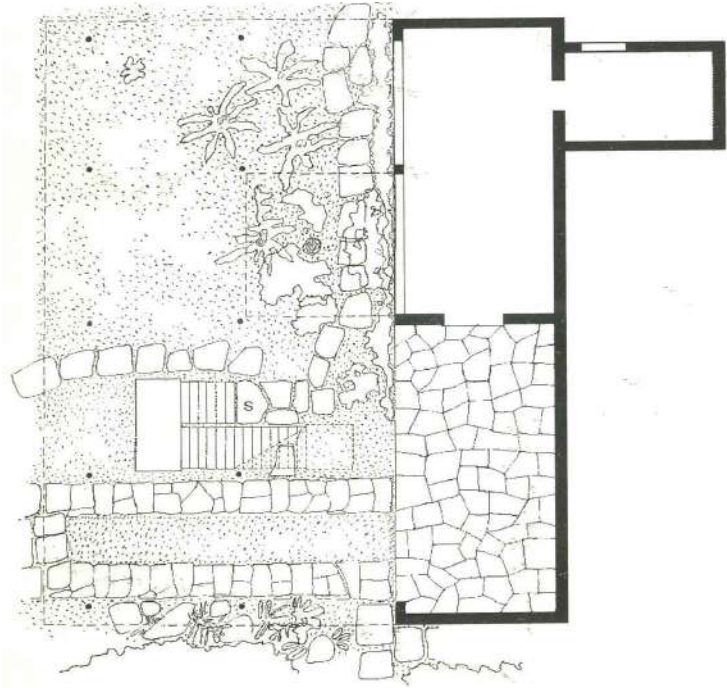
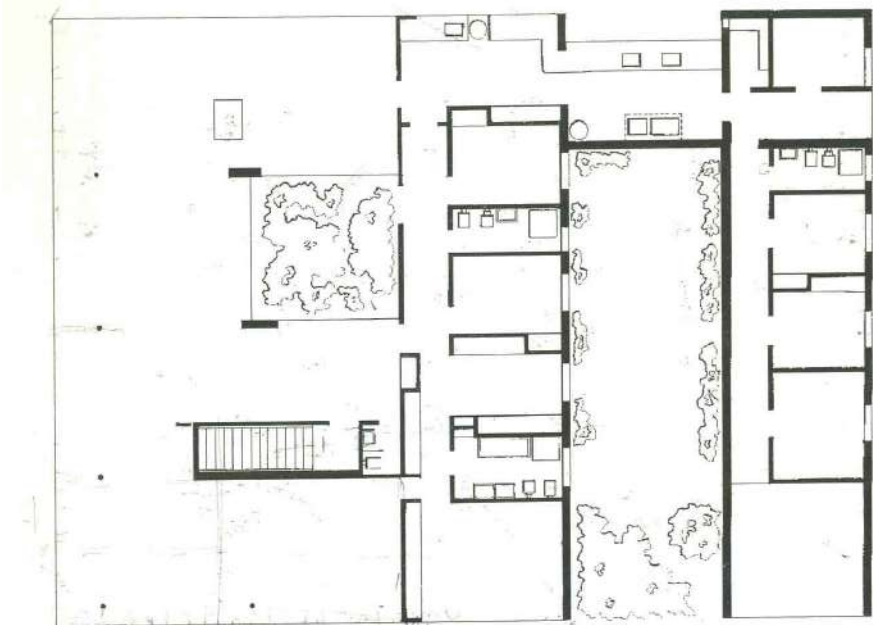

12 Sistema BGB
Antoni Bonet Castellana
1950

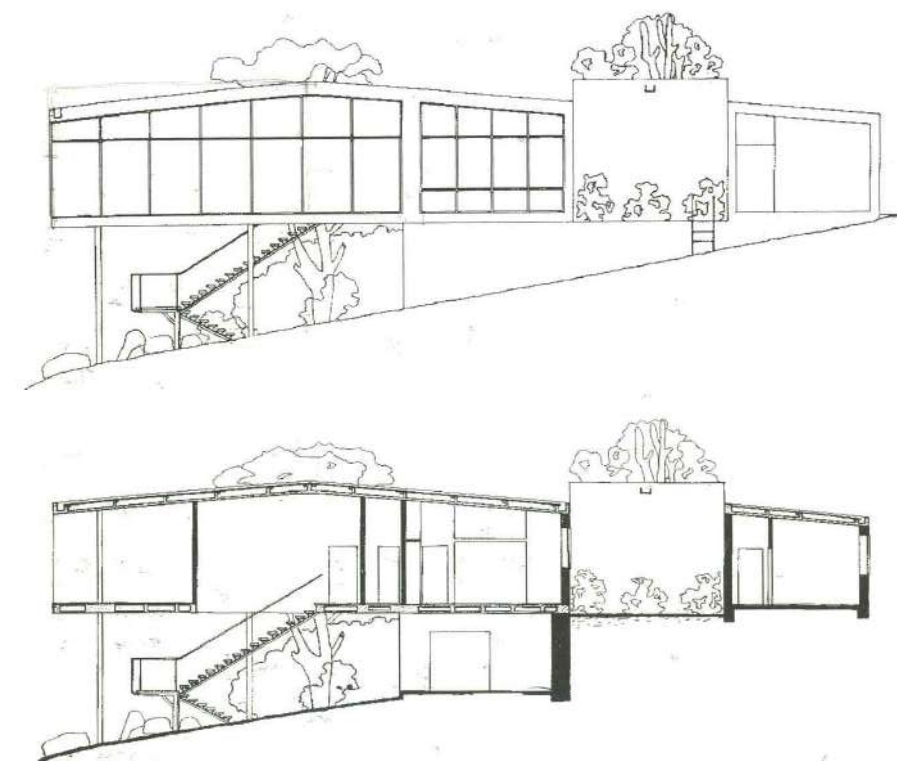

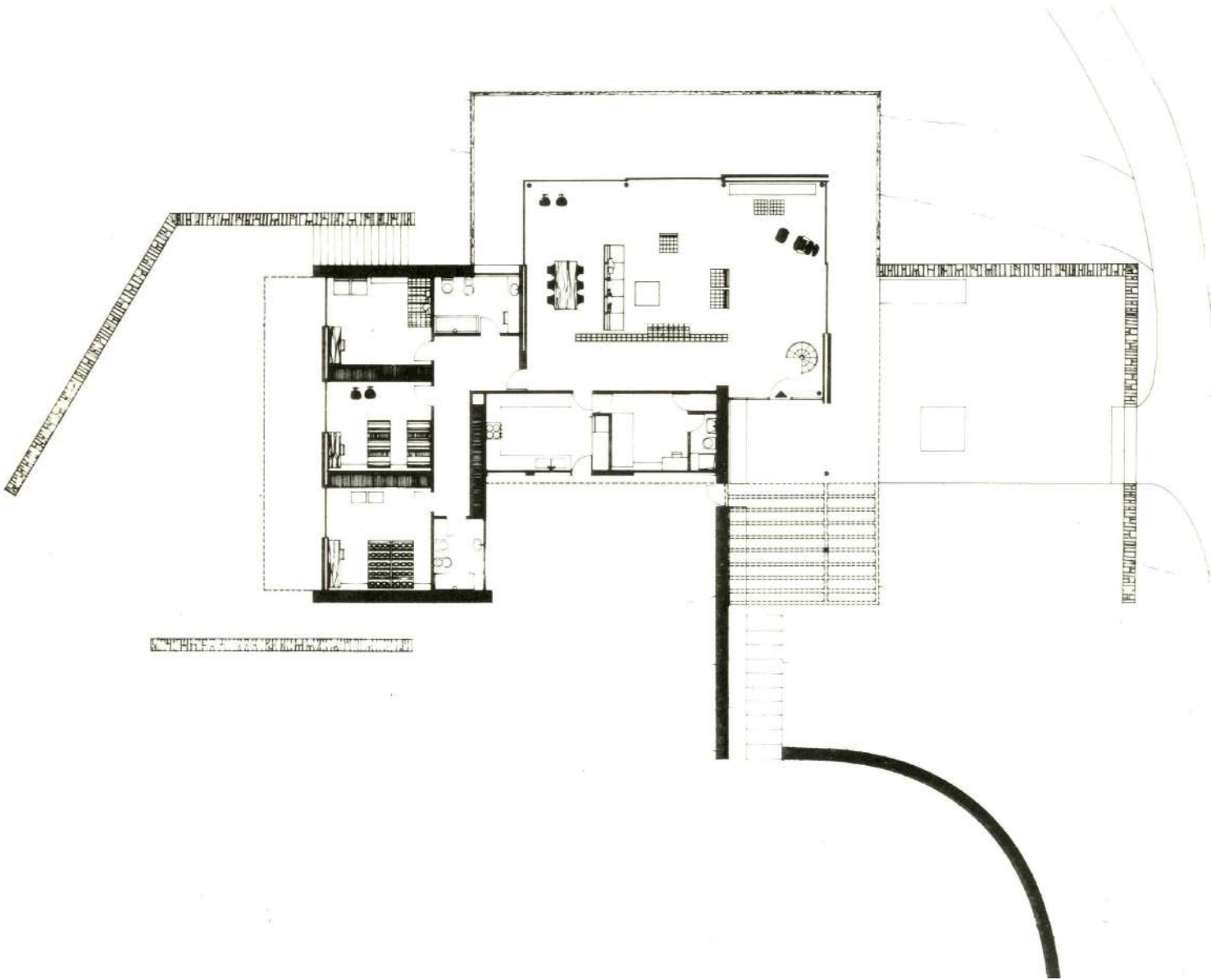

13 Casa de Vidrio
Lina Bo Bardi
1951, Sau Paulo, Brasil

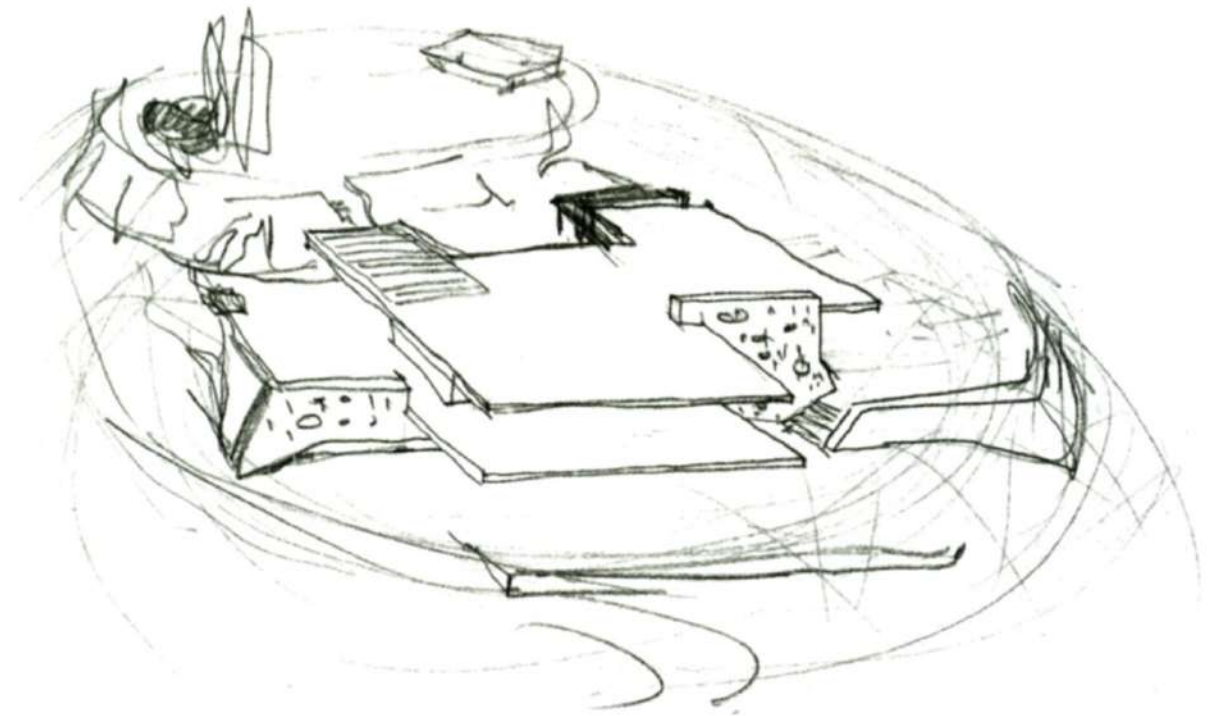
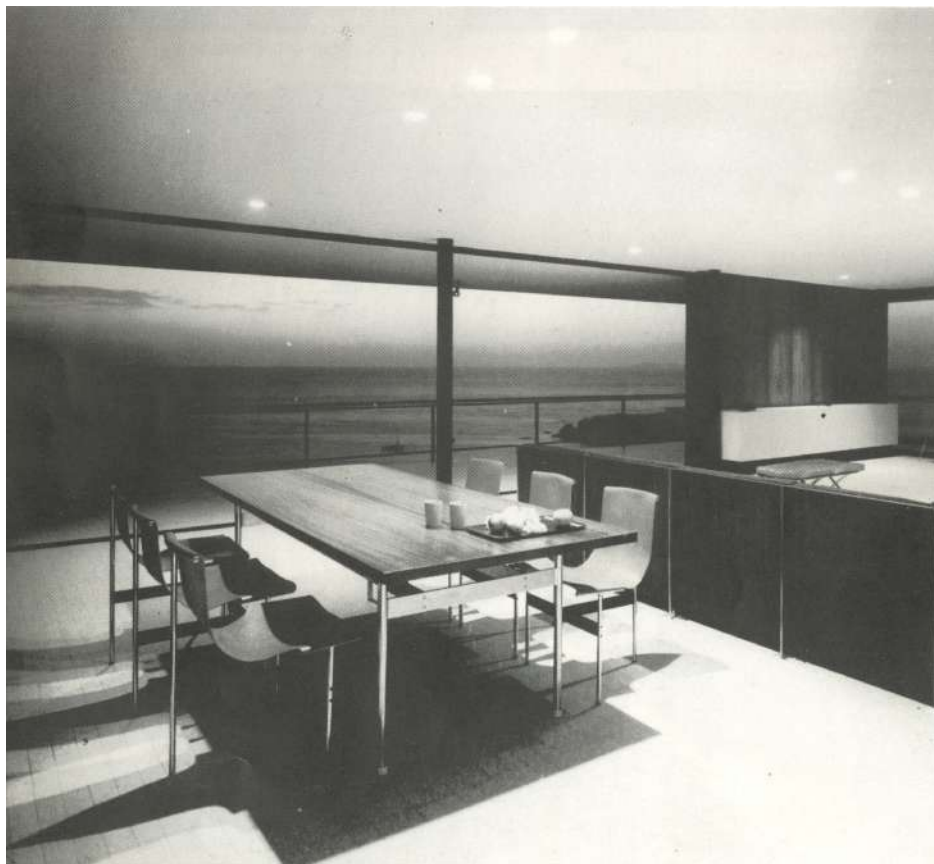
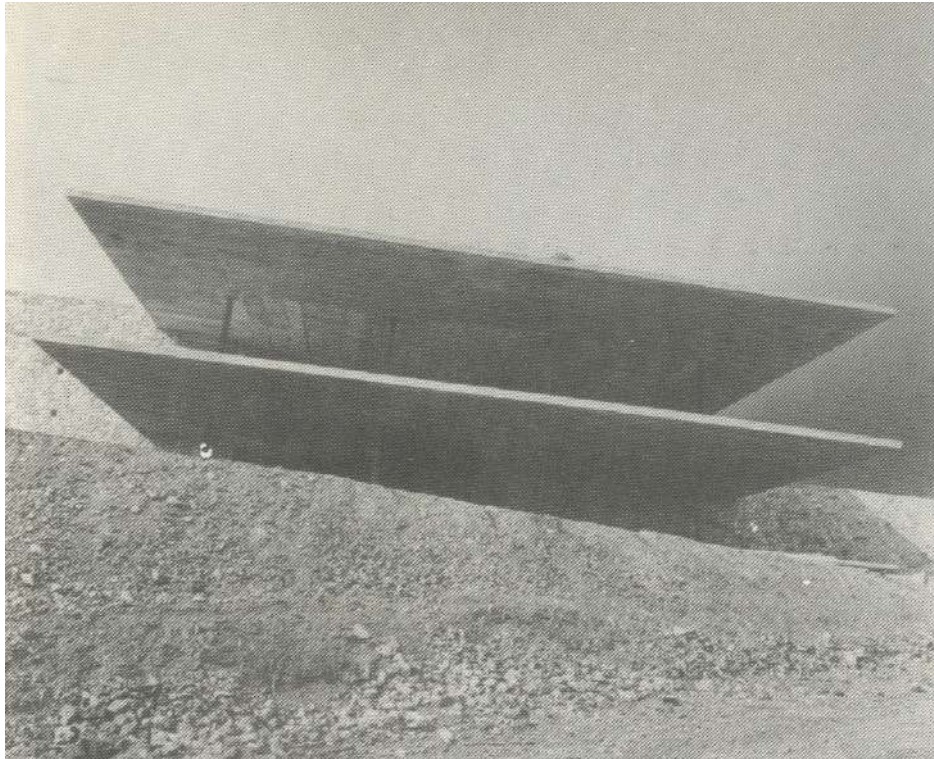

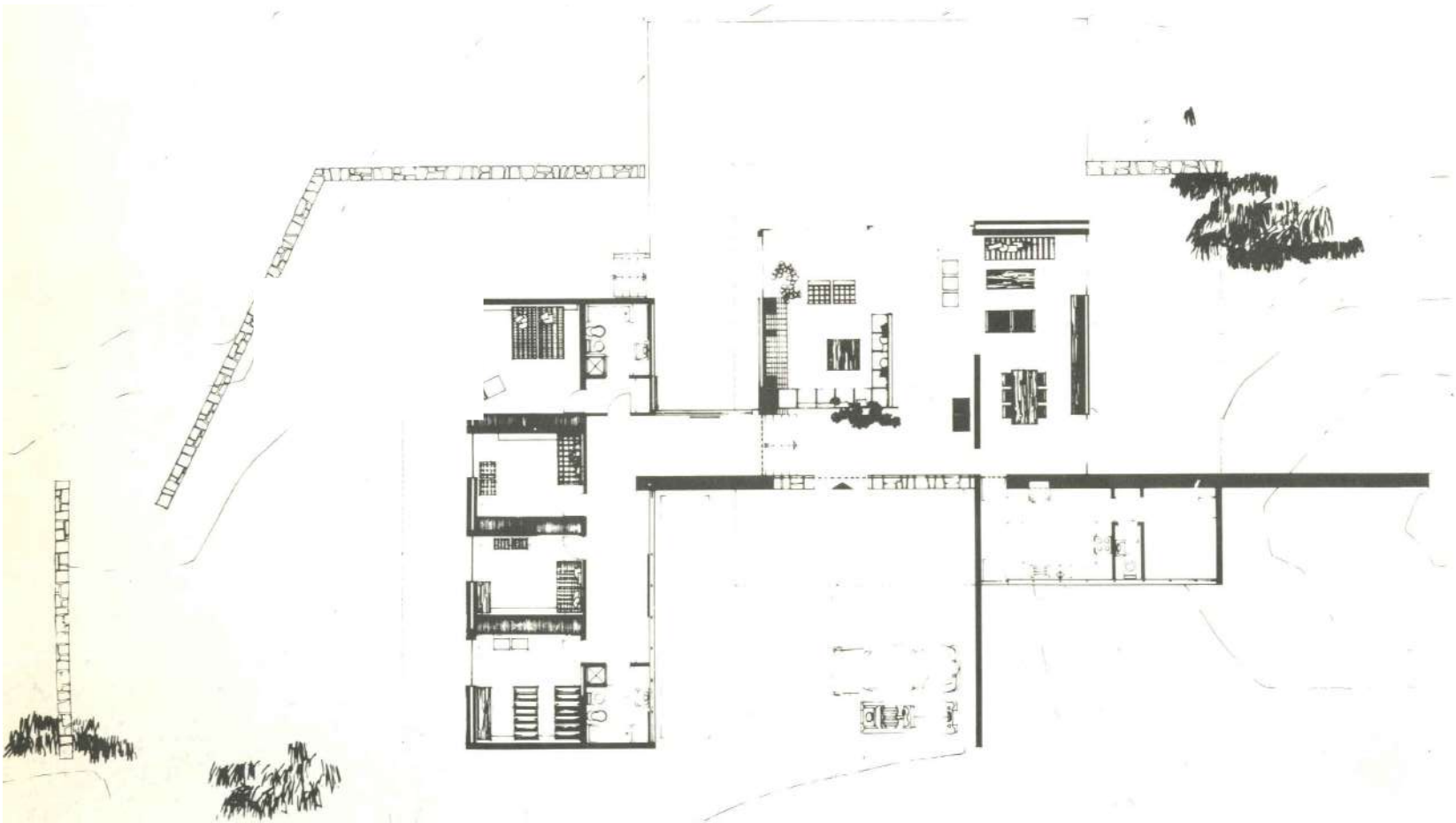

14 Casa Laranas
Nikos Valsamakis
1961, Anavyssos, Grècia

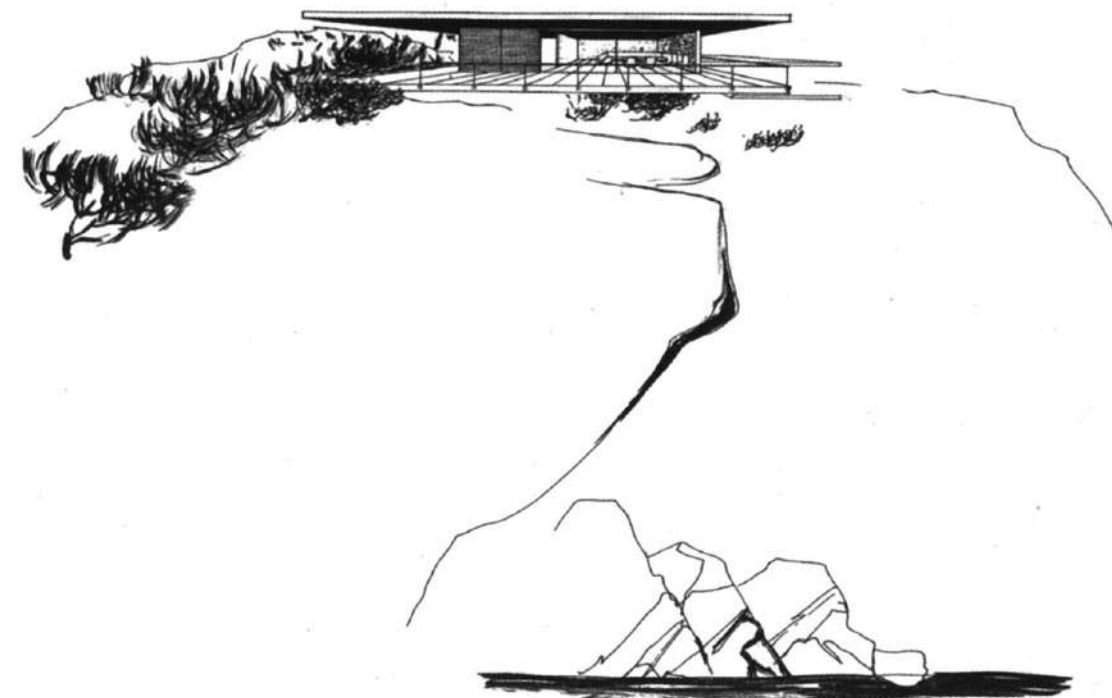

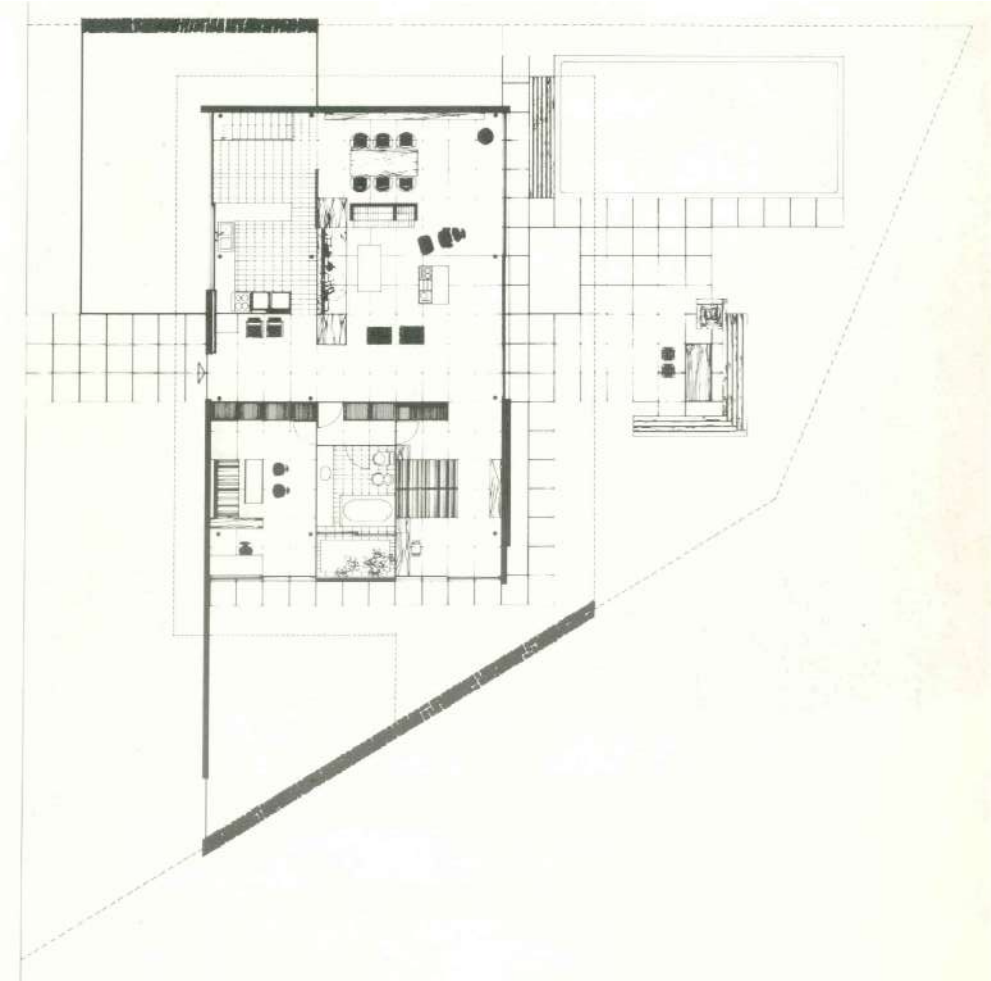

15 Casa Parschis
Nikos Valsamakis
1961, Anavyssos, Grècia

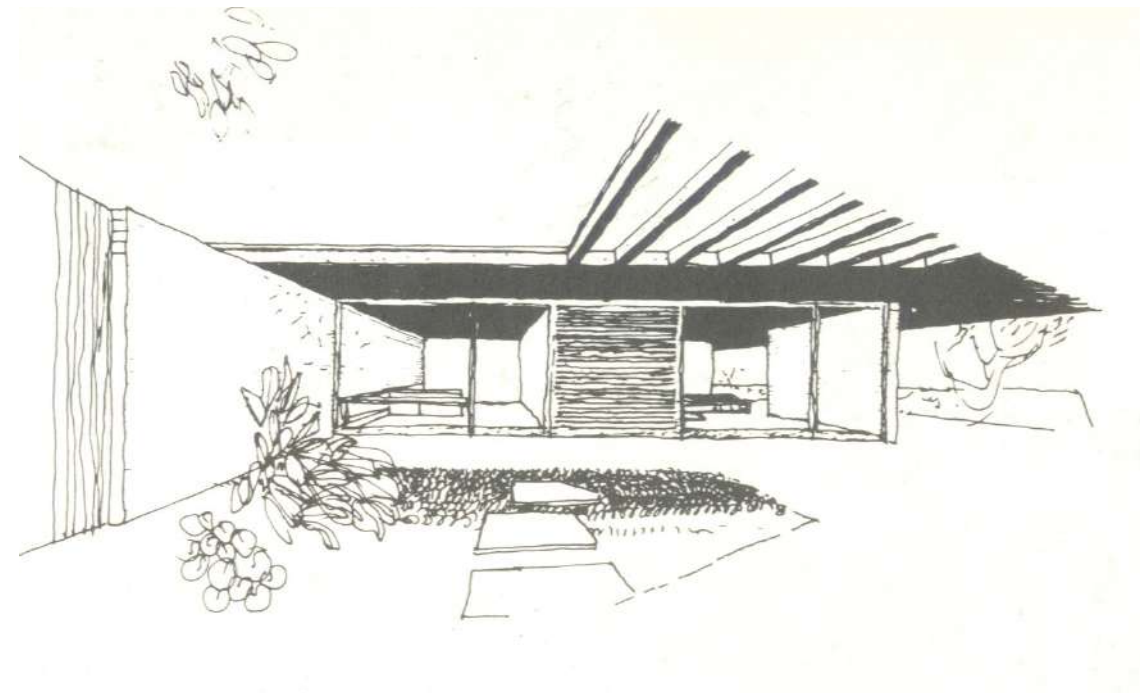

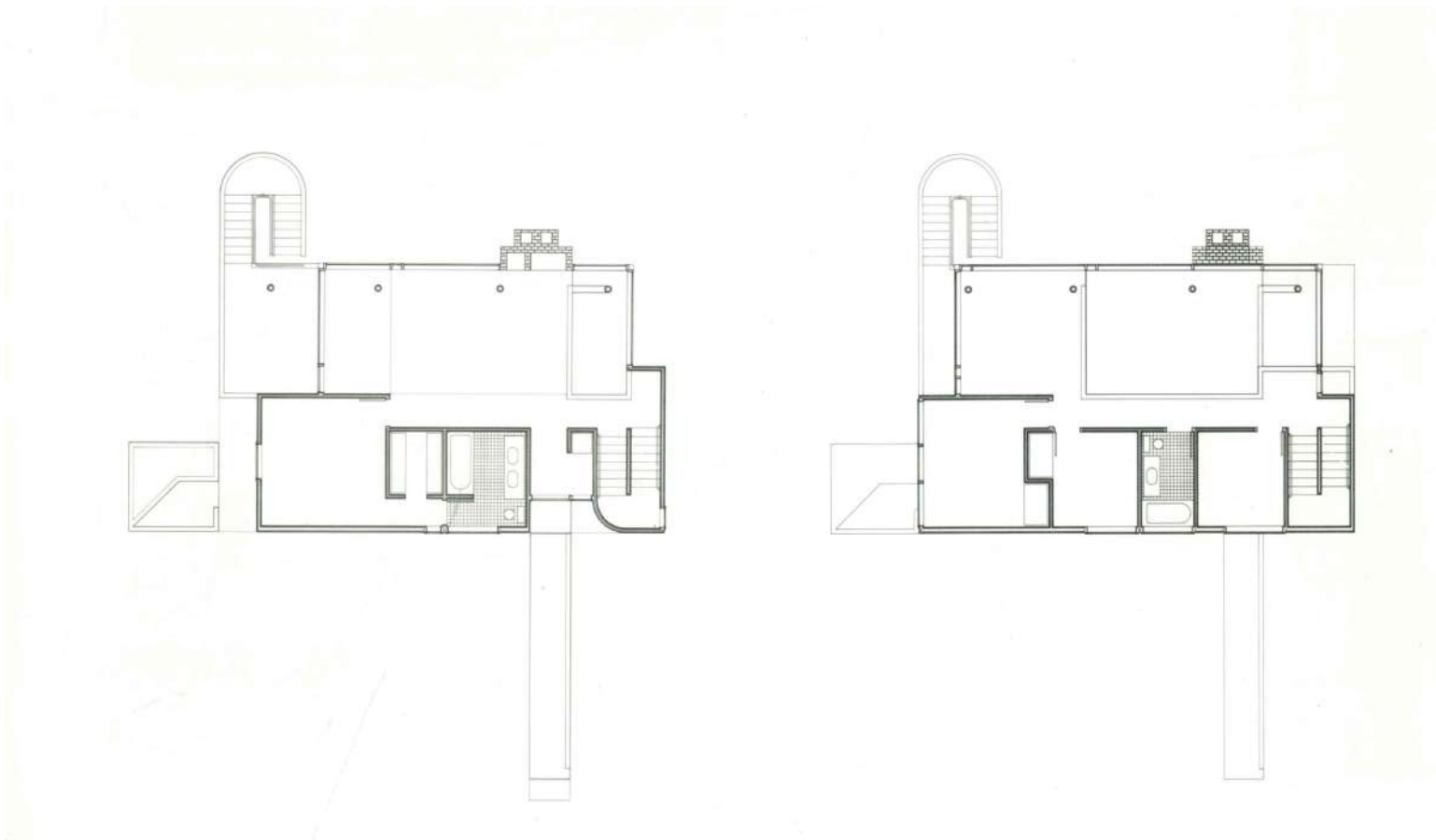

16 Casa Phiothei
Nikos Valsamakis
1963, Philothei, Grècia

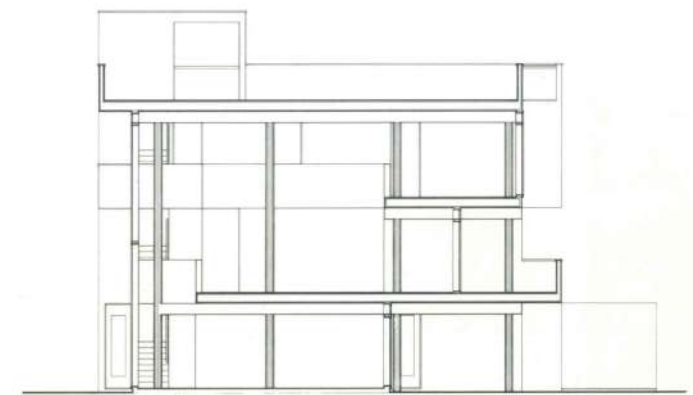
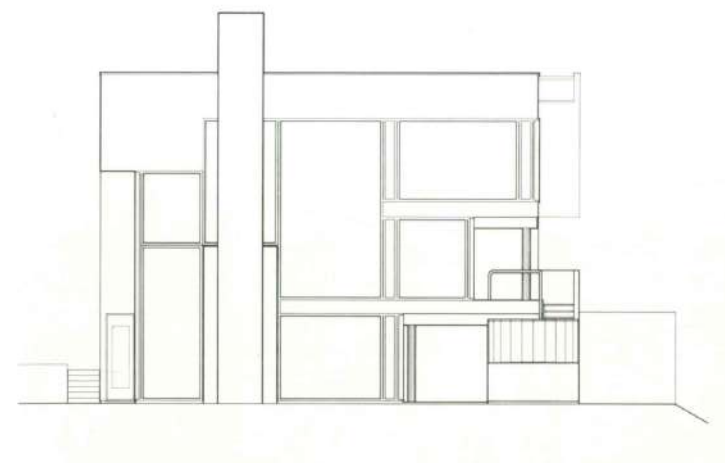
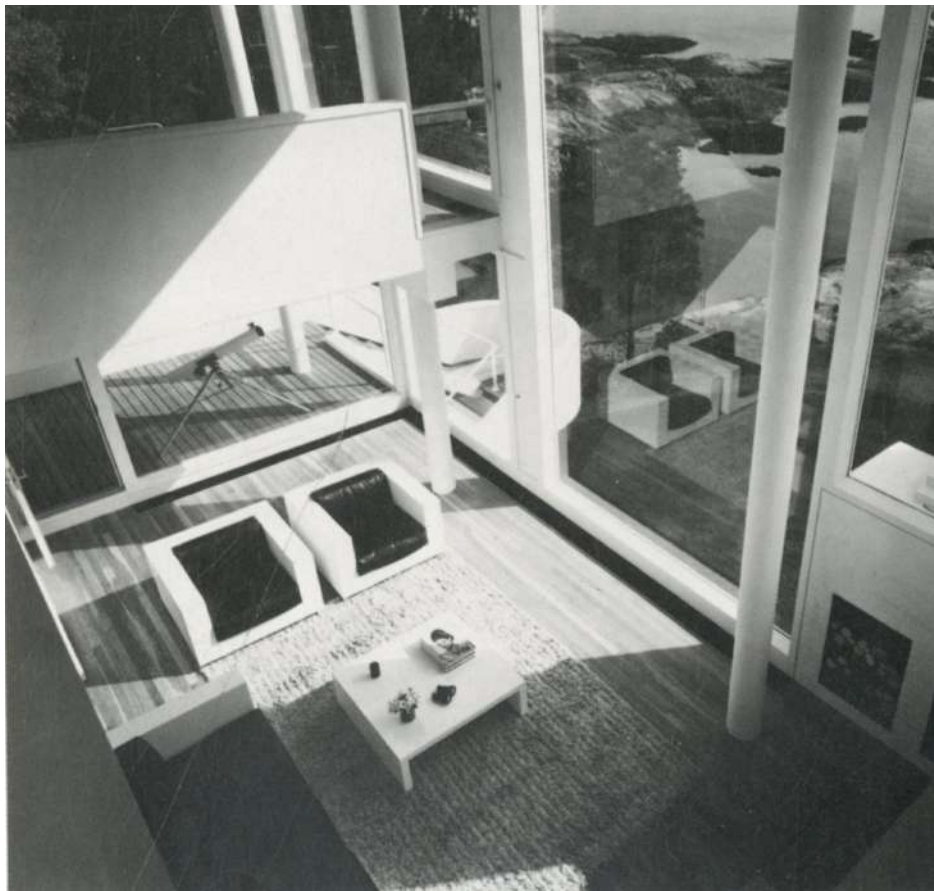

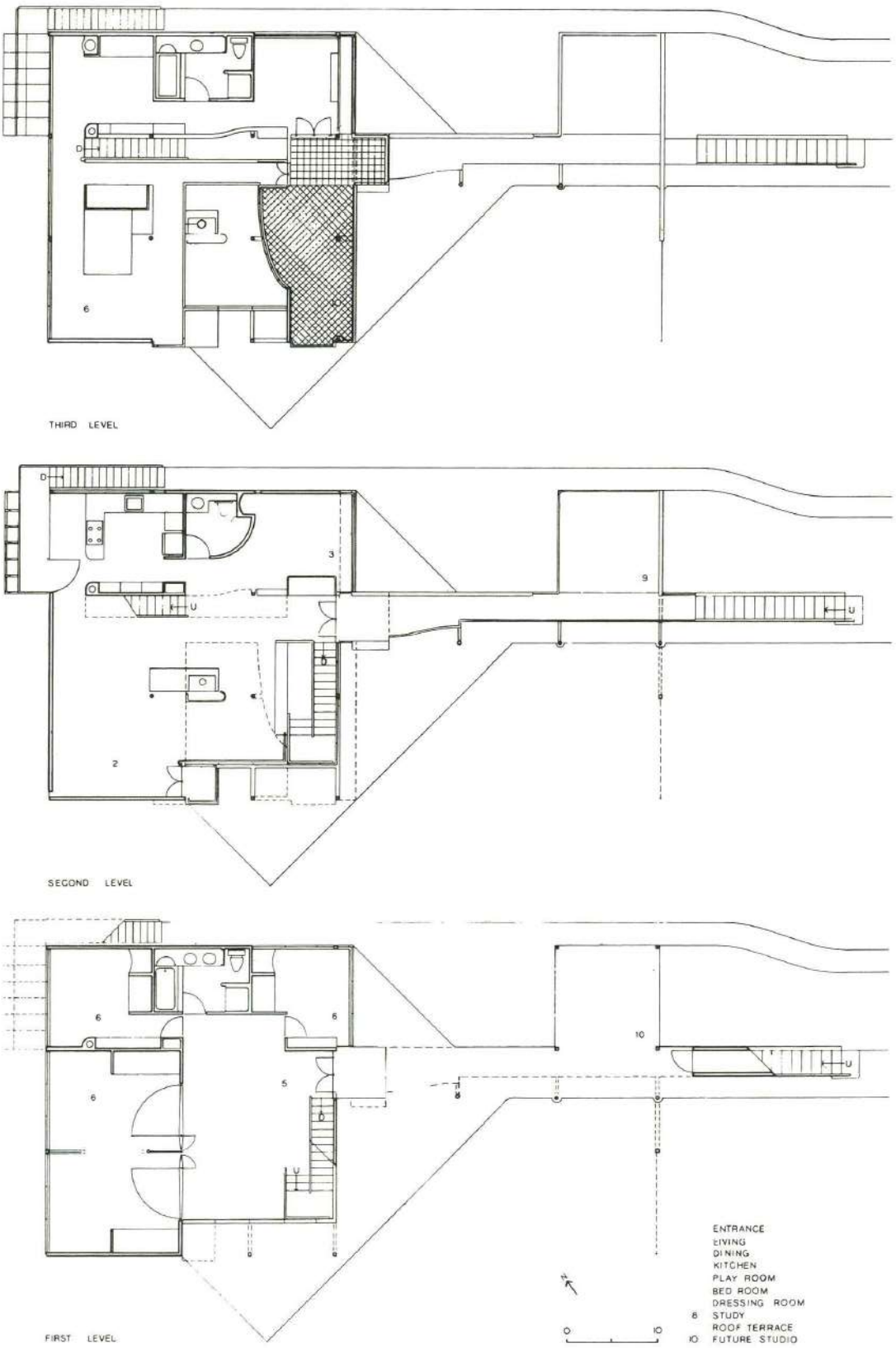
17 Casa Smith
Richard Meier
1965, Connecticut, Estados Unidos

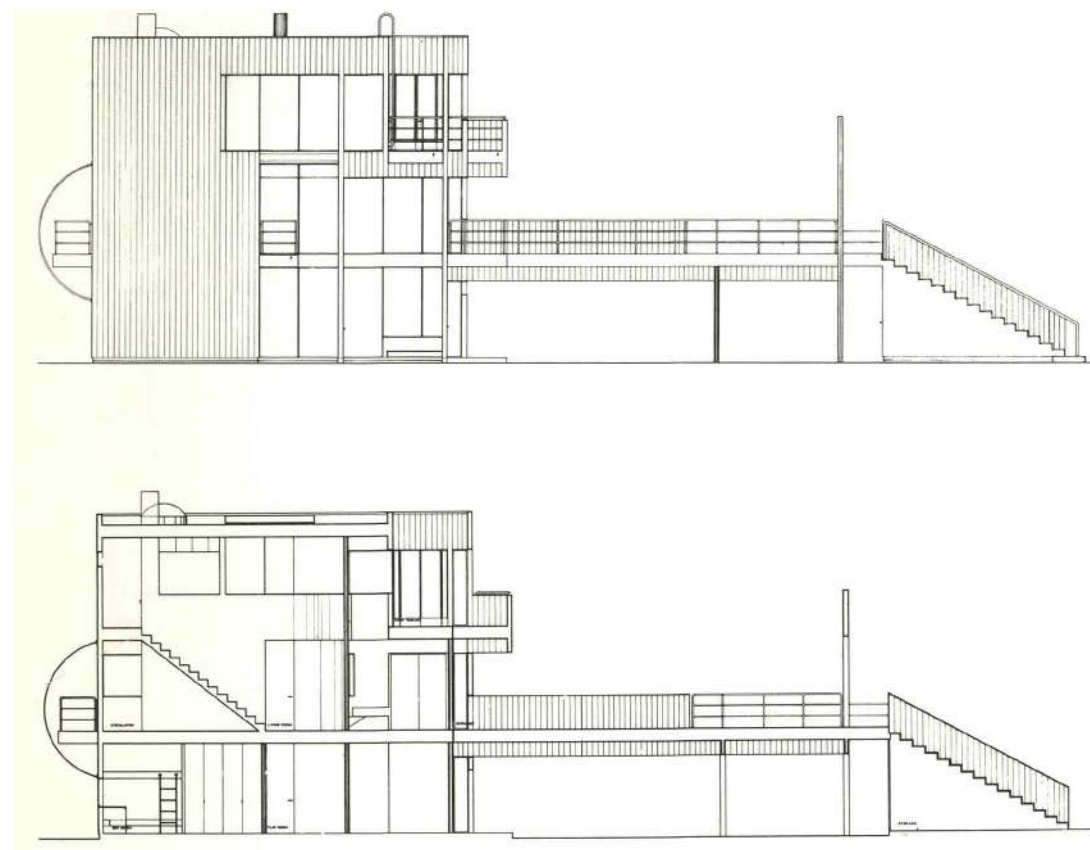

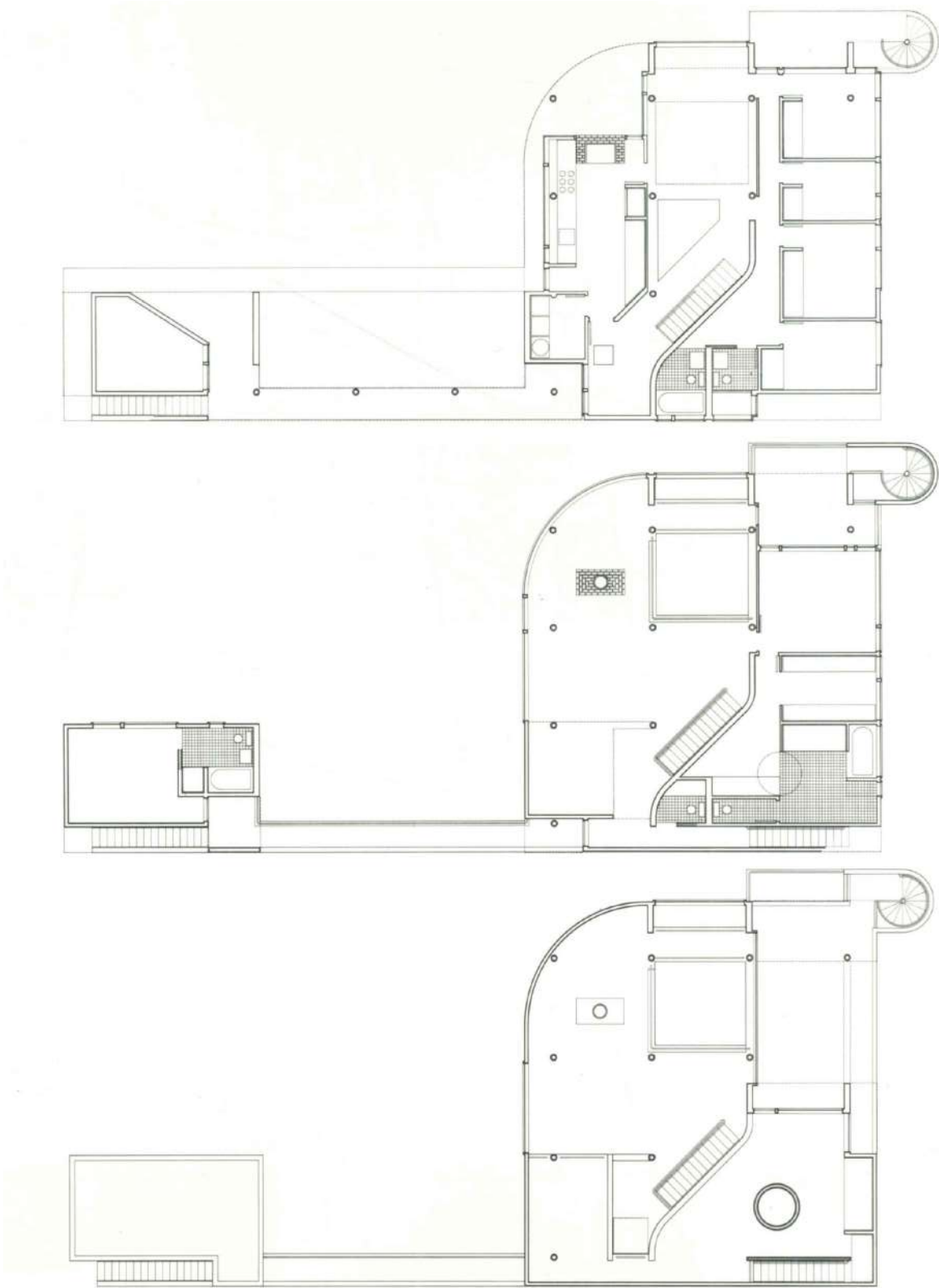

18 Casa Hanselman
Michael Graves
1967, Fort Wayne, Estados Unidos

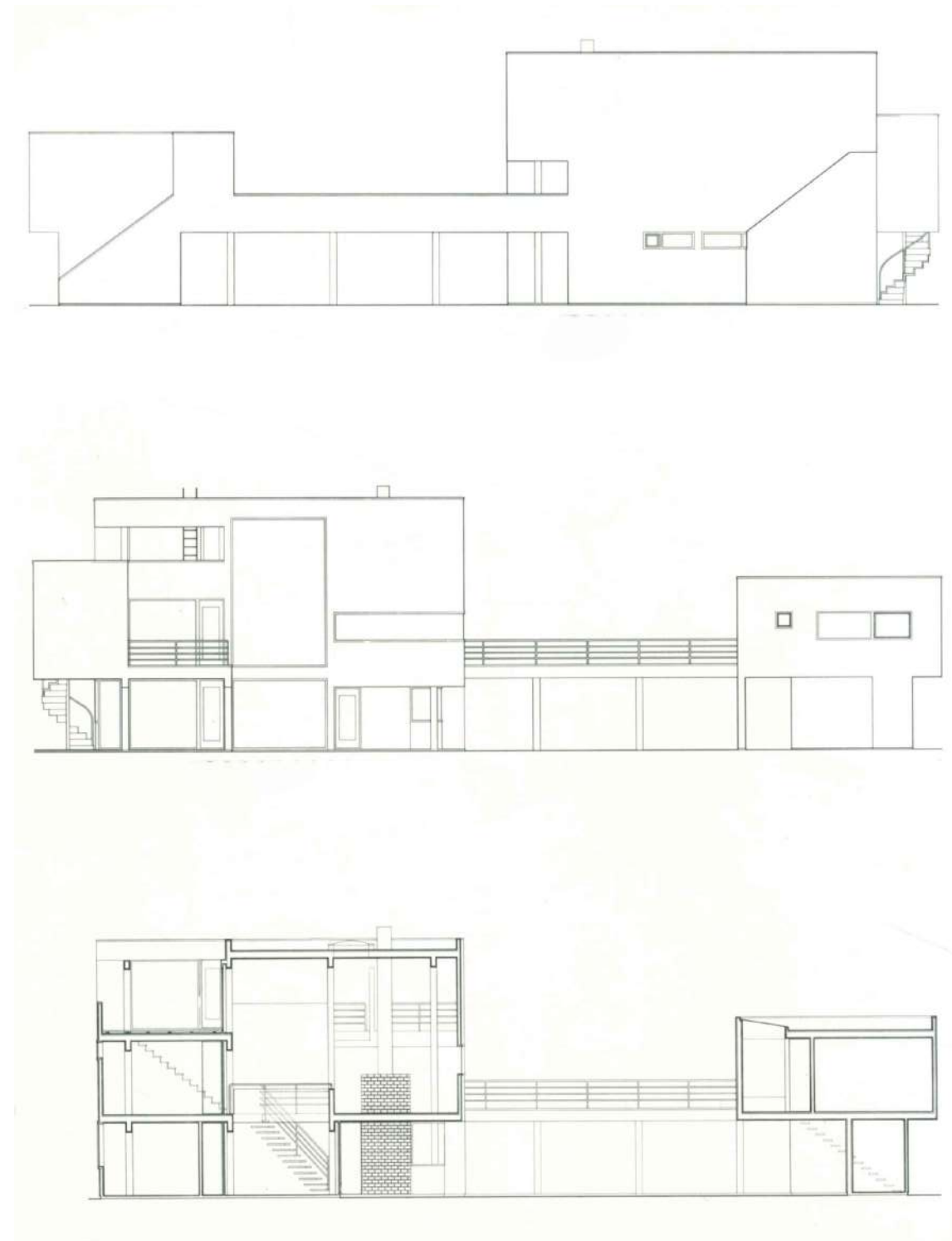

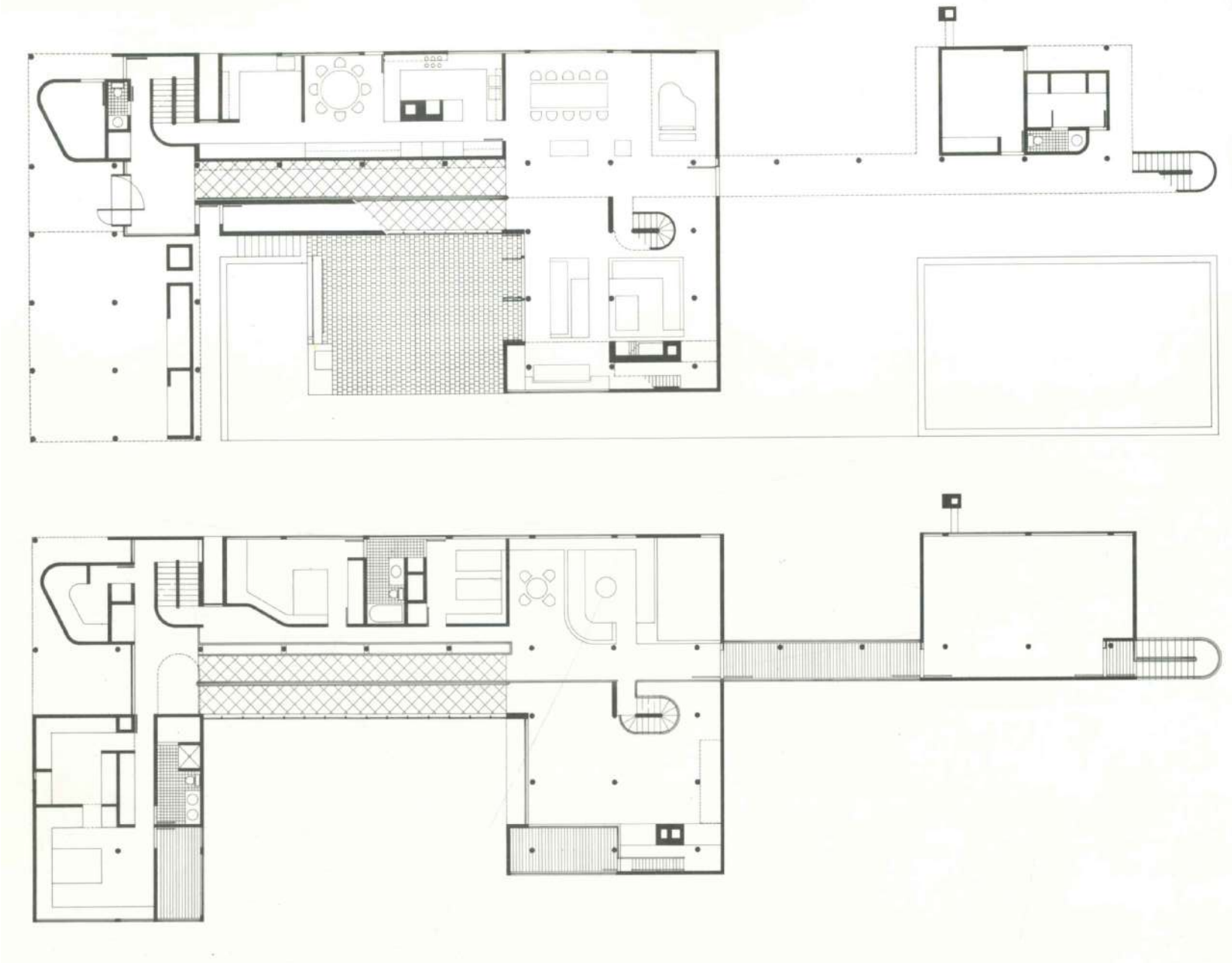

19 Casa Salzman
Richard Meier
1967, Est Hampton, Estats Units

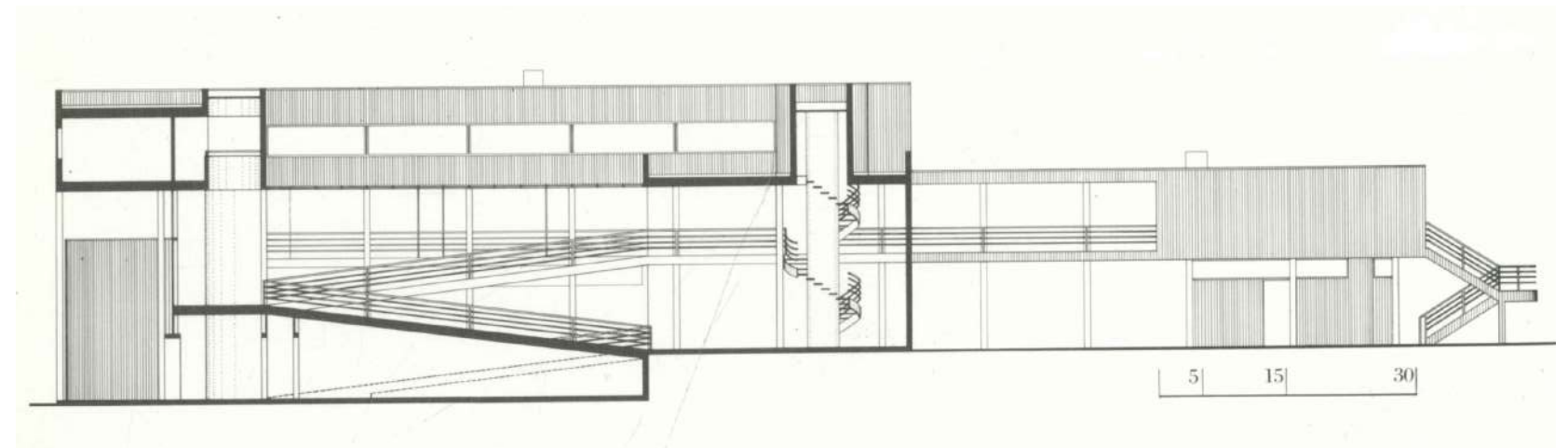
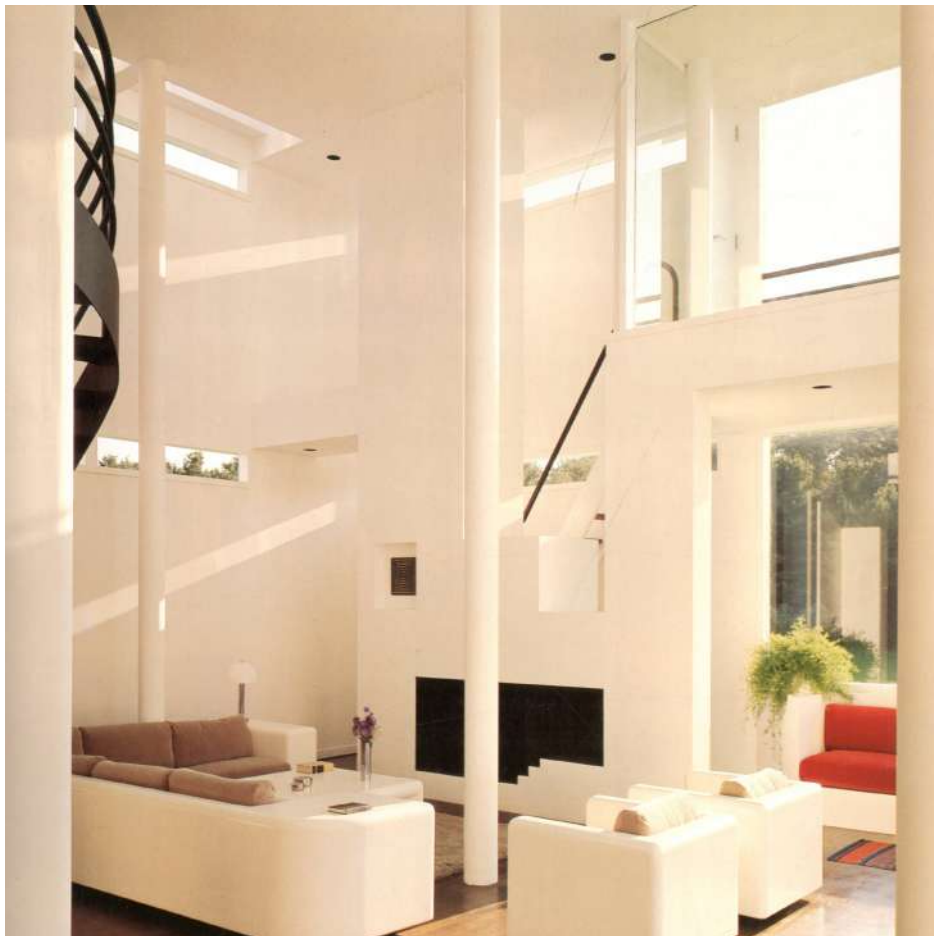

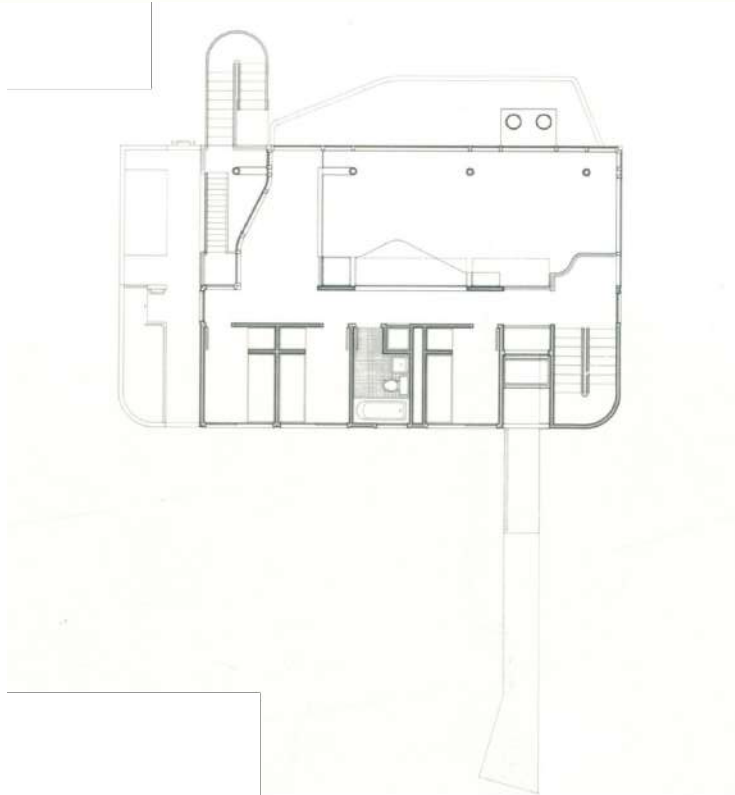
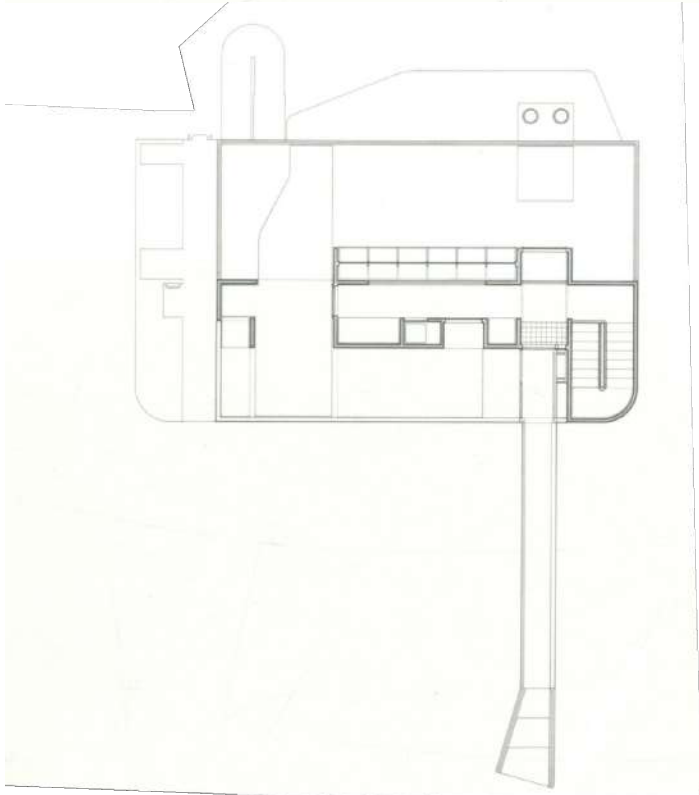
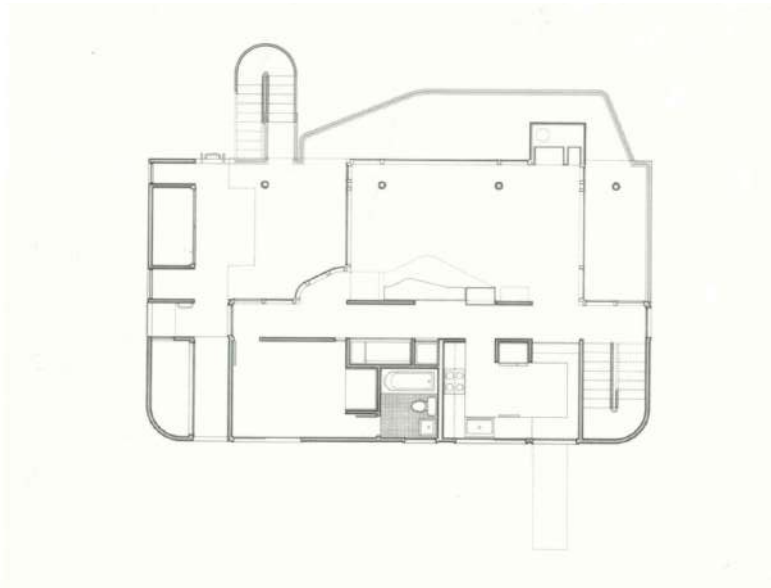
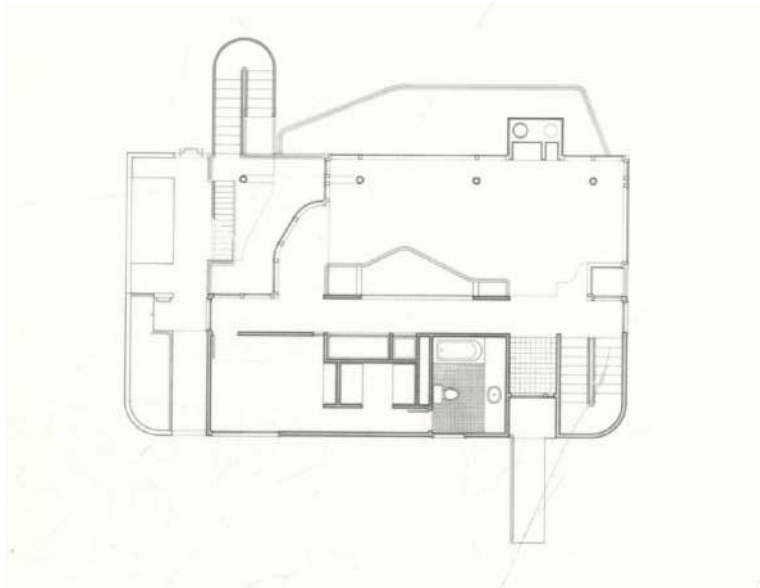

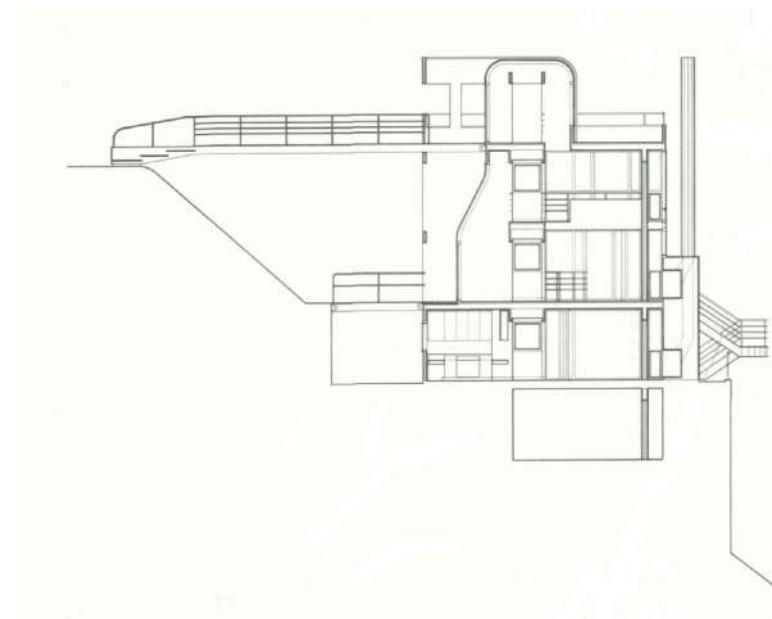
20 Casa Weinstein
Richar Meier
1969, Old Westbury, Estats Units

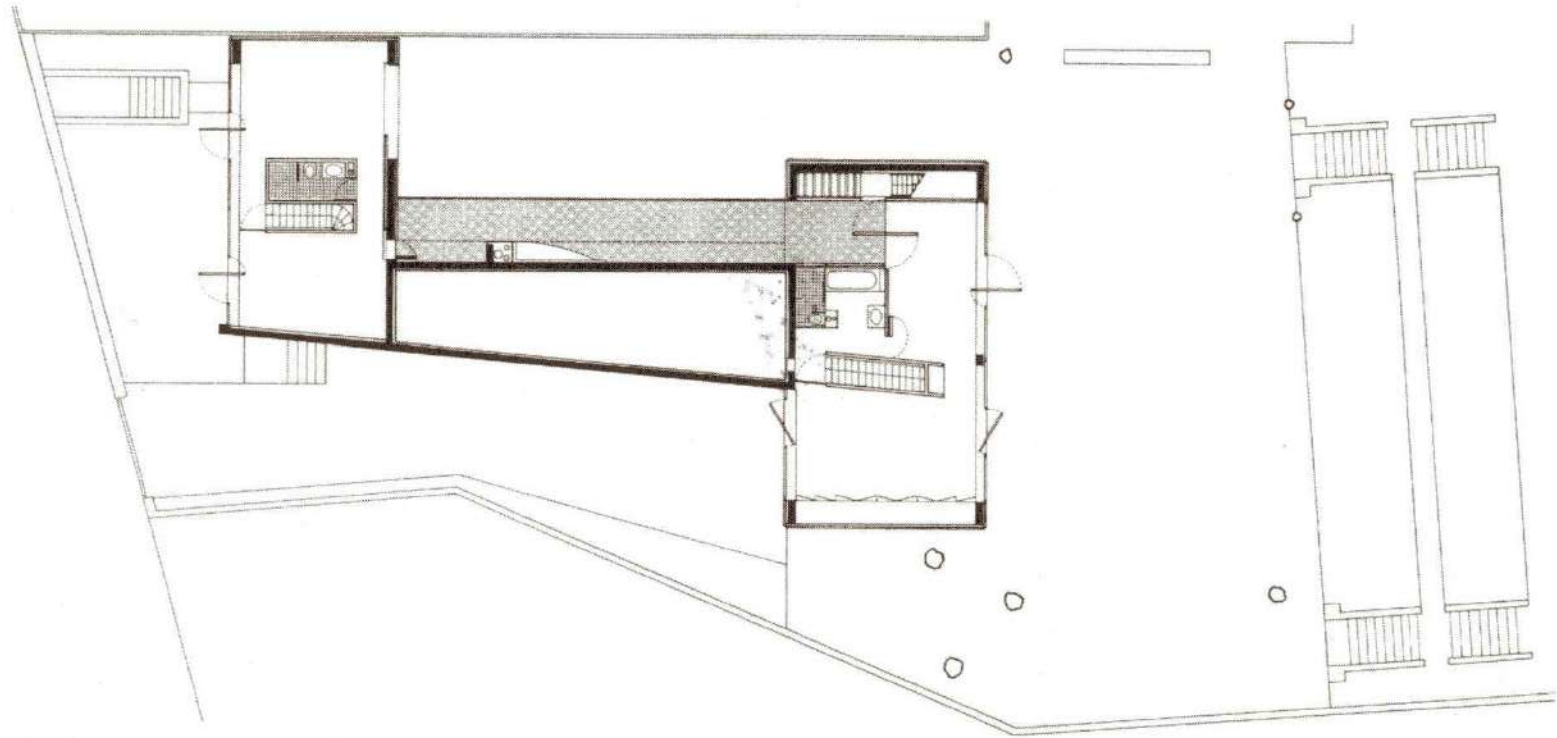
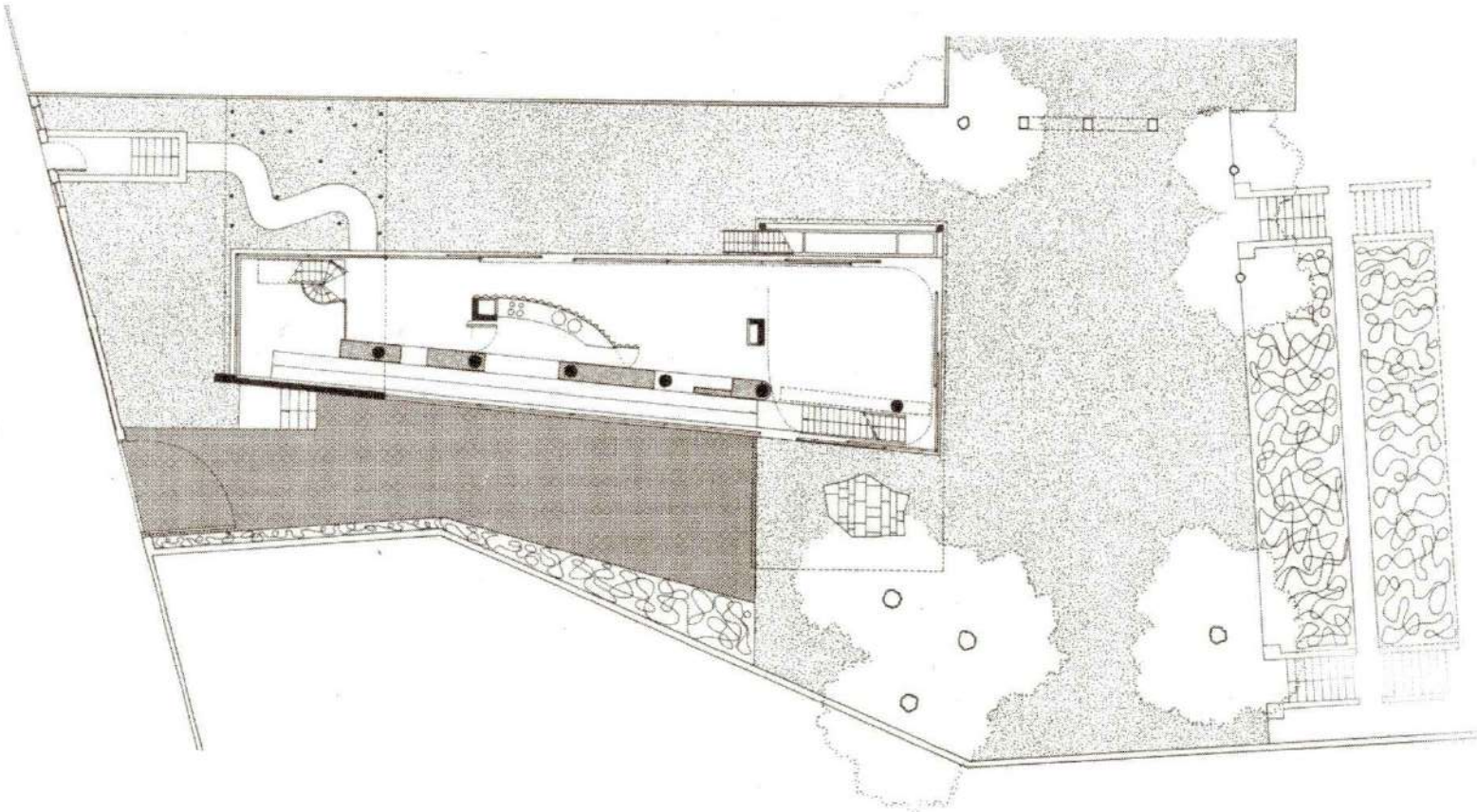

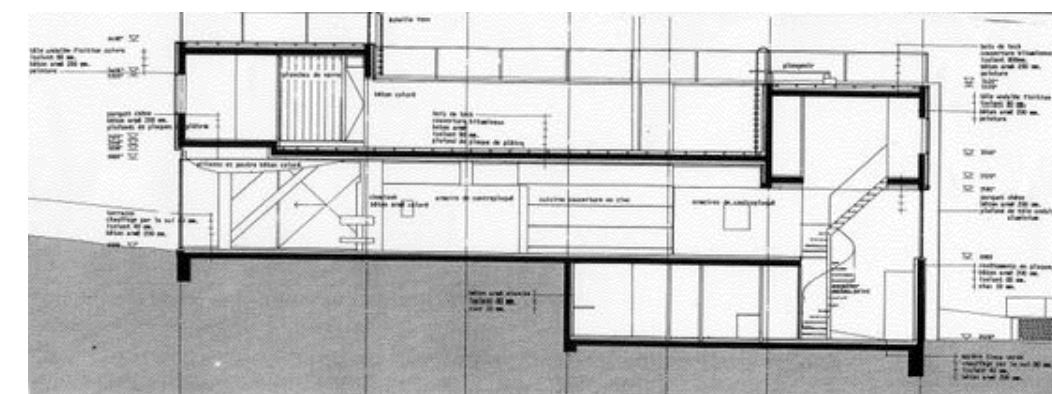
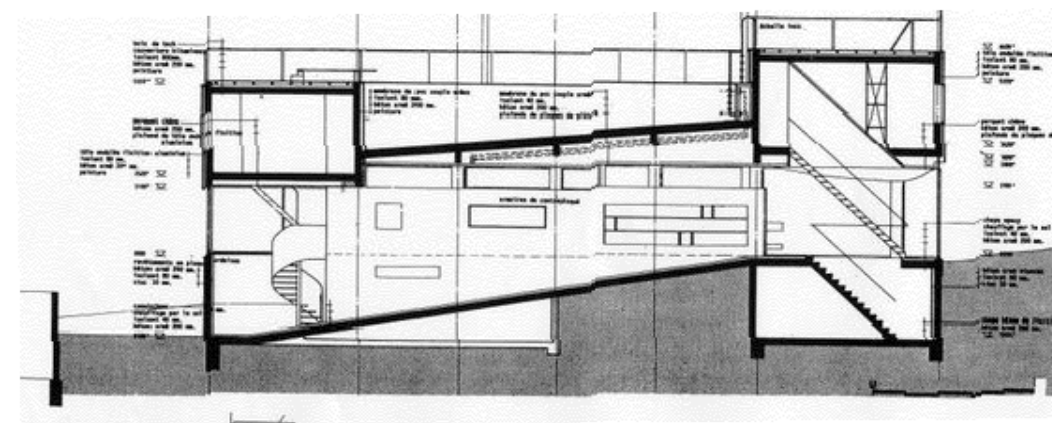
21 Casa Douglas
Richard Meier
1971, Michigan, Estats Units

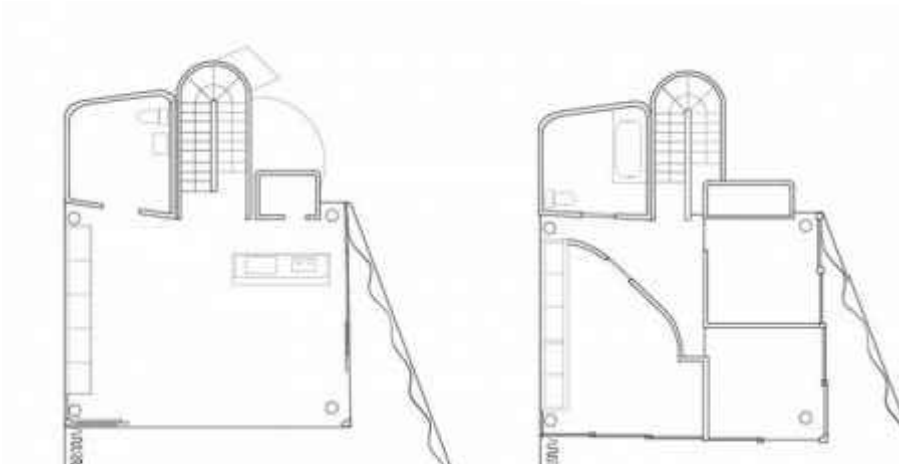

22 Villa dell'Ava
Rem Koolhaas
1991, St Cloud, París, França

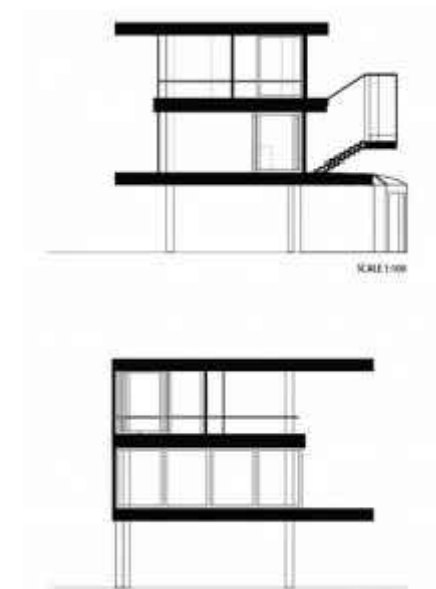

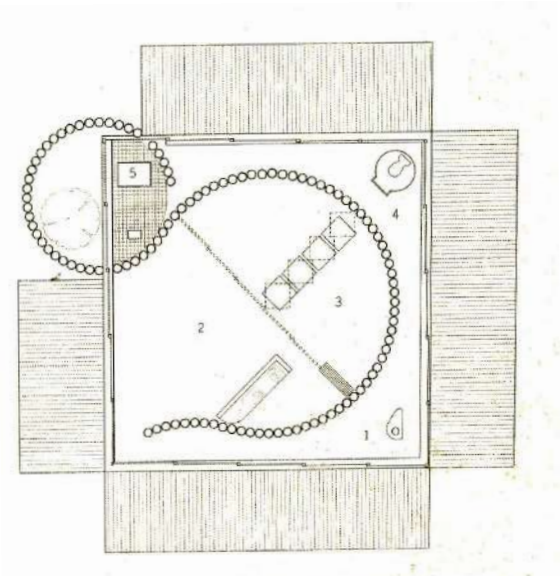

23 Casa Curtain Wall
Shigeru Ban
1995, Itaboashi-ku, Tokio, Japó

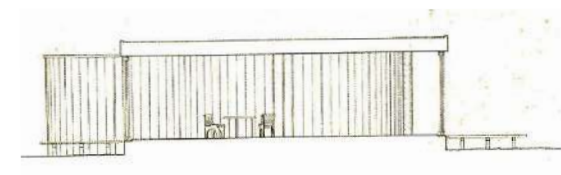

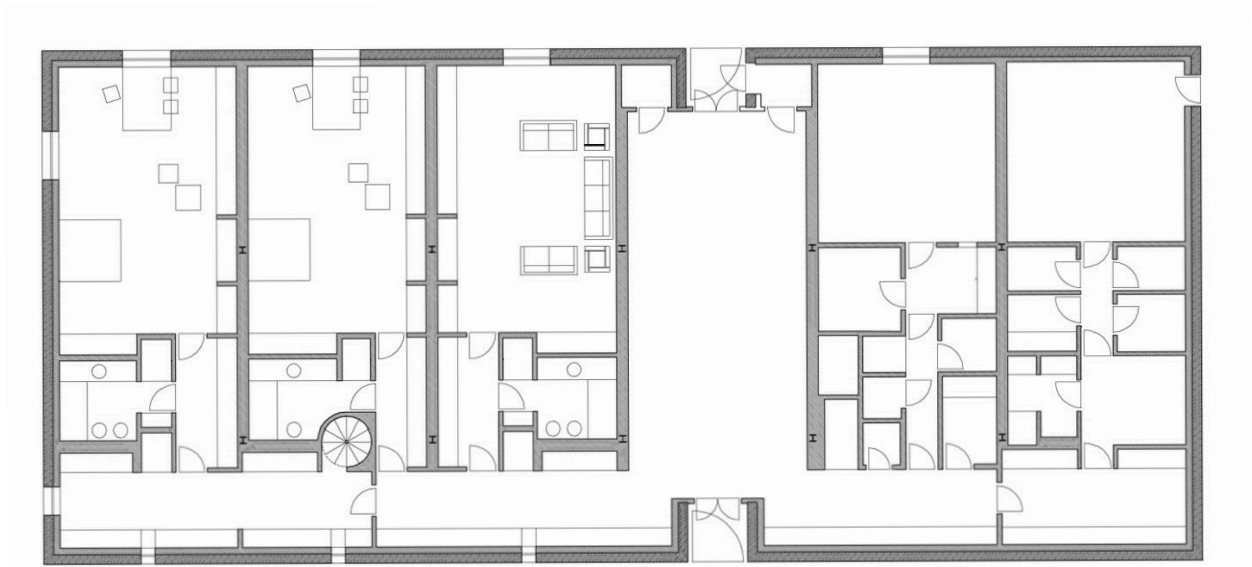
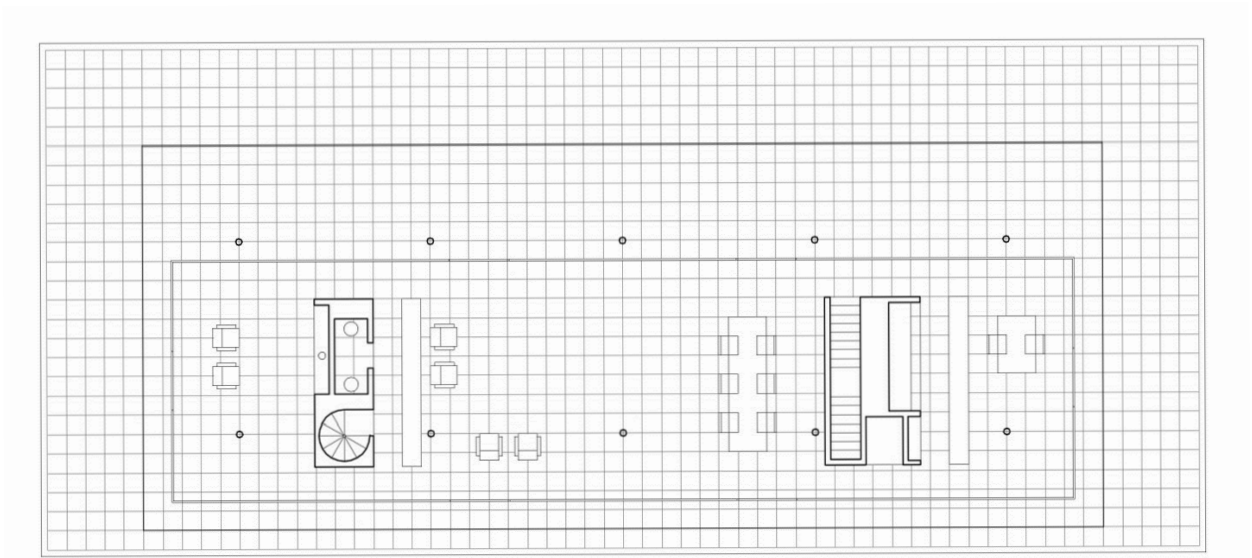

24 Casa de Paper
Shigeru Ban
1995, Yamanasashi, Japó

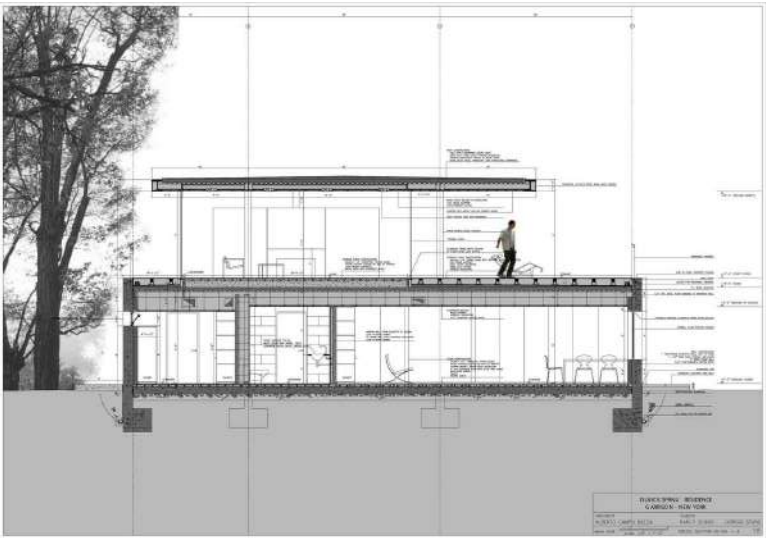
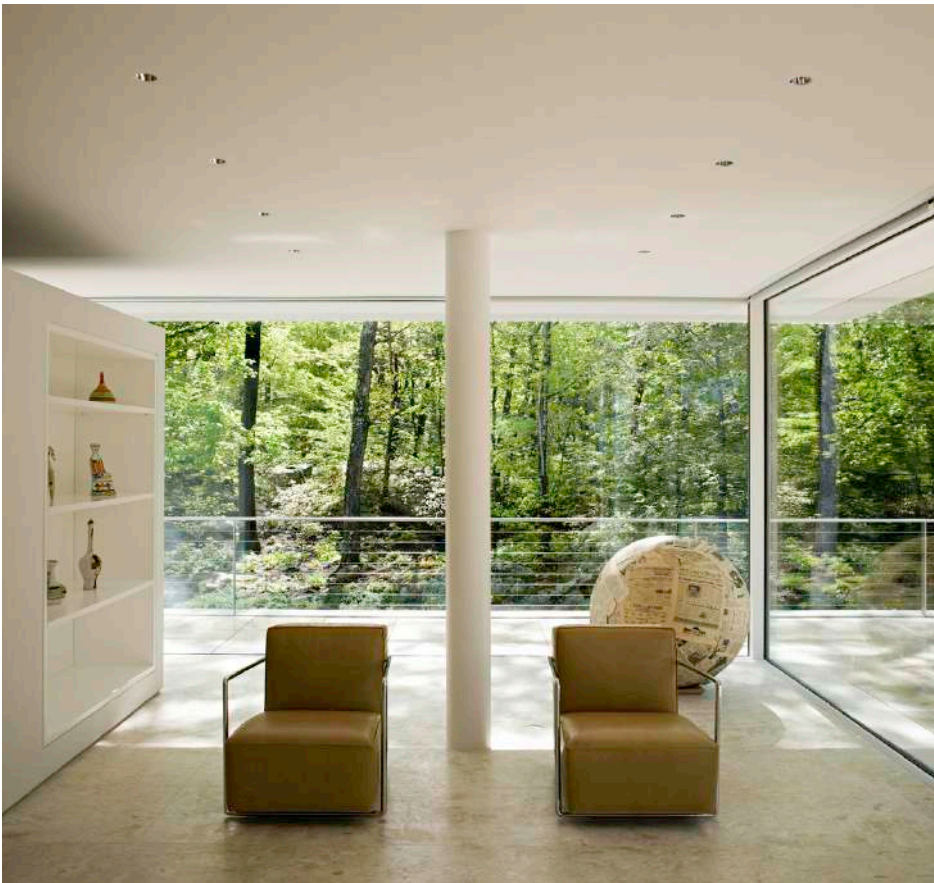
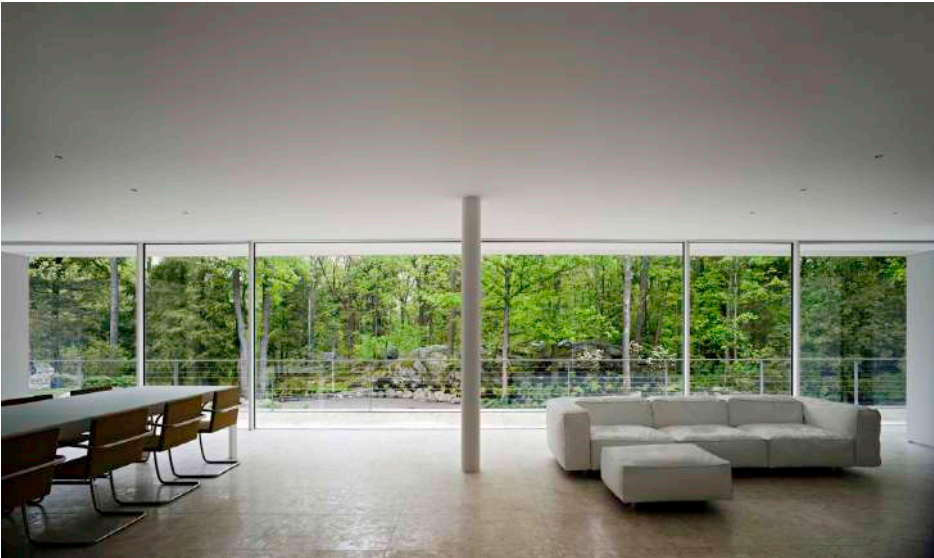

25 Casa Onlick Spanu
Alberto Campo Baeza
2008, Nova York, Estats Units

Arquitectures a escala

Com estudiant d'arquitectura crec en l'intercanvi cultural com un mètode d'aprenentatge professional i personal. Viatjo pel món per trobar inspiració, descobrir nous llocs, sensacions, olors. Entenc l'aprenentatge com una participació personal en una realitat col·lectiva.

El treball que he presentat en aquest llibre explica molt bé aquesta primera declaració d'intencions. Escollir, trobar, disseccionar, analitzar i transmetre en aquest recull tota la informació que hi ha plasmada, no ha sigut cap altra cosa diferent a fer un viatge. Un viatge pel món, però també dins d'un mateix.

Quan projecto ho faig a partir de les sensacions, dels records, d'aquells somnis que no sé si han sigut sominis o realitat. Aquella ombra d'un arbre, aquell color al sol, l'olor del mar, el soroll de la pluja, el pessigolleig de la sorra en els peus... Totes aquestes sensacions són les que em fan ser qui sóc. Tampoc podem oblidar tot el que hem après a l'escola. El coneixement adquirit en pocs anys ens ha donat una manera de veure el món totalment diferent de la que teníem abans d'entrar en aquesta casa.

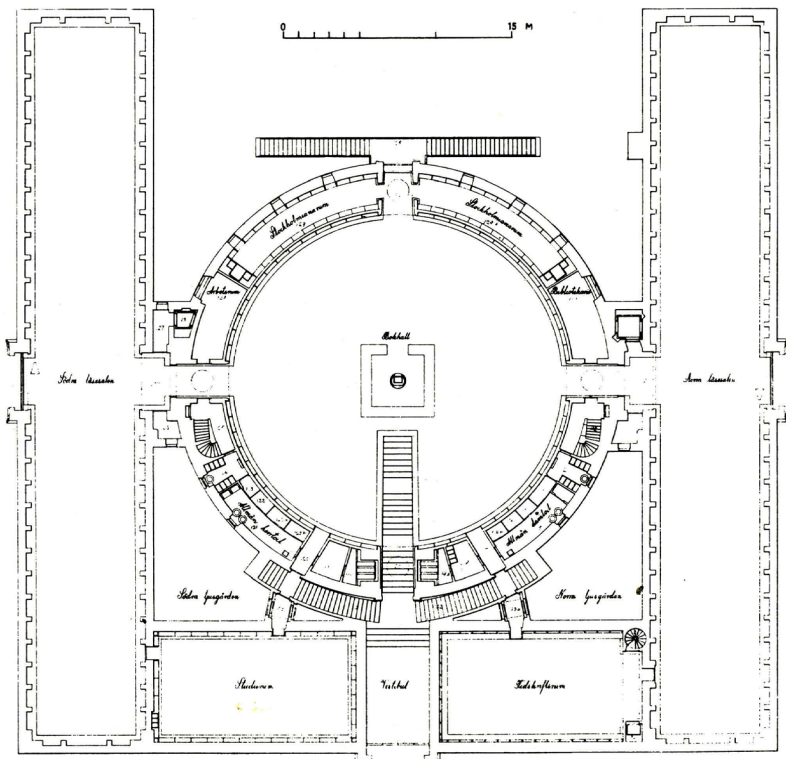
Els treballs realitzats de tria, catalogació, recopilació de material gràfic original han permès poder treballar amb documents originals dels autors de gran valor i no sempre fàcils de localitzar.

Poder fer un viatge amb la mirada posada en els ulls d'un alumne de primer curs també ha ajudat a poder pensar quina és la forma més lògica de fer les coses, donant així un sentit totalment pràctic a la feina feta.

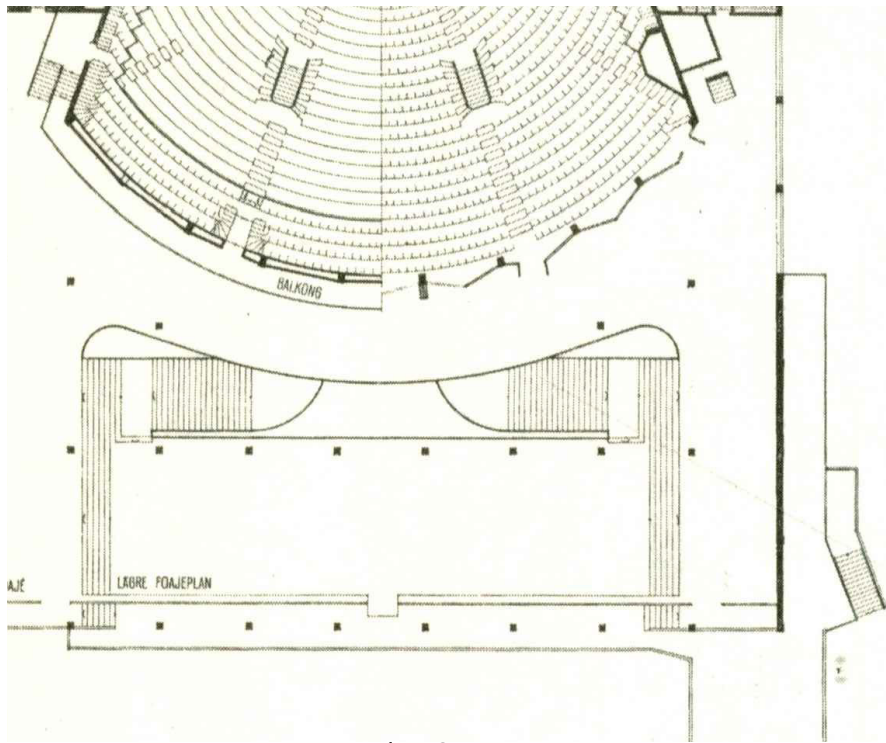
Poder fer aquest recorregut per les 75 arquitectures que en aquest document es presenten és també una forma de fer un viatge. Un viatge divers, ordenat, tranquil i reflexiu.

Tot el que en aquest document s'ha pogut plasmar ho portaré un una motxilla duran la meva vida. Com va fer Rafael Moneo, jo també dono gràcies a l'arquitectura perquè m'ha permès veure a través dels seus ulls el món.

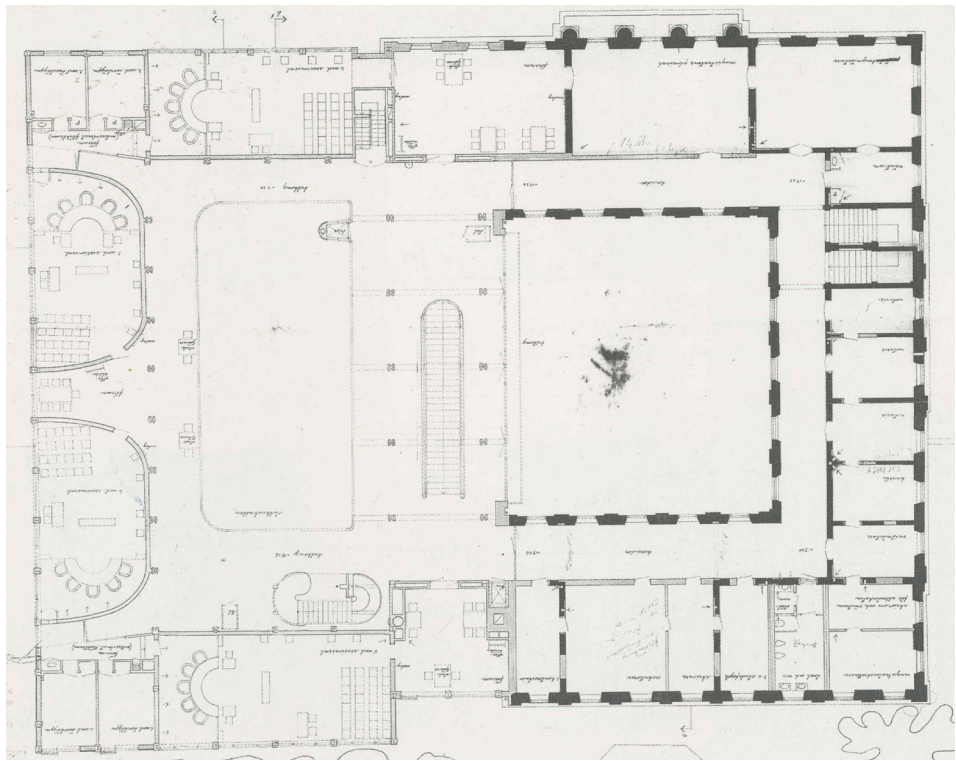
Aquest recull és un primer volum, encarat a l'assignatura de Bases per al Projecte I [Tardes], però no s'ha realitzat de manera única. Paral·lelament en Roger Escorihuela Moya, també ha desenvolupat un segon volum d'aquest atles, per l'assignatura de Bases per al Projecte i [Matins].

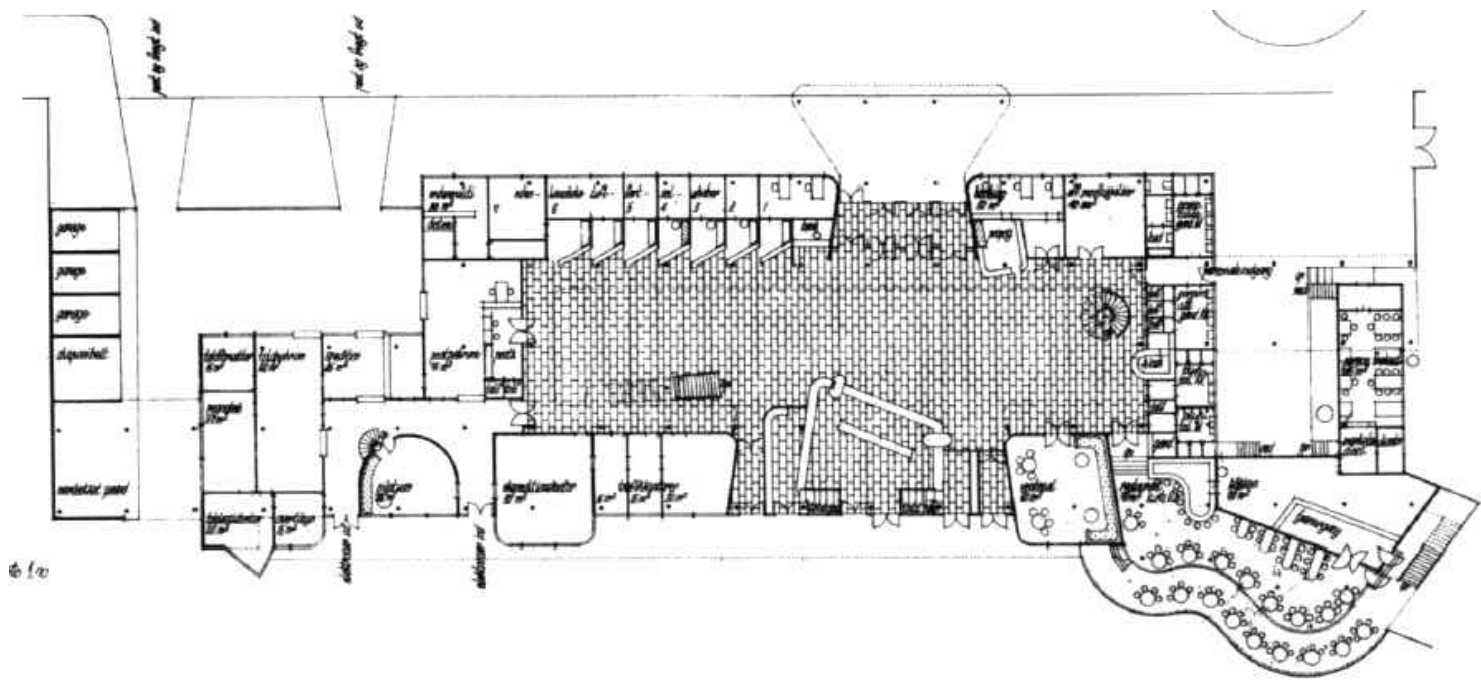
Biblioteka d'Estocolm
Erik Gunnar Asplund
1918, Estocolm, Suècia

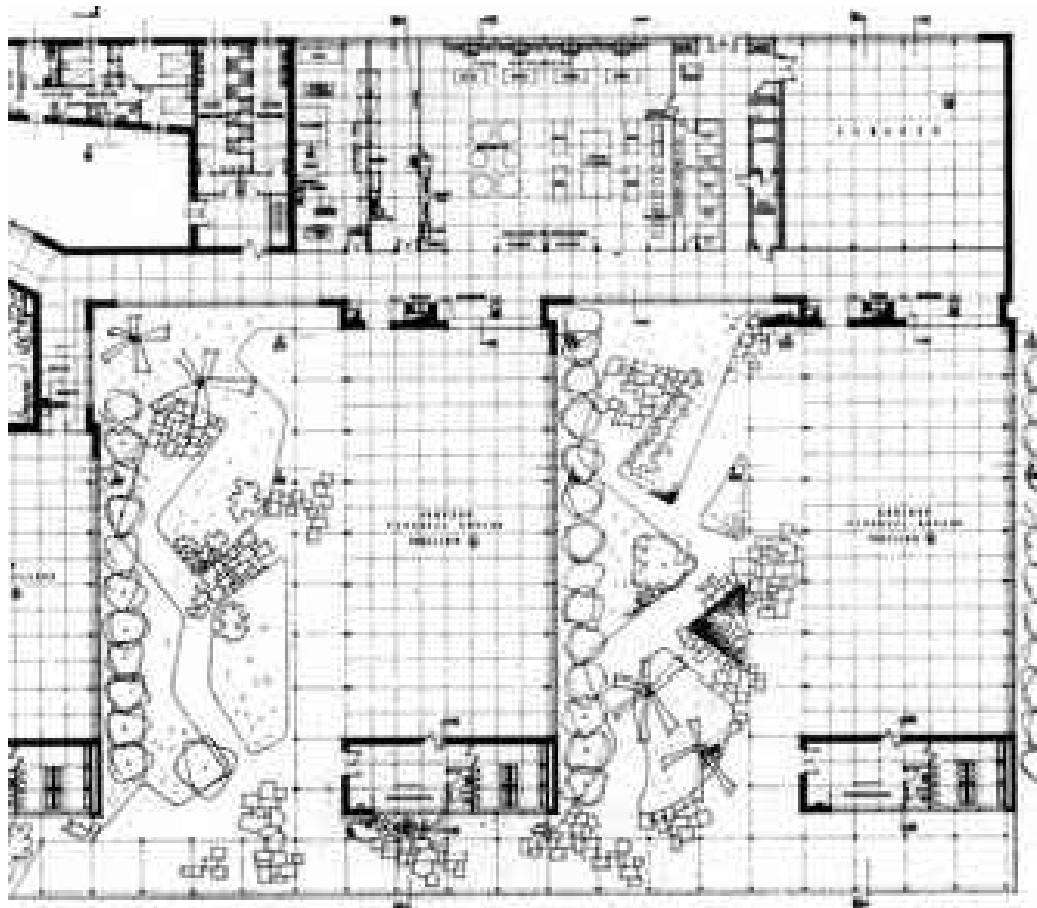
Malmö Opera
Sigurd Lewerentz
1933, Malmö, Suècia

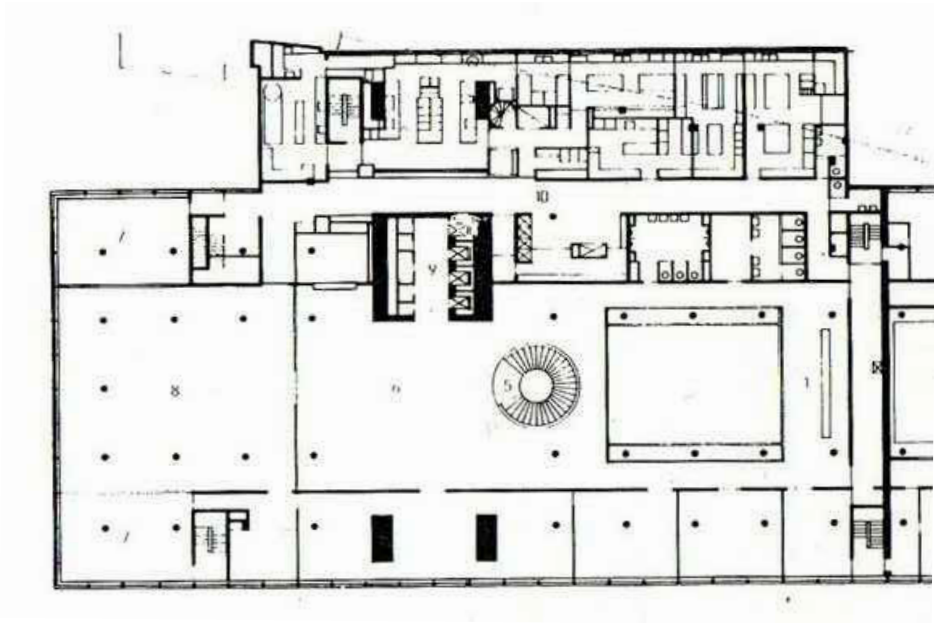
Gothenburg Courthall
Erik Gunnar Asplund
1934, Gothenburg, Suècia

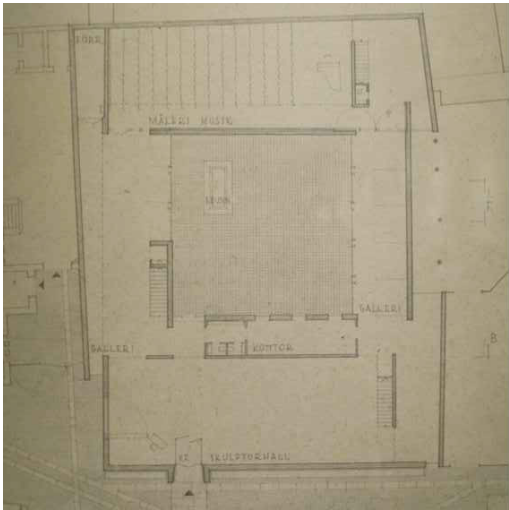
Copenhagen Airport
Vilhem Lauritzen
1937, Copenhagen, Dinamarca

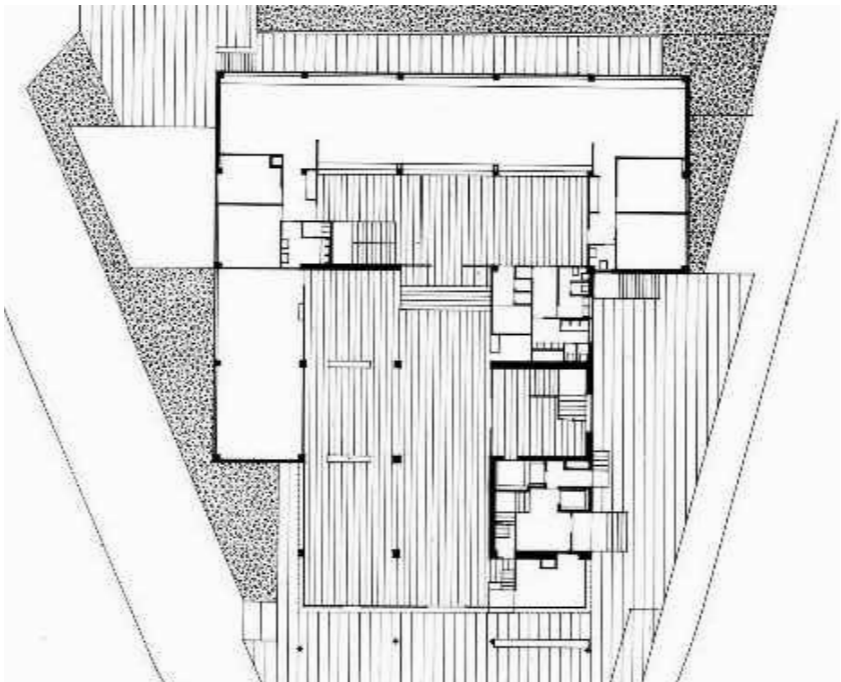
Menjador fàbrica SEAT
Manuel Barbero, Rafael de la Joya i César Ortiz-Echagüe
1954, Barcelona

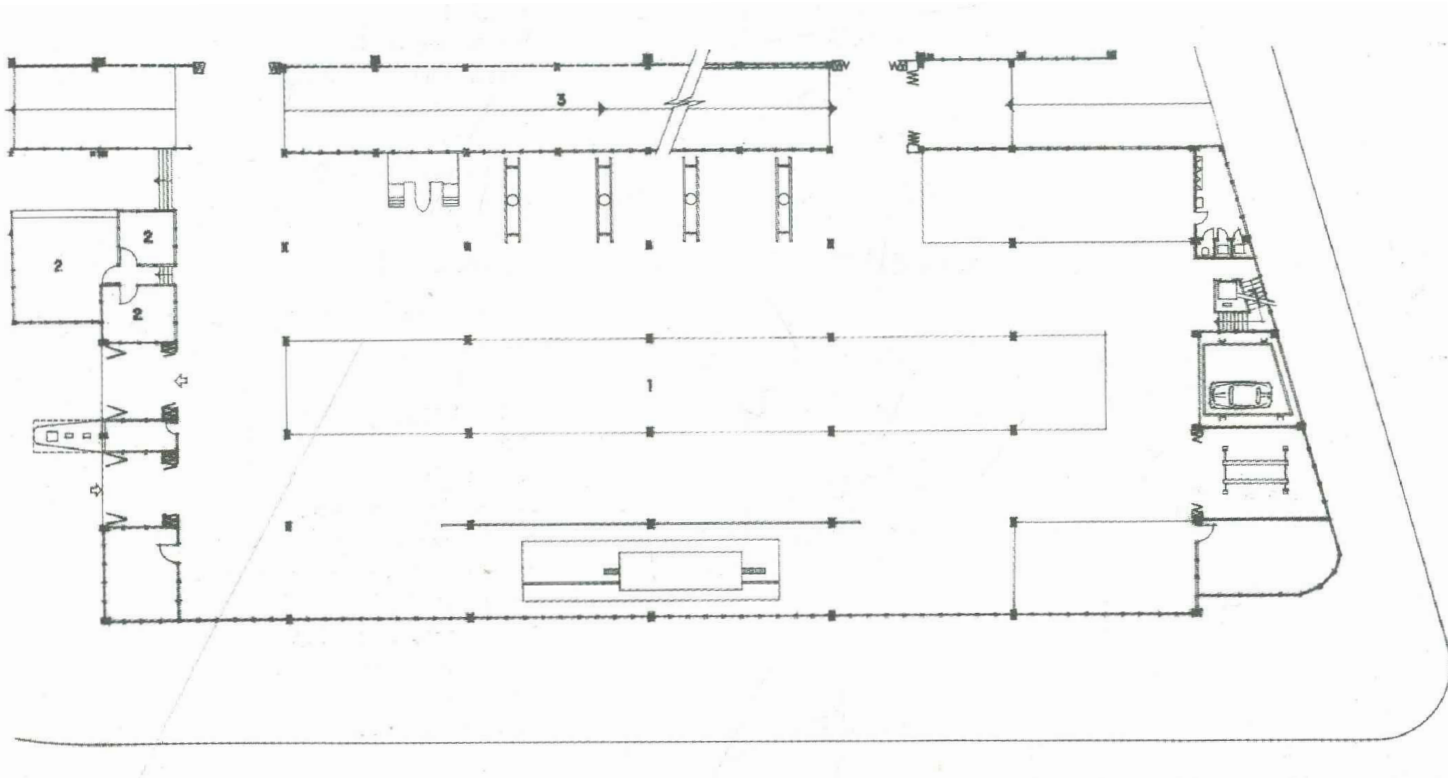
SAS Royal Hotel
Arne Jacobsen
1956, Copenhagen, Dinamarca

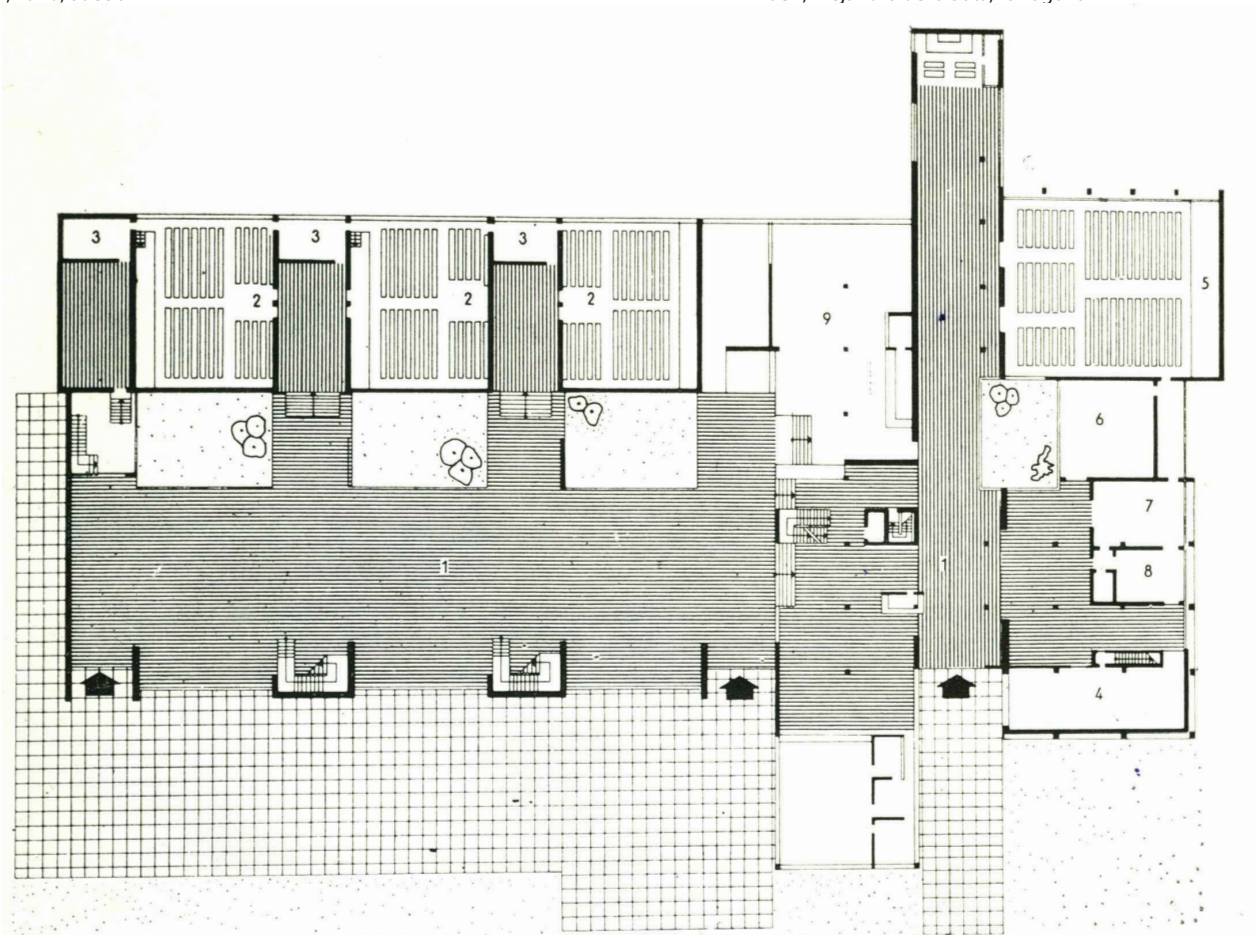
Lund Konsthall
Klas Anshelm
1957, Lund, Suècia

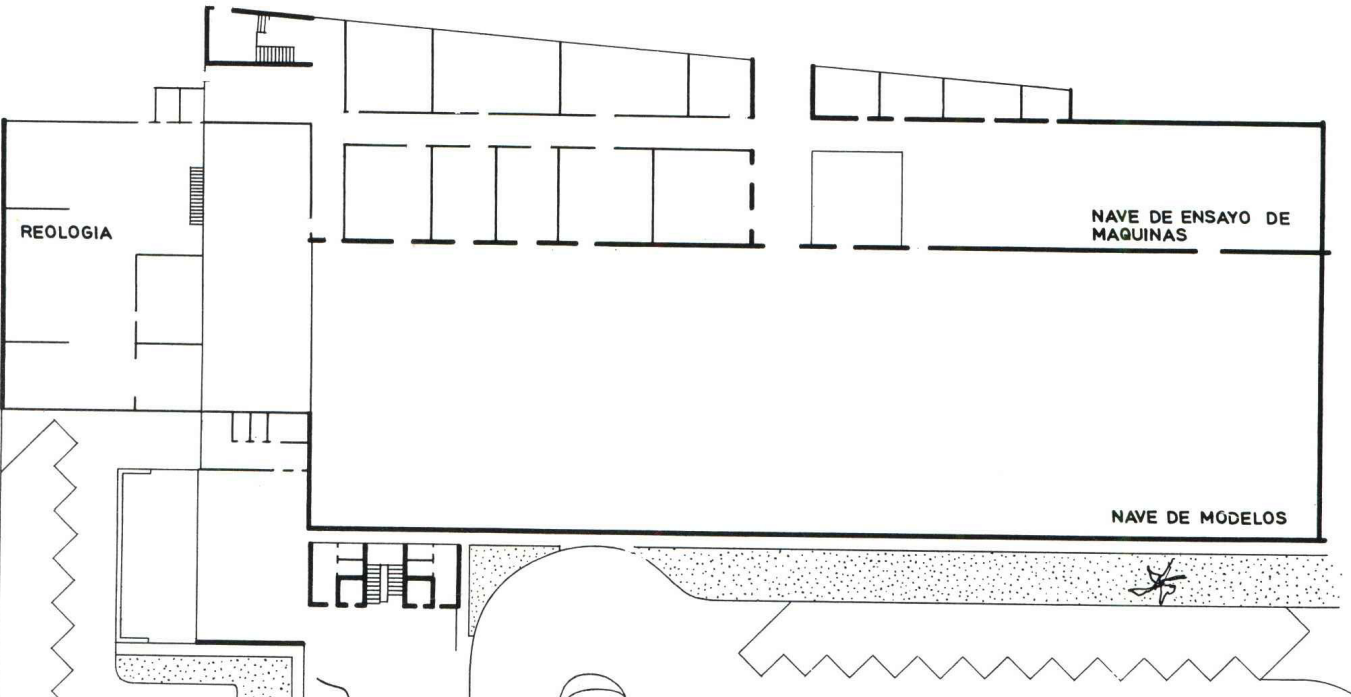
Gobierno Civil de Tarragona
Alejandro de la Sota
1957, Alejandro de la Sota, Tarragona

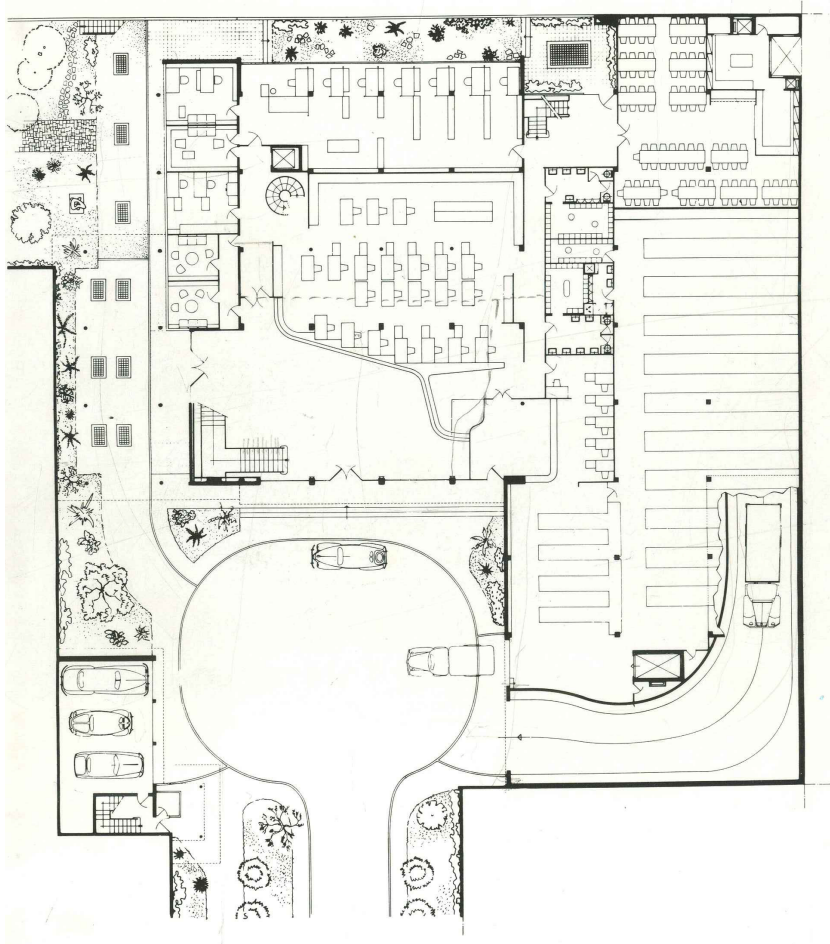
Edifici d'exposicions SEAT
Manuel Barbero, Rafael de la Joya i César Ortiz-Echagüe
1958, Barcelona

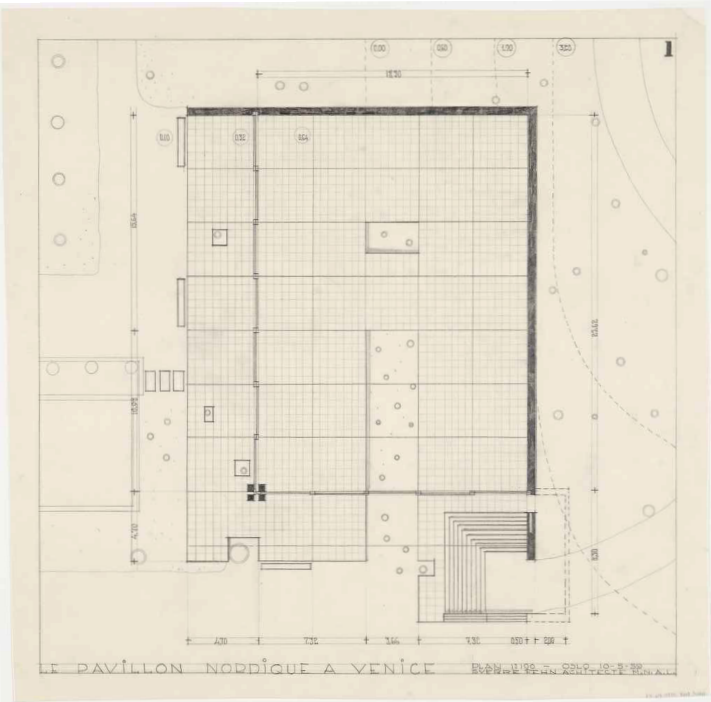
Facultat de dret
Guillermo Giráldez, Pedro López Íñigo i Xavier Subías
1958, Barcelona

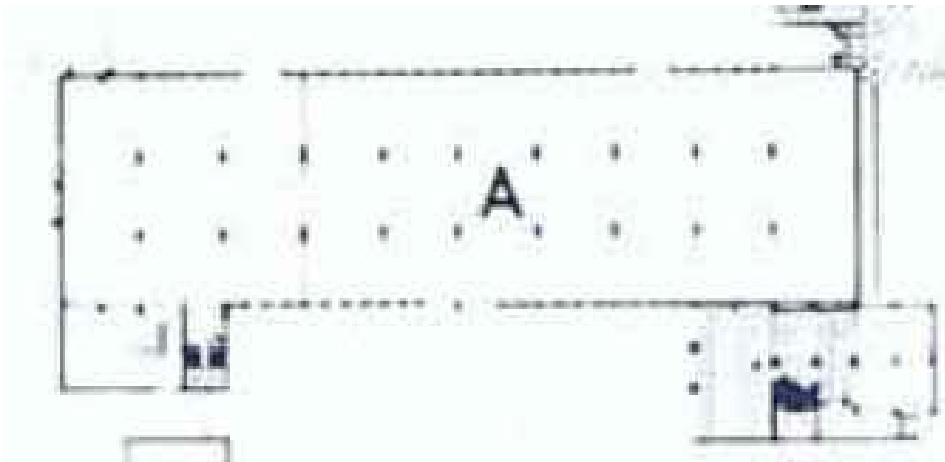
Centro de estudios hidrográficos
Miguel Fisac
1960, Madrid, Espanya

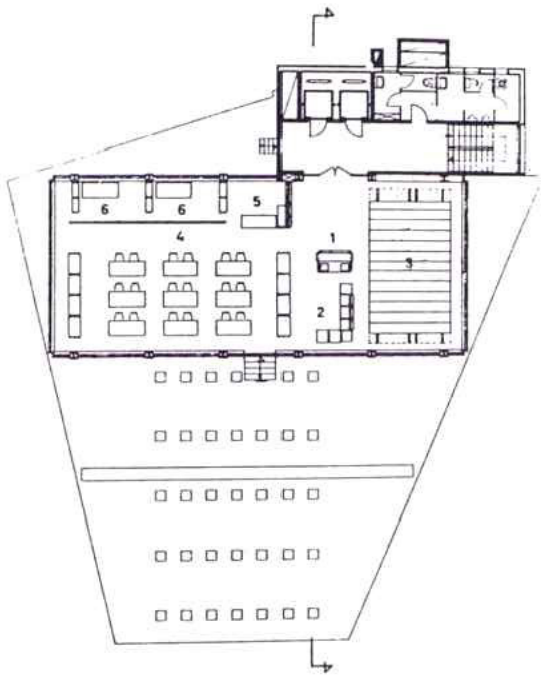
Editorial Gustavo Gili
Joaquim Gili i Francesc Bassó
1960, Barcelona

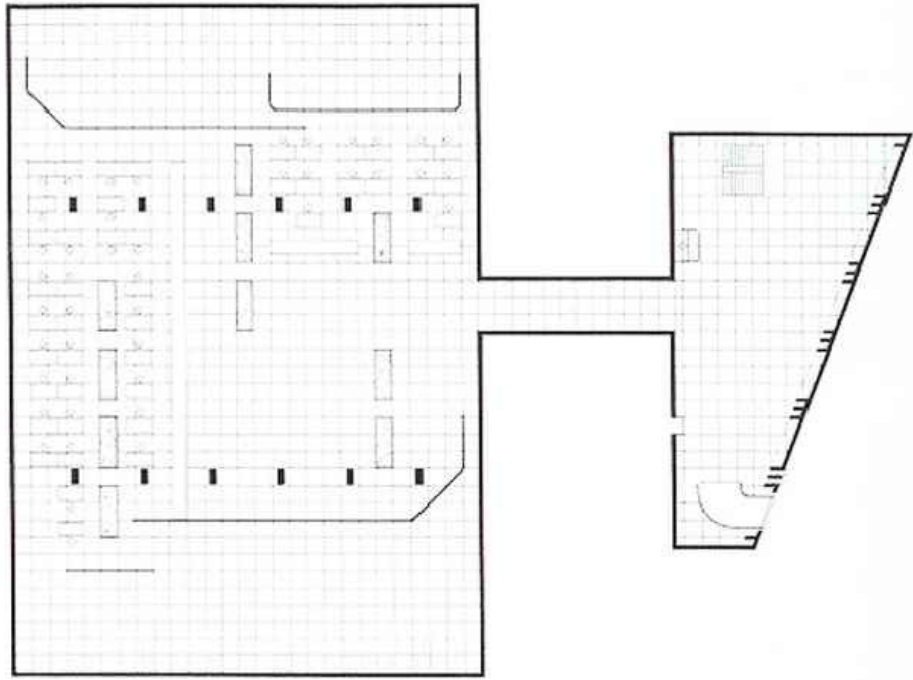
Nordic Pavillion
Sverre Fehn
1960, Venècia, Italia

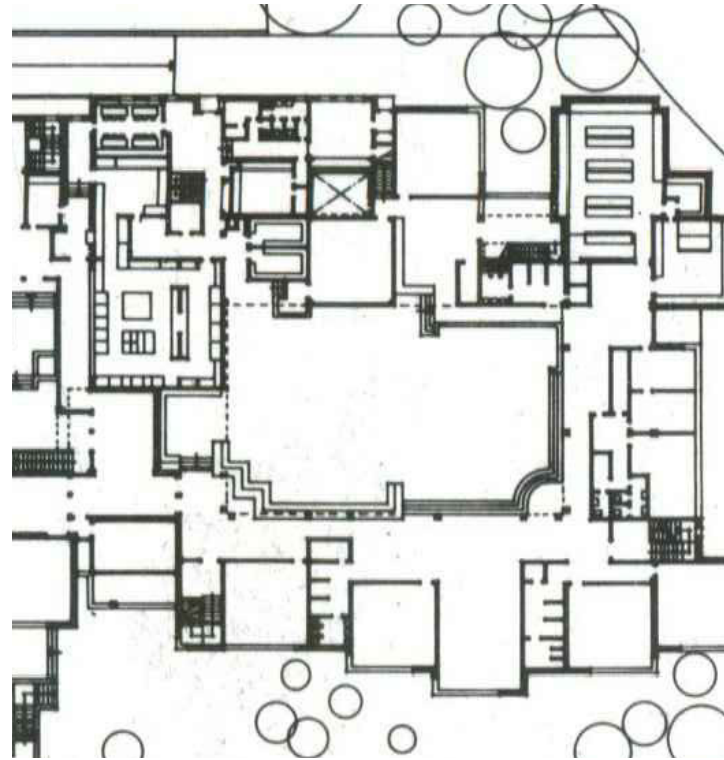
Fàbrica Philips
Josep Soteras Mauri
1962, Barcelona

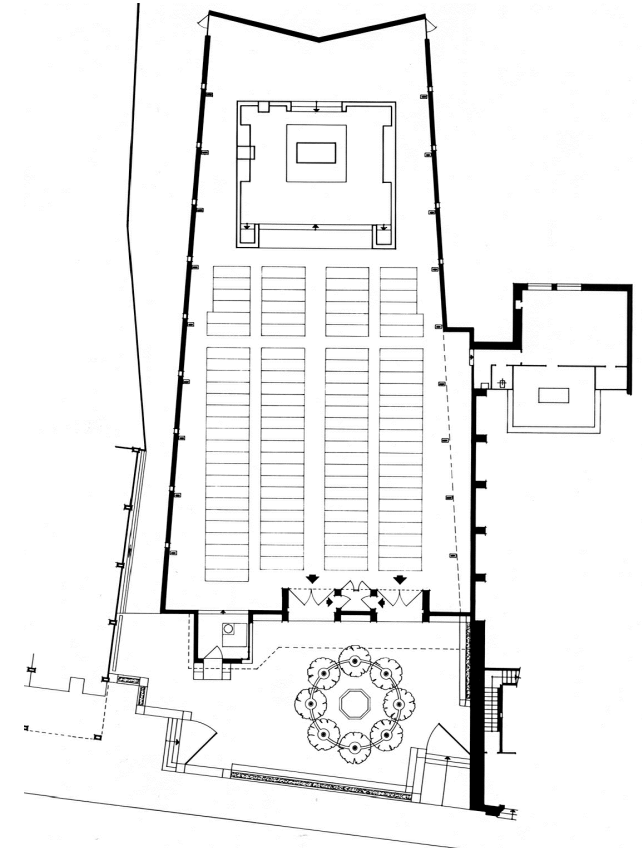
COAC
Xavier Busquets
1962, Barcelona

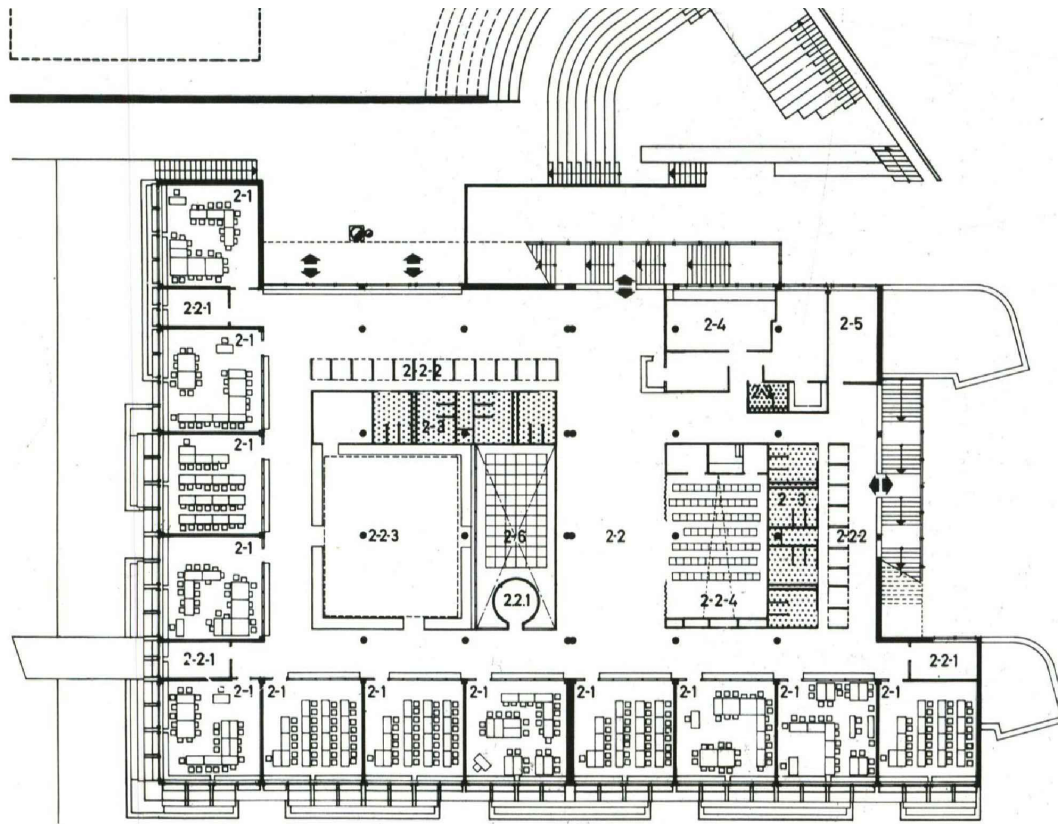
Danish National Bank
Arne Jacobsen
1965, Universitat de Seattle, Seattle, Estats Units

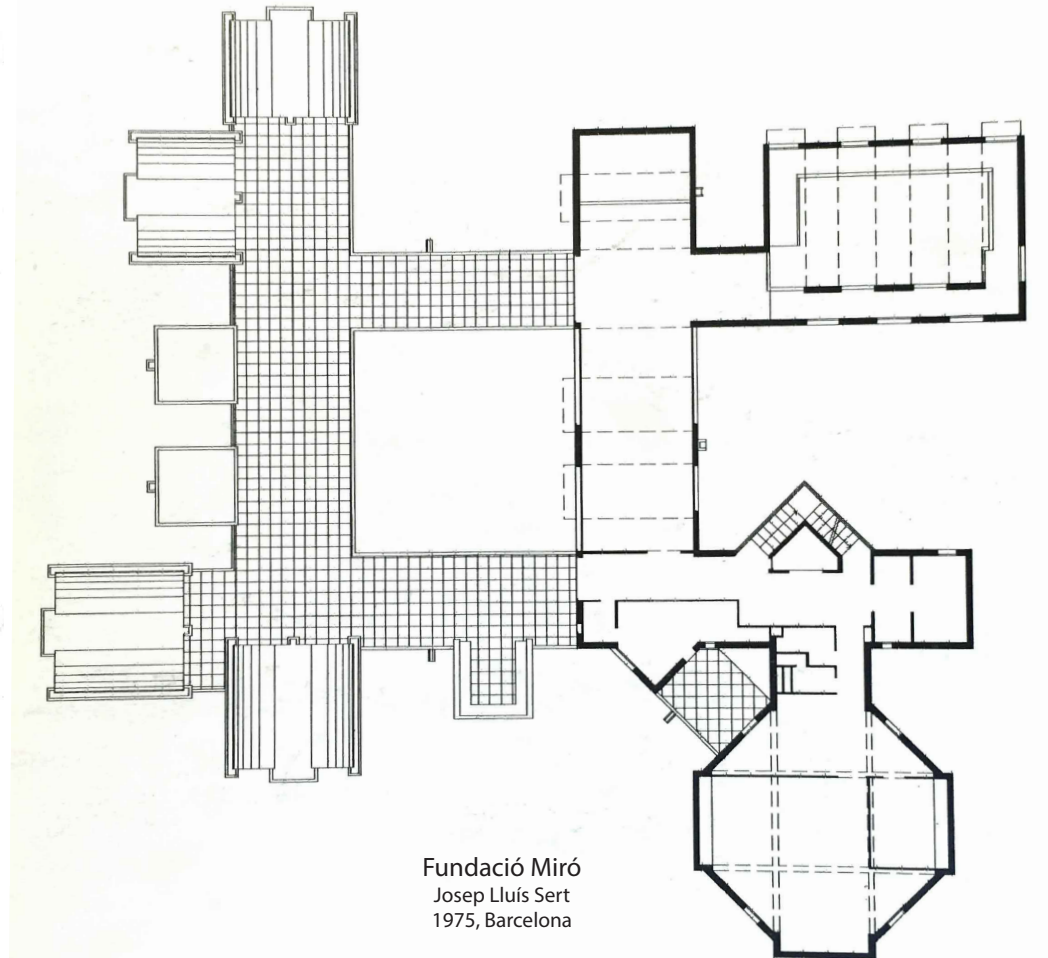
Escola Garbí
Oriol Bohigas i Josep Maria Martorell
1965, Barcelona

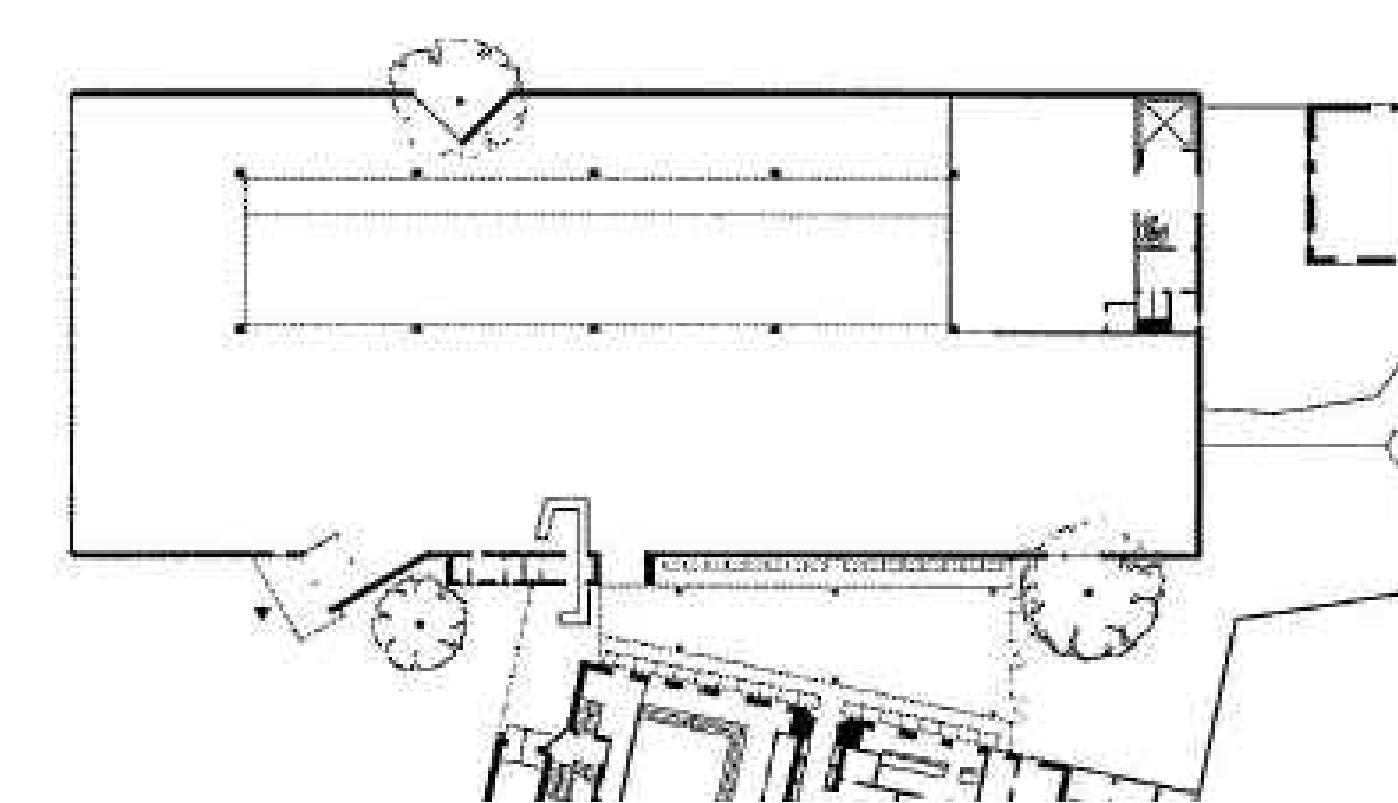
Església del Redemptor
MBM
1968, Barcelona

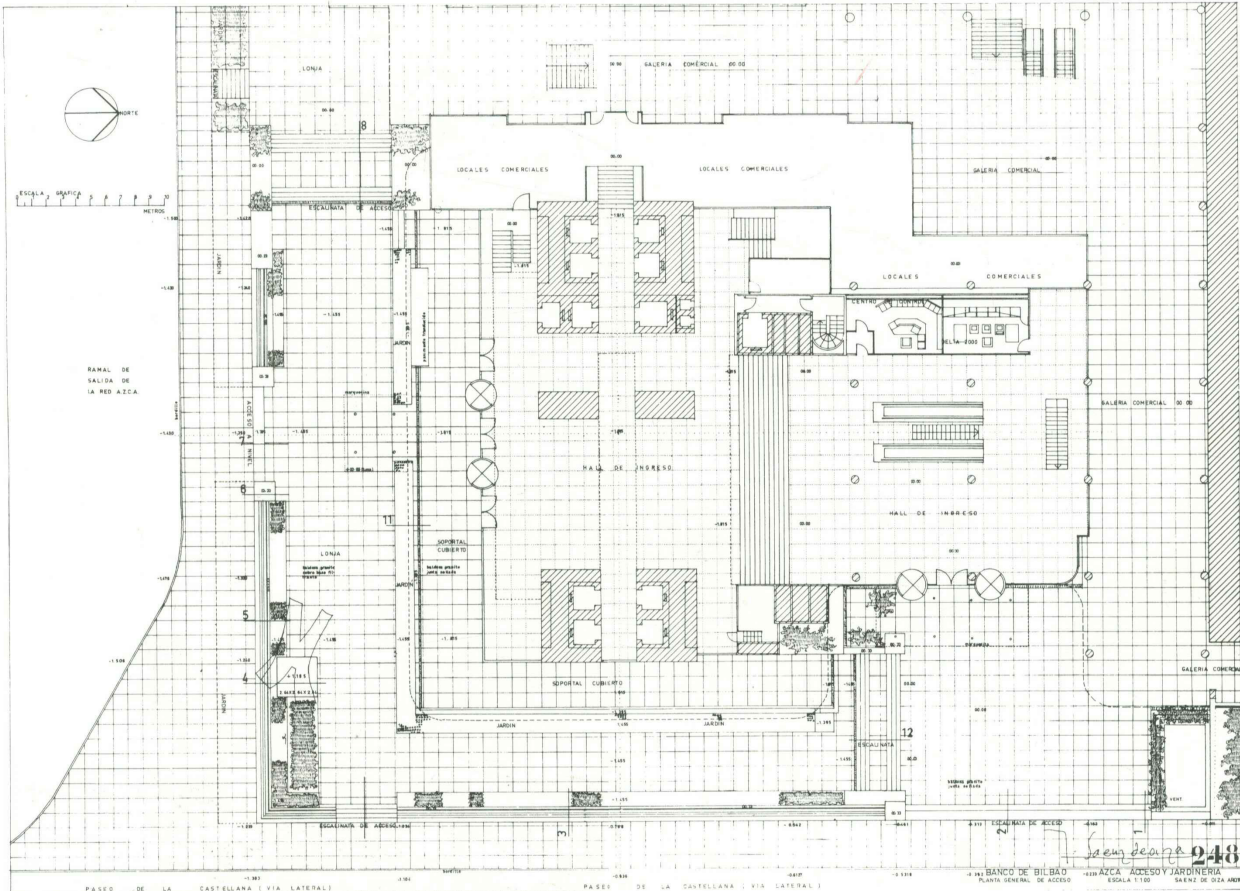
Escola I hau
MBM
1972, Barcelona

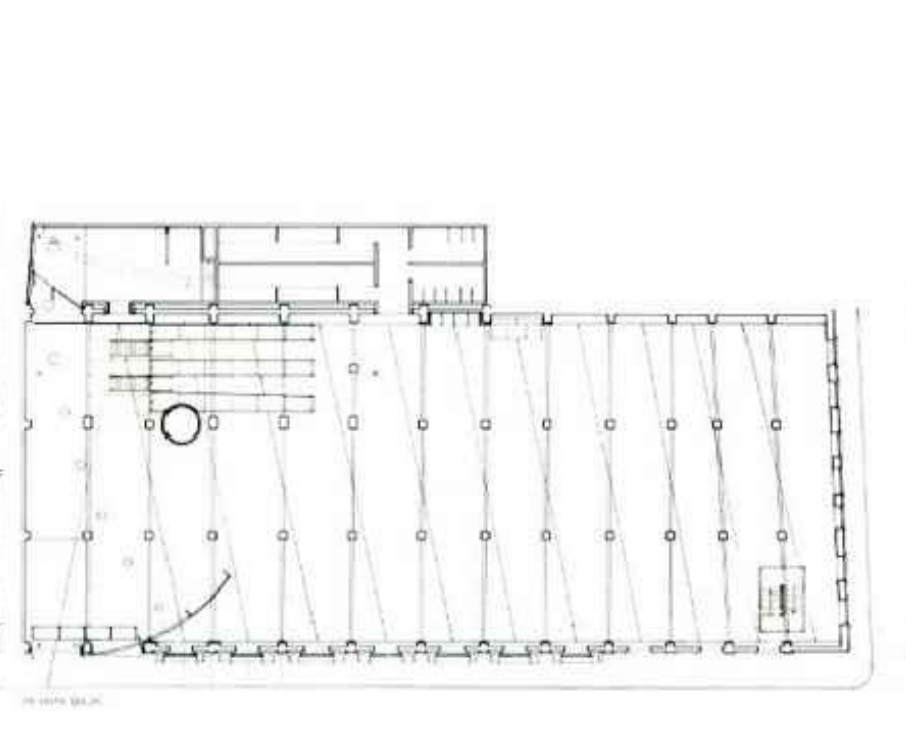
Fundació Miró
Josep Lluís Sert
1975, Barcelona

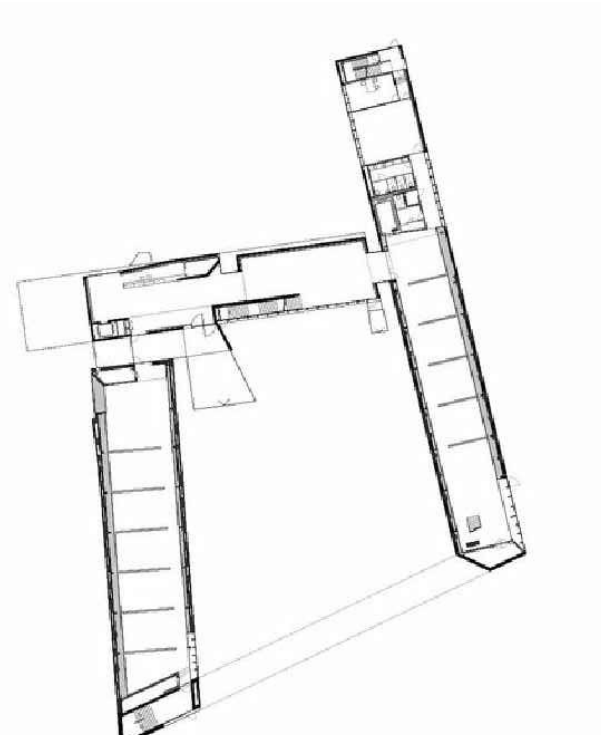
Malmö Konsthall
Klas Anshelm
1975, Malmö, Suècia Espanya

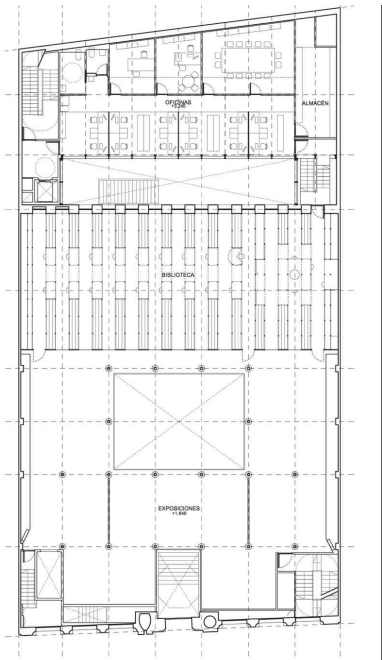
BBVA
Francisco Javier Sáenz de Oiza
1978, Madrid, Espanya

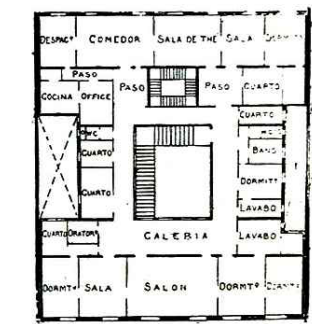
Institut la Llauna
Enric Miralles i Carme Pinós
1986, Badalona

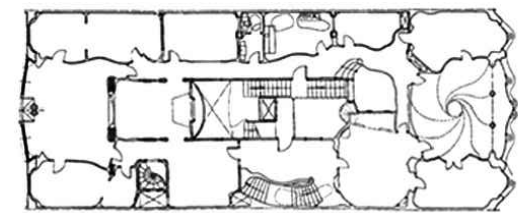
Museu de Can Framis (E 1:1.000)
BBAS Jordi Badia
2009, Barcelona

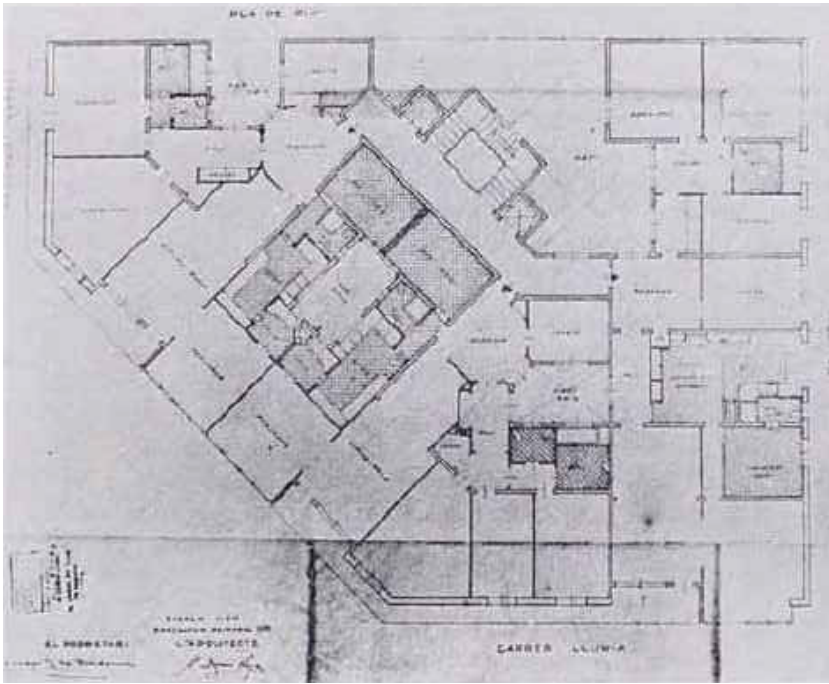
Fundació Tàpies
Iñaki Ábalos
2009, Barcelona

Casa Rodolfo Juncadella
Enric Sagnier Villavecchia
1902, Rambla Catalunya, 33, Barcelona

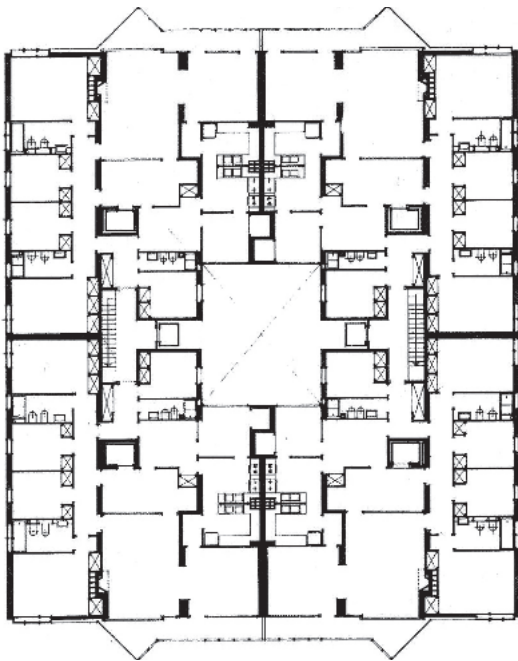
Casa Batlló
Antoni Gaudí
1906, Passeig de Gràcia, 43, Barcelona

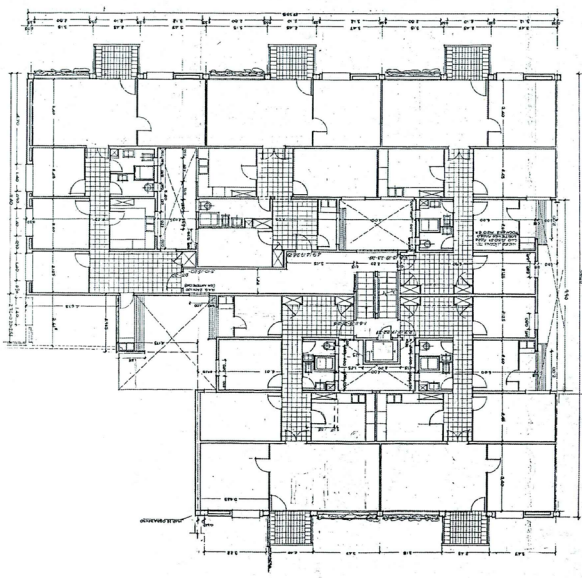
Casa Cardenal
Raimon Duran i Reynals
1935, Còrsega Pau Claris, Barcelona

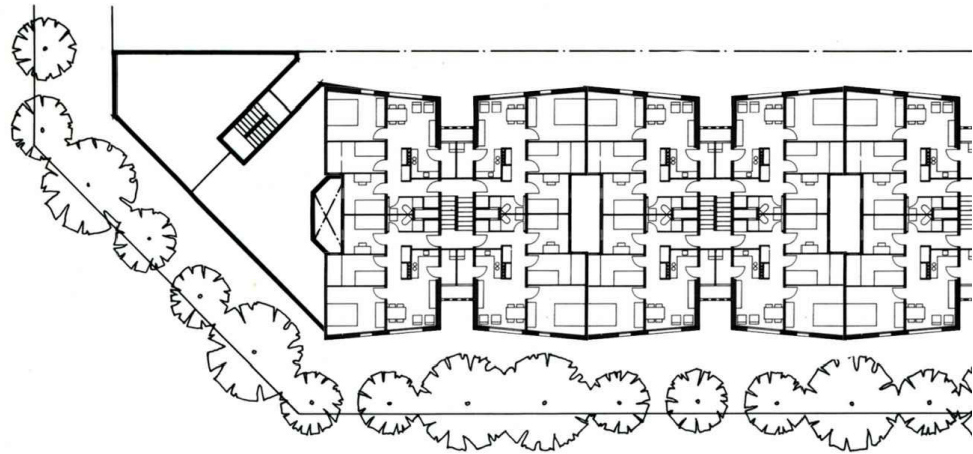
Habitatges de la Marina
José Antonio Coderch
1954, Plaça del Llagut, 1-11, Barcelona

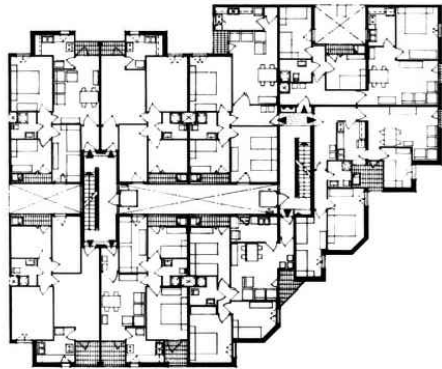
Habitatges Compositor Bach
Jose Antonio Coderch
1957, Carrer Joahan Sebastian Bach, 7-7bis, Barcelona

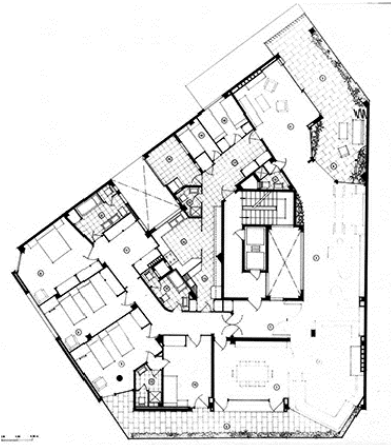
Habitatges Compte de Borrell
Antoni de Moragas
1958, Carrer Compte de Borrell, 159, Barcelona

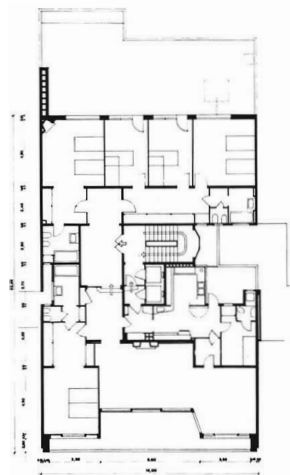
Manssana Pallars
Oriol Bohigas i Josep Martorell
1959, Carrer Pallars, 299, Barcelona

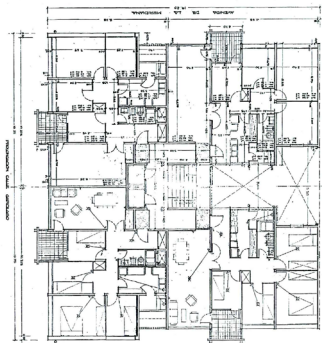
Habitatges a Navas de Tolosa
MBM
1960, Carrer Navas de Tolosa, 296, Barcelona

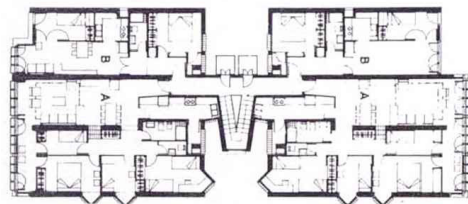
Habitatges a Bori Fontestà
Francisco Juan Barba Corsini
1960, Bori Fontestà, 18, Barcelona

Habitatges Mestre Nicolau
Francesc Mitjans i Miró
1960, Mestre Nicolau, 13, Barcelona

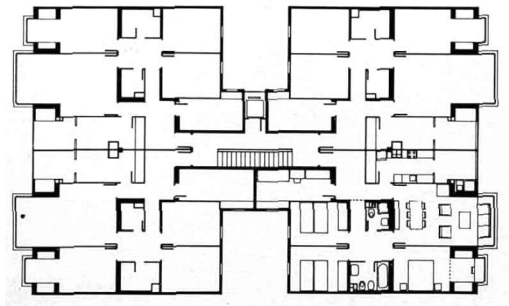
Habitatges Meridiana
Antoni de Moragas
1961, Avinguda Meridiana, Barcelona

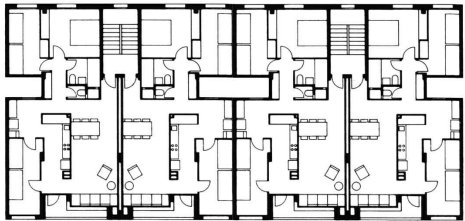
Habitatges Rosselló
Emili Donato Folch
1964, Carrer Rosselló, 152, Barcelona

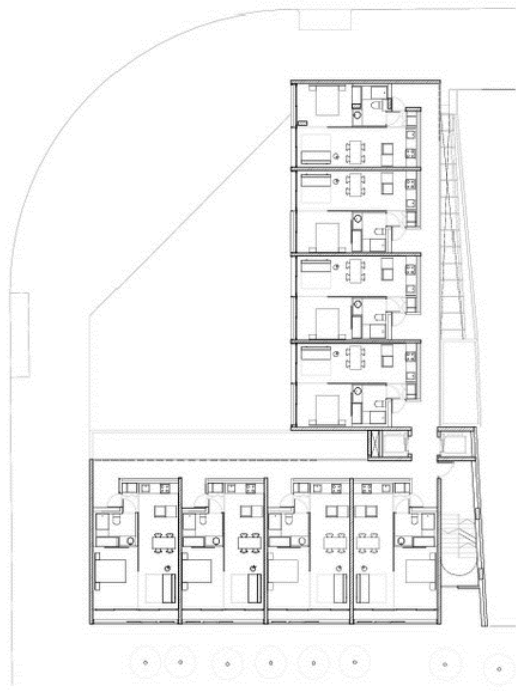
Habitatges Encarnació
Jose Antonio Coderch
1966, Carrer Encarnació, 140-142, Barcelona

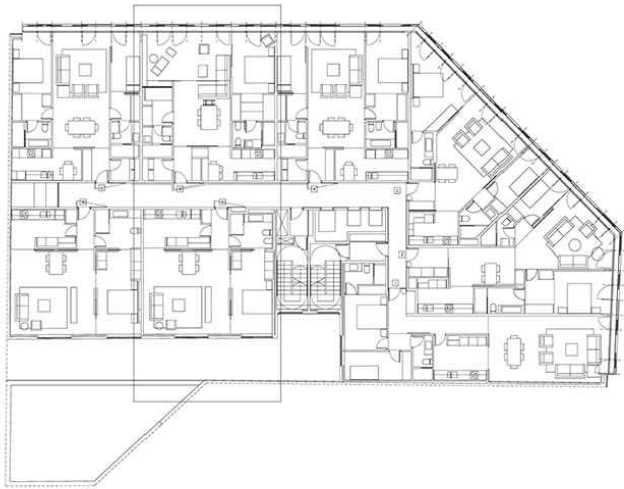
Habitatges Lepant
Lluís Nadal Oller
1968, Lepant, 307, Barcelona

Habitatges Rio de Janeiro
Lluís Nadal Oller
1982, Avinguda Rio de Janeiro, Barcelona

Habitatges Sardenya
Conchita Balcells
2007, Sardenya, 95, Barcelona

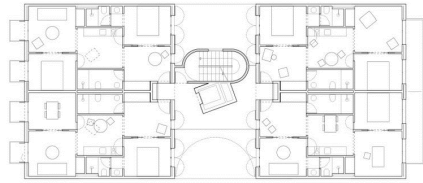
Habitatges Passeig de Gràcia
OAB Carlos Ferrater
2007, Passeig de Gràcia, 99, Barcelona

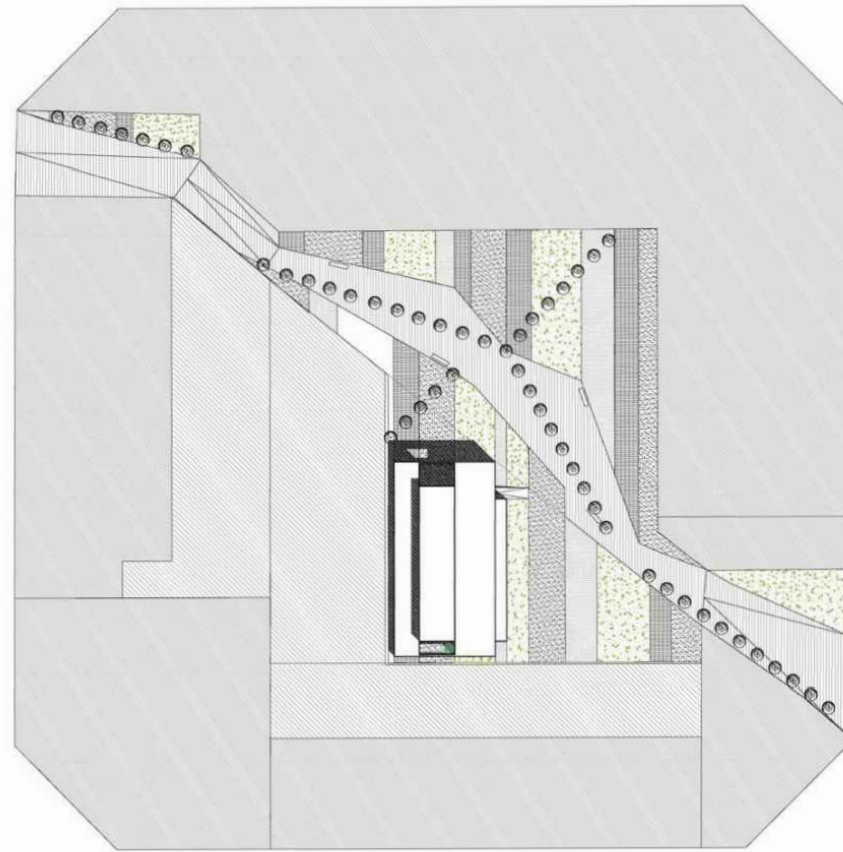
154 Habitatges Navas de Tolosa
ONL
2008, Navas de Tolosa, 310-312, Barcelona

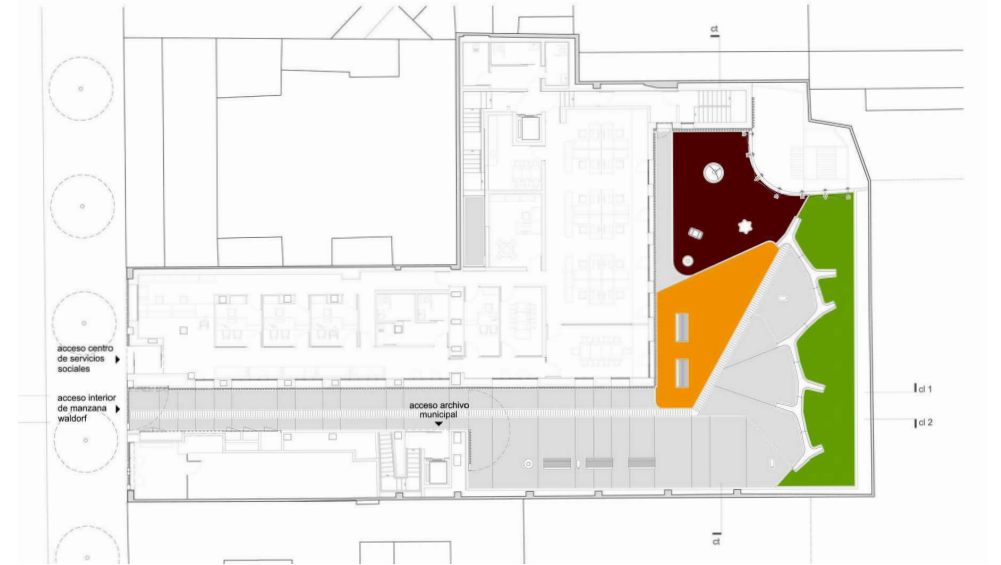
Concurs al Carrer Compte de Borrell
Enric Serra, Lluís Vives i Jordi Cartagena
2014, Compte de Borrell, 159, Barcelona

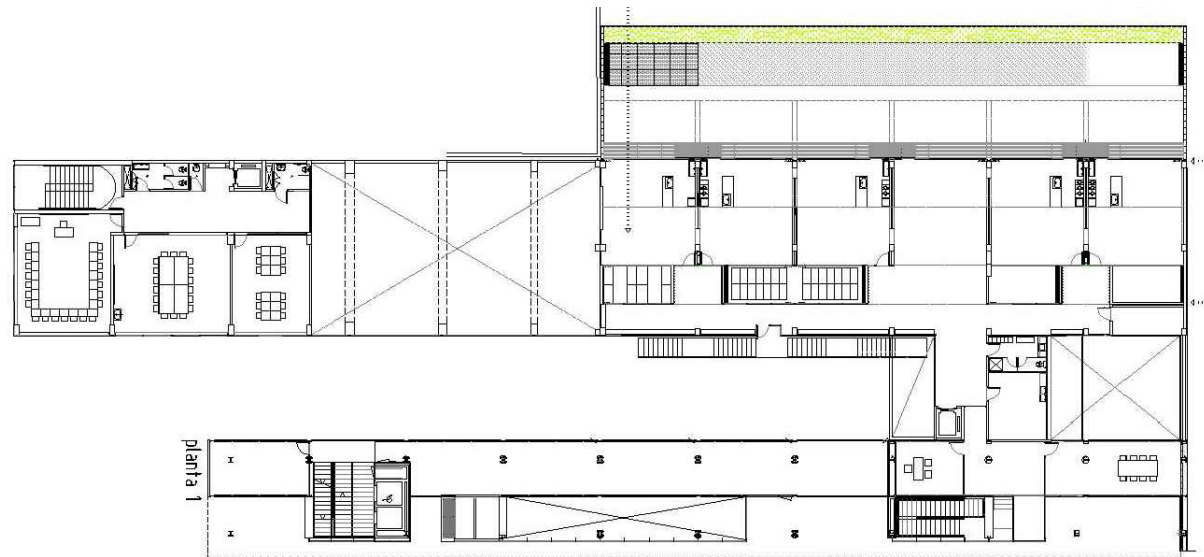
110 Rooms
MAIO
2016, Carrer Provença, 371, Barcelona

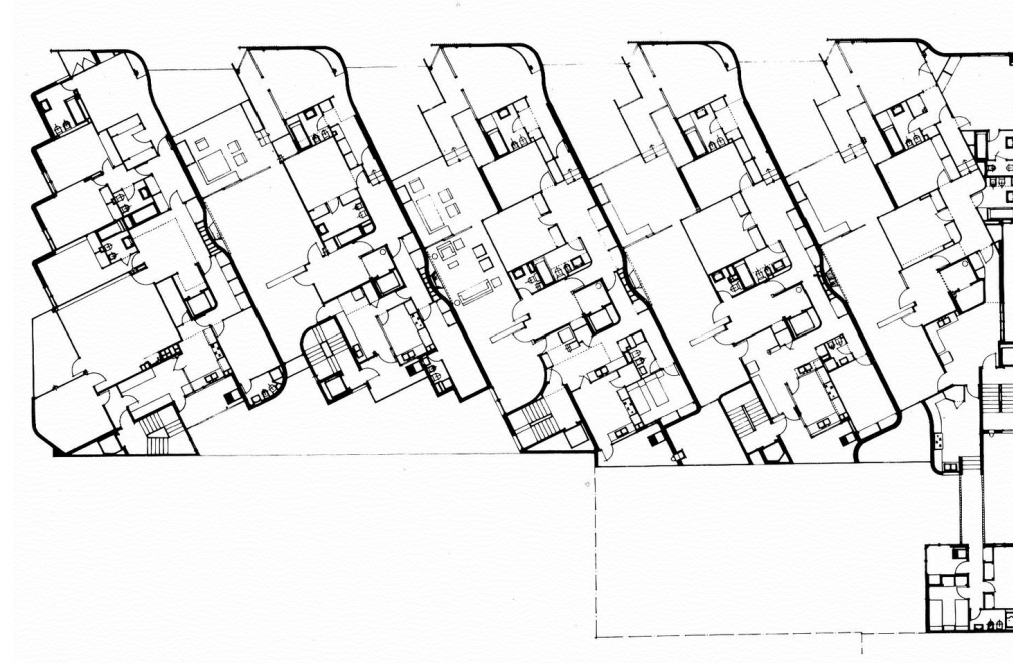
Jardins Carretera Antiga d'Horta (E 1:1.000)
OAB Carlos Ferrater
2003, Carretera Antiga d'Horta, 7, París

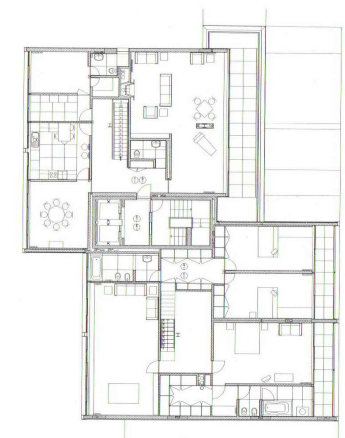
Arxiu Municipal i ajardinament
Conchita Balcells
2008, Calàbria, 38, Barcelona

LV Facilities building
Jaime Coll i Judith Leclerc
2006, Londres - Villaroel, Barcelona

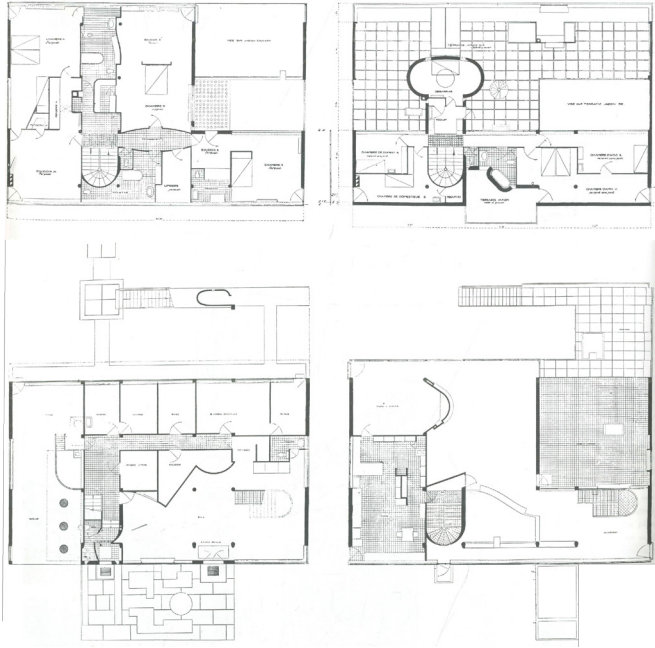
Edificio Girasol
Jose Antonio Coderch
1966, Ortega y Gasset, Madrid

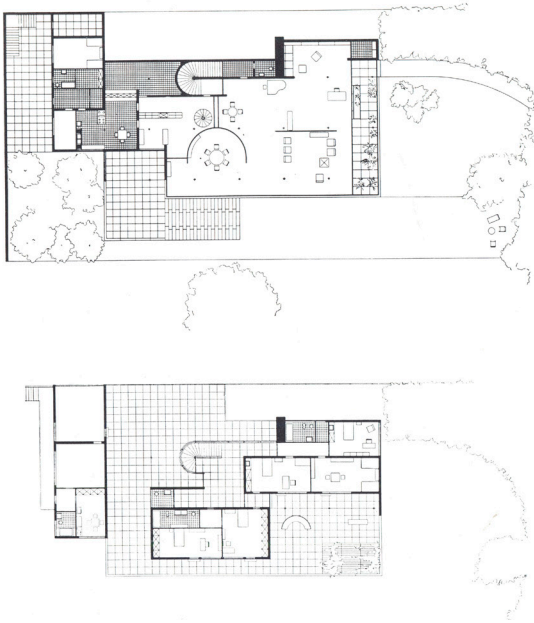
Edifíci a Porto
Eduardo Souto de Moura
1992, Rua do Teatro Porto, Portugal

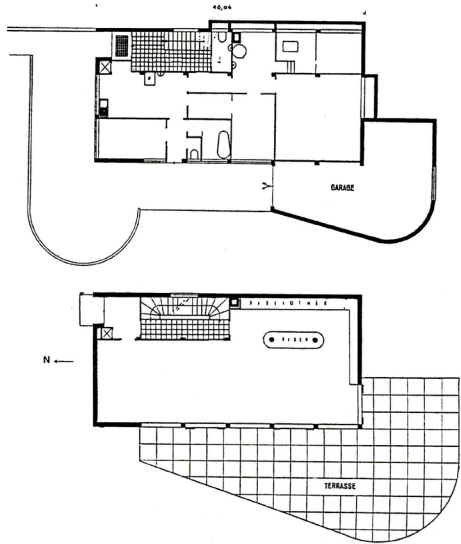
Casa Cook
Le Corbusier
1926, Boulonge-sur Siene, França

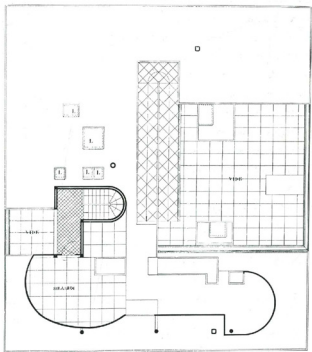
Villa Stein
Le Corbusier
1927, Garches, França

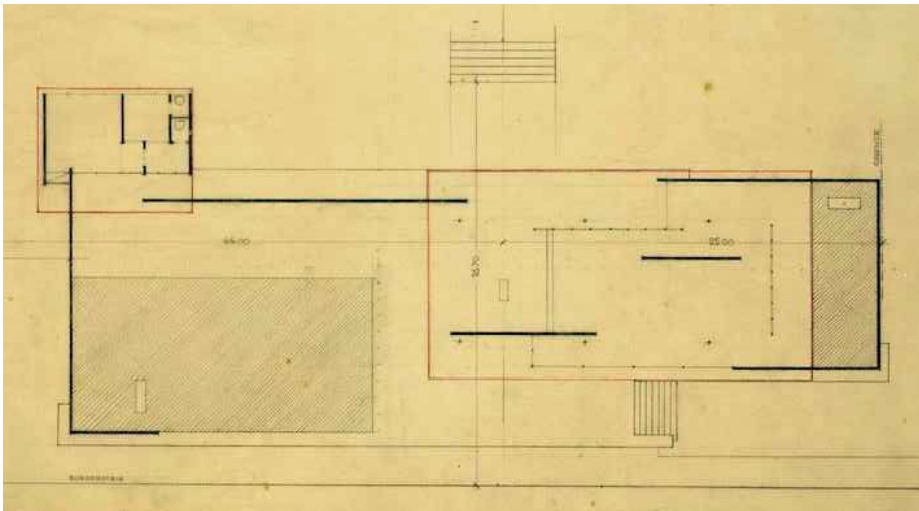
Casa Tugendhat
Ludwing Mies van der Rohe
1928, Brün, República Checa

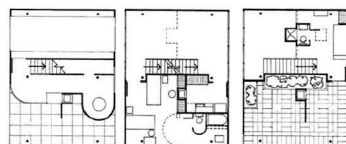
Villa Kluge
Hans i Wassili Luckhardt
1928, Berlín, Alemanya

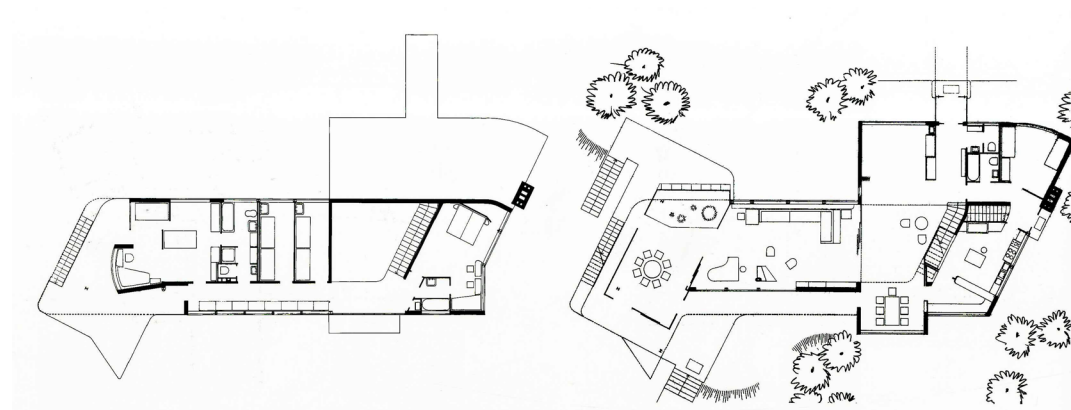
Villa Savoye
Le Corbusier
1929, Poissy, França

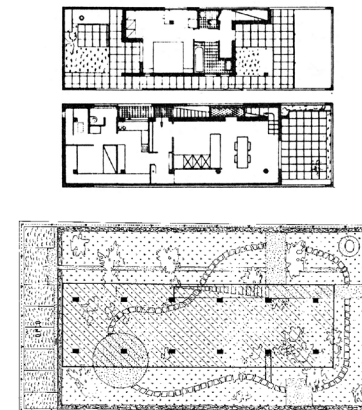
Pavelló de Barcelona
Ludwing Mies van der Rohe
1929, Barcelona

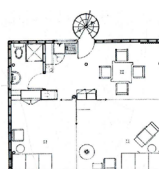
Casa d'alumini
A. Lawrence Kocher i Albert Fray
1930, Nova York, Estats Units

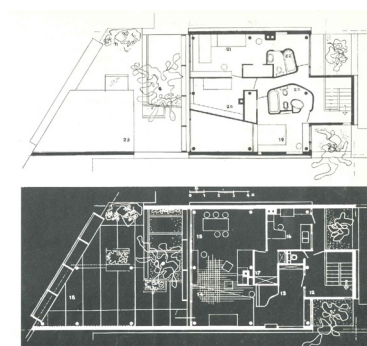
Villa Schminke
Hans Scharoun
1933, Lobau, Alemanya

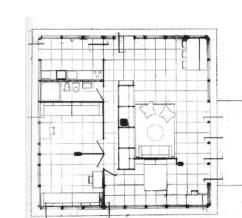
Villa Figini
Luigi Figini
1934, Milà, Italia

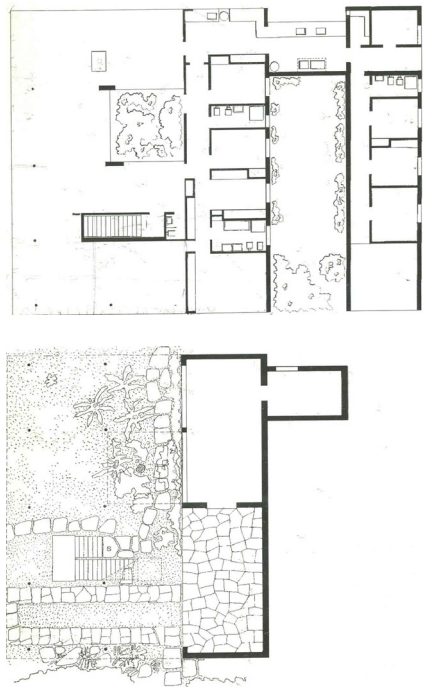
Casa de cap de setmana
A. Lawrence Kocher i Albert Fray
1934, Nova York, Estats Units

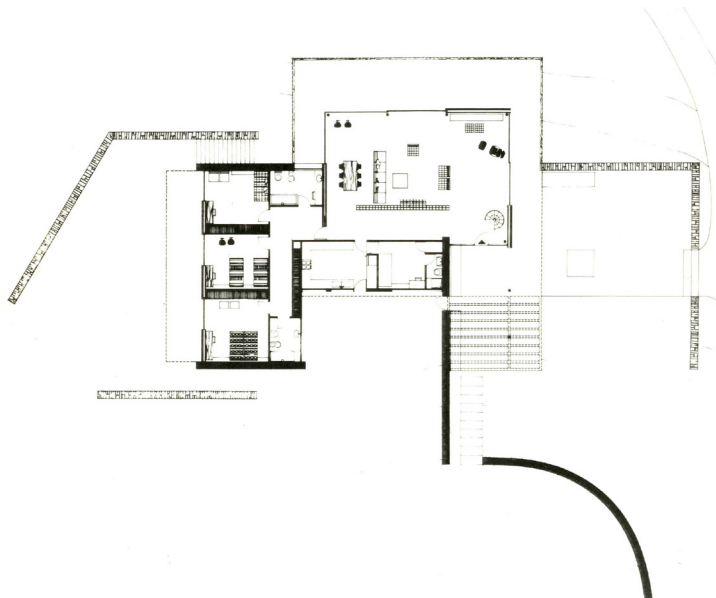
Casa Curuchet
Le Corbusier
1949, La Plata, Argentina

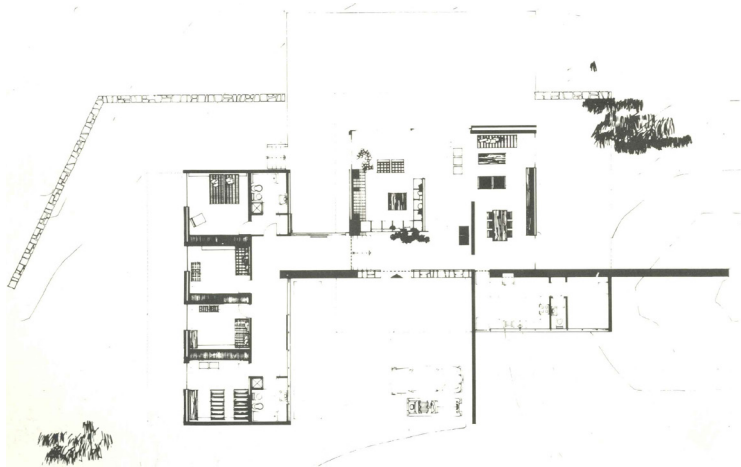
Sistema BGB
Antoni Bonet Castellana
1950

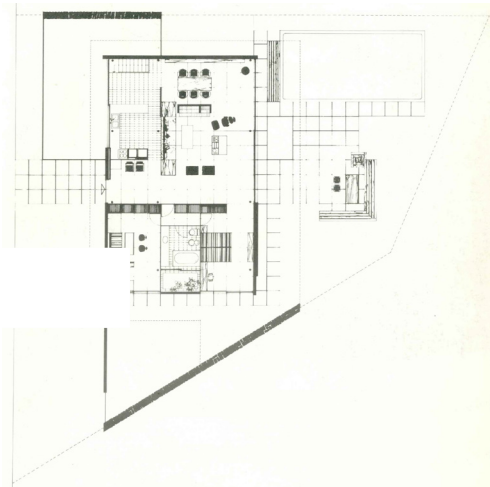
Casa de Vidre
Llina Bo Bardi
1951, Sao Paulo, Brasil

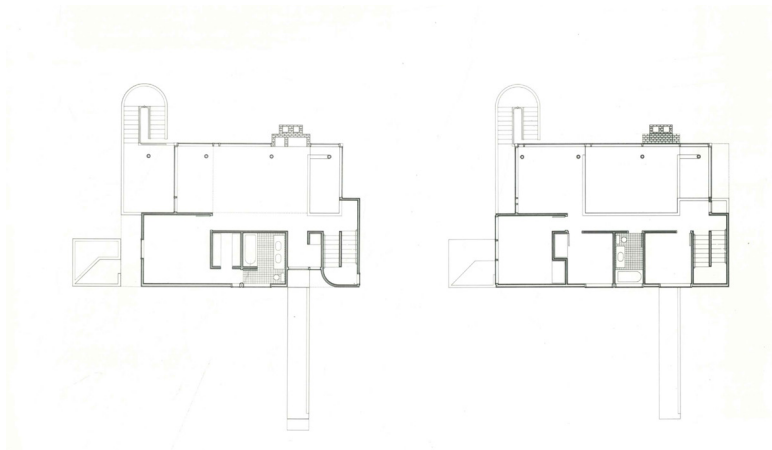
Casa Laranas
Nikos Valsamakis
1961, Anavyssos, Grècia

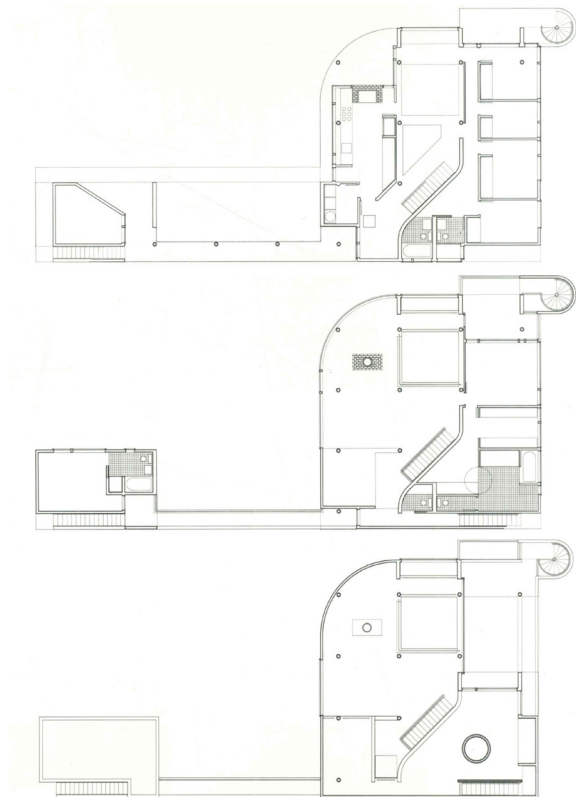
Casa Parschis
Nicos Valsamakis
1961, Anavyssos, Grècia

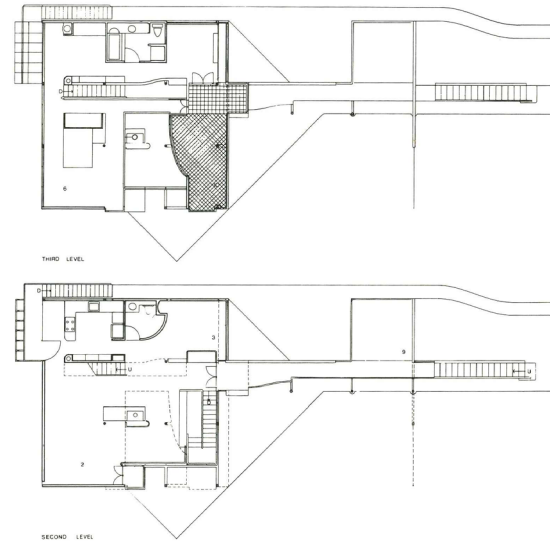
Casa Philothei
Nicos Valsamakis
1963, Philothei, Grècia

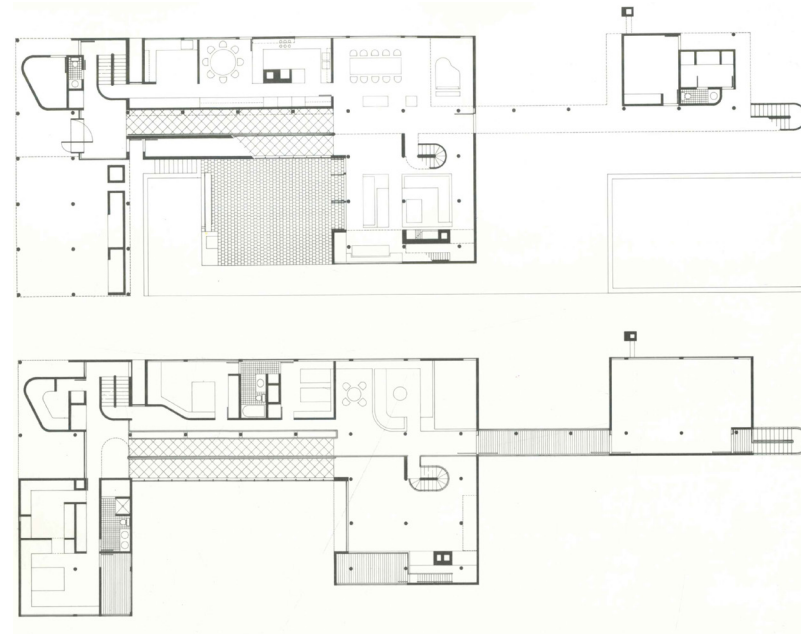
Casa Smith
Richard Meier
1965, Connecticut, Estats Units

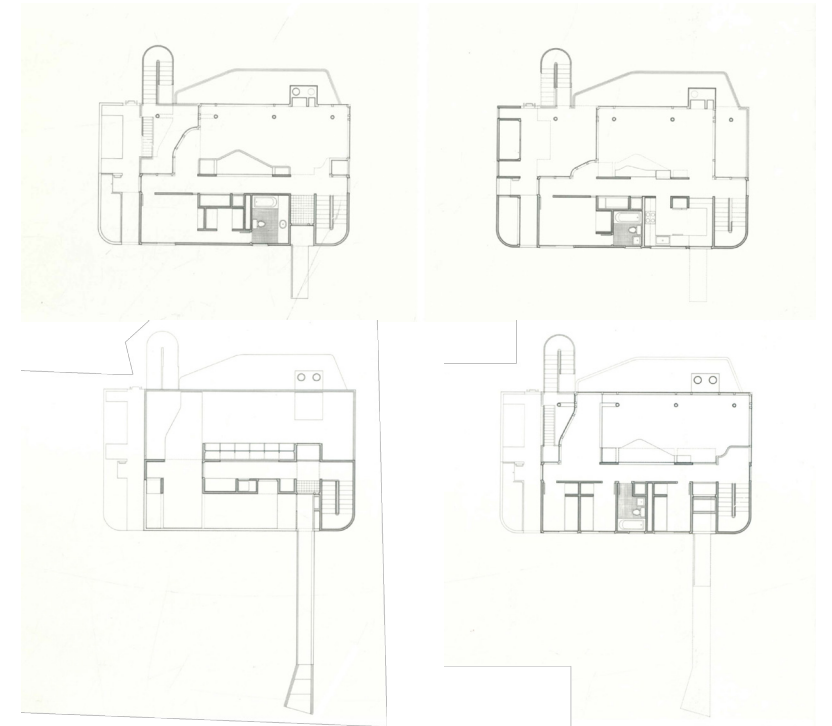
Casa Salzman
Richard Meier
1973, Caminha, Portugal

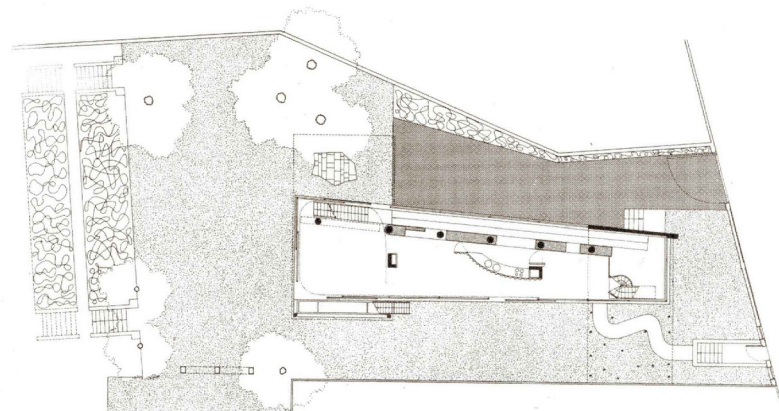
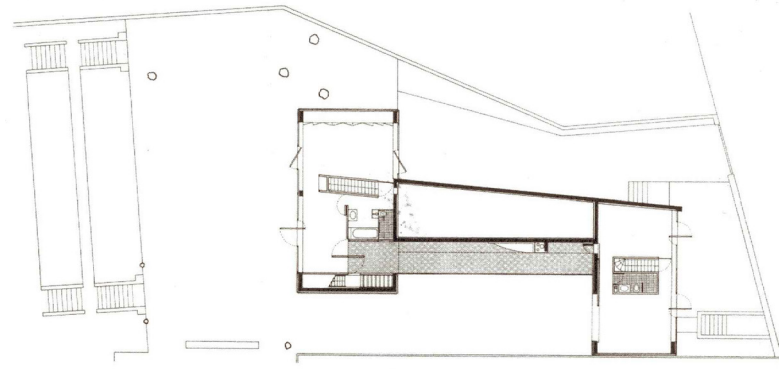
Casa Hanselmann
Michael Graves
1967, Fort Wayne, Estats Units

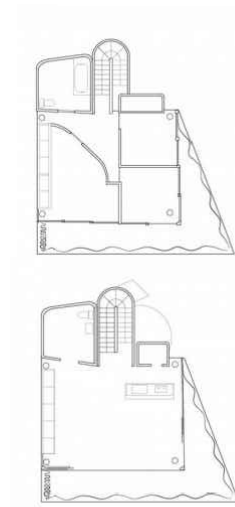
Casa Weinstein
Richard Meier
1969, Old Westbury, Nova York, Estats Units

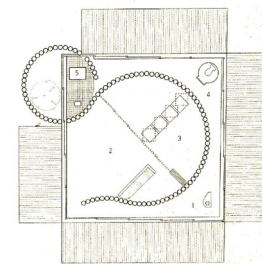
Casa Douglas
Richard Meier
1971, Michigan, Estats Units

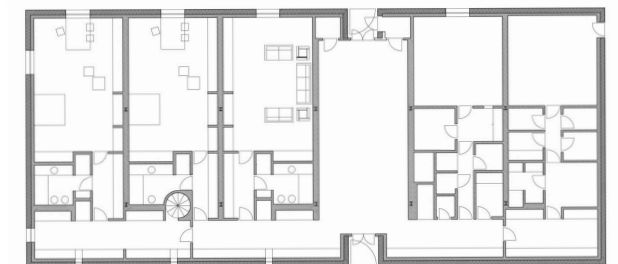
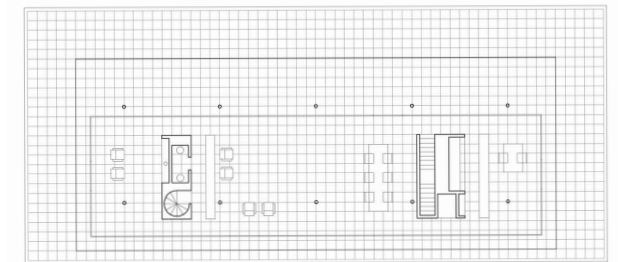
Villa dall'Ava
Rem Koolhaas
1991, St Cloud, París, França

Curtain Wall House
Shigeru Ban
1995, Tokio, Japó

Paper House
Shigeru Ban
1995, Yamanasashi, Japó

CasaOnlick Spanu
Alberto Campo Baeza
2008, Nova York, Estats Units

[1] TIPOS

00 Documentació introductòria i làmines base; P. 16 - 21:

Redibuix aereoport:
Espuña Español, David. (2015). Treball de curs, Optativa “Mestres Nòrdics”, Escola Tècnica Superior d’Arquitectura de Barcelona, ETSAB - UPC, SEM Primavera, José Ferrer, Jaime. 2015.

Glass Easels:
Bo Bardi, Lina. 1968, Galería d’art del São Paulo’s Museum of Art (MASP).

Imatges Collage:
Van der Rohe, Mies. Van der Rohe, Mies 1942-1943, “Project for Concert Hall”. The Museum of Modern Art, New York - Scala, Florence - VG Bild-Kunst, Bonn, 2016.

Van der Rohe, Mies. Van der Rohe, Mies 1942-1943, “Museum for a Small City”, Mies van der Rohe, 1942 - 1943. Fotografia: The Museum of Modern Art, New York - Scala, Florence - VG Bild-Kunst, Bonn, 2016.

01 Biblioteca d’Estocolm, E. G. Asplund, 1918; P. 24 i 25

Planimetria:
Asplund, E. Caldenby, C. Hultin, O. Acking, C. Dahlström, R. Asplund. Hamburg: Gingko Press, 1997. (p. 92, 93).

Imatges:
Asplund, E. Caldenby, C. Hultin, O. Acking, C. Dahlström, R. Asplund. Hamburg: Gingko Press, 1997. (p. 96, 97).

02 Malmo Opera, S. Lewerentz, 1933; P. 26 i 27

Planimetria:
Nicola, Flora. Sigurd Lewerentz: 1885-1975 / Nicola Flora, Paolo Giardiello, Gennaro Postiglione; con un saggio di Colin St John Wilson. Milano: Electa, 2001

Imatges:
Arkdes Suècia (2017). Malmö Theatre. Stockholm. [Article Web] Available at: <https://arkdes.se> [Accés 18 Febrer 2018].

03 Gothenburg town hall, E. G. Asplund, 1934; P.28 i 29

Planimetria:
Asplund, E. Caldenby, C. Hultin, O. Acking, C. Dahlström, R. Asplund. Hamburg: Gingko Press, 1997. (p. 107).

Imatges:
Asplund, E. Caldenby, C. Hultin, O. Acking, C. Dahlström, R. Asplund. Hamburg: Gingko Press, 1997. (p. 108).
Escorihuela Moya, Roger. Novembre 2016.

04 Copenhagen Airport, V. Lauritzen, 1937; P. 30 i 31

Planimetria:
Lauritzen, Vilhem. Vilhem Lauritzen Arquitecto. Madrid: Ministerio de Fomento, 1998 (p. 32, 33, 34).

Imatges:
Lauritzen, Vilhem. Vilhem Lauritzen Arquitecto. Madrid: Ministerio de Fomento, 1998 (p. 35, 36, 37).

05 Menjador fàbrica SEAT, M. Barbero, 1954; P. 32 i 33

Planimetria:
Ortiz Echagüe, César. César Ortiz-Echagüe a Barcelona. Barcelona: COAC, 2000. (p 29, 41)

Imatges:
Ortiz Echagüe, César. César Ortiz-Echagüe a Barcelona. Barcelona: COAC, 2000. (p 40, 41, 42)

Hospitalet de Llobregat (2015). El menjador de la SEAT. Barcelona. [Article Web] Disponible a: <https://lhospitaletdellobregat.wordpress.com/2011/07/22/els-menjadors-de-la-seat-1955/> [Accés 25 Març 2018].

06 SAS Royal Hotel, A. Jacobsen, 1956; P. 34 i 35

Planimetria:
Solaguren Beascoa del Corral, Félix. Arne Jacobsen. Aproximación a la obra completa. 1950-1971. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 2001. (p 102, 110, 111)

Imatges:
Solaguren Beascoa del Corral, Félix. Arne Jacobsen. Aproximación a la obra completa. 1950-1971. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 2001. (p 107, 108, 110)

07 Lund Konsthall, K. Anshelm, 1957; P. 36 i 37

Planimetria:
Anshelm, Klas, 1914-1980. Klas Anshelm. Stockholm: Arkitektur: Arkitekturmuseet, 2004 (p 16)

Imatges:
Escorihuela Moya, Roger. Novembre 2016.

08 Gobierno civil de Tarragona, A. de la Sota, 1957; P. 38 i 39

Planimetria:
Ábalos, Iñaki. Alejandro de la Sota. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 2009 (p 140, 141)

Imatges:
Ábalos, Iñaki. Alejandro de la Sota. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 2009 (p 142, 143)inspi

09 Edifici d’esposicions SEAT, M. Barbero, 1958; P. 40 i 41

Planimetria:
Ortiz Echagüe, César. César Ortiz-Echagüe a Barcelona. Barcelona: COAC, 2000. (p 57, 58)

Imatges:
Ortiz Echagüe, César. César Ortiz-Echagüe a Barcelona. Barcelona: COAC, 2000. (p 56, 58, 62)

[1] TIPOS

10 Facultat de Dret, Giráldez Íñigo Subias, 1958; P. 42 i 43
Planimetria:
Arquitectura 63: VII conferencia internacional de estudiantes de arquitectura. Barcelona: E.T.S. de Arquitectura, 1963. (p 115)

Imatges:
Arquitectura 63: VII conferencia internacional de estudiantes de arquitectura. Barcelona: E.T.S. de Arquitectura, 1963. (p 116 i 117)

11 Centro de estudios hidrográficos, M. Fisac, 1960; P. 44 i 45
Planimetria:
Fisac, Miguel. Miguel Fisac: Premio Nacional de Arquitectura 2002. Bilbao: Secretaria General Técnica. Servicio de publicaciones, 2009 (p. 140, 143).

Imatges:
Fisac, Miguel. Miguel Fisac: Premio Nacional de Arquitectura 2002. Bilbao: Secretaria General Técnica. Servicio de publicaciones, 2009 (p. 141, 142, 147).

12 Editorial Gustavo Gili, J. Gili i F. Bassó; P. 46 i 47
Planimetria:
Solà-Morales, Ignasi de. Una arquitectura para la edición. Editorial Gustavo Gili S.A. Barcelona: Gustavo Gili, 1996 (p 28, 30)

Imatges:
Solà-Morales, Ignasi de. Una arquitectura para la edición. Editorial Gustavo Gili S.A. Barcelona: Gustavo Gili, 1996 (p 27, 31, 39)

13 Nordic Pavillion, S. Fehn, 1960; P. 48 i 49
Planimetria:
Norber-Schulz, Christian. Sverre Fehn: Opera completa. Nuova ed. In paperback aggiornata e ampliata. Milano: Electa, cop. 2007 (p 79, 80, 81)

Imatges:
Norber-Schulz, Christian. Sverre Fehn: Opera completa. Nuova ed. In paperback aggiornata e ampliata. Milano: Electa, cop. 2007 (p 82, 83)

14 Fàbrica Philips, J. Soteras, 1962; P. 50 i 51
Planimetria:
Cuadernos de arquitectura. 1964: Núm.: 55 Edificios industriales y comerciales

Imatges:
Cuadernos de arquitectura. 1964: Núm.: 55 Edificios industriales y comerciales

15 COAC, X. Busquets, 1962; P. 52 i 53
Planimetria:
Palabras y pisadas (2015). COAC. Xavier Busquets. [Article Web]. Disponible a: <https://palabrasypisadas.wordpress.com/2015/04/07/coac-xavier-busquets-barcelona-1957-62/> [Accés 23 Abril 2018].

Imatges:
Palabras y pisadas (2015). COAC. Xavier Busquets. [Article Web]. Disponible a: <https://palabrasypisadas.wordpress.com/2015/04/07/coac-xavier-busquets-barcelona-1957-62/> [Accés 23 Abril 2018].

16 Danish Natinal Bank, A. Jacobsen, 1965; P. 54 i 55
Planimetria:
Solaguren Beascoa del Corral, Félix. Arne Jacobsen. Aproximación a la obra completa. 1950-1971. Barcelona: Fundación Caja de Arquitectos, 2001. (p 202)

Imatges:
Escorihuela Moya, Roger. Novembre 2016.

17 Escola Garbí, O. Bohigas J.M. Martorell, 1965; P. 57 i 58
Planimetria:
Drew, Philip. La Realidad del espacio: la arquitectura de Martorell, Bohigas, Mackay, Puigdomènech. Barcelona, Gustavo Gili, 1993 (p130, 131)

Imatges:
Drew, Philip. La Realidad del espacio: la arquitectura de Martorell, Bohigas, Mackay, Puigdomènech. Barcelona, Gustavo Gili, 1993 (p.132, 133)

18 Església del Redemptor, MBM, 1968; P. 58 i 59
Planimetria:
Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait DL 1979 (p121)

Imatges:
Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait DL 1979 (p121)

Habitatge i Ciutat HIC (2016). Església del Redemptor. [Article Web]. Disponible a: <http://hicarquitectura.com/2017/01/mbm-iglesia-del-redentor-1957-1968/> [Accés 12 Febrer 2018].

19 Escola Thau, MBM, 1972; P. 60 i 61
Planimetria:
Drew, Philip. La Realidad del espacio: la arquitectura de Martorell, Bohigas, Mackay, Puigdomènech. Barcelona, Gustavo Gili, 1993 (p.140, 141)

Imatges:
Drew, Philip. La Realidad del espacio: la arquitectura de Martorell, Bohigas, Mackay, Puigdomènech. Barcelona, Gustavo Gili, 1993 (p.142, 143)

20 Fundació Miró, J. Ll. Sert, 1975; P. 62 i 63
Planimetria:
Freixa, Jaume. Josep Lluís Sert. Clásicos del diseño. Barcelona: Santa & Cole: ETSAB, 2005 (p 133, 135)

Imatges:
Freixa, Jaume. Josep Lluís Sert. Clásicos del diseño. Barcelona: Santa & Cole: ETSAB, 2005 (p 133, 137, 142)

21 Malmö Konsthall, K. Anshelm, 1975; P. 64 i 65
Planimetria:
Malmö Konsthall. Catàleg del museu. 2017

Imatges:
Escorihuela Moya, Roger. Novembre 2016.

[1] TIPOS

22

BBVA, F. J. Sáenz de Oiza, 1978; P. 66 i 67

Planimetria:
Francisco Javier Sáenz de Oiza 1946 1988. Madrid: El Croquis, 2002 (p 94, 95)

Imatges:
Francisco Javier Sáenz de Oiza 1946 1988. Madrid: El Croquis, 2002 (p 87, 89, 96, 97)

23

Institut la Llauna. E. Miralles i C. Pinós, 1986; P. 68 i 69

Planimetria:
Miralles, Enric. 1955-2000. Madrid: El Croquis, 2002 (p 35)

Imatges:
Miralles, Enric. 1955-2000. Madrid: El Croquis, 2002 (p 33, 39)

24

Museu Can Framis, BAAS J. Badia, 2009; P. 70 i 71

Planimetria:
BAAS Arquitectura (2016). Museu de Can Framis. [Artícle Web]. Disponible a:
<http://baas.cat/proyecto.php?idProyectos=41>
[Accés 17 Maig 2018].

Imatges:
BAAS Arquitectura (2016). Museu de Can Framis. [Artícle Web]. Disponible a:
<http://baas.cat/proyecto.php?idProyectos=41>
[Accés 17 Maig 2018].

25

Refroma fundació Tàpies, I. Ábalos, 2009; P. 72 i 73

Planimetria:
Ábalos, Iñaki. Ábalos & Herreros. Barcelona: Gustavo Gili, 2002 (111, 112)

Imatges:
Ábalos, Iñaki. Ábalos & Herreros. Barcelona: Gustavo Gili, 2002 (112, 114)

[2] TOPOS

00

Documentació introductòria i làmines base; P. 80 - 85:

Dibuix làmines base introductòries; P. 80 - 83

Escorihuela, R. Espuña, D. Producció pròpia, Barcelona, 2018.

Maqueta de referència, Làmina 1; P. 80

Raons Públiques SCCL (2014). Germaqueta – Raons Públiques. [Portfoli Web] Raonspublicues.org. Disponible a: <https://raonspublicues.org/portfolio/germaqueta-maqueta-de-barrio-eixample/?lang=es> [Accés 5 Feb. 2018].

Redibuix Habitatges Manssana Pallars, O. Bohigas J. M. Martorell, 1959;

P. 84 i 85

España Español, David. Producció pròpia, Barcelona, 2018.

01

Casa Rodolfo Juncadella, E. Sagnier, 1902; P. 88 i 89

Planimetria:

Enric Sagnier (2014). Casa Rodolfo Juncadella [Article Web]. Disponible a: <http://www.enricsagnier.com/ca/obras-en-barcelona/casa-rodolf-juncadella/> [Accés 26 Març 2018].

Imatges:

Enric Sagnier (2014). Casa Rodolfo Juncadella [Article Web]. Disponible a: <http://www.enricsagnier.com/ca/obras-en-barcelona/casa-rodolf-juncadella/> [Accés 26 Març 2018].

02

Casa Batlló, A. Gaudí, 1906; P. 90 i 91

Planimetria:

Antoni Gaudí, Barcelona. (Jaume Sanmartí ed.). Korea: Synermon, 2015 (p.134, 136).

Imatges:

Antoni Gaudí, Barcelona. (Jaume Sanmartí ed.). Korea: Synermon, 2015 (p.135, 137).

Casa Batlló (2017). El pati de la Casa Batlló [Article Web]. Disponible a: <https://www.casabatllo.es/novedades/el-photocontest-de-mayo-es-protagonizado-por-el-degradado-de-color-que-se-encuentra-en-el-patio-de-luces/> [Accés 7 Maig 2018].

03

Casa Cardena. R. D. i Reynals, 1935; P.92 i 93

Planimetria:

Cuadernos de arquitectura y urbanismo. 123. Guías. Guia de arquitectura de Barcelona 1716-1977. Gabriel Mora, Josep Emili Hernández-Cros i Xavier Pouplana

Imatges:

Cuadernos de arquitectura y urbanismo. 123. Guías. Guia de arquitectura de Barcelona 1716-1977. Gabriel Mora, Josep Emili Hernández-Cros i Xavier Pouplana

04

Habitatges de la Marina, J. A. Coderch, 1954; P. 94 i 95

Planimetria:

Coderch, J.A. J.A. Coderch de Sentmenat 1913-1984 (Carles Folchs ed.) Barcelona, Generlitat de Catalunya. Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. 1988. (p 122, 188)

Imatges:

Arxius d’arquitectura de Catalunya. (2016). Habitatges per la cooperativa obrera “la maquinista”. [Article Web]. Disponible a: http://www.arxiusarquitectura.cat/arquitectura_det.php?id=239 [Accés 12 Març 2018].

05

Habitatges J. S. Bach, J. A. Coderch, 1957; P. 96 i 97

Planimetria:

Coderch, J.A. J.A. Coderch de Sentmenat 1913-1984 (Carles Folchs ed.) Barcelona, Generlitat de Catalunya. Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. 1988. (p.)

Imatges:

Etsaunproyectos2 (2014). Habitatges Compositor Bach. [Article Web]. Disponible a: <https://etsaunproyectos2.com/habitar/permanente-colectiva/coderchvalls-viviendas-en-compositor-bach/> [Accés 8 Març 2018].

06

Habitatges Compte de Borrell, A. de Moragas, 1958; P. 98 i 99

Planimetria:

Moragas i Gallissà, Antoni de, 1913 - 1985. Antoni de Moragas Gallissà: arquitecte. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 1997 (88, 89)

Imatges:

Moragas i Gallissà, Antoni de, 1913 - 1985. Antoni de Moragas Gallissà: arquitecte. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 1997 (90, 91)

07

Manssana Pallars, O. Bohigas, J. M. Martorell, 1959; P. 100 i 101

Planimetria:

Drew, Philip. La Realidad del espacio: la arquitectura de Martorell, Bohigas, Mackay, Puigdomènech. Barcelona, Gustavo Gili, 1993 (p 75, 77)

Imatges:

Martorell-Bohigas-Mackay. Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait, DL 1979 (p 50, 51)

08

Habitatges Navas de Tolosa, MBM, 1960; P. 102 i 103

Planimetria:

Martorell-Bohigas-Mackay. Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait, DL 1979 (p. 56)

Imatges:

Martorell-Bohigas-Mackay. Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait, DL 1979 (p. 56)

09

Habitatges Bori Fontestà, F. J Barba Corsini, 1960; P. 104 i 105

Planimetria:

Martorell, J. Bohigas, O. Mackay, D. Martorell-Bohigas-Mackay: arquitectura 1953-1978. Madrid: Xarait, DL 1979 (p. 47).

Viladevall Marfà, A. Casa plurifamiliar. Cuadernos de Arquitectura, nº 34. 1958. Barcelona: Revistes Catalanes amb Accés Obert (RACO) Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/CuadernosArquitectura/article/view/108808/162663> [Accés 18 Mar. 2018]. (p. 43).

Imatges:

Viladevall Marfà, A. Casa plurifamiliar. Cuadernos de Arquitectura, nº 34. 1958. Barcelona: Revistes Catalanes amb Accés Obert (RACO) Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/CuadernosArquitectura/article/view/108808/162663> [Accés 18 Mar. 2018]. (p. 43).

10

Habitatges Mestre Nicolau, F. Mitjans, 1960; P. 106 i 107

Planimetria:

Mitjans, Francesc. Francesc Mitjans: arquitecte. Barcelona: COAC, 1996 (p 46)

Imatges:

Mitjans, Francesc. Francesc Mitjans: arquitecte. Barcelona: COAC, 1996 (p 47)

Arxius d’arquitectura de Catalunya. (2016). Habitatges Mestre Nicolau. [Article Web]. Disponible a: http://www.arxiusarquitectura.cat/arquitectura_det.php?id=408 [Accés 27 Març 2018].

11

Habitatges Meridiana, A. de Moragas, 1961; P. 108 i 109

Planimetria:

Moragas i Gallissà, Antoni de, 1913 - 1985. Antoni de Moragas Gallissà: arquitecte. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 1997 (106, 107)

Imatges:

Moragas i Gallissà, Antoni de, 1913 - 1985. Antoni de Moragas Gallissà: arquitecte. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 1997 (108, 109)

[2] TOPOS

12

Habitatges Rosselló, E. Donato,1964; P. 110 i 111

Planimetria:
Cuadernos de arquitectura y urbanismo. 123. Guías. Guia de arquitectura de Barcelona 1716-1977. Gabriel Mora, Josep Emili Hernández-Cros i Xavier Pouplana

Imatges:
Cuadernos de arquitectura y urbanismo. 123. Guías. Guia de arquitectura de Barcelona 1716-1977. Gabriel Mora, Josep Emili Hernández-Cros i Xavier Pouplana

13

Habitatges Carrer Encarnació, J. A. Coderch, 1968; P. 112 i 113

Planimetria:
Coderch, J. A. 1945-1976 / edición a cargo de Antón Capitel i Javier Ortega, arquitectos. Madrid: Xarait, 1978

Imatges:
Coderch, J. A. 1945-1976 / edición a cargo de Antón Capitel i Javier Ortega, arquitectos. Madrid: Xarait, 1978

14

Habitatges Lepant, Ll. Nadal, 1968; P. 114 i 115

Planimetria:
Quaderns d'arquitectura i Urbanisme. 146. Barcelona: 1981

Imatges:
Quaderns d'arquitectura i Urbanisme. 146. Barcelona: 1981

15

Habitatges Rio de Janeiro, Ll. Nadal, 1982; P. 116 i 117

Planimetria:
Quaderns d'arquitectura i Urbanisme. 146. Barcelona: 1981

Imatges:
Quaderns d'arquitectura i Urbanisme. 146. Barcelona: 1981

16

Habitatges Sardenya, C. Balcells, 2007; P. 118 i 119

Planimetria:
Plataforma Arquitectura (2013). Platafroma Arquitectura. Habitatges carrer Sardenya [Arxiu Documental Web] Disponible a:
<https://www.plataformaarquitectura.cl/cl/fisyDwCdDc/51-viviendas-sociales-publicas-conxita-balcells-blesa>
[Accés 18 Abril 2018]

Imatges:
Plataforma Arquitectura (2013). Platafroma Arquitectura. Habitatges carrer Sardenya [Arxiu Documental Web] Disponible a:
<https://www.plataformaarquitectura.cl/cl/fisyDwCdDc/51-viviendas-sociales-publicas-conxita-balcells-blesa>
[Accés 18 Abril 2018]

17

Edifici Passeig de Gràcia 99, C. Ferrater I X.Martí, 2007; P. 120 i 121

Planimetria:
Arxiusarquitectura.cat (2018). Carlos Ferrater. Edifici d'habitatges Passeig de Gràcia 99. Arxius d'arquitectura a Catalunya. (Article web) Disponible:
http://www.arxiusarquitectura.cat/arquitectura_det.php?id=1288
[Accés 21 Abril 2018]

Imatges:
Arxiusarquitectura.cat (2018). Carlos Ferrater. Edifici d'habitatges Passeig de Gràcia 99. Arxius d'arquitectura a Catalunya. (Article web) Disponible:
http://www.arxiusarquitectura.cat/arquitectura_det.php?id=1288
[Accés 21 Abril 2018]

18

154 Habitatges Navas de Tolosa, ONL, 2008; P. 122 i 123

Planimetria:
Habitatge i Ciutat HIC (2009). 154 Viviendas de alquiler, equipamiento y aparcamiento. (Article web) Disponible:
<http://hicarquitectura.com/2016/05/onl-arquitectura-54-viviendas-de-alquiler-equipamientos-y-aparcamiento-barcelona/>
[Accés 12 Abril 2018]

Imatges:
Habitatge i Ciutat HIC (2009). 154 Viviendas de alquiler, equipamiento y aparcamiento. (Article web) Disponible:
<http://hicarquitectura.com/2016/05/onl-arquitectura-54-viviendas-de-alquiler-equipamientos-y-aparcamiento-barcelona/>
[Accés 12 Abril 2018]

19

Concurs habitatges Compte de Borrell, Serra Vives Cartagena, 2014; P. 124 i 125

Planimetria:
UPC docs (2015). Concurs d'habitatges. (Article web) Disponible:
<https://upcommons.upc.edu/bitstream/handle/2117/22871/PDF%20Habitatges%20i%20Escola%20Bressol.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
[Accés 15 Juny 2018]

Imatges:
UPC docs (2015). Concurs d'habitatges. (Article web) Disponible:
<https://upcommons.upc.edu/bitstream/handle/2117/22871/PDF%20Habitatges%20i%20Escola%20Bressol.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
[Accés 15 Juny 2018]

20

110 Rooms, MAIO, 2016; P. 126 i 127

Planimetria:
EU Mies Award (2018). 110 Rooms. Collective Housein at Provença Street (Article web) Disponible:
<http://miesarch.com/work/3339>
[Accés 21 Febrer 2018]

Imatges:
EU Mies Award (2018). 110 Rooms. Collective Housein at Provença Street (Article web) Disponible:
<http://miesarch.com/work/3339>
[Accés 21 Febrer 2018]

21

Jardins carretera antiga d'Horta, OAB, C. Ferrater, 2003; P 128 i 129

Planimetria:
OAB (2016). Jardins carretera antiga d'Horta (Article web) Disponible:
http://ferrater.com/?oab_proyecto=centro-social&idioma=_ca#Imatges
[Accés 8 Abril 2018]

Imatges:
OAB (2016). Jardins carretera antiga d'Horta (Article web) Disponible:
http://ferrater.com/?oab_proyecto=centro-social&idioma=_ca#Imatges
[Accés 8 Abril 2018]

[2] TOPOS

22 Arxiu Municipal i ajardinament, C. Balcells, 2008; P. 130 i 131

Planimetria:

Plataforma arquitectura (2009). Arxiu Municipal i ajardinament (Article web) Disponible:

<https://www.plataformaarquitectura.cl/cl/609630/centro-de-servicios-sociales-archivo-municipal-y-recuperacion-interior-de-manzana-waldorf-conxita-balcells-associats/5129cf90b3fc-4b11a7007b66-centro-de-servicios-sociales-archivo-municipal-y-recuperacion-interior-de-manzana-waldorf-conxita-balcells-associats-foto>

[Accés 10 Maig 2018]

Imatges:

Plataforma arquitectura (2009). Arxiu Municipal i ajardinament (Article web) Disponible:

<https://www.plataformaarquitectura.cl/cl/609630/centro-de-servicios-sociales-archivo-municipal-y-recuperacion-interior-de-manzana-waldorf-conxita-balcells-associats/5129cf90b3fc-4b11a7007b66-centro-de-servicios-sociales-archivo-municipal-y-recuperacion-interior-de-manzana-waldorf-conxita-balcells-associats-foto>

[Accés 10 Maig 2018]

23 LV Facilities building, J.Coll i J. Leclerc, 2006; P. 132 i 133

Planimetria:

Coll Leclerc (2016). LV Facilities building (Article web) Disponible:

<http://www.coll-leclerc.com/?p=226>

[Accés 25 Abril 2018]

Imatges:

Coll Leclerc (2016). LV Facilities building (Article web) Disponible:

<http://www.coll-leclerc.com/?p=226>

[Accés 25 Abril 2018]

24 Edificio Girasol, J. A. Coderch, 1966; P. 134 i 135

Planimetria:

Coderch, J.A. J.A. Coderch de Sentmenat 1913-1984 (Carles Folchs ed.) Barcelona, Generlitat de Catalunya. Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. 1988. (p 114, 116)

Imatges:

Coderch, J.A. J.A. Coderch de Sentmenat 1913-1984 (Carles Folchs ed.) Barcelona, Generlitat de Catalunya. Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. 1988. (p 115, 117, 118)

25 Edifici d'habitatges, E. S. de Moura, 1992; P. 136 i 137

Planimetria:

Esposito, Antonio. Eduardo Souto de Moura. Barcelona, Gustavo Gili, coop. 2003.

(p 140, 141)

Imatges:

Esposito, Antonio. Eduardo Souto de Moura. Barcelona, Gustavo Gili, coop. 2003.

(p 235, 236, 237)

[3] TECTÒNICA

00

Documentació introductòria i làmines base; P. 144 - 149

Dibuix làmines base introductòries; P. 144 - 147

Escorihuela, R. Espuña, D. Producció pròpia, Barcelona, 2018.

Planimetria:

Massip-Bosch, E. Habitatges experimentals 1971-1994: A.Soldevila - J.I.Llorens, arq. Barcelona: ET-SAB, Edicions UPC, 1994. (p. 32, 68, 69).

Redibuix Casa Riera, A. Soldevila, 1985; P. 148 i 149

Escorihuela, R. Espuña, D. Producció pròpia, Barcelona, 2018.

Imatges:

Majó, X. and Soldevila, A. (2010). Casa Riera MR6 d'Alfons Soldevila [cases de bloc de formigó III]. [Article Web] Arquitectures234.blogspot.com. Disponible a: <http://arquitectures234.blogspot.com/2010/11/casa-riera-mr6-dalfons-soldevila-cases.html> [Accés 27 Mar. 2018].

01

Casa Cook, Le Corbusier, 1926; P. 152 i 153

Planimetria:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

Imatges:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

02

Villa Stein, Le Corbusier, 1927; P. 154 i 155

Planimetria:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

Imatges:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

03

Casa Tugendhat, L. Mies van der Rohe, 1928; P. 156 i 157

Planimetria:

MOMA (2018). Casa Tugendhat (Article web) Disponible: <https://www.moma.org/collection/works/119997> [Accés 13 Abril 2018]

04

Villa Kluge, H. i W. Luckhardt, 1928; P. 158 i 159

Planimetria:

Nowitzki, Dagmar. Hans und Wassili Luckhard: das architektonische Werk. München: Scaneg, 1991 (p 366)

Imatges:

Tumblr (2018). Villa Kluge (Article web) Disponible: <http://tumblr.soudasouda.com/image/151504136777> [Accés 2 Abril 2018]

05

Villa Savoye, Le Corbusier, 1929; P. 160 i 161

Planimetria:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

Imatges:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

06

Pavelló de Barcelona, L. Mies van der Rohe, 1929. 1953; P. 162 i 163

Planimetria:

Bmiaa (2018). The Barcelona Pavilions lost drawings for the first time in Bologna (Article web) Disponible: <http://www.bmiaa.com/the-barcelona-pavilions-lost-drawings-for-the-first-time-in-bologna/> [Accés 18 Maig 2018]

Veredes (2018). Pavellón Barcelona (Article web) Disponible: <https://veredes.es/blog/en/pabellon-barcelona-mies-chiripa-rodrigo-almonacid/> [Accés 18 Maig 2018]

Imatges:

Bmiaa (2018). The Barcelona Pavilions lost drawings for the first time in Bologna (Article web) Disponible: <http://www.bmiaa.com/the-barcelona-pavilions-lost-drawings-for-the-first-time-in-bologna/> [Accés 18 Maig 2018]

07

Casa de aluminio, A. Lawrence i Albert Frey, 1930; P. 164 i 165

Planimetria:

Albert Frey, 1903-1998: arquitectura viva del desierto. Koenig, Gloria. Köln: Taschen, cop. 2008. (p 20-23)

Imatges:

Albert Frey, 1903-1998: arquitectura viva del desierto. Koenig, Gloria. Köln: Taschen, cop. 2008. (p 20-23)

08

Villa Schminke, H. Scharoun, 1933; P. 166 i 167

Planimetria:

Blundell Jone, Peter. Hans Scharoun / Peter Blundell Jones. London: Phaidon, 1995 (p 69)

Imatges:

Blundell Jone, Peter. Hans Scharoun / Peter Blundell Jones. London: Phaidon, 1995 (p 75, 77, 78, 79).

09

Villa Figini, L. Figini, 1934; P. 168 i 169

Planimetria:

Figini, Luigi. Luigi Figini, Gino Pollini: opera completa. Milano: Electa, cop. 1996. (p 278, 279, 280, 281)

Imatges:

Hidden architecture (2018). Villa Figini (Article web) Disponible: <http://www.hiddenarchitecture.net/2016/09/villa-figini.html> [Accés 18 Maig 2018]

10

Casa de cap de setmana, A. Lawrence i A. Frey, 1934; P. 170 i 171

Planimetria:

Albert Frey, 1903-1998: arquitectura viva del desierto. Koenig, Gloria. Köln: Taschen, cop. 2008. (p 24, 27)

Imatges:

Albert Frey, 1903-1998: arquitectura viva del desierto. Koenig, Gloria. Köln: Taschen, cop. 2008. (p 24, 27)

11

Cases Curuchet, Le Corbusier, 1949; P. 172 i 173

Planimetria:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

Imatges:

Le Corbusier, Boesiger, W. Le Corbusier 1887 - 1965. 16ena ed. Zürich: Editions Girsberger, 1955 - 2006

12

BGB, A. Bonet Castellana, 1950; P. 174 i 175

Planimetria:

Álvarez Prozorovich, Fernando. Antonio Bonet Castellana / Fernando Álvarez y Jordi Roig. Barcelona : Santa & Cole Ediciones de Diseño S.A. : Centre d'Estudis de Disseny (CED) : Edicions UPC, 1999 (p 119, 120)

Imatges:

Álvarez Prozorovich, Fernando. Antonio Bonet Castellana / Fernando Álvarez y Jordi Roig. Barcelona : Santa & Cole Ediciones de Diseño S.A. : Centre d'Estudis de Disseny (CED) : Edicions UPC, 1999 (p 118, 121)

[3] TECTÒNICA

13 Casa de Vidrio, L. bo Bardi, 1951; P. 176 i 177
Planimetria:
Bardi, Lina Bo 1914-1992 Lina BO Bardi. Milano: Charta. 1994. (p 80)

Imatges:
Bardi, Lina Bo 1914-1992 Lina BO Bardi. Milano: Charta. 1994. (p 79, 80)

14 Casa Laranas, N. Valsamakis, 1961; P. 178 i 179
Planimetria:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 26, 27, 28, 29)

Imatges:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 26, 27, 28, 29)

15 Casa Parschis, N. Valsamakis, 1961; P. 180 i 181
Planimetria:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 24, 25)

Imatges:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 26, 27, 28, 29)

16 Casa Philotei, N. Valsamakis, 1963; P. 182 i 183
Planimetria:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 30, 32)

Imatges:
Valsamakis, Nicos. Nicos Valsamakis / Nicos Valsamakis ; editat per Elias Constantopoulos. Londres: 9H, 1984. (p 31, 33)

17 Casa Smith, R. Meier, 1965; P. 184 i 185
Planimetria:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 27, 28, 29, 30, 31, 32)

Imatges:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 27, 28, 29, 30, 31, 32)

18 Casa Salzman, R. Meier, 1967; P. 186 i 187
Planimetria:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,)

Imatges:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,)

19 Casa Hanselman, M. Graves, 1967; P. 188 i 189
Planimetria:
Scully, Vincent. Michael Graves: Buildings and projects 1966-1981. New York: Rizzoli (p 19, 22, 23)

Imatges:
Scully, Vincent. Michael Graves: Buildings and projects 1966-1981. New York: Rizzoli (p 20, 21)

20 Casa Weinstein, R. Meier, 1969; P. 190 i 191
Planimetria:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63)

Imatges:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63)

21 Casa Douglas, R. Meier, 1971; P. 192 i 193
Planimetria:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79)

Imatges:
Meier, Richard. Richard Meier Arquitecto 1964 / 1984 (versión castellana de Santiago Castan). Barce-lona, Gustavo Gili, 1986 - 1992. (p 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79)

22 Villa dall'Ava, R. Koolhaas, 1991; P. 194 i 195
Planimetria:
Böck, Ingrid. Six canonical projects by Rem Koolhaas: essays on the history of ideas. Berlin: Jovis. 2015. (p 158)

Wikiarquitectura (2018). Villa dall'Ava (Artícle web) Disponible: <https://es.wikiarquitectura.com/edificio/villa-dallava/> [Accés 27 Maig 2018]

Imatges:
Böck, Ingrid. Six canonical projects by Rem Koolhaas: essays on the history of ideas. Berlin: Jovis. 2015. (p 157, 164)

23 Curtain Wall House, Shigeru Ban, 1995; P. 196 i 197
Planimetria:
McQuaid, Matilda. Shigeru Ban / Matilda Mc Quaid. London: Phaidon, cop. 2003. (p 193, 194, 195)

Imatges:
McQuaid, Matilda. Shigeru Ban / Matilda Mc Quaid. London: Phaidon, cop. 2003. (p 193, 194, 195)

24 Paper House, Shigeru Ban, 1995; P. 198 i 199
Planimetria:
McQuaid, Matilda. Shigeru Ban / Matilda Mc Quaid. London: Phaidon, cop. 2003. (p 23, 24, 25)

Imatges:
McQuaid, Matilda. Shigeru Ban / Matilda Mc Quaid. London: Phaidon, cop. 2003. (p 23, 24, 25)

25 Casa Onlick Spanu, A. Campo Baeza, 2008; P. 200 i 201
Planimetria:
Campo Baeza (2018). Casa Onlick Spanu (Artícle web) Disponible: <https://www.campobaeza.com/es/olnick-spanu-house/> [Accés 18 Maig 2018]

Imatges:
Campo Baeza (2018). Casa Onlick Spanu (Artícle web) Disponible: <https://www.campobaeza.com/es/olnick-spanu-house/> [Accés 18 Maig 2018]

[1] TIPOS; Edificis de culte

1920
Capella en el bosc
Erik Gunnar Asplund
Cementiri d'Estocolm, Suècia

1957
Capella d'Otaniemi
Heikki y Kaija Siren
Otaniemi, Finlàndia

1965
Capella Cerro los Piques
Gabriel Guarda, Martín Correa
Cerro los Piques, Xile

1941
Capella de la resurrecció
Erik Bryggman
Turku, Finlàndia

1958
Església Nostra Signora della Misericordia
Angelo Mangiarotti i Bruno Morassutti
Baranzate, Milà, Italia

1965
Església a Meggen
Franz Füeg
Meggen, Suïssa

1954
Notre Dame du Haut
Le Corbusier
Ronchamp, França

1958
Església Vouksenniska, de les tres creus
Alvar Aalto
Imatra, Finlàndia

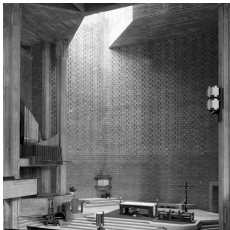
1966
St. Hallvard Krike
Kjell Lund i Nils Slaatto
Oslo, Noruega

1956
Església de Santa Ana
Rudolf Schwarz
Düren, Alemanya

1960
Església de Nuestra Señora de la Coronación
Miguel Fisac
Vitoria, Espanya

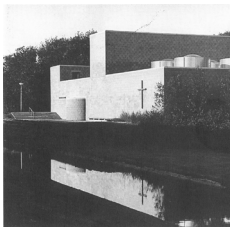
1967
Església Sagrat Cor de Jesús
Nuno Portas i Nuno Teotónio
Lisboa, Portugal

1957
Església de Sant Pere
Sigurd Lewerentz
Klippan, Suècia

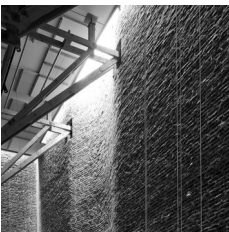

1964
Església de Nuestra Señora de Fuencisla
Jose Maria Garcia de Paredes
Almendrales, Espanya

1969
Església a La Haya
Aldo van Eyck
La Haya, Holanda

[1] TIPOS; Edificis de culte

1970 Església a Islev
Igner i Johannes Exner
Rodevre, Dinamarca

1972 Capella a Höör
Bernt Nyberg
Höör, Suècia

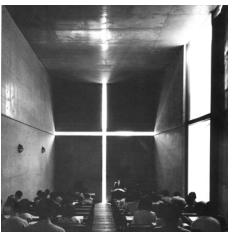
1976 Bagsvaerd Krike
Jorn Utzon
Copenhagen, Dinamarca

1986 Abadia San Bendetto
Hans Van der Laan
Vals, Holanda

1988 Capella Saint Bendict
Peter Zumthor
Sumbitg, Suïssa

1989 Església de la Ilum
Tadao Ando
Osaka, Japó

1997 Església a Marco de Canavezes
Álvaro Siza
Marco de Canavezes, Portugal

1980 Capella Sant Ignatius
Steven Holl
Seattle, Estats Units

1998 Església de San Lorenzo
Ignacio Linazasoro
Valdemaqueda, Madrid

2004 Església Käsämäki
Anssi Lassila
Käsämäki, Finlàndia

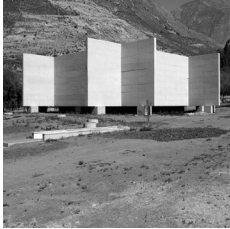
2004 Capilla de Camp Bruder Klaus
Peter Zumthor
Mechernich, Eifel, Alemanya

2009 Església a Arsta
Johan Celsing
Arsta, Estocolm, Suècia

2008 Església de San Jorge
Tabuenca & Leache Arquitectos
Pamplona, Espanya

2009 Capella del Retiro
Undurraga i Devés Arquitectos
Valparaíso, Xile

2011 Iglesia en Iesu
Rafael Moneo
San Sebastián, Espanya

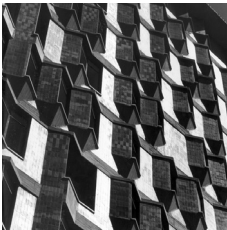
[2] TOPOS; Més habitatge, espai públic i ciutat

1871 Casa Pia Batlló
Josep Vilaseca i Casanovas
Rambla de Catalunya, 17, Barcelona

1944 Habitatges Amigó
Francesc Mitjans
Carrer Amigó, 76, Barcelona

1960 Habitatges Meridiana
MBM
Avinguda Meridiana, 312-318, Barcelona

1899 Casa Calvet
Antoni Gaudí
Carrer Casp, 48, Barcelona

1955 Cases de la Marina
Jose Antonio Coderch
Passeig Juan de Borbó, 42-44, Barcelona

1963 Habitatges J. S. Bach
Ricardo Bofill
Carrer J. S. Bach, 28, Barcelona

1905 Casa Milà "La Pedrera"
Antoni Gaudí
Passeig de Gràcia, 92, Barcelona

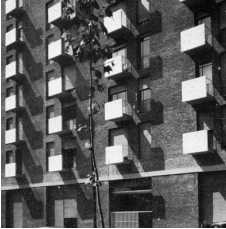
1958 Habitatges Sant Antoni Maria Claret
Antoni de Moragas i Gallissà
Carrer Sant Antoni Maria Claret, 318, Barcelona

1965 Habitatges Hospital Militar
Emili Donato Folch
Carrer Hospital Militar, 30, Barcelona

1929 Habitatges Rosselló
Josep Lluís Sert
Carrer Rosselló, 36, Barcelona

1958 Habitatges Roger de Flor
Oriol Bohigas Josep Maria Martorell
Carrer Roger de Flor, 215, Barcelona

1965 Habitatges Nicaragua
Ricardo Bofill
Carrer Nicaragua, 99, Barcelona

1931 Habitatges Muntaner
Josep Lluís Sert
Carrer Muntaner, 342-348, Barcelona

1960 Edifici Mediterraneo
Antoni Bonet Castellana
Carrer Consell de Cent, 162-180, Barcelona

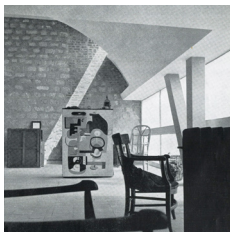

1965 Habitatges Via Augusta
Antoni de Moragas i Gallissà
Via Augusta, 128-132, Barcelona

[2] TOPOS; Més habitatge, espai públic i ciutat

1976 Habitatges Galileo
Gabriel Mora, Helio Piñón i Albert Viaplana
Carrer Galileo, 281-285, Barcelona

1933 Edifici de Lloguer de Pisos
Le Corbusier
Porte Molitor, 24, París, França

Jardins de la Torre de Les Aigües
Carrer Roger de Llúria, 56, Barcelona

2007 Edifici Vertix
OAB, Carlos Ferrater
Carrer Bac de Roda, 118, Barcelona

1984 Bonjour Tristesse
Alvaro Siza
Schlesische, 8, Berlín

Jardins Cèsar Martinell
Carrer Villarroel, 60, Barcelona

2012 53 habitatges socials al 22@
Serra - Vives - Cartagena Arquitectes
Carrer Tànger, 54, Barcelona

2006 Palau Nou de la Rambla
MBM
La Rambla, 94, Barcelona

Jardins Constança d'Aragó
Carrer Roger de Flor, 194, Barcelona

2013 Edifici Diputació
OAB, Carlos Ferrater
Carrer Diputació, 239, Barcelona

2007 Biblioteca de Sant Antoni
RCR
Carrer Compte de Borrell, 44, Barcelona

Jardins del Palau Robert
Carrer Passeig de Gràcia, 107, Barcelona

2018 Cooperativa d'habitatges La Borda
Lacol Arquitectura Cooperativa
Carrer Constitució 85-89, Barcelona

2012 Edifici Collage, Centre Cultural Teresa Pàmies
Victor Rahola i Jorge Vidal
Carrer Compte d'Urgell, 145, Barcelona

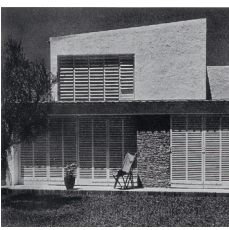

Jardins Manuel de Pedrolo
Carrer Diputació, 459-463, Barcelona

[3] TECTÒNICA; Més sistemes constructius; Murs de Càrrega

1947 Casa Berlingeri
Antoni Bonet Castellana
Portazuelo, Argentina

1953 Casa Dionisi
Jose Antonio Coderch
Sitges, Barcelona

1957 Cases a la platja
Josep Maria Sostres
Torredembarra, Tarragona

1950 Casa Soholm I
Arne Jacobsen
Klampenborg, Copenhagen, Dinamarca

1929 Casa Simony
Arne Jacobsen
Holte, Dinamarca

1958 Casa de férias
Fernando Távora
Ofir, Portugal

1952 Casa Utzon
Jorn Utzon
Hellebaek, Dinamarca

1955 Casa Esherick
Louis Kahn
Philadelphia, Estats Units

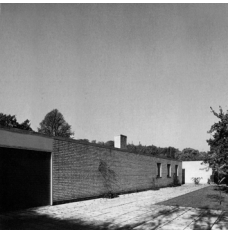
1958 Casa Parekh
Charles Correa
Ahmedabad, Índia

1952 Cases Jaoul
Le Corbusier
París, França

1955 Casa Sarabhai
Le Corbusier
Ahmedabad, Índia

1961 Casa Gertie Wandels
Arne Jacobsen
Gentofte, Dinamarca

1953 Casa Tognella
Ignazio Gardella
Milà, Italia

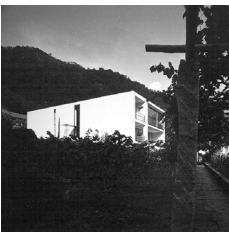

1956 Casa Casatús
Jose Antonio Coderch
Sitges, Barcelona

1962 Casa de cap de setmana
Aris Konstantinidis
Anavyssos, Grècia

[3] TECTÒNICA; Més sistemes constructius; Murs de càrrega

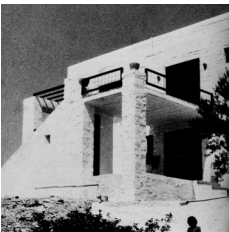
1964 Casa Sinder
Livio Vacchini i Luigi Snozzi
Gerreros, Suïssa

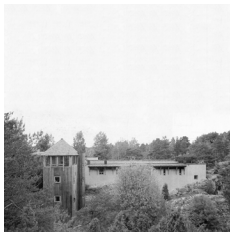
1985 Casa Riera
Alfons Soldevila i Ignasi Llorens
Alella, Barcelona

2010 MN House
Josep Ferrando
Bescanó, Girona

1966 Casa Porto - Heli
Atelier 66
Peloponès, Grècia

1990 Villa Busk
Sverre Fehn
Bamble, Noruega

2010 Casa SS
BAAS, Jordi Badia
Bunyola, Mallorca, Espanya

1971 Casa Mas Ram
Alfons Soldevila
Badalona, Barcelona

1998 Casa en Modelo
Eduardo Souto de Moura
Modelo de Minha, Portugal

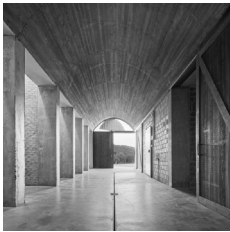
2014 Casa de murs diagonals
Suppose Design Office
Onomich, Japó

1973 Villa Alcina
Alexandre Alves Costa
Caminha, Portugal

2008 Casa Onlick Spanu
Alberto Campo Baeza
Garrison, New York, Estats Units

2016 Mont-Ras Bodega
Jorge Vidal i Victor Rahola
Mont-Ras, Girona

1976 Casa Gilardi
Luis Barragán
San Miguel, Mèxic

2012 Casa a Alpicat
Albert Brito i Carles Enrich
Alpicat, Lleida

2016 Casa finlandesa
Santiago Rey i Ismael Ameneiros
Teo, A Coruña, Espanya

NOTA BIOGRÀFICA

DAVID ESPUÑA ESPAÑOL
JULIOL, 1994

FORMACIÓ ACADÈMICA

Estudia dels 3 als 18 anys a l'escola Ginebró, de Llinars del Vallès.

Estudiant de grau d'últim any a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, ETSAB - UPC.

Durant el 2016-2017 estudiant del master en Sustainable Urban Design a l'escola d'arquitectura de Lund, Suècia. Viatja a la Xina per participar en un workshop amb estudiants de la Nankai University of Tianjin i de la Beijing University. Dins de l'assignatura Advance Architecture participa en la competició EUROPAN 14, en l'emplaçament de Barcelona.

Els treballs realitzats a en els diferents cursos a l'ETSAB són exposats per tal de que l'escola pugui obtenir el títol de la UNESCO UIA.

Com a estudiant d'Urbanística II, participa en l'exposició Piso Piloto, Medellín-Barcelona, al CCCB, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (4 juny - 24 octubre 2015).

Com a estudiant d'Urbanística V, el projecte de curs és exposat en el centre cívic Can Cabanyes, dins de l'exposició PIN-B Polígon Industrial Nord de Badalona (1 -10 febrer 2016).

FORMACIÓ PROFESSIONAL

Des de 2017 treballa a l'estudi d'arquitectura Roldán + Berengué, a Barcelona, on participa en la execució de diferents projectes a la ciutat.

Treballa com a assistent dins del marc de l'assignatura de Bases per al Projecte I.

Col·labora amb el programa docent del BAC, Barcelona Architecture Center, com a membre del jurat de presentacions finals i altres activitats acadèmiques.

“Qui avança creant quelcom nou ho fa com un vogador, avançant endavant, però remant d’esquena,
mirant enrere, cap al passat, cap a allò existent, per poder reinventar les seves claus”

Jorge Oteiza